UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 15 08 13 003 7

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

LIBRARY
JUN 20 1977
UNIVERSITY OF TORONTO

Menākıb-i seyyāhīn

289

مناقب سیاحین

آمریقانک جنوبی کشفیاتی کویان مستعمره‌سنک صورت تشکلی حقنده بعض معلوماتی حاویدر .

محرری : مصطفی رفیق

یدنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنک رخصتیله

ترجمان حقیقت غزته‌سنه درج ایدلدکدنصکره کتاب شکلنده دخی طبع اولندی .

استانبول

۱۳۱۰

G
463
M87
1892
v.7-8

کویان مستعمره‌سی

« کویان قطعه‌سنك صورت کشعیله تحت تصرفه »
(ادخالی ووقایع سائره‌یی حاویدر)

یکرمی ایکنجی مبحث

« کویان » نامی آمریقای جنوبینك الك بیوك انهارندن اولان « اوره‌نوق » نهرینه منصب دیکر اوفق بر نهره ویرلمش ایدی. اوته‌دنبری آمریقا یرلیلرینك ویرمش اولدقلری بونام بالآخره نهر مذکوره جوار اولان اراضی‌یه ویرلمش ایسه‌ده بونکله‌ده قناعت ایدلمیوب آمازون، ریو. نغرو، قاسیقیار واوره‌نوق نهرلرینك شمال،

جنوب و غرب طرفلرندن احاطه ایتمش اولدقلری اراضیٔ واسعه یه آوروپالیلر بر مدت صکره « کویان » نامنی ویرمش ایدیلر .

حالبوکه اوزمانلر « کویان » نامی بو درجه‌لرده واسع بر قطعه‌یه ویرلمش ایدیسه ده مرورزمانله پك چوق مواقعكناملری تبدیل اولندیغی کبی « کویان » نامی ده یالکز بوکون معلوم اولان قسمه ویرلمش ایدی‌که اولکی کویان قطعه‌سیله بوکونکی کویان اره‌سنده مساحهٔ سطحیه‌جه پك بیوك بر فرق واردر .

قطعهٔ مذکوره آمریقاده بر مستعمره اولمق ایچون لازم کلان شرائطدن پك آزینی جامع اولدیغندن بوطرفلرده تأسیس اولنان « قولونی » لرِ هرِ زمانِ ترقیدنِ

محروم بر حالده بولنمشلردر. برموقعك مستعمره اولمق اوزره تحت تصرفه النمسی ایچون آوروپادن اورایه کیده‌جك اولانلرك بهمه‌حال اوقطعه‌نك آب و هواسیله امتزاج ایلملری شرط اعظمدر. حالبوکه آمریقای جنوبینك بوطرفلرینه کیدن آوروپالیلر اقلیم ایله امتزاج ایده‌مامش و یاخود ایتمش ایسه‌لر بیله هر زمان پك چوق کوچلك چکه‌رك بیك درلو تهلکه وموانعه دوچار اولمقدن خالی قالمامشلردر.

بوندن ناشیدرکه کویان قطعه‌سی داخلنده هر نه‌زمان بر مستعمره تشکیل ایدلمك لازم کلسه سوق ایدیلان اهالی یالکز دکز و یا نهر ساحللرنده اقامت‌ایده‌بیلدکلری حالده دخی بالنسبه پك آز

مواقعده قریه تأسیس ایده‌بیلمشلردر . کویانده سیاحت ایتمك‌ده قولای اولمدیغندن ایچرو طرفلرنده حالا پك چوق مواقعی آوروپالیلرجه مجهولدر . مع مافیه‌غیرتلی سیاحلر قطعه‌نك تاریخ کشفندن بوکونه قدر کویان قطعه‌سی داخلنده طولاشه‌رق هنوز معلوم‌اولمیان‌مواقعی‌ده‌کشفه چالشمقدن اصلا کیرو طورمامشلردر .

بر جدیدك هر هانکی نقطه‌سی اولور ایسه اولسون آوروپالی سیاحلر یا تدقیقاتده بولنمق و یاخود سائر درلو منافع‌مادیه‌لرینی ارامق ایچون عطف نظر دقتدن کیرو طورمدقلرندن ایشته کویان قطعه‌سنه دخی کلانلر آز دکل ایدی .

آوروپادن کلانلر کویانده اقامت

ایده‌مدکلری حالده دخی بورانك بعض محصولات طبیعیه‌سی منافع مادیه‌لرینی تأمین ایلدیکی جهتله قطعهٔ مذکوره‌ده جولاندن بردرلو واز کچه‌مامکده ایدیلر. هله اون یدنجی عصرده کویان قطعه‌سنه نصب نظر دقت ایدنلر پك چوغالمش ایدیلر. فرانسزلر ایله انکلیزلر وهوللاندالیلر دفعاتله کویانه کله‌رك انتخاب ایتدکلری مواقعده مستعمره تشکیلاته حصر غیرت ایتمش ایدیلر.

اوجه دخی دفعاتله درمیان ایتمش اولدیغمز وجهله آوروپالیلری برجدیده سوق وارسال خصوصنده الك زیاده تشویق ایدن برشی وار ایسه اوده امریقانك هر طرفنده‌کی آلتون وکموش معدنلریدر.

برطاقم سرسریلر بیك درلو زحمت ومشقتی ومدهش تهلكه‌لری محضا آلتون بولمق ایچون كوزه آلدیروب آمریقاده سیاحت ایلمكده ایدیلر . كویان قطعه‌سی‌ده بو نقطهٔ نظردن آز زمان ظرفنده شهرت قزاندیغی جهتله قطعهٔ مذكوره‌یی زیارت ایدنلر چوغالمش ایدی .

معلومدركه كویان قطعه‌سی قریستوف قولومبك سیاحت ارقداشلرندن اولان ونسان یانزپنسون طرفندن ١٥٠٠ سنه سنده كشف ایدلمشدر . بوندن صكره بعض طرفلرنده كشف ایدلمش اولان آلتون وكموش معدنلری برطاقم سیاحلری جذب وجلب ایتمكه باشلادیغی كبی منشأی حالا معلوم اولمیان بر روایت غریبه‌ده آلتون

تحریسی ایچون طولاشانلرك ارتق اقین اقین کویانه کلمه‌لرینی موجب اولمش ایدی. بوروایتك ایسه معهود «الدورادو» مسئله‌سی اولدیغی معلومدر.

صره‌سی کلمش ایکن بوراده بر دها تکرار ایده‌لم: ینه وحشیلردن منتقل روایاته کوره قبیله رئیسلرندن مشهور آتاهو آلپانك اوغلی کو آنیا قاپاس یانده بر قاچ بیك وحشی بولندیغی حالده آمازون نهریله اوره‌نوق نهری آره‌سنده‌کی قطعهٔ واسعه‌یه کیره‌رك اوراده آیروجه بر قبیله تشکیل ایلمش. فقط بو رئیس امریقای جنوبیده ثروت فوق‌العاده‌سیله مشهور اولدیغندن تأسیس ایتدیکی مقر اداره‌سنك تزیینی خصوصنده صوك

درجه‌لرده اعتنا ایلمش ایمش.

بو قبیله‌نك مرکز اداره‌سی ایکییوز فرسخ محیطنده‌کی جسیم برکول ساحلنده تأسیس ایدیله‌رك الك بیوك مسکن ومعبدلرك انشاسی خصوصنده مصارفات جسیمه اختیار ایدلمش. اوزرلری تماميله یاقوت ایله مستور اولمق اوزره مواقع متعدده‌یه ستونلر رکز ایدلدیکی کبی دیوار وقبه‌لری التون ایله یالدیزلانمش معبدلر یاپلمش. قبیله رئیسنك ذاتنه مخصوص اولان دائره‌لر هر صورتله تزیین ایدلدکدن صکره جسامت طبیعیه‌ده اولمق اوزره هر نوع طیور وحیواناتك کذلك التوندن هیکللری یاپلمش، خانه‌لر درونده استعمال ایدیلان ادوات بیتیه‌نك کافه‌سی آلتون وکموشدن اعمال

ایدیلوب « مانوآ » نامی و یرلمش اولان بوشهرك داخلنده برصنعی باغچه وجوده کتیریله‌رك یاپراقلرینه وازنجه‌یه قدر هر طرفلری التون وکموشدن معمول بیوك کوچوك بیکلرجه اغاچلر غرس ایدلش وچیچکلر ایله چنلر دخی التوندن یاپیله‌رق اوزرلری برطاقم ذی قیمت احجار ایله تزیین ایدلمش . هله بعض مواقع مناسبه‌یه پرلانته طاشلری عادتا چاقل طاشی صورتنده دوکولمشدر .

ایشته روایت بوندن عبارتدر . واقعا بوقطعه‌یی کیدوب کورن بولنمامش ایسه‌ده — برقاچ دفعه ذکر ایدلدیکی اوزره یالکز اسپانیول عسکرلرندن ژاق مارتینز نامنده برنفر تمام یدی سنه قدر بو قبیله

نزدنده اقامت ایلدیکنی ادعا ایتمشدر. اگرچه
بودرجدلرده چوق آلتون و کموش تدارك
ایدرك بونلرك مزینات صورتنده استعمال
ایدلمش اولملرینی برخیال نوعندن عدایدنلر
دخی بولنمش ایسه‌ده بالآخره ینه گویان
قطعه‌سی داخلنده کشف ایدلمش اولان
آلتون و کموش معدنلرینك کثرتی بونك
بك ده خیال اولمدیغنی اثبات ایتمش ایدی.
اویله‌یا! الیوم دمیر معدنلرینك کثرتله بولنمقده
اولدیغی برقطعه‌ده ایسته‌نلمش اولسه بونوع
معدندن معمول اغاجلر ایله صنعی برباغچه یاپیله‌مز
می؟ هیکللر اعمال ایدیله‌مزمی؟ هیچ شبهه
یوق که هرشی یاپیلور. نته‌کم ینه معد
نلردن الیوم هرشی یاپلمقده اولدیغی! کبی بو
حالده بر وقتلر آلتون و کموشك ده‌تا دمیر

قدر مبذول اولدیغی بر قطعه‌ده التوندن باغچه یاپلدیغی حقنده ایدیلان روایاته‌نه‌دن ایناناملیدر ؟

بوکا ایستر ایناناسون ایستر ایسه خیال نوعندن برشی عد ایدیله‌رك امنیت حاصل ایدلسون ! بزجه مقصد بواولمیوب ایشته بوکبی روایاتك هر طرفه انتشار ایلمش اولمسندن ناشی قبیلهٔ مذکوره‌نك بولندیغی محلی کشف ایتمك وبوکا موفق اوله‌مز ایسه‌لرده هیچ اولمز ایسه آیروجه برمعدن بوله‌بیلمك امیدیله کویان قطعه‌سنه هر طرفدن هجوم ایدلدیکندن صحت نقطهٔ نظرندن اسکانه موافق اولمیان بویله بر قطعه‌نك التون تحریسی ایچون پك موافق برقطعه اولدیغی حقنده‌کی شهرت مخصوصه

سنی اکلاتمقدر .

بو قطعه‌ده‌ اك اول هوللانداليلر بر مستعمره تشكيل ايتمكه قرار ويره‌رك ۱۵۸۰ سنه سنده ساحله قريب اوفق بر موقعی اشغال ايلمش ايديلر . فقط بونلر لايقيله كشفياتده بولنه‌ميوب اون التنجی عصرك نهايتنه طوغری ايدی كه انكلتره‌لی اك مشهور بحريوندن اولان راليغ ايله كه پميز كويان قطعه‌سنه كله‌رك كرك ساحلده و كرك داخلده خيلی مدت سياحت ايلمش ايديلر . بونلرك‌ده مقصدلری « الدورادو » قبيله سنك بولنديغی محلی كشف ايتمك ايديسه‌ده بوكا موفق اوله‌ميه‌رق عودت ايتمش ايديلر . شو قدر وار كه راليغ كويان قطعه‌سنده‌كی شو سياحتلری اثناسنده

پك بيهوده يرده طولاشمامشدر . قطعه‌نك احوال طبيعيه وجغرافيه‌سنه دائر خيلى معلومات جمع ايتديكى كبى بالخاصه تصادف ايلديكى قبائل وحشيه‌دن‌ده كافه‌سى حقنده تدقيقاتده بولنمشدر .

رالينغ « الدورادو » قبيله‌سنى كشف ايده‌مكسزين عودت ايلمش ايسه‌ده بو قبيله‌نك اوطرفلرده بولنديغنه پك زياده قناعت حاصل ايدوب حتى بهمه حال « اوياپوق » نهرى ساحلنده اولدقلرينى ومركز اداره‌سى اولان « مانوآ »نك ده يته او جوارده بولنديغنى ادعادن واز كچمامش ايدى .

قپودان موى اليهك كويان ساحلنده طولاشديغى اثنالرده فرانسزلر دخى اوزايه

قدر کلمکده و التون بولمق ایچون سیاحت
ایلمکده ایدیلر • برمدت صکره فرانسزلر
بوقطعه‌نك اورمانلرنده برنوع بویا استخراجنه
مخصوص اغاچلر بولمش اولدقلرندن هم
التون کشفی ارزوسیله طولاشمق همده
اشجار مذ کوره‌دن پك چوغنی نقل ایلمك
ایچون کویان ساحللرینه صیق صیق
اوغرامغه باشلامش ایدیلر •

برقاچ سنه صکره و ١٦٠٤ سنه‌سی
بدایتنده ایدی که فرانسزلردن پك چوغی
زاوارديه نامنده برقپودانك معیتنده
اولدقلری حالده بنه او ساحلره قریب بولنان
« قاین » جزیره‌سنه کله‌رك اقامت ایتمش
ایدیلر • بو واسطه‌ده یالکز بونلر بولنمیوب
« قارائیب » نامی ویریلان قبیله افرادندن

دخی پك چوغی بولنمقده ایدی .

ایشته فرانسزلر کویان مستعمره سنی تشکیل ایلمزدن مقدم اك اول بواطه‌ده اسکان ایدوب بوراسنی اوفق بر « قولونی» حالنه قویمش ایدیلر .

جزیرهٔ مذکوره یه « قاین » تسمیه ایدلمش ایسه ده بو نامك کیملر طرفندن ویرلمش اولدیغی پك ده معین دکلدر . هله وحشیلر طرفندن ویرلدیکی محققدر . برروایته کوره برزمان بواطه‌یه یناشان برکمینك طایفه‌لری ساحلده حیوانات اتی کباب ایدوب اکل ایلمشلر و وحشیلر لساندن مقتبس اولان « قاین » نامنی اطه‌یه ویرمش ایمشلر . بولسانده «قاین» کلمه‌سی کباب معناسنه کلمکده ایمش . فقط جغرافیوندن پك

چوغی بو حکمی قبول ایتمیوب اسم مذکورك «قای» کلمه‌سندن اخذ ایدلمش اولدیغنی وبونك‌ده «آلچق اراضی» معناسنه دلالت ایدوب فی‌الحقیقه جزیرهٔ مذکوره‌نك اکثر مواقعی پك آلچق اولمسندن ناشی بویله براسم ویرلمش اولمسی محتمل بولندیغنی الك طوغری معلوماتدن اولمق اوزره درمیان ایتمکده‌درلر .

کویان مستعمره‌سنك منشأی اولمق اوزره نظر دقته‌النان «قاین» مستعمره‌سی بالنسبه پك کوچوك واهمیتسز ایدی . او طرفلرك ثروت طبیعیه‌سی یواش یواش آوروپاده انتشار ایلمش اولدیغندن ١٦٢٦ سنه‌سنده روآن شهری تاجرلرندن برقاچ کشی اتفاق ایدرك شانتای وشامبان نامنده

ایکی قپودانك قوماندالری التنده اولمق اوزره یکرمی الی کشیدن مرکب برهیئت ارسال ایلدیلر . کویا بونلر کویان قطعه سنده داخل اوله‌رق اپچه برمدت طولاشه‌جق وآور وپاده پاره ایده‌بیله‌جك هر نه‌یه تصادف ایدرایسه‌لر انی الوب روآنه ارسال ایلیه‌جك والحاصل معاملات تجاریه‌یه متعلق اولان هرنوع موادی جمع ایده‌جك ایدیلر .

هیئت مذکوره کویانه واصل اولدقدن صکره ینه مذکورقپودانلرك نظارتی التنده اولمق اوزره برمدت سیاحت ایلمش ایدیلرده « سینامارى » نهری ساحلنه واصل اولدقدن صکره بعض موانعه تصادف ایدوب ایلرویه کیده‌مامش ایدیلر .

ارەدن ایکی سنە قدر مرور ایلدکدن
صکره روآن تاجرلری قپودان هوتپینەك
ریاستی آلتندە یکرمی بش اوتوز کشیدن
مرکب برهیئت سفریە دها ارسالنە لزوم
کورمش ایدیلر . بوهیئتدە کویانەکلەرك
« قونانالما » نهری اوزرندە برموقع مهمی
مرکز اتخاذ ایتمش ولاغلور نامندە برکنجی
بورایە قوماندان تعیین ایلمش ایدیلر .
بومرکزدە آیروجە بر « قولونی »
حالنی المش ایدی . ١٦٣٠ سنەسندە
لوغران نامندە بر سیاحك ریاستی آلتندە
اولمق اوزرە مرکز مذکوره اللی کشی
کوندریلوب اوچ سنە صکره التمش التی
کشیدن مرکب وغره غوار نامندە بر
قپودانكدە ریاست و نظارتی آلتندە

برهیئت سفریه دها ارسال اولنمش و بو صورتده «قولونی» ده بولنانلرك مقدارلری خیلیدن خیلی یه تزیید ایدلمش ایدی .

روآن شهری تاجرلرینك ایشی بو درجه‌لرده بیوتوب بر یاندن ارسال ایلمکده اولدقلری هیئتلر ایله امریقای جنوبیده ارزولرینك اجراسنه اینجه موفق اولمه‌لری اوروپاده دیکر برطاقم ارباب تجارتی‌ده بو یوله تشویق ایتمکه باشلامش ایدی . بوتشویقك اثری اولمق اوزره ١٦٣٣ ده نورماندیالی تاجرلردن دخی بعضلری اتفاق ایدوب آمریقای جنوبی‌یه برهیئت سفریه ارسالنه قرار ویردکدن ماعدا اوره‌نوق ایله آمازون نهری آره‌سنده‌کی اراضیده اجرای تحریات

وکشفیات ایچون کندیلرینه مساعده اید.
لمسنی حکومتدن استدعا ایتمش وحتی فرانسه
حکومتنك بو بابده مساعده‌سنی‌ده استحصاله
موفق اولمش ایدیلر .

نورماندیا تاجرلری‌ده بر جدیدك
کندی جولانلری ایچون تعیین قلنمش اولان
قطعه‌سنه برقاچ دفعه‌لر هیئت سفریه ارسال
ایلدکدن صکره ١٦٣٨ ده فرانسه حکو-
متی طرفندن بعض امتیازاته دها نائل اولمش
ایدیلر . بو اثناده نورماندیا تاجرلرینك
حدود جولانلری اولکی درجه‌سنده
قالمیوب ایجه توسع ایلمش ودیگر بعض
حرکات واجراآت ایچون‌ده کندیلرینه
مساعده ویرلمش ایدی .

فرانسه حکومتنك باشلیجه ایکی صنف

تاجرلردن متشکل قومپانیالری بو یولده تشویق ایتمکدن مقصدی ایلرووده برکو یان مستعمره‌سی وجوده کتیرمك ایدیسه‌ده بونلر حکومتك ارزوسنه موافق صورتده حرکت ایده‌میوب بعض او یغونسزلقلری ایجاب ایتدیردکلری کبی وحشیلر ایله‌ده کچینه‌مامکه باشلامش ایدیلر . الحاصل بونلرك اوره‌نوق و آمازون نهرلری حوضه‌لرنده‌کی جولانلرندن فرانسه حکومتی استفاده ایده‌مامش ایدی .

بو ایکی قومپانیانك عدم موفقیتلری اوزرینه ینه روآن شهرنده مقیم تاجرلردن دیگر برطاقمی اتفاق ایدرك ١٦٤٣ سنه‌سنده « قاپ نور » نامیله بر قومپانیا تشکیل ایتمش ایدیلر . بودفعه بو قومپانیا فرانسه

حكومتنه مراجعت ایدرك اوره نوق
و امازون نهرلری ارەسنده كی قطعەده
سیاحت ایدرك كشف ایتدیکی یرلرده بولنمق امتیاز
ینك كندیلرینه اعطا ایدلمسنی رجا ایتملری
اوزرینه حكومت مذكور قومپانیانك بو
رجاسنی رد ایلمامش ایدی .

« قاپ ـ نور » قومپانیاسی بو یولده
بر رخصت الدقدن صكره ینه قومپانیا
اعضاسندن پونسه دو برەتینی نامنده بریی
اوچیوز كشیدن مركب اولان هیئته رئیس
تعیین ایدرك آمریقای جنوبی یه ارسال
ایلمش ایدی .

بو هیئت ١٦٤٣ سنه سی تشرین
ثانیسی نهایتنده ایکی بیوك سفینه ایله حركت
ایدرك « قاین » اطه سنه واصل اولدی .

اولجه ارسال ایدلمش وبالآخره بوزیله‌رق
طاغلمش اولان هیئتلرك بقیه‌سی اولمق
اوزره شوراده بوراده سکزر اونر کشی‌یه
تصادف ایدیلیور ایدی . بو هیئتده جزیرهٔ
مذکوره‌یه واصل اولدیغی زمان عن اصل
فرانسزلی بونان فوسه نامنده کی بر کنجك
« قارائیب » دنیلن قبیلهٔ وحشیه‌دن
بر قیز ایله ازدواج ایلمش اولدیغی کورمش
ایدیلر .

اوچیوز کشیدن مرکب بولنان
بو هیئت « قاین » اطه‌سنده یرلشه‌رك اوفق
بر مرکز تأسیس ایتمکه قرار ویرمش
اولدقلرندن درحال او جوارده کی بیوك
اورمانلره کیره‌رك خیلی مقدار اغاج کسمش
و بونلرك کراسته‌لریله خانه وانبارلر بنا

ایتدیروب ساحله قریب بولنان قاپه‌رو نامنده کی بیوك طاغ اوزرینده اوفق بر قلعه انشا ایتمش ایدیلر. ایشته الیوم موجود اولان « قاین » شهرینك ایلك بنالری بو وجهله وجوده کتیریلوب شهر مذکور بو یولده تأسیس ایدلمشدر.

هیئت مذکوره « قاین » اطه‌سنده تأسس ایلمك ایسته‌مش ایدیسه‌ده کرك ذخیره‌یه وکرك مواد سائره‌یه اولان احتیاجلری پك زیاده ایدی. بو ساحله هر زمان کمی اوغرامدیغندن احتیاجات ضروریه‌لری کوندن کونه آرتمقده و بو یوزدن حقیقةً پك چوق مضطرب اولمقده ایدیلر. هیئت سفریه افرادندن کافه سنك اقامتلرینه مخصوص اولمق اوزره خانه‌لر انشا ایدیله-

مامش ایدی . یالکز قوماندان و یاخود والی صفتیله حاضر بولنمقده اولان بره‌تینینک اقامتنه مخصوص اوله‌رق اغاچدن وغیر منتظم برصورتده‌اوفق برخانه‌انشا ایدیلوب برده بعض اشیانك، محافظه‌سی ایچون مغازه کبی بر بنا یاپلمش ایدی. بوندن نائی هیئت سفریه‌افرادینك قسم اعظمی چادرلر ایله سازلردن یاپلمش قولبه‌لر التنده یاتمقده ایدیلر .

بونلرك صویه اولان احتیاجلری‌ده پك زیاده ایدی. زیرا ادازه‌لرینه کافی بر منبع بولنمدیغندن یالکز برمخزنده بالنسبه پك آز برمقدارده بریکدیرلکلری یاغمور صولرینی صوك درجه‌لرده براحتیاط ایله صرف ایدر و ایدیسه‌لرده بوصویك برمدت

صكره بیتوب توکنه‌جکنی دوشونه‌کله
آیروجه مضطرب اولمقده ایدیلر .

هیئت سفریه افرادینك « قاین »
اطه‌سنده‌کی باشلیجه مشغولیتلری همان
کیجه کوندوز صیادلق ایتمك ایدی . براً
و بحراً صید و شکارده بولنوب هر نه
بولور ایسه‌لر مرکزه کتیرر ایدیلر . بونلر
دن برقسمی‌ده تأسیس ایتدکلری قریه
جوارنده‌کی اراضینك بر پارچه‌سنی ترلا
حالنه قویه‌رق هیئت سفریه‌نك ذخیره
یوزندن اولان احتیاجنی دفعه حصرغیرت
ایلمش ایدیسه‌لرده بو غیرتلرندن امید
ایدلدیکی درجه‌لرده برنتیجه حاصل اوله.
مدیغندن بر مدت صکره جزیره‌ده بولنان
فرانسزلر قحط تهلکه‌لرینه دوچار اوله .

جقلر ینیده حس ایدرك قورقمغه باشلامش ایدیلر .

کرك بو کبی احوالدن و کرك برەتینینك عدم اقتدارندن دولایی هنوز تشکل ایتمك اوزره اولان مستعمرەنك دوام و بقاسندن قطع امید ایدلمك درجەلرینه تقرب ایدلمش ایدی. زیرا برەتینینك بو یله بر قاچ یوز کشیدن متشکل بر هیئتی بر جدیدده ادارەدن بالکلیه عاجز بر آدم اولدیغی پك چوق احوال ووقایع ایله مرتبهٔ ثبوته وارمش ایدی.

رئیس مومی الیه معیتنده بولنانلری صوك درجەلرده تحت تضییقه الوب جملەسنه اصلا لایق کوریلەمیەجك صورتده معامله ایلر ایدی • بوکبی احوالنه

مرور زماننه برقات دها میدان ویروب اك
خفیف قباحتلر ایچون اك اغرجزالر تعیین
ایتدكدن ماعدا هیچ قباحتی اولمیانلری ده
بعض حركتلرینه نظراً ایلرودە بهمه‌حال شایان
مجازات برحال وحركتلر وقوعبوله‌جغنی حكم
ایله شمدیدن كندیلرینی اونوتمامق ایستدیكی
وعادتا دوچار مجازات ایلدكه پك چوق زمان
اول نامزد تعیین ایتدیكی اشخاصك وجودلرینك
برطرفنه قیزدیرلمش دمیرلر ایله نشانلر علامتلر
یاپار ایدی.

رئیس مومی الیه بر آزه‌لق معیتنده بولنان
فرانسزلره اولكی حال وحركتنی كوسترەمامش
ایدیسەده بالاخره اولانجه شدتنی جزیرەده
ساكن وحشیلر اوزرنده كوسترمكه باشلامش
ایدی. برمدتده بویولده حركت ایدرك

وحشیلرك جمله‌سنی کندیسندن دلکیر ایتمش ایدی.

بو صورتده وقوعبولان حرکاتنك ده سوء نتیجه‌سی قریباً کوریله‌جکی کندیسنه بر قاچ دفعه‌لر اخطار ایدلمش ایسه‌ده بره‌یینی بویولده وقوعبولان اخطاراته‌ده اصلا دقت ایلمدیکندن یرلیلر عادتا حیوانات وحشیه نظریله باقوب او یولده معامله ایلر وبونلرك قاریلری ایله چوجقلرینی بلا لزوم اتلاف ایدر ایدی . نهایت وحشیلرده « بیاض آدملر » دن صوك درجه‌لرده بیزار اولدقلرندن قسم اعظمی برلشه‌رك بو عجز اجنبیلرك اوزرینه بغتةً هجومه حاضرلا-لانمش ایدیلر.

وحشیلر بویله برقرار اوزرینه فرانسز

لره هجوم ایچون هرکون فرصت بکله مکده
ایدیلر. نهایت بر پاره‌لق قره‌غوللرك بر دیکر
ایش ایله اشتغال ایلملرندن بالاستفاده قریه‌یه
هجوم ایدرك بره‌یینی ایله معیتی افرادندن
قسم اعظمنی اتلاف ایلمش ایدیلر. فرانسز-
لردن یالکز یکرمی بش کشی «قاپه‌رو»
طاغنده‌کی مستحکم موقعه التجا ایله تخلیص
نفسه موفق اوله‌بیلمش ایدیلر.

اره‌دن ایکی سنه مرور ایلدیکی اثناده
دخی قومپانیانك مؤسسلری بولنان
روآنده مقیم تاجرلر مستعمره‌نك احوالنه
دائر هیچ بر خبر اله‌مامش ایدیلر. مع مافیه
بو اوچیوز کشینك هرحالده امریتانك
سائر بر طاقم مهم نقاطنده قریه‌لر وتجارت
مرکزلری تأسیسیله اشتغال اتمکده

بوكميلره مهاجرين سكز صنفه تقسيم اولنه رق واو صورتده براشّه رك بنديلر . اولجه ذكر ايدلمش اولان رواويل ده هيئتـه قوماندان تعيين ايدلمش ايدى .

بو ايكى سفينه بر مدت هاور ليماننده توقف ايدوب اوراده دخى نقصان اولان اشيادن بعضيلرى تدارك ايدلدكدن صكره تموزك ايكنجى كونى صباحلين ايركندن هوايى موافق بولدقلرندن ليماندن حركت ايلمش ايديلر .

بو هيئت سفريه يه رياست ايدنلر باشليجه اون ايكى كشيدن عبارت اولوب بونلردن برى ده مادموازل هبر ايدى . فقط كافه سى بردن رياست ايده ميه جكلرندن رووايلى قوماندان تعيين ايتمش ايديلر .

بوندن ناشی هیئته « اون ایکی سنیورلر هیئتی » نامی و یرلمش ایدی . شو قدر وارکه هنوز بر جدیده واصل اولمزدن مقدم نصلسه رواویلك بعض احوالی بو اون ایکی سنیورلرك ایشلرینه الو یرمدیکندن نهایت مومی الیهی عزل ایدرك ایلولك اون سکزنجی کیجه‌سی اتلاف ایدرك دکزه آتمش ایدیلر .

برقاچ کون صکره ساحل کورونمش وایلولك اوتوزنجی کونی صباحلین سفائن قاین جزیره‌سی اوکنده طورمش ایدیلر . اوکون « سن - میشل » یورطیسنه مصادف اولدیغی ایچون هیئت سفریه میانده بولنان بیه نامنده بر پاپاس قاین اطه‌سی اوزرنده‌کی « قاپه رو » طاغنه « سن -

بونك اوزرينه يكى هيئت سفريه افرادندن پك چوغى آرتق « قاين » اطه‌سنده اقامت ايچون بردرلو جسارت كوستره‌مامش اولدقلرندن فرانسه‌يه عودت ايلمش ويالكز قوماندان لافوره‌ست معيتنده قالان اون ايكى كشى ايله جزيرهٔ مذ كوره‌ده اقامتى كوزه الديرمش ايدى .

لافوره‌ستك يانده قاپوسن راهبلرندن ده ايكى كشى بولنمقده ايدى . بونلر اولكى اوفق قريه‌نك برقسمنده اقامتلرى ايچون برايكى اوفق خانه ياپه‌رق اراضيدن بر قسمنى ده ترلا حالنه قويمغه غيرت ايلمش ايديلر . بريادن بويولده چاليشوب بر ياندن ده كنديلرينه دشمن نظريله باقمقده اولان وحشيلرك توجه ومحبتلرينى جلب

ایچون بعض مناسبات دوستانه تولیدینه
غیرت ایلمکده ایدیسه‌لرده وحشیلر بونلرك
کوستردکلری دوستلق آثارینه اصلا
الدانمامق لزومنی اولجه حس ایتمش ایدیلر.
بوندن ناشیدر که لافوره‌ستك معیتنده بولنان
فرانسزلرده جزیره‌ده برچوق آیدن زیاده
اقامت ایده‌مامشلردر .

وحشیلر بونلری ده اتلاف ایتمکه
کندیلرنجه قرار ویردکلرندن ذاتاً مجموعی
اون بش یکرمی کشیدن عبارت اولان بو
مستعمره هیئتندن قسم اعظمنك تارلالرده
اشتغال ایلمه‌لرینی فرصت اتخاذ ایدرك درحال
هجوم ایتمش و بودفعه‌ده جمله‌سنی اتلاف
ایدوب یالکز ایکی کشی قورتلمشدر.

بو ایکی فرانسز کیجه یاریسی فرار

ایدوب اوراپه پك اوزاق اولمیان « سورینام »
موقعنه کلمش ایدیلرکه بوموقعی اپیجه برمدت
مقدم هوللاندالیلر اشغال ایلمش ایدیلر .

ایشته « قاپ نور » قومپانیه‌سنك
نتیجهٔ موفقیتی‌ده بوندن عبارت قالمشدر .

*
* *

بووقعه اوزرینه روآن تاجرلری
مأیوس اولمغله برابر برقات دها تزیید
غیرت ایتمك ایستمش ایدیلر . بواره‌لق پارس
ارباب سرمایه و تجارتندن بعض کیمسه‌لر
١٦٥١ ده « فرانسه‌ نه کینو قزال قومپانیاسی »
نامی تحتنده بر بیوك قومپانیا تشکیل
ایتمشلر ایدی .

برسنه صکره یعنی ١٦٥٢ سنه‌سی
شباطی نهایتنده روآن تاجرلری « قاین »

اطه‌سندن استفاده ایله برابر اولجه‌ویرلمش
اولان رخصتنامه‌لر احکامندن‌ده مستفید
اولمق ایچون التمش کشیدن مرکب برهیئت
سفریه دها ارسال ایلمش ایدیلر. بوهیئت
« قاین » جزیره‌سنه واصل اولدیغی زمان
« قاپه‌رو » طاغی اوزرنده یکیدن برقلعه
انشا ایتدکلری کبی بو طاغك اتکلرینه طوغری
امتداد ایدن اراضی‌یی‌ده پتاتس و بقله
ترلاسی حالنه قویمش ایدیلر.

فقط بودفعه کالانلر دخی مذکور طاغ
اوزرنده اقامت ایلیوب اولجه برهیئت
ومعیتی افرادینك انتخاب ایلمش اولدقلری
موقعنده چادرلر قوروب قولبه‌لر انشا
ایلمش ایدیلر.

یکی قومپانیا فرانسه قرالندن

آیروجه بر طاقم امتیازلر استحصالنه موفق اولمش ایدی که روآنده تشکل ایلمش اولان مذکور قومپانیا بو امتیازلره نائل اوله‌مامش ایدی .

« فرانس نه کینوتزال قومپانیه‌سی » طرفندن ارسال ایدیله‌جك هیئت افرادی میاننده مقتدر آدملر بولندیغی کبی اصل قومپانیا اعضالری میاننده‌ده اقتدار فوق‌ـ العاده‌لریله کسب شهرت ایلمش ذوات وار ایدی . ازجمله رووا ویل ایله بولای نامنده بر پاپاس قومپانیانك الك ایلرو کلان اعضالرندن ایدیلر . کوك بونلرك جمع ایتدکلری وکرك سائر سرمایه دارانك ویردکلری مبالغ جمعاً سکز بیك التونه [ئه کو] بالغ اولمش ایدی .

بونلر برمدت صکره توسیع معاملات
ایدرك كوياندە اپیجه مهم برمستعمره تشکیل
ایده بیلمك ایچون آوروپادن برجدیده
هجرت ایتمك اوزره پك چوق مهاجر
قید ایلمش و بونلره تسهیلات ارائه ایلدکدن
صکره بعض وعدلر ایله تشویق دخی ایتمش
ایدیلر .

بوصورتده قید اولنان مهاجرین ایله عمله
درت بش بیك کشیدن زیاده درلر . بونلر
دن بشقه تجار و صنعتکاراندن سائر پك
چوق کیمسه لرده مهاجرین ایله برابر
کیدرك « قاین » ده یرلشمك ایستدکلرندن
کندی ارزولریله فرانسه دن حرکت
ایتمکده ایدیلر . بونلر میانده خیلی زنکینلر
ده وار ایدی . جمله سی یوزاللی ایکیوز

کشی‌یه قریب اولوب مصارف سفریه‌لرینی‌ده کندیلری تسویه ایده‌جکلرندن قومپانیا هیئتی بونلرك « قاین » اطه‌سنه کیتمکه قالتشمه‌لرندن طولایی زیاده‌سیله ممنون و متشکر اولمش ایدی .

برجدیده بو وجهله کیده‌جك اولانلرك کافه‌سی پارسده اجتماع ایلمش ایدیلر . هر درلو لوازم سفریه‌لری اکمال ایدلدکدن صکره ۱٦٥۲ سنه‌سی مایسنك اون سکزنجی کونی مهاجرینك کافه‌سی پارسك سن نهری اوزرنده‌کی « پون — روژ » نام کوپری جوارنده اجتماع ایلدیلرکه بو کوپرییه الیوم « پون — روایال » نامی ویرلمکده‌در .

محل مذکورده ایکی بیوك کمی اوله‌جه

تهیه ایدلمش ایدی . مهاجرین بوکیلره
راکباً سن نهرینک منصبنه طوغری حرکت
ایلدیلر . روآن شهرینه واصل اولوب اوراده
بر مدت توقف ایلدکدن صکره تکرار
یوللرنده دوام ایدر ایکن بو هیئت سفریه نک
رئیسی والک ایلرو کلانلرندن اولان راهب
مار یوولد نصلسه نهره دوشه‌رک بوغلمش
ایدی .

مهاجرینک کافه‌سی بو وقعه‌دن طولایی
زیاده‌سیله مأیوس اولمش ایدیسه‌لرده
عودت ایلمیوب هاور لیمانه واصل اولدیلر .
بو لیمانده هیئت مذکوره‌نک بر جدیده
ایصال ایچون آیروجه تجهیز ایدلمش ایکی
بیوك سفینه‌سی بولنمقده ایدی . بری « سن
پیه‌ر » ودیکری « لادمیرال »ناملرنده اولان

بوکمیلره مهاجرین سکز صنفه تقسیم اولنه رق واوصورتده براشه رك بندیلر . اولجه ذکر ایدلمش اولان رواویل ده هیئته قوماندان تعیین ایدلمش ایدی .

بو ایکی سفینه بر مدت هاور لیماننده توقف ایدوب اوراده دخی نقصان اولان اشیادن بعضیلری تدارك ایدلدکدن صکره تموزك ایکنجی کونی صباحلین ایرکندن هوایی موافق بولدقلرندن لیماندن حرکت ایلمش ایدیلر .

بو هیئت سفریه یه ریاست ایدنلر باشلیجه اون ایکی کشیدن عبارت اولوب بونلردن بری ده مادموازل هبر ایدی . فقط کافه سی بردن ریاست ایده میه جکلرندن رووایلی قوماندان تعیین ایتمش ایدیلر .

بوندن ناشی هیئته « اون ایکی سنیورلر
هیئتی » نامی و یرلمش ایدی . شو قدر
وارکه هنوز بر جدیده واصل اولمزدن
مقدم نصلسه رواویلك بعض احوالی بو
اون ایکی سنیورلرك ایشلرینه الو یرمد -
یکندن نهایت مومی الیهی عزل ایدرك
ایلولك اون سکزنجی کیجه‌سی اتلاف ایدرك
دکزه آتمش ایدیلر .

برقاچ کون صکره ساحل کورونمش
وایلولك اوتوزنجی کونی صباحلین سفائن
قاین جزیره‌سی اوکنده طورمش ایدیلر .
اوکون « سن - میشل » یورطیسنه مصادف
اولدیغی ایچون هیئت سفریه میاننده
بولنان بیه نامنده بر پاپاس قاین اطه‌سی
اوزرنده‌کی « قاپه رو » طاغنه « سن -

میشل ـ دو ـ قاپه‌رو » نامنی ویرمش
ایدی .

جزیرهٔ مذکوره‌ده اوته‌دنبری اقامت
ایتمکده اولان فرانسزلرك بودفعه ساحله
چیقمقده اولان هیئت افرادینی قبول ایتمیوب
مدافعه‌یه طورانه‌جقلری حکم ایدلمش
ایدیسه‌ده بونلر هیچ بروجهله بر حرکتده
بولنمیوب بالعکس جزیره‌یی تمامیله تسلیم
ایتمش ایدیلر . زیرا مدافعه‌یه قیام ایده‌جك
حالده دکل ایدیلر . افراد مسلحه پك آز
اولدیغی کبی طوپ و تفنکده یوق ایدی .
حتی بونلر بودفعه کلان افراد مسلحه‌یه
قارشو دکل جزیره‌ده بولنان واره صره
هوللاندالیلرك اثر تشویقی اوله‌رق هجومه

طوراتان وحشیلره قارشـوده مدافعـهدن عاجزایدیلر .

مهاجرینك کافهسی کمیلردن چیقدقدن صکره «قاپهرو» طاغی اوکندهکی صحرایی عادتا برارد وکاه حالنه قویمش ایدیلر . برمدت چادرلر ایچنه اوطوروب بعده اینجه بیوك قولبهلر انشا ایتمشلردر . برآز زمان صکره مذکور طاغ اوزرندهکی قلعهیی یکیدن انشا وتوسیع ایلدکلری کبی ینه اوطـاغ تپهسنه اخشـابدن کوچوك برکلیسـا بنا ایتدیلر . قلعهنك اطرافنه اینجه کنیش خندقلر حفر ایدوب فرانسـهدن کتیرمش اولدقلری اون قطعه بیوك طوپیده قلعهنك درت طرفنه وضع ایلدیلر .

جزیرهده بوصـورتده یرلشـن هیئت

سفر یه‌یی برمدت « اون ایکی سنیورلر »
متفقاً اداره ایلمش ایدیسه‌لرده بو یولده‌ده
دوام ایدیله‌میه‌جکندن نهایت ینه هیئت
ریاست اعضاسندن ورتامونی بالاتفاق
رئیس عمومی نصب وتعیین ایتمش ایدیلر .

مومی الیه ارباب درایت و غیرتدن
اولوب مستعمره اموری بو صورتده
کندیسنه حواله ایدیلور ایدلمز عساکر
منتظمه نوعندن اولمق اوزره قرق بش
نفر تسلیح ایدرك بونلری انتظام تحتنه المش
وقلعه‌یی برقات دها تحکیم وتقویه ایلمش
ایدی .

قلعه داخلنده درت بش سوقاقلی
ویکرمی بش اوتوز خانه‌لی اوفق برقریه
دخی وجوده کتیرلمش ایدی . فقط اهالی

بو قریه‌ده اقامت ایلیـوب او جـوارده‌کی
« ماهوری » نامنـده‌کی اوفق بر لیمـانك
ساحللریله « رمیر» ساحلنده انشا ایتدکلری
قولبه‌لرده اختیـار اقامت ایلمکـده ایدیلر ،
سنیورلرك ده هر بری جزیره‌نك الڭ منتخب
مواقعنده برر مقدار اراضی انتخاب ایدرك
بورالرینی ایستدکلری صورتده اعمار و تنظیمه
مباشرت ایتمشلر ایدی .

برمدت ورتامون جزیره‌نك هر درلو
اموریله اشتغال ایلمش ایدیسه‌ده برآز زمان
صکره اشتغالات چوغالوب برقات دها کسب
اهمیت ایلدیکنـدن عسکرلك ایله ملکیـه‌یه
متعلق اولان امورك یکدیکرندن تفریقنه لزوم
حس ایدلمش ایدی . ایشته بو لزوم اوزرینه
عسکرلکه متعلق امورك کافه‌سی ینه ورتا .

مونك عهده‌سنده قالمش وفقط ادارهٔ ملکیه‌یه متعلق امور هیئت سفریه‌نك الك ايلرو كلانلرندن اوچ كشی‌يه توديع ايدلمش ايدی. بونلرك هر برينه « دیرکتور » عنوانی ويريله‌رك مشتركاً ادارهٔ مصلحت ايتملرينه بو وجهله مساعده ايدلمش ايديسه‌ده بعض امور مهمه‌نك اجراسی خصوصنده مذاكره ايديله‌جكی زمان سنيورلرده اجتماع ايدر ايديلر.

حالبوكه « قاين » اطه‌سنده بولنان فرانسزلر بو يولده مدت مديده دوام ايده‌مامش ايديلر. سنيورلردن هر بری بهمه حال كندی مطالعه‌سنی قبول ايتديرمك ايستدكلرندن آز زمان ظرفنده ادارهٔ ملكيه و عسكريه انتظامنی بالكليه غائب ايدرك

وديكر بعض وقايعده منضم اولهرق جزيره‌نك اسايشنه خلل كلمش ايدی. خیلی زمان اوغراشلدقدن صکره نهایت هیئت سفريه‌نك ايلرو كلانلرى ميانده تكرار اتفاق حاصل اولمغله يكيدن اداره امورده مباشرت ايدلدی ايسه‌ده بودفعه ظهور ايدن ديكر بر وقعه هيئت افرادينی يكيدن راحتسز اتمكه باشلامش ايدی.

بو وقعه ايسه وحشيلرك هجومه حاضرلانمه‌لريدر. اوجه قاين اطه‌سنه كله‌رك وحشيلرى جداً دلكير ايلمش اولان فرانسزلرك بالآخره نه‌كبى فلاكتلره كرفتار اولدقلرينی بو دفعه سنيورلر طرفندن اداره ايدلمكده اولان هيئت افرادى آز زمان ظرفنده اونودوب يرليلر حقنده معاملات

غیر لایقـه‌ده بولنمـه‌له برابر بونلری عادتا یه‌انی حیوانات نوعنـدن عد ایدنلرك الك اغر ایشلرده اصـلا اثر مرحمت کوسـترمکسزین قوللانمغه باشلامش ایدیلر.

وحشـیلر ایسـه کندیلرینـه نظراً بسبتون اجنبی اولان بیاض ادملرك بوکبی حرکات واحوالنه هیچ بروقتده تحمل کوستره مدکلرندن بودفعـه‌ده عدم تحمللرینك سوء نتیجه‌سی کورلمك اوزره ایدی.

فرانسزلر وحشیلرك هجومه حاضر- لانمقـده اولـدقلرینی خبر الدقلری زمان وقایع ماضیه‌یی درخاطر ایله نه یاپه‌جقلرینی عادتا شاشیرمش ایدیلر . فقط برآن اول برتدبیره مراجعت ایلمك لزومنی‌ده حس ایلدکلرندن درحال جمله‌سی سلاحلانه‌رق

طاغ تپه‌سنده‌کی قلعه‌یه التجا ایلمش
ایدیسه‌لرده اپیجه برمدت بو قلعه‌ده اوطوروب
نه کیجه نه‌ده کوندوز طیشارویه چیقمغه
جسارت ایده‌مامکده اولدقلرندن ترلالره
کیده‌مامش واراضیٔ مزروعه‌یی حالی
اوزره براقمش ایدیلر . بونك نتیجه‌سی
اولمق اوزره مزروعاتك برقسمنی حیوانات،
اکل ایتمش وبرقسمنی ده‌یاغمورلر محوو
خراب ایلمش اولدقلرندن مستعمره‌اهالیسی
اوسنه محصولسز قالمش ایدی . هنوز
باشلامش اولان معاملات تجاریه بالکلیه
معطل برحالده قالدیغندن اهالی احتیاجات
ضروریه‌لرینی تسویه ایده‌مدکدن ماعدا
اکمك وسائر نوع مأکولات دخی بوله .
مدقلرندن قریباً شدتلی برقحطه دوچار

اولەجقلرینی حکم ایتمکدە ایدیلر .

قلعە محافظی اولان ورتامون بوحالە نهایت ویرلمسی ایچون بعض تدابیرە مراجعت ایتمك ایستەمش ایدیسەدە بوبابدە اصلا موفق اولەمدیغندن مأیوس اولمش ایدی . فقط بورادەدە اقامت ایتمك ایستمیەرك بر کیجەیانندە الدیغی یدی سکز کشی ایلە بر صندالە بینوب « باربود » ساحلنە فرار ایلمش ایدی .

ورتامون بورادە برمدت توقف ایلدی . فقط مدت مدیدە زمان کچیرمك ایشنە الویرمدیکندن تکرار بیوك برصندالەیە راکباً مارتنیق اطەسنە قدر کیتمش ایدی .

« قاین » اطەسندەکی قلعەیە التجا ایدن فرانسزلرك حالی ایسە پك زیادە فنالاشمش

ایدی. احتیاطاً مخزنلره صاقلامش اولدقلری
جزئی مقدار ذخیره‌ده بر مدت صکره
بسبتون بتدیکندن آچلقدن هلاك اولمه‌لری
محقق ایدی. اولانجه غیرتلرینی طوپلایه‌رق
سکز اون کون قدر دها مقاومت کوستر-
دیلر. بو اثناده وحشیلرده قلعه اطرافنه
کله‌رك بونلرك طیشاری‌یه چیقمه‌لرینه
انتظار ایدییور ایدیلر. نهایت فورطنه‌لی
بر کیجه‌ده فرانسزلر قلعه‌دن چیقمش و
کیزلی بریولدن صوك درجه‌لرده بر احتیاط
ایله ساحله قدر اینه‌رك اوراده بولنان
صندالله بینه‌بمش و «سورینام» طرفلرینه
طوغری فرار ایلمش ایدیلر.

ایشته بو هیئت افرادینك‌ده بقیه‌سی
بو صورتده طاغلمشدر.

﴿ هوللاندالیلر ایله انکلیزلرك ﴾

﴿ کویانه وصوللری ﴾

بو اثنالرده پورتکیزلیلر برەز یلیا قطعەسنی تحت تصرفه ادخاله چالشمقده اولدقلرندن خارجدن ارەصرە کلەرك ساحللرده بعض مواقعی ضبط ایتمك مطالعەسندە اولان اجنبیلری برر برر تبعیده باشلامش ایدیلر . بو اجنبیلر میاننده هوللاندالیلر دخی وار ایدی . پورتکیزلیلر ایچه غلبەلك برهیئتدن عبارت اولان هوللاندالیلری برەزیلیادن تبعید ایلدکلری زمان هوللاندالیلرده طوغریجه قاین اطەسنه کلەرك جزیرەیی صاحبسز بولمش اولدقلرندن ناشی تحت تصرفه المش ایدیلر .

بو هیئتك سپانژه‌ر نامنده برده ریئسی
وار ایدی . فرانسزلر فرار ایلدکدن صکره
فی الحقیقه جزیره‌نك بو طرفلری بسبتون
خالی قالوب « قاپه‌رو » طاغنده کی قلعه‌ده‌ده
هیچ برکیمسه بولنمدیغندن وحشیلر محاصره‌ده
دوام ایلیوب عودت ایتمش ایدیلر .
سپانژه‌ر مذکور قلعه‌نك بعض جهتلرینی
تعمیر ایلدکدن صکره کندیسنی قوماندان
اولمق اوزره اعلان ایلمش ایدی . فقط
فرانسزلر قاین اطه‌سنی مدت مدیده خالی
براقدقلرندن هوللاندالیلر نهایت ١٦٦٤
سنه‌سنه قدر قاله بیلمش ایدیلر . زیرا او
تاریخدن اعتباراً جزیرهٔ مذکوره فرانسزلر
طرفندن یکیدن اشغال اولنمش ایدی .
١٦٦٣ سنه‌سنده ایدی که فرانسه‌ده

شورای دولت اعضاسندن اوفه‌ور دولابار
بر مستعمره تأسیسنه قرار ویرمش ایدی .
مومی الیهی بو بابده اك زیاده سیاح مشهور
بوشاردو تشویق ایلمکده ایدی . بوشاردو
آمریقای جنوبینك بعض مواقعی ایله
آنتیل اطه‌لرینك پك چوق جهتلرنده
سیاحت ایدرك خیلی یرلر کورمش اولد-
یغندن فرانسه‌یه عودتنده دولابار ایله
کوروشوب تصادفات و مشاهداتنی اکا
حکایه ایلمش ایدی . دولابار ذاتاً اوته‌دن
بری بر مستعمره تأسیس ایتمك فکرنده
ایکن اخیراً سیاح مومی الیهك ویردیکی
معلومات اوزرینه بر جدید دولابارك بر
قات دها نظر دقتنی جلب ایدوب اولکی
هوسنك‌ده آرتمسنه سبب اولمش ایدی .

فكر سياح بو شاردو دخی بو فكرده ايمش . ايكيسی ده بو مسئله حقنده اوزون اوزادی يه دوشونه رك نه يولده حركت ايتمه لری لازم كله جكنی قرارلاشديردقدن صكره مطالعات واقعه لرينی بيوجك بر لايحه ده دها زياده بسط وايضاح ايله بو لايحه يی قولبره تقديم ايلديلر .

قولبر دخی اوته دنبرو بوكبی تشبثاتده بولنانلری هر نه صورتده اولور ايسه اولسون تشويق ايلمك مطالعه سنده اولديغندن دولابار ايله بو شاردونك لايحه لرينی تصديق ايتمكله برابر بو مطالعه نك اجراسنه مباشرت ايلدكلری صورتده كنديلرينه اصول ونظامی دائره سنده تسهيلات لازمه ارائه سندن كيرو طورلميه .

جغنی وعد ایتمش وحتی بوبابده لازم کلانلره اوامر مخصوصه دخی تبلیغ ایلمش ایدی.

بونك اوزرینه دولابار ایله بوشاردونك غیرتلری آرتوب تدارکاته باشلامش ایدیلر. دولابار بومهم مستعمره‌نك تأسیسی ایچون اول امرده یکرمی بیك لیرا صرفنه لزوم کورمکده ایدی. فقط بونك جهی خصوصنده دوچار مضایقه اولمامشدر. زیرا کندیلرینی طانیمقده اولدیغی ارباب ثروتدن پك چوغی اشتراك ایدرك ویردکلری مبالغ یکرمی بیك لیرایی ده کچمش ایدی. ایشته فرانسه حکومتی ایچون اصل «فرانس ئه کینوقزال» قومپانیاسی بو ایدی.

دولابار یکرمی بیك لیرادن زیاده سرمایه جمع ایتدکدن صکره بر یاندن عسکر

قیدینه و برياندن‌ده مستعمره‌ده اسکان ایچون مهاجر تدارکنه مباشرت ایلمش ایدی. برقاچ آی ظرفنده بو تدارکاته‌ده نهایت و یره‌رك بعده بر بیوك فرقتین ایله بر قاچ کوچوك کمی تجهیز ایلمش ایدی ● فرانسه حکومتی طرفندن نه درجه‌لرده حمایه ایدلمکده اولدیغنی و بو هیئتك بر جدیده واصل اوله‌رق اوراده یرلشمسی نه مرتبه‌لرده التزام ایدلدیکنی شوندن اکلاملیدرکه دولابار ایله بوشاردو هیئت سفریه‌سنه مخصوص دونما فرانسه ساحلندن مفارقت ایده‌جکی اثناده سکز اون قدر حرب سفینه‌لرینك ده بونلره رفاقت ایدرك برجدیده قدر کیتمه‌لرینه حکومت مذکوره‌جه قرار ویرلمش ایدی ●

کمیلر تمامیله تجهیز اولندقدن صکره لاروشل لیمانه کلمش ایدیلر . دولابار طرفندن جمع اولنان عساکر ایله هیئت مهاجره دخی بو لیمانه کلەرك کمیلره تقسیم ایدلدیلر. بعده ١٦٦٤ سنه‌سی شباطنك یکرمی التنجی کونی سفائن بر طاقم حرب کمیلری ایله برابر لاروشل لیماندن چیقەرق برجدیده متوجهاً حرکت ایلمش ومایسك اون بشنجی کونی قاین اطه‌سنه واصل اولمش ایدیلر .

قاینه کلمش اولان هوللاندالیلر بالنسبه پك آز زمان اولدیغی حالده کویا سکز اون سنه دنبری اوراده ایمش کبی برحالده یرلشمش ایدیلر . بودفعه دولابار هیئت سفریه‌سی قاین ساحلنه یناشدیغی زمان

هوللانداليلر بو موقعی ترك ایتمامك ایچون بعض تداركاته قیام ایتمش ایدیسه‌لرده بودرجه‌لرده غلبه‌لك اولان بر هیئته قارشو هیچ بر وجهله حركت ایده مدكدن ماعدا محافظه ایتمكده اولدقلری موقعی مدافعه‌دن دخی عاجز اولدقلرینی حكم ایتمش اولدقلرندن نهایت جزیره‌یی هیئت سفریه‌یه تركه مجبور اولمش ایدیلر .

دولابار « قاپه‌رو » طاغی اوزرنده‌كی قلعه‌یی هوللاندالیلردن الدقدن صكره جوارده بولنان وزراعته قابلیتی اولان اراضینك كافه‌سنی هیئت مهاجره افرادینه تقسیم و توزیع ایدنك درحال زراعته مباشرت ایدلمش ایدی .

معلومدركه او زمانه قیدر جزیره‌ده

بوانان وحشیلرك كافه‌سی بیاض آدملردن صوك درجه‌لرده متنفر ایدیلر . حتی قاین اطه‌سنه كلان هیئت سفریه‌لرك بلكه كافه‌سی وحشیلر ایله خوش كچینه‌مامالری نتیجه‌سی اولمق اوزره بیك درلو وقایعه تصادف ایدوب بوراده یرلشه‌مامش ایدیلر . دولابار غایت ذكی برآدم اولوب اولجه قاین اطه‌سنه كلانلرك نه سببه مبنی یرلشه‌مامش اولدقلرینی بالذات تحقیق وتدقیق ایلمش اولدیغندن بودفعه معیتنده خیلی غلبه‌لك برهیئت بولندیغی حالده جزیرهٔ مذكوره‌یه كلیر كلمز ایلك ایشی بوراده‌كی یرلیلرك توجه ومحبتلرینی جلب ایچون نه كبی برتدبیره مراجعت ایدیله‌جكی مسئلهٔ مهمه‌سنك حلی اولمش ایدی .

قومی الیه هر نه یاپمق لازم ایسه یاپه‌رق
وحشیلری کندیسندن ممنون ایلدکدن
صکره ارتق تشکیل ایده‌جکی مستعمره‌نك
بقا و دوامی بالکلیه تحت تأمینه النده‌جغی
ظن و مطالعه‌سیله بعض تشبثات مهمه ده
بولنوب آز زمان ظرفنده اوفق بر ده قریه
وجوده کتیرمش ایدیسه ده امید و انتظار
خلافنده اوله‌رق بردنبره ظهور ایدن
بعض وقایع بو هیئتك ده قاین اطه‌سنده
یرلشه‌میه‌رك برمدت صکره بسبتون طاغلمسنی
موجب اولمش ایدی .

بو وقعه اوزرینه یالکز دولابار دوچار
زیان اولمیوب فرانسه‌ده مشترك اولدیغی
رفقای سائره‌سی ده پك زیاده ضرردیده اولمش
ایدیلر .

***

ارەدن برسنه صکره یعنی ١٦٦٥ سنه
سندە ایدی که فرانسەدە دها بیوك ودهامهم
برقومپانیا تشکل ایلمش ایدی . « قومپانی
روایال‌دە زند اوقسیدانتال » نامنده‌کی
بوقومپانیا طوغریدن طوغری یه فرانسه
حکومتنك نظارتی التندە ایدی . بونك
تشکیلندن مقصد اصلی ایسه شودر :
شمدی یه قدر برجدیدە متوجهاً کیدن
هیئت سفریه‌لردن بالخاصه کویان طرفلرینه
کیدنلر هریردن زیادە فرانسه ایله پیدای
مناسبات تجاریه ایلمك شرطیله مقید
اولدقلری حالدە دخی قومپانیالرك بوشروطه
رعایت ایتمه‌یوب الك اول کندی منافع
تجاریه‌لرینی کوزتمك ایسته‌دکلرندن
قطعات سائره ایله دها زیادە پیدای مناسبات

ایدییور ایدیلر . حالبوکه فرانسه حکومتی
برمدتدنبری قومپانیالرك بوکبی حرکتلرینی
نظر دقته المش اولدیغندن بو بابده برچاره
اولمق اوزره آیروجه بر قومپانیا تشکیل
ایتمك ایستهمش واکر سرمایهسی زیادهجه
برقومپانیا وجوده کتیرر ایسه احوال
مذکورهنك بر درجهیه قدر اوکی النمش
اولهجغنی حکم ایتمش ایدی .

بونك اوزرینه حکومت مذکوره
اولجه برطاقم قومپانیالره ویرمش اولدیغی
امتیازلرك کافهسنی کیرویه الدقدن صکره
ینه اولجه سرمایهدارلردن متشکل هیئتلردن
کرك آنتیل اطهلرنده وکرك جنوبی آمریقاده
فروخت ایدلمش مواقعیده صاتون آلمق
صورتیله استملاکه باشلامش ایدی .

فرانسه حكومتى بريالدن بوكبى ايشلر ايله مشغول اولديغى صره‌ده بريالدن‌ده مطالعهٔ مذكوره‌يى قوه‌دن فعله چيقارمق ايچون ايروجه بيوك برقومپانيا تشكيلنه مباشرت ايلمش ايدى‌كه بو هيئت على‌العجله برجديده ايصال ايديله‌جك وكويان قطعه‌سنك فرانسه حكومتى تحت تصرفنده بولنان مواقعنك كافه‌سنده اجراى حكم ونفوذ ايليه‌جك ايدى. بو مواقعك ايسه قسم اعظمى بالكليه اراضىٔ خاليه‌دن معدود ايدى.

بو يكى قومپانيا دخى برجديده ارسال ايتمك ايچون خيلى مهاجر جمع ايتدكدن صكره عسكرلك وظيفه‌سنى‌ده ايفا ايچون اون اون بش كشى بولمش ايدى. بعده بو هيئت آنتوان نوئل نامنده برآدمك

قومانداسی التنده اولدیغی حالده آمریقایه ارسال ایدلدی.

فرانسه حکومتنك بر درجه یه قدر حمایه سی التنده بولنان بویله بر قومپانیانك ایلك هیئت سفریه سنك یکرمی بش اوتوز کشیدن عبارت اولمسی قومپانیانك بو ایشه اهمیت ویرمامکده اولدیغنی حکم ایتدیره مز. زیرا اشبو «انداوقسیدانتال» قومپانیاسی ممکن اولدیغی قدر بر سرعتله ایشه باشلامق ایستدیکندن اول امرده بو کوچوك هیئتك ارسالنه لزوم کورمش ایدی.

آنتوان نو ئل معیتنده بولنان عسکر و مهاجرین ایله برابر ١٦٦٥ سنه سی نهایتنده آمریقای جنوبی یه واصل اولدی ایسه ده قاین اطه سنه اوغرامیوب طوغری بچه

اصل ساحله و « سینامارى » نهرينك منصبنه قريب برموقعه ياشمش ايدى .

قپودان مومى اليهك ايلك ايشى همان اوراده برقلعه انشا ايتمك اولمش ايدى . كنديلرينى خارجدن وقوعبوله جق هجوملره قارشو بر درجه‌يه قدر اولسون مدافعه‌يه مدار اولمق ايچون انشا ايلديكى بو قلعه عمليانه ختام ويرنجه‌يه قدر پك چوق مشكلاته تصادف ايلمش ايدى . اولا موقعك انتخابى خصوصنده بردرلو قرار ويره‌مد‌كلرى كبى بالآخره انشاسنه مباشرت ايتد كلرى صره‌ده دوام ايدن شدتلى ياغمورلر ايله فيضان ايدن نهر وچايلر هپ عملياتده دوامى منع ايتمكده ايديلر .

آنتوان نوئل قلعه جوارنده انشا

ایتدیردیکی اوفق برقریه‌ده فرانسه‌دن
کتیردیکی مهاجرینی اسکان ایله برابر
بونلره برر مقدارده اراضی تقسیم ایدرك
زراعته مباشرتلرینه میدان ویرمش ایدی.
فقط نه‌درجه‌لرده غیرت ایدیلور ایسه
ایدلسون هیئت سفریه افرادی پك آز
اولدیغندن بو «قولونی» نك اهمیتی
پك آز ایدی.

قپودان مومی الیه «قاین» اطه‌سنه
اوغرامامش ایسه‌ده اوراسنی ترکده ایلامش
ایدی. جزیرهٔ مذکوره‌نك موقعی کویان
ساحلنده مستعمره تشکیل ایتمك ایچون
آیروجه براهمیتی حائز اولدیغندن آنتوان
نوئلده بواطه‌یی بسبتون براقمق ایسته‌میور
ایدی. فقط «سینامازی» نهری منصبنده

یالکز براقدمدیغندن « قاین » ه کیدمیور ایدیسه ده بالآخره فرانسه ده کی قومپانیا هیئتی جزیرهٔ مذکوره نك بوش براقلمسنی اصلا آرزو ایلمدیکندن شوالیه دوله‌زی نام قوماندانك تحت ریاستنده اولمق اوزره ایکنجی هیئت سفریه‌یی « قاین » ه ارسال ایتمش ایدیلر .

شوالیه دوله‌زی بو جزیره‌یه واصل اولور اولمز دیکر طرفدن انکلیزلردن متشکل بر هیئتده قاین اطه‌سنه کلیرلر . مکر بونلر اوته‌دنبری قاینك درجهٔ اهمیتنی تقدیر ایلمش اولدقلرندن جزیره‌یی بهمه حال تحت تصرفه آلمق آرزوسنده ایمشلر . ذاتاً اوزمانلر فرانسه حکومتی ایله انکلتره آره‌سنده دخی محاربه‌لر دوام ایتمکده ایدی .

شواليه دوله‌زى انكليزلرك ساحله تقربلرينى كورديكى زمان اصلا مدافعه‌يه حاضرلانميوب قاينى تسليم ايتمك ايسته‌مش ايدى . زيرا انكليز هيئت سفريه‌سى پك زياده غلبه‌لك اولدقدن ماعدا كرك كميلرى وكرك افراد عسكريه‌سى ايجه مكمل بر صورتده تجهيز و تسليح ايدلمش ايدى . شواليه دوله‌زى بو غلبه‌لكه قارشو مدافعه ايده‌ميه‌جكنى حكم ايلمش ايدى . حالبوكه معيتنده بولنانلردن بر طاقمى مومى اليهك بو مطالعه‌سنه اشتراك ايلمه‌كلرندن نهايت شواليه يكرمى بش اوتوز قدر افراد مسلحه‌ايله ساحله قدر كلوب او اثناده كميلردن چيقمقده اولان اجنبيلر ايله محاربه‌يه باشلامش ايديسه‌لرده بو وجهله هجوم

ایدنلرك یدیـوز كشیدن زیاده اولمسی نهـایت شـوالیه دوله‌زی‌یه فراردن بشـقه برچاره قالمدیغنی حس ایتدیرمش ایدی.

دوله‌زی معیتنـده بولنـانلرك برقسمی ایله درحال بردیکر اوفق لیمانده‌کی صندالیه بینه‌رك « کوآده لوپ » جزیره‌سنه‌طوغری فرار ایلمش ونهـایت محل مذکوره واصل اولمش ایدی. واقعا کندیسی فرار ایدرك قورتلمش ایدیسه‌ده قاین اطه‌سنده قالان بر طاقم مهاجرین‌ایله بالخاصه قادینلروچوجقلر یالکز قالوب بالآخره اورمانلره التجـا دن بشقه برچارهٔ نجات بوله‌مامش ایدیلر.

انکلیزلر قاین اطه‌سنه چیقمش‌ایدیسه لرده اطـه‌نك الك مستحـکم موقعی اولان « قاپه‌رو » طاغی قلعه‌سنی بر درلو اله‌میور

ایدیلر. زیرا بو قلعه‌یه التجا ایلمش اولان یوز قدر فرانسز عسکری اسویچره‌لی فه‌ران نامنده بر چاوشك قومانداسی التنده اولدقلری حالده مدافعه‌ده صوڭ درجه‌لرده بر غیرت کوسترمکده ایدیلر. شو قدر وار که بو یوز کشی مدافعه‌ده مدت مدیده دوام ایده‌مامشلردر. خارجدن هجوم ایدنلرك بو درجه‌لرده کثرتلی اولدقلرینی و کندیلرینڭ یالکز بر اقلدقلرینی کوردکلری زمان تسلیمدن بشقه بر چاره بوله‌میوب «قاپه‌رو» قلعه‌سنی تخلیه ایتمش ایدیلر.

بو اثناده هجوم ایدن هیئتك رئیسی چاوش فه‌ران ایله معیتی افرادینی حبس ایتمکله برابر بونلره برده مقاوله نامه امضا ایتدیرمش ایدی. بعده هیئت افرادینڭ

کافه‌سی جزیره‌نك هر طرفنه طاغلمش ایدیلر .
بو وقعه اوزرینه آرتق جزیره‌یی تمامیله
تحت تصرفه الەرق بوراده راحت راحت
اوطوره‌میه‌جقلرینی حکم ایتمش اولدقلرندن
قاینی تحت اداره‌یه المقدن واز کچمش ایدیلر .
ویردکلری قرار اوزرینه اك بیوك اور-
مانلردن برقاچنی احراق ایلدکدن صکره
اوجه قلعه اطرافنده انشا ایدلمش اولان
خانه‌لرك جمله‌سنی خراب ایدوب شکرقامشی
یتشدیرلمسنه مخصوص ترلالری‌ده بسبتون
بوزمش ایدیلر . بوندن ماعدا جزیره‌ده
بولدقلری صغیر وقویونلردن کندی اداره-
لرینه کافی اولان مقداری‌نی الوب دیگر
قسمنی‌ده اتلاف ایتمش و بالاخره عودته
حاضرلانمش ایدیلر .

بونلر قاین اطه‌سنه ١٦٦٧ سنه‌سی ایلولنك یكرمی اوچنجی كونی كلمش ایدیلر. اون درت اون بش كون قدر اقامت ایلدكدن وجزیره‌نك هرطرفنی‌ده تخریب ایتدكدن صكره تشرین اولك سكزنجی كونی لیماندن حركت ایتمش ایدیلر.

وقعهٔ مذكوره اثناسنده «كوآده‌لوپ» اطه‌سنه التجا ایلمش اولان فرانسزلر انكلیز هیئت سفریه‌سنك جزیره‌ده اقامت ایتمیوب برمدت صكره حركت ایلمش اولدقلرینی خبر آلور آلمز درحال قاینه عودت ایلدكلری كبی اوراده بولنان فرانسزلردن دخی آیروجه ایكیوز قدری برابر كله‌رك كرك «قاپه‌رو» قلعه‌سنك وكرك قریه ایله اراضیٔ مزروعه‌نك تعمیر واصلاحنه

ال برلكيله غيرت ايلمش ايديلر .

او زمانلر فرانسه‌دن كلمش اولان پەر موره‌لله نامنده بر جزويت قاين مستعمره‌سى هيئت روحانيه‌سنه رئيس تعيين قلنمش ايدى. مومى اليه يانه برمقدار عسكر ايله برقاچ راهب الەرق كونلرجه مدت جزيره داخلنده‌كى واسع اورمانلرده طولاشمش واوجه‌بوطرفلره طاغلمش اولان اهالى ايله بالخاصه قادين و چوجقلردن بر قسمنى بوله بيلمش ايديسه‌ده ديكر برقسمى آچلقدن هلاك اولديغى كبى حيوانات وحشيه طرفلرندن‌ده اتلاف ايدلدكلرندن بولنه‌مامش ايديلر .

بو دفعه «قاپه‌رو» طاغى اوزرنده‌كى قلعه‌نك يكيدن تعميرى خصوصنه پك زياده

اهمیت و یرلمش ایدی. بو عملیاته نهایت
و یرلدکدن صکره قلعه جوارنده‌کی قریه‌
نك‌ده برقسمی تعمیر ایدیله‌رك تقویه‌ایدلمش
ایدی. مستعمره اهالیسنك برقسمی قریه‌ده
اقامت ایدوب دیکرقسمی ایسه — بو دفعه
زیاده‌جداولدقلرندن — خانه‌لره یرلشدیرلمامش
ایدیلر. بالآخره کوریلان لزوم اوزرینه
دها بیوك ودها منتظم اولمق اوزره برقریه
دها تأسیس ایلمش ایدیلر.

ایشته بوتاریخدن اعتباراً قاین مستعمره
سنك احوالی بردرجه‌یه قدر انتظام کسب
ایلمش ایدی. والینك اقامتی و مستعمره اموریله
اشتغال ایلمسی ایچون ایروجه برمحل تعیین
قلنه‌رق بورایه «آرمیر» نامی و یرلمش
ایدی. شوالیه دوله‌زیی انجا ایلمش اولد

یعنی « کوآدولوپ» اطه‌سندن عودت ایدرك تکرار اداره‌یی درعهده ایتمك ایچون قاینه کلمش ایدیسه‌ده بو دفعه قوماندان تعیین قلنمیه‌رق انك یرینه ١٦٦٨ ده دولابار هم قوماندان هم‌ده « آمریقای جنوبی والیٔ عمومیسی » عنوانیله والی نصب ایدلمش ایدی .

بوقومپانیایه برجدیدده ایستدیکی کبی حرکت ایتمك ایچون هردرلو مساعده‌لر ویرلمش اولدیغندن فی‌الحقیقه ارسال اولنان هیئت سفریه‌لر کرك قاین اطه‌سنده وکرك کویانده ارزولری وجهله اجرای حکم ونفوذ ایتمکده ایدیلر. شمدی یه قدر برجدیدك بوقسمنه بیسك درلو زحمت ومشقتلری کوزه الدیره‌رق کیتمش اولانلرك

مقصداصليلرى التون وكموش تحريسى
اولديغى كبى بودفعه‌كى قومپانيا دخى ينه
بومقصده مبنى برجديدده مستعمره تشكيلنه
قالقشمش اولديغندن بو صورتده غيرت
ايدلمكده ايدى .

اولجه كويانه كله‌رك مدت مديده دن
برى اقامت ايلمكده اولانلر التون كشفى
خصوصنده دها زياده مهارت پيدا ايلمش
اولدقلرندن يكى مستعمره هيئت اداره‌سى
التون وكموش كشفى ايچون اك زياده بونلرى
استخدام ايلمكده ايدى كه هانكى طرفده
التون بولنه بيله‌جكنى اكثريتله بيلدكلرندن
قرق اللى قدم درينلكنده قويولر حفر ايدرك
معدن مذكورى اخراج ايلمكده ايديلر .

كويان مستعمره‌سى ايجه تحت انتظامه

النمش ایدیسه‌ده زراع ایله صغر و قویون
تشدیرمکده اولان حیوانات صاحبلرینی
اوطرفلرده کثرتله بولنمقده اولان حیوانات
وحشیه پك زیاده دوچار ضرر و زیان
ایتمکده ایدیلر . قاین اطه‌سنده حیواناته
تسلط ایده‌جك قدر چوق قپلان وسائر
نوع مدهش حیوانلر یوق ایدیسه‌ده
بالاخره — اره‌ده‌کی دکزك پك طاراولمسندن
ناشی — کیجه‌لری یوزه‌رك قاین اطه‌سنه
کلمکه وآخورلره کیره‌رك حیواناتی پارچه‌لمکه
باشلامش ایدیلرکه ایشته حیوانات وحشیه‌نك
بوصورتده وقوعبولان هجوملرینه اصلا
چاره بولنه‌میور ایدی .

فرانسزلر قاین اطه‌سنده ایچه‌یرلشه‌رك
کویان قطعه‌سی داخلنده‌ده هر زمان سیاحتی

کوزه الدیرمقدء اولدقلری حالده هنوز پك آز مواقعی کشف ایلمش وبوطرفلرده ساکن قبائل وحشیه‌دن انجق برقاچنی طانیه‌بیلمش ایدیلر . او زمانلر امریقای شمالینك‌ده بعض مواقعنه طوغری برطاقم میسیونرلر کیدرك وحشیلر ایله مناسباتده بولنیورو بونلرك هر درلو احوالنی تحقیق ایلدکلری صره‌ده یرلی قبائل میاننده نشر دین خصوصنده صوك درجه‌لرده برغیرت ایدرك بونلری مدنیت عالمنه ادخاله چالیشیور ایدیلر .

ایشته بویله برغیرتله کویان قطعه‌سی داخلنده طولاشمش اولانلر میاننده الك اول ژان غریله ایله فرانسوابه شامل ذکر ایدلملیدر . بوایکی جزویت ١٦٧٤ سنه‌

سنده کو یان داخلنده تمام بش ماه مدت
سیاحت ایتمشلردر . بو میسیونرلر
یانلرینه برر مقدار قورودلمش اکمك پار-
چه‌سی ایله کذلك قورودلمش بانانیه وسائر
درلو میوه‌لر الەرق بوصورتده سیاحته
چیقمش ایدیلر . کندیلرینه رهبرلك
خدمتنی ایفا ایچون یرلی وحشیلردن
اوچ کشی‌یی معیتلرینه آلوب بونلردن
بشقه برده آفریقالی خدمتکار بولمش ایدیلر .
اشبو التی کشی اوفق برصندالە بینەرك
نهر اوزرنده حرکتله بولندقلری موقعدن
تمام یوز یکرمی فرسخ قدر تباعد ایلمش
وکو یان قطعه‌سنك جهات مجهوله‌سنه
طوغری ایلرولمش ایدیلر . کو یانك بو
طرفلرینه وحشیلر « آپرو آغ » و « اویا

پوق »ناملرينى ويرمش ايديلركه آمريقاى جنوبينك اك مدهش قبائل وحشيه‌سنه بوجهتلرده تصادف ايدلمكده‌در .

بوايكى ميسيونرك‌ده مقصد اصليلرى كو يانك يرلى اهاليسى ميانـنده نشر دين ايلمك اولديغندن بومقصدلرينك اجراسى ايچون تصادف ايلدكلرى قبيله‌لردن هر برى نزدنده سكزر اونر كون مسافر قالوب معيتلرنده بولنان اوچ وحشى‌يه ترجمانلق وظيفه‌سنى‌ده ايفا ايتديرر ونه يولده وعظ ونصيحت ايلمك لازم ايسه او صورتده اداره‌ٔ كلامده بولنوب بعضاً اوزون اوزون نطقلر ايرادندن‌ده اوصانمز ايمشلر .

بو ميسيونرلر ارزولرينك اجراسى خصوصنده موفق اوله‌بيلمك ايچون وحشيلرك

توجه و محبتلرینی ده جلب ایتمك لازم كلدی
یكی بیلدكلرندن بر طاقم اوفق و دكرسز
هدیه لر ایله قبائل افرادندن پك چوقلرینی
ممنون ایدرك مناسبات دوستانه لرینك دوام
و بقاسنی تأمینه چالیشور ایمشلر .

جزویت ژان غریله ایله فرانسوابه
شاملك بو بابده كی مقصدلرینك اجراسنه نه
درجه لره قدر موفق اولمش بولندقلری
لایقیله بیلنه مز ایسه ده كویان داخلنده كی
شو جولانلری اثناسنده قطعه نك آوروپا .
لیلرجه معلوم بولنمیان برطاقم یرلرینك
احوال طبیعیه و جغرافیه سنی تماميله تدقیق
ایدرك بو یولده خیلی معلومات نافعه جمع
ایتمش اولدقلری محققدر .

بو میسیونرلرك تصادف ایتدكلری

قبائلدن همان اكثريسى ـ بوكون دخى اولديغى اوزره ـ آنتروپوفاژى يعنى يامياملق ايله كچنمكده ايديلر. فقط بونلرك الڭ زياده شايان احتراز اولانى « آقوقاس» قبيله‌سى ايمش. زيرا ايكى ميسيونر همان هر تصادف ايتدكلرى قبيله افرادينه بو قطعه‌ده ساكن يرليلرك عادات وصورت معيشتلرينى صوردقلرى زمان وحشيلر : « آقوقاس قبيله‌سنه مسافر اولمه‌يكزده نره‌يه كيدر ايسه‌كز كيدكز. زيرا بونلر بربيوك قبيله‌يى يالكز بو مشئوم عادتلرى اغورنده محو ايلمشلردر. قورقارزكه سزى‌ده تنجره‌لرينه طولديره‌رق اعلا برحاشلامه ياپماسونلر! » جوابنى ويرر وبعده بو قبيله‌نڭ صورت معيشتنه دائر دها بعض معلومات‌ده اعطا

ایدر ایمشلر. کویان وحشیلرینك دەکافەسی
« آقوقاس »قبیلەسندن پك زیادەقورقدقلری
حالدە بوایکی میسیونر اصلا احترازایتمیەرك
برمدت صکرە قبیلۀ مذکورە. نزدینە
واصل اولمش ایدیلر بونلرك سائر نوع
سیاحلردن اولمیوب یالکزنشر دین ایچون
بورالرە کلمش قناعتکار آدملردن اولدقلری
کندیلرنجە معلوم بولندیغندن میسیونرلرە
هیچ بروجهله برحرکت تجاوزکارانەدە
بولنمدقدن ماعدا بالعکس پك زیادە براثر
توجە کوسترمش ایدیلر. حقلرندە هرزمان
دوستلق اثری کوستروب اعزاز واکر.
ملرندە قصور ایلمامشلر وحتی کندیلرنجە
پك بیوك اثر توجە اولمق اوزرە بردلیقانلینك
چکە کمکندن یاپلمش قاوورمە پارچەسنی

غربه ایله‌به شامله تقدیم ایلمشلردر.

بوایکی میسیونر اکمال وظیفه ایدرك سیاحتدن عودت ایلدکلری زمان « انده اوقسید انتال » قومپانیاسنك فسخ ایدلمش اولدیغنی خبر المش ایدیلر. بوقومپانیانك تعطیل مشغولیت ایتمش اولمسنك باشلیجه سببی کویانده بر ایش کوره‌میه‌جکنی اکلامش اولمسی ایسه‌ده بوبابده فرانسه حکومتنك‌ده برمقصدی اولدیغنی اونوتمامليدر.

حکومت مذکوره شمدی‌یه قدر بر طاقم امتیازات و مساعدات ایله برجدیده ارسال اولنان قومپانیالرك هیچ برندن استفاده ایده‌مدیکی ایچون صوك دفعه اوله رق « انده‌اوقسیدانتال » قومپانیه‌سنك تشکیلنه قرار و یرمش ایدی . حالبوکه

بوقومپانیانك اساس تشکلنه نظراً فرانسه
حکومتنك هر حالده استفاده‌سنی تأمین
ایده‌جکی ظن اولنورایکن عکسی صورتده
برطاقم نتایج حاصل ایلدیکی کورلمش و بو
نك اوزرینه فرانسه حکومتی بونوع
قومپانیالره اصلا اهمیت ویرمامکه باشلایه‌رق
او یولده اداره‌ٔ اموره تشبث ایلدیکی کبی بر
یاندن ده کویان مستعمره‌سنی طوغریدن
طوغری‌یه تحت اداره‌یه المق ایچون
لازم کلان تدارکاته مباشرت ایلمش ایدی .
فرانسه حکومتی کویان قطعه‌سنی تحت
اداره‌یه الدقدن صکره بو مستعمره‌نك
اموری تحت انتظامه النه‌جغنی کو یانده
اقامت ایدنلر قویاً امید ایلمکده ایدیلر .
فی الحقیقه بویله اوله‌جق ایدی . فقط

اوزمانلر فرانسه ایله هوللاندا آره‌سنده محاربه‌لر دوام ایتمکده اولدیغندن بوبابده‌کی امیدلر بالکلیه بوش چیقمش ایدی .

هوللاندالیلر کویانی تحت اداره‌لرینه المق ایسته‌دکلری جهتله اوته‌دنبری بو جوارده طولاشمقده‌ایدیلر. بر اره‌لق کویان وحشیلریله نصلسه مناسبات پیدا ایدوب بوقطعه داخلنده پك چوق آلتون وکموش بولندیغنی‌ده خبر آلمش اولدقلرندن آرتق هر نه صورتده اولورایسه‌اولسون کویانی ضبط ایتمك مطالعه‌سنه قوت ویرمش ایدیلر.

ایشته بومطالعه‌یی متعاقبا ویردکلری قرار موجبنجه ١٦٧٦ سنه‌سی بدایتنده ایدی که اون‌ایکی بیوك حرب سفینه‌لرندن متشکل برهوللاندا دونماسی قاین‌اطه‌سی

اوگنـه گلمش ایدی . شمـدی‌یه قدر برقاچ
دفعه ضبط ایدیله‌رك بالاخره استرداد ایدلمش
اولان بو جزیره اهـالیسی بوکبی وقایعـك
تکررندن آرتق اوصانمش اولدقلری جهتله بو
دفعه هوللاندالیلرك بو درجه‌لرده برغلبه‌لك
اوله‌رق کلدکلرینی کورر کورمز مدافعه‌یه
اصلا لزوم کورمیوب همان لیمانده حاضر
بولنان کمی و صندالره بینه‌رك سـاحلدن
تبـاعد ایتمش وجزیره‌ده‌کی خانه‌لریله ترلا
لرینی صاحبسز براقمش ایدیلر .

هوللاندالیـلر قاین اطه‌سـنه هیچ بر
طرفـدن مدافعه کـورمکسزین قولایجـه
کـیره‌رك تحت تصرفـه المش ایسـه‌لرده
موقعـك اهمیتنی لایق اولـدیغی درجـا ده
تقدیر ایتمش اولدقلرندن بونی بر دها الدن

چیقارمامق ایچون هر طرفنك تقویه وتحکیمنه فوق العاده غیرت ایلمك لزومنی ده حس ایتمش ایدیلر. بو لزوم اوزرینه «قاپه‌رو» طاغی قلعه واستحکاملرینی تعمیر وتوسیع ایلدکدن صکره دیکر برطاقم مواقعده یکیدن قلعه‌لر انشا ایلمش وعساکر موجوده‌نك مقدارینی ده درت یوزه ابلاغ ایتمش ایدیلر.

هوللاندالیلر برمدت قاین جزیره‌سنده بو صورتده یرلشمکده دوام ایلمش ایدیسه‌لرده بوراسنی کافی کوره‌مدکلرندن ایچرو طرفلره طوغری توسیع دائرهٔ حدود ایدوب کویان قطعه‌سنك قسم اعظمنی تحت تصرفه ادخال ایتمشلردر. حتی او زمانلر مستعمرهٔ مذکوره‌نك الك مهم مواقعی

صره‌سنده اولان و نهر اوزرنده بولنان «اویاپوق» و«آپرو آغ» نام موقعلرده‌ده برر اوفق قلعه انشا ایدرك او طرفلرك محافظه‌سنه كافی عسكر اقامه ایتمش ایدیلر .

الحاصل هوللانداليلر بويكی مستعمره‌نك خارجدن وقوعبوله‌جق هجوملردن محافظه‌سی ایچون صوك درجه‌لرده غيرت ایدرك دها سائر مواقعی‌ده تحكيم ایتدكلری حالده ینه امید ایلدكلری صورتده تأمین استراحت ایده‌مامش ایدیلر . هرنه‌قدرقاین اهالیسی هجرت ایتمش ایدیسه‌ده فرانسه حكومتی بو مستعمره‌یی قولایجه الدن چیقارمیه‌جغندن كويانه يكيدن عسكر سوقی تحت قراره‌آلمش ایدی .

نهایت ١٦٧٦ سنه‌سی تشرین ثانیسنك
اون سکزنجی کونی استره نام قوماندانك
ریاستی آلتنده کلمش اولان فرانسه دوننماسی
قاین اطه‌سی آچیقلرنده کورونمش ایدی .
بو دوننما او زمان مستعمل اولان کمیلردن آلتی
بیوك حرب سفینه‌سی ایله درت فرقتیندن
و برده « برولو » نامی ویر یلان کمیدن
متشکل ایدی . اشبو « برولو » نامنده‌کی
کمیلر دشمن سفینه‌لرینك احراقنه مخصوص
اولوب او یولده استعمال اولنور ایدیلر .

تشرین ثانینك اون طقوزنجی کونی
صباحلین ایرکندن دوننمانك متشکل اولدیغی
سفائن حربیه جزیره ساحلنه یناشه‌رق
فرانسه‌دن کتیرمش اولدقلری عساکری
چیقارمغه باشلامش ایدیلر . هوللاندالیلر

برپاره‌لق جزیره‌نك مدافعه‌سنه قیام ایتمك ایستمه‌مش ایسه‌لرده اوزرلرینه هیچ بر وقتده بو درجه‌لرده چوق عسکر سوق اولنه‌جغنی حساب و تخمین ایده‌مدكلرندن مدافعه‌یه‌ده مقتدر اوله‌میه‌جقلرینی اكلامش ایدیلر . هله سفائن حربیه‌دن چیقاریلان افراد مسلحه‌نك سكز یوزی متجاوز اولدیغنی خبر الورالمز جزیره‌یی درحال تخلیه‌دن بشقه برچارهٔ خلاص كوره‌مامش ایدیلر .

ایشته اوجه انكلیزلردن استرداد ایدلمش اولان كویان مستعمره‌سی بودفعه‌ده هوللاندالیلردن بوصورتده اخذ اولنه‌رق فرانسه حكومتنك تكرار برمستعمرهٔ مهمه‌سی صره‌سنه ادخال اولنمش ایدی .

هوللاندالیلر کویانك تحت تصرفلرنده
بولندیغی مدتجه مواقع داخلیه‌سنه بعض
سیاحلر کوندره‌رك هرشیدن اول آلتون
تحریسی ایچون بونلری تشویق ایلمش وحتی
بوبابده ایدیلان غیرتك ایجه بر فائده‌سنی ده
کورمش اولدقلرندن بو دفعه مستعمره‌نك
فرانسه حکومتی طرفندن استرداد اولنمسی
اوزرینه مأیوس اولمش ایسه‌لرده ینه قسماً
اولسون الده ایده‌بیلمك غیرتیله فرصتی غائب
ایتمامك ایچون درلودرلو تدابیره مراجعتدن
کیرو طورمامقده ایدیلر . بونلرك الك بیوك
تدبیرلری ده کویان قطعه‌سی داخلنده‌کی
یرلی اهالی ایله پیدای مناسبات ایلمك
اولوب ایشته بوجهتی کوندن کونه ایلرویه
کوتورمکه باشلامش ایدیلر .

{ فرانسزلرك قوياندهكى ترقيلرى }

«قاين نهرينك احواليله آپروآغ واوياپوق طرفلرنده»
وقوعبولان كشفيات

يكرمى اوچنجى مبحث

كويان مستعمره سى هوللانداليلردن اخذ و استرداد ايدلدكدن صكره اك اول زراعتك ترقيسى ايچون غيرت ايدلمش ايدى. بو طرفلرده اك زياده برمبذوليتله يتشمكده اولان شيلر قاقائو ايله « روقو » وبرده چويداوتى پاموق وشكرقامشى اولدى. يغندن كويان زراعى محصولات مذكورهنك تشديرلمسى ايچون يكيدن برطاقم اراضىيى ترلا حالنه قويمش ايديلر. صرف ايديلان غيرتك نتيجهسى آز زمان ظرفندهكوريلوب

موادمذ کوره کثرتله استحصال ایدلمکه باشلا
نمش وکویان ایچون واردات جسیمه حاصل
ایدلمش ایدی.

قاقائو اغاچلری ایله چوید اوتی
برەز یلیا اورمانلرنده کثرتله یتشمکده‌درلر.
اورمانلر مستعمره‌نك باشلیجه منابع ثروتندن
برینی بونلر تشکیل ایلدکده اولدقلرندن
کثرتله استحصال ایدلمه‌لرینه غیرت ایدیلور
ایدی. «روقو» دنیلان اغاچلر دخی
بو قطعه‌ده نشو ونما بولوب آوروپایه
میوه‌لرندن هرسنه کلیتاو برمقداری ارسال
اولنور ایدی. زیرا بواغاچلرك میوه‌لرندن
برنوع بویا استحصال اولنه‌دیغی ایچون
آوروپا ارباب صنایعی بونلردن پك زیاده
صرف ایلمکده ایدیلر. بواغاچلردن

چیقار یلان بو یا بوکون اولدیغی کبی
اوزمانلردخی چیقولاته‌لر ایله تره یاغلرینی
بو یایه‌رق رنکلرینی تبدیل ایلمك
خصوصنده استعمال اولنور ایدیلر .

کویانده پاموق محصولاتی‌ده چوغالمش
ایدی . ذاتاً اولجه کویان وحشیلری
پاموق استحصال ایتمکی اوکرنمش اولدقلرندن
بوندن یاپدقلری قالینجه ایپلکلر ایله برنوع
آصمه صالنجاق یاپار ایدیلرکه « هاماق »
نامی ویریلان بو صالنجاقلر حالا اوطرفلرده
مستعملدر . « هاماق » لره صالنجاق دنیلیور
ایسه‌ده بونلر صاللانمق ایچون مستعمل
اولمیوب بعض حیواناتك اویقو اثناسنده
انسانی راحتسز ایتمامسی ایچون یاپلمش
برنوع آصقیلی یتاقدر .

شکر قامشی کویان مستعمره‌سنه پك
ایرکن کتیر یله‌رك آز زمانده خیلی واسع
شکر قامشی ترلالری وجوده کتیرلمش
ایدی. هله قاین اطه‌سنده اوچ درت قدر
شکر فابریقه‌سی تأسیس ایدلدیکندن بونلر
لاینقطع شکر استحصالیله اشتغال ایدرایدیلر.
بو اثنالرده مستعمره والیسی مارکی
دوفه‌رولله نامنده ارباب ثروتدن بری ایدی که
١٦٧٩ ده شوالیه دوله‌زینك یرینه تعیین
قلنه‌رق ١٧٠٥ سنه‌سنه قدر کویانده
والیلك ایتمش ایدی. کندیسی غایت مقتدر
بر آدم اولدیغندن مدت مذکوره
ظرفنده کویانك ترقیسی ایچون پك زیاده
غیرت ایتمش وخیلی آثار نافعه وجوده
کتیرمش ایدی. مومی الیهك اجرا آتی

وتدابیر عاقلانه‌سی نتایجی اولمق اوزره فرانسه‌ده بولنان زنکین موسیولر ایله پروتستانلردن پك چوغی کویانه کله‌رك بعض مواقع مهمه‌ده یرلشمشلر وتجارتك ترقیسنه سببیت ویرمش ایدیلر . حالبوکه بالاخره ظهور ایدن بعض وقایع اوزرینه بونلر کویانده اقامت ایلمیوب مواقع سائره‌یه طاغلمش ایدیلر .

واقعا موسیولر ایله پروتستانلرك طاغلمه‌لری کویان تجارتی ایچون ایی اولمامش ایدیسه‌ده والی بولنان مارکی دوفه‌روللەنك تدابیر سائره‌سی سایه‌سنده مستعمره‌نك حاصلات سنویه‌سنجه‌ینه بیوك برفرق کورنمکده ایدی .

برمدت صکره ، آمریقا دکزلرنده

طولاشه‌رق کسب ثروت ایتمش اولان
فلیبوستیه‌لردن برقسمی کویانه کلوب اقامت
ایلمشلردرکه بونلرك مستعمره‌ده‌کی بو
توقفلری اثناسنده میدانه خیلی مقدار
التون وکموش مسکوکات چیقه‌رق تداوله
باشلامش ایدی. کویان مستعمره‌سی بو
صورتده یکیدن کلان ارباب ثروت وتجارتك
انضمامیله اهمیت کسب ایتمکه باشلایوب
بردور تجدد کشاد ایدیله‌جکی محقق ایکن
١٦٨٨ سنه‌سنده دوقاسك ورودیله او
اهمیت قسماً زائل اولمشدر.

دوقاسك سن - دومنغ مستعمره-
سنده‌کی اجرا آتی وبالاخره تشبث ایلدیکی
محاربه‌لری حقنده بوندن اولکی مبحثده اعطای
معلومات ایدلمش ایدي. مومی الیه قورصا-

نلری تشویق ایدنلرك الك ایلرو كلانلرندن
اولوب بودفعه « قاین » اطه‌سنه كلدیكی
زمان « سورینام » شهرینه هجوم
ایتمك ارزوسنده بولندیغنی بیلدیر
مش ایدی. بو مطالعه‌سنی كویانك سائر
طرفلرنده تصدیق ایدنلرك كندیسنه اشتراك
ایدن پك آز بولنمش ایدیسه‌ده « قاین »
اطه‌سنده ساكن اهالینك قسم اعظمی دوقا
سك معیتنه داخل اوله‌رق « سورینام »
شهرینه متوجهاً حركت ایتمش ایدیلر.

اوزمانلر « سورینام » هوللاندالیلرده
ایدی. دوقاسك بو صورتده حاضرلانه‌رق
كندی اوزرلرینه طوغری كلمكده اولدیغنی
هوللاندالیلر خبر الدقلری زمان درحال
موقع مذكورك مدافعه‌سنه تشبث ایدرك

تحكيم وتقويه‌سی خصوصنده صوك درجه‌
لرده‌برغيرت كوستررلر . دوقاس ايسه هجوم
اثناسنده مقصدينه نائل اوله‌مدقدن ماعدا
تلفات عظيمه ايله عودته مجبور اولمش ايدی .

بو عدم موفقيت اوزرينه دوقاس
مستنده بولنانلرك بر قسمی اينه آنتيل
آطه‌لرينه چكلمش ايدی . بو مناسبتله
مستعمره اهاليسنك بر قسمی تلف وجزئی بر
مقداری ده طاغلمش ايديسه‌ده ينه بعض
تشبثات مهمه‌ده بولنمقدن كيرو قالمامش
ايدی . اجرا آتدن باشليجه‌سی « قاين »
قلعه‌سنك بر قات دها توسيع وتحكيمی
اولمشدر . بو قلعه‌نك اوكنده جسيم بر خندق
بولنمديغی كبی درونده‌كی ميدانی غير منتظم
وطوپلری ده اوزمانلر مستعمل اولان بو

نوع اسلحۀ حربیه‌یه نظراً پك اسكی ایدی. ایشته قلعه‌نك هر طرفی تنظیم وتعمیر ایدیلوب اطرافنه غایت كنیش برده خندق حفر ایدلمش وموجود اولان طوپلرینك كافه‌سی تبدیل ایدیله‌رك قلعه‌یه یكی طوپلر وضع اولنمش ایدی. عساكر موجوده‌نك‌ده مقداری تزیید ایدیله‌رك ایكی یوزه ابلاغ ایدلمش ایدی‌كه بونلردن برقسمی هرزمان قره‌غوللق خدمتنی ایفا ایتمكده ایدیلر. زیرا هوللاندالیلر ایله انكلیزلرك بغتةً وقوعبوله‌جق هجوملرندن پك زیاده اندیشه ایدلمكده ایدی.

قاپن اطه‌سنده‌كی اوفق شهر تأسیس ایدیله‌لی خیلی زمان اولدیغی حالده دخی نه‌درجه لایقه‌ده تنظیم ایدیله‌مامش ایدی.

شمدی‌یه قدر بو جزیره‌یه کلان قومپانیه‌لر ایله هیئت سفریه‌لر جزیره‌نك تحت انتظامه النه‌بیلمسنه غیرت ایلمامش اولدقلرندن ساحلده‌کی قریه حالا بر اهمیت کسب ایده‌مامش ایدی . بوراده‌کی اوفق خانه‌لر یوز اللیدن زیاده اولمیوب بونلرده همان برر قولبه‌دن بشقه برشی دکل ایدیلر . سوقاقلر کنیش ایدیسه‌ده قالدیرم یاپیلمسی کلفتی اختیار ایدلمدیکندن ناشی یاغمور یاغدیغی زمانلر عادتا بر بطاقلق حالنی المقده ایدیلر . کلیسانك اغاجدن انشا ایدلمش اولدیغنی یازمش ایدك . مرور زمان ایله خراب اولان بو معبدك تعمیرینه اهمیت ویرلمامش ایدی . انك زیاده بردقت واعتنا ایله یاپیلان خانه‌لر سکز اون پارچه‌دن عبارت اولوب

بونلر ایکی قات اوزرینه یاپیلمش ایدیلر .
دیگر خانه‌لرك کافه‌سی اغاج پارچه‌لری
وچامور ایله انشا ایدلدکدن صکره اوزرلو
ینه‌ده خورما اغاچلرینك یاپراقلرندن برنوع
طام یاپیلمش ایدی .

« قاین » مستعمره سنك اهالیسی‌ده
پك آز ایدی . بروقتلر یدی سکز یوز
کشیدن زیاده اهالیسی وار ایدیسه‌ده برمدت
صکره وبالخاصه اون یدنجی عصرك نهایتنه
طوغری زمانلرده « قاین » ده بش یوز
کشیدن زیاده اهالی یوق ایدی .

***

١٦٩٦ سنه‌سنده ایدی که آمریقای
جنوبینك ماجلان بوغازندن کلمش اولان
بیوك برفرانسز کمیسی کویان ساحلنه

بناشدی . بو کمینك قوماندانی اولان ژەنس ماجلالان بوغازی طرفلرنده بر مستعمره تشکیل ایتمك ایستەیەرك خیلی مدت طولاشمش ایسەده موفق اولەمیەرق نهایت کویانه کلمش ایدی . بوندن اولکی بحثلرمزدن برنده قپودان مومی الیه حقنده معلومات ویرلمش ایدی .

ژەنس کویانه واصل اولدیغی زمان بو طرفلرك کندیسی ایچون کوچوك بر « قولونی » تشکیلنه پك زیاده مساعد اولدیغنی کورمش وبونك اوزرینه درحال فرانسه قرالنه مراجعتله ۱۶۹۷ سنەسی حزیرانڭ اون طقوزنده آیروجه امتیاز استحصالنه موفق اولمش ایدی که کرك کندیسی و کرك اولاد واحفادی ایچون

قید حیات شرطیله اعطا قلنان اراضی
اپیجه واسع ایدی . ژه‌نس بواراضی
اوزرینه مواقع مهمه تأسیس ایلمش ایدی که
برمدت صکره بورایه « قونتلق » نامی
ویریلوب « ژه‌نس قونتلغی » دینلمش ایدی .

بورایه قدر تعداد ایدیلان بعض
وقایع تأثیریله کویان مستعمره‌سی تجارتنه
اپیجه بر طورغونلق کلمش ایدی . هله
قاین جز یره‌سنده بوعطالت دها زیاده
کوزه چارپمقده ایدی . معاملات تجاریه‌نك
انتظامنه خلل کلدیکی زمانلر هر یرده
مشاهده ایدیلان احواله بوراده دخی تصادف
ایدیلیور ایدی . بوعطالتك الك اول کوزه
چارپان جهتی لیمانده هیچ بر حرکت
کورلمامسیدر . تجارتك ایلرو کیتدیکی لیمانلره

کلمک همان هرزمان کیروب چیقدقلری
کوریلور. حال بوکه بودفعه قاین اطه‌سنه
نادراً کمی اوغرادیغی کبی لیمانده بولنان
سفائندنده جمله‌سی دمیر اوزرنده ایدیلر .
بونلردن بعضلری لیمانده انجق بروبابرچق
سنه توقف ایلدکدن صکره بردیکر طرفه
نقل ایده‌بیلمکه کافی حوله بوله‌بیلورایدیلر.
برجدیدک مواقع سائره‌سیله اوروپا
آره‌سنده وقوع بولان معاملات تجاریه‌یه
خلل کلمش ایدیسه‌ده کویان قطعه‌سنک
ایچرو طرفلرنده بولنان یرلی قبائل ایله
تجارتده دوام ایدلمکده ایدی. حتی کویانک
بویوزدن اولان استفاده‌سی زیاده‌جه
اولدیغندن آمازون‌نهری وادیلرنده ساکن
قبائل وحشیه‌دن هربری مستعمرهٔ مذکوره

محصولات زراعيه ومعمولات صناعيه‌سنجه بر ر مخرج حكمنده قالمش ايديلر .

وحشيلر ايله بو يولده برمناسبت پيدا ايلدكدن صكره ارسالات وواردات بعضاً براً وبعض دفعه‌ده بحراً وقوع بولور ايدى. آمازون نهرى اوزرنده قوللانيلمق ايچون انشا ايدلمش اوفق كميلره ممالك وحشيه‌ده الڭ زياده ايشه‌يارايه‌جق معمولات ايله كذلك وحشيلرڭ ارزو ايلدكلرى محصولات تحميل ايديله‌رك كوندريلور ايدى . معمولات نوعندن اولان اشيانڭ باشلوجه‌لرى بيوك كوچوك متعدد نوعلرده ياپيلان بالطه‌لر ايله بچاقلردن ماعدا بارداق ، شيشه ، كاسه ودرلو درلو بونجوقلردن عبارت ايدى .

وحشيلرڭ ايسه بو نوع آلات وادواته اولان

احتیاجلری وبو درلو مزینات استعمالنه
اولان هوسلری معلومدر.

ایشته بوکیلر کویان مستعمره سندن
آمازون نهری طریقیله ایچرو طرفلره طوغری
ارسال ایدیلور ایدیلر. واصل اولدقلری
مواقعده درونلرنده بولنان معمولات ومحصو
لاتك کافه سی مبادله اصولی اوزره فروخت
ایدیله رك بونلره مقابل قاقائوایله حرارت
شمسه عرض ایدیله رك قوریدلمش طاتلی صو
بالقلری وپاموق ایپلکلرندن یاپیلمش «هاماق»
لر آله رق کویان مستعمره سنه عودت ایلر
ایدیلر.

برمدت بویولده دوام ایدلمش ایدی.
فقط هرزمان آمازون نهری طریقیله
بوصورتده نقلیات خصوصنده بعض موانعه

تصادف ایدلدیکی کبی کندولریله اخذ واعطاده بولنیله‌جق اولان قبائلدن پك چوغی نهر ساحلنده بولنمقلرندن برطاقم کاربانلر تشکیل ایده‌رك براً دخی نقلیاته لزوم واحتیاج حس ایدلمش ایدی.

بو صورتده نقلیاته پك زیاده لزوم حس ایدلمکده ایدیسه‌ده همان هیچ برطرفده یول بولنمامسی بو بابده اك بیوك موانع دمره سنده ایدی. مستعمره والیسی بولنان دوفه رولله براً وقوعبوله‌جق تجارتك اهمیتنی اك اول تقدیر ایلمش اولدیغندن هم داخلده‌کی وحشیلر ایله مناسبات پیدا ایدرك بونلرك هردرلو احوالنه واقف اولمق هم‌ده معمولات ومحصولات ایچون یکیدن بعض مخرجلر بولمق ایچون «اورایو»

نهری منبعی جوارندن بدأ ایله اوزون بریول
تسویه‌سنه مباشرت ایتمش ایدی که بو طریق
کویانك اك بیوك اورمانلرندن‌ده مرور
ایدوب آمازون نهرینه منتهی اوله‌جق ایدی.
قه‌رولله کویان داخلنده‌کی آلتون
معدنلرندن پك چوغی یوللرك فقدانندن
ناشی استفاده ایدیله‌میه‌جك بر حالده اولدیغندن
بویله اوزون بریول یاپیله‌جق اولور ایسه
معادن مذکوره‌دن آیروجه استفاده جهتنك
تأمین ایدیله‌جکنی‌ده دوشونمش ایدی.

الحاصل بو کبی بر طاقم مطالعات
اوزرینه طریق مذکورك انشا و تسویه‌سنه
مباشرت ایدلمش ایدیسه‌ده ظهور ایدن
وقایع سائره بو تصورك اجراسنه مانع اولمش
ایدی.

فرانسزلر كويان مستعمره‌سی حدو.
دینی كوندن كونه توسیع ایله‌جكه بره‌ز یلیابی
تحت تصرفه المش اولان پورتكیزلیلر بونلرك
یواش یواش جنوبه طوغری اینه‌رك
كندی مستعمره‌لرینه داخل اوله‌جقلرینی
حكم ایله كلرندن همان هرزمان بر قولاینی
بوله‌رق فرانسزلری كویاندن چیقارمق
چاره‌لرینی دوشونمكده ایدیلر . فقط بو
یولده بر حركتده جرأت ایده‌مه كلرندن
اره‌لرنده حدود منازعه‌سی بردرلوا كسیلك
اولمیور ایدی . نهایت ۱۷۰۰ سنه‌سی
مارتنك دردنجی كونی لیزبونده برمعاهده
نامه امضا الانمش ایدی كه بو معاهده نامه
احكامنجه آمازون نهری حكومات مذكو.
ره‌دن هر ایكیسنك مستعمره‌لری میانده

بر حدود طبیعی اولمق اوزره تعیین قلنمش
ایدی . ایشته بو قرار اوزرینه اوته دنبری
فرانسزلر ایله پورتکیزلیلر ارەسنده دوام
ایتمکده اولان حدود منازعه‌لرینه موقة
اولسون نهایت ویرلمش ایدی .

لیزبون معاهده‌سندن تمام بش سنه
صکره یعنی ۱۷۰۵ ده کویان والیسی دوفه
روللە وفات ایدوب یرینه دوریونویل
نامنده بری نصب وتعیین ایدلمش ایدی .
فقط دوریونویلك پك آز زمان ظرفنده
اداره‌یه مقتدر اوله‌مدیغی اکلاشیله‌رق
یرینه رمی‌دورویلیه نامنده بردیکری تعیین
قلنمش ایدی .

بو والینك زمان اداره سنده کویان
داخلنده بعض اصلاحات اجرا ایلد .

لدی ایسه‌ده پاره‌لق فرانسزلر ایله
وحشیلر اره‌سنده محاربه‌لر وقوعبولمغه
باشلامش ایدی . زیرا کویانده مقیم
فرانسزلر بریاندن وحشیلر ایله مناسبات
تجاریه‌ده بولندقجه بریاندن‌ده بونلرك
ضررینی موجب اوله‌جق صورتده بعض
حرکاتده بولندقلرندن کویان وحشیلری
برمدت صکره بوکبی احواله قارشو تحمل
کوستره‌میه‌رك وبونلرك کوندن کونه
کندی قطعه‌لری داخلنده انتشارلرینی
مضر کوره‌رك برقاچ یوزی بردن فرانسزلر
طرفندن تأسیس ایدلمش مواقع مهمه‌یه
هجومه حاضرلانمش ایدیلر . نهایت بونلر
اره‌سنده برده محاربه ظهور ایدوب
وحشیلردن پك چوغی تلف اولمش

وفرانسزلردن ایسه یالکز اوچ کشی
مجروحاً وفات ایلمش ایدی .

بوبرنجی محاربه اوزرینه کویان
وحشیلری عمومیتله حربه قیام ایتمک
درجه‌لرنده برغیرتله تدارکاته باشلامش
ایدیلر . فرانسزلر بوندن خبردار اولور
اولمز نه یاپه‌جقلرینی شاشیروب عادتا
دوچار تلاش وهیجان اولمش ایدیسه‌لرده
هریرده اولدیغی کبی بوراده‌ده میسیونرلرك
معاونتنه عرض احتیاجدن بشقه برچاره
قالمدیغنی حس ایلمش ایدیلر .

فی‌الحقیقه میسیونرلر بودفعه پك بیوك
بر غیرت کوسترمش ایدیلر . اکر بونلرك
غیرتلری کورلمامش اولسه‌ایدی‌اوجه ظهور
ایدن وقعه‌نك برقات دها کسب اهمیت

ایدرك فرانسزلرك کویانده اقامتلری ده پك زیاده کوجلشه جك ایدی. برکت ویرسون که بوکا محل قالمدی .

میسیونرلر وحشیلر اوزرنده بیوك بر نفوذ حاصل ایتمش ایدیلر. وقعهٔ مذکوره ظهور ایدر ایتمز میسیونرلرك الك ایلرو کالانلرندن ده برقسمی درحال ممالك وحشیه یه طوغری سیاحتله قبیله رئیسلرینك اوطور دقلری مواقعه قدر بیك درلو مشکلاته تصادف ایدرك کیتمشلر ودرلو درلو وعدلر ایله بونلری اقناع ایلدکدن صکره جملهسنی جمع ایدرك مذاکراته باشلامش ایدیلر .

بوصورتله تشکل ایدن جمعیتده فرانسزلر ایله وحشیلر ارهسنده حکم سورمکده اولان ضدیتك اسبابی اوزون اوزادی یه

تحری ایدلدکدن صکره بو ضدیتك اورته‌دن قالدیرلمسی ایچون نه‌کبی تدابیره مراجعت ایدلمسی لازم کله‌جکی ده موقع بحث ومذاکره‌یه قونلمش و نهایت هر ایکی طرف‌ده یکدیکرینه قارشو معاملات وحرکات غیر لایقه‌ده بولنمیه‌جغنی وعد ایدرك برمصالحه عقد ایدلمش ایدی ۰

بر جدیدك هر طرفنه طوغری یاییلمش اولان اوروپالیلر هر یرده وحشیلر ایله درلودرلو وقایعك ظهورینه سببیت ویرمکده ایدیلر ۰ فقط بونلرك هیچ بری بو درجه‌لرده مدهش ونتیجه‌سی وخیم دکل ایدی ۰ بونکله برابر یرلیلر ایله اوروپالیلر ارەسنده‌کی ضدیتك بوقدر آز برزمان ظرفنده وبو درجه‌لرده عاقلانه تدابیره مراجعت ایدیله‌رك برطرف

ایدلدیکی ده همان یوق کبیدر . الحاصل کویان مستعمره سی بو دفعه محضا میسیونر لرك بو غیرتی سایه سنده وحشیلرك هجومندن قورتلمش ایدی.

بوندن اولجه دخی درمیان ایلدیکی اوزره میسیونرلرك برجدیده کی اصل وظیفه لری نشر دین ایلمك اولدیغندن بو وظیفه نك ایفاسی ایچون آوروپالیلر طرفندن معلوم اولمیان قطعاته قدر کیدوب هم وظیفهٔ مخصوصه لرینی ایفایه همده برطاقم معلومات فنیه جمعنه چالشمقده ایدیلر . بوندن ناشیدر که مستعمره هیئتلری میسیونرلردن هر زمان ایجه استفاده ایلمشلردر .

میسیونرلرك باش راهبلری دیمك اولان

« سوپه‌ريپور » لوندن قروللى ١٦٨٥
سنه‌سنده قاين اطه‌سنه كلمش و وفات ايدنجه‌يه
قدر [١٧١٨] بو مستعمره داخلنده اقامت
ايتمش ايدى. دومى اليهك الك بيوك ارزو-
سى دائمى صورتده وحشيلر ايله اوغرا-
شوب انلرى ممكن اولديغى قدر داخل
دائرهٔ مدنيت ايلمك و « پاراغاى »
طرفلرنده‌كى وحشيلر كبى بونلرى ده بر
طاقم صنفلره ، قسملره آييروب شرائط
دينيه‌يى اصولى دائره‌سنده تعليم ايتمك ايدى.
لومبار نامنده‌كى بر ديكر ميسيونرك ده
بو بابده پك چوق خدمتى سبق ايلمشدر.
بو ميسيونر وحشيلرك احوالنه بر قات دها
واقف اولمق ويرليلر ميانندہ نشر دين
خصوصنده دها زياده موفقيت كورمك ارزو

وامیدیله وحشیلره مخصوص اولان لسانیده اوکرنمش ایدی. مومی الیه برمدت صکره حقیقةً بو غیرتنك نتایج نافعه‌سنی کورمکه موفق اولمشدر. اکثریتله یرلیلردن متشکل اولمق اوزره اوفق برهیئت تشکیل ایدرك بونلر ایله برابر «قورو» نام نهرك منصبنه قدر کلمش واوراده برقریه تأسیس ایتمش ایدی. معیتنده بولنان وحشیلرك همان کافه‌سی خرستیانلغی قبول ایتمش اولدقلرندن ١٧٢٦ ده برکلیسا انشاسنه مباشرت ایلدیکه وحشیلر طرفندن یاپلمقده اولان بوبنا انجق ایکی سنه صکره اکمال اولنمش ایدی.

شوراسی شایان دقتدرکه بوکلیسانك انشاسی ایچون ایجاب ایدن مصارف ینه

وحشیلر طرفندن تسویه اولنمشدر. بونلر
معبدك انشاسی ایچون تدارکی لازم کلان
کراسته وسائره‌نك کافه‌سنی کندیلری تدارك
ایلدکلری کبی تزیینات داخلیه‌سی ایچون
صرفنه لزوم کورینان مبالغی ده‌ینه کندیلری
قزانه‌رق جمع ایتمشلردر.

میسیونرلر کو یانك دیکر برطاقم
مواقعنده دها بوصورتده مرکزلر تأسیس
ایدوب نشر دین ایچون اولانجه غیرتلرینی
صرف ایتمکدن اصلا کیرو طورمدقلری
جهتله برمدت صکره یرلیلردن پك چوغنی
کندیلرینه جذب وجلب ایلمشلردر. حتی
مقدما «اویاپوق» نهری ایله اوجوارده
بولنان انهار سائره حوضه‌لرنده سیاحت
ایتمك فرانسزلر ایچون اپیجه مشکل ایکن

میسیونرلر نشر دین ایلدکدن صکره سیاحلر اوطرفلرده مشکلاته تصادف ایتمامکه باشلامشلردر .

آمازون نهریله بوکا منصب اولان انهار سائره جوارنده سیر وسیاحت ایدرك تدقیقات فنیه‌ده بولنمش هم‌ده میسیونرلك وظیفه‌سنی ایفا خصوصنده اصلا اهمال کوسترمامش اولان میسیونرلردن بری‌ده فوکدر . بونك مفصل سیاحتنامه‌لری‌ده واردر .

میسیونر فوك سیاحتنامه‌سنك برقسمنده اویاپوق نهری ساحللرینی تعریف ایلدیکی اثناده دییورکه :

« کویان قطعه‌سنك بوطرفلرنده مدت مدیده سیاحت ایلدیکم حالده بوقدر تنها

برساحله تصادف ایتمامش ایدم • انسان کونلرجه مدت کیتدیکی حالده برقوش صداسی بیله ایشتمیور • واقعا بوتنهالق وبو سکون وسکوت عمیقه اول امرده انسانه دهشت ویریور ایسه‌ده بالاخره عالم طبیعتك اك زیاده حیرت انکیز برپارچه‌سی ده بوراسی اولدیغی تسلیم ایدیلیور • مدت سیاحتمده بودرجه‌لرده خوش منظره‌لی برموقع کورمامش ایدم .

« بوموقعده انسان هانکی طرفه عطف نظر دقت ایده‌جك اولسه موجوداتدن هربرینك بربساطت فوق‌العاده‌یی حائز اولدیغنی وبو شکله برابر جمله‌سنك اجتماعندن لطیف بر منظره حصوله کالدیکنی کمال حیرتله کوریور . از جمله بوساحلك اورمانلری ،

قورولری همان هیچ بر طرفده کورولمامك درجه‌لرنده بشقه بر لطافتی حائزدرلر . اراضی زمان قدیم تیاترو میدانلری یعنی « آمفی ته آتر » لری کبی بر طاقم جسیم ودائره‌وی سطح مائللردن متشکل اولدیغی جهتله مختلف جنسدن اولان اغاجلر بو سطح مائللر اوزرنده‌ده بو صورتده دائره‌وی قورولر اورمانلر تشکیل ایلمش ایدیلر . اشجار مختلفه‌نك یاپراقلری و چیچکلری ده او نسبتده متنوع اولدقلرندن اوزاقدن تماشا ایدنلر هیچ بریرده کوره‌مدکلری بویله بر منظرهٔ غریبه‌یی بوراده کوردکلرندن بولندقلری نقطه‌دن ساعتلرجه مدت مفارقت ایتمك ایسته‌مزلر .

« هله بو نهرك شلاله‌لری بسبتون بشقه

در . سائر طرفلرده كوريلانلر كبى يكپاره
اولميوب برقاچ قات تشكيل ايلمكده‌درلركه
بو سدلردن وغايت پارلاق قيالر اوزرندن
سرعتله آتلقده اولان صولرك براقلغنه
مقيس اوطرفلرده همان هيچ برنهر صويى
يوقدر . مع مافيه قسماً چول حالنده بولنان
بوقطعه‌نك انسانى جداً دوچار خوف ودهشت
ايليه‌جك احوال ومواقعى بولنديغنى ده
انكار ايده‌مم »
اوياپوق نهرى اوزرنده برمدت صكره
ينه ميسيونرلر طرفندن بر قاچ مهم موقع
تأسيس ايديله‌رك بورالرى بالاخره برر
تجارت مركزلرى حالنه قونمش ايدى .
نهر مذكور اوزرنده دخى نقلياته مباشرت
ايدلدكدن صكره ميسيونر فوكك تعريف

ایلکده اولدیغی بو تنها محللرده یواش یواش غلبه‌لك پیدا اوله‌رق اولکی دهشت بر درجه‌یه قدر ازاله ایدلمش ایدی .

نهر مذکوره پك بعید اولمیان « قاموپی » نهرینك دخی ساحللری اولجه پك زیاده تنها اولوب قبائل وحشیه افرادندن دخی بعضیلری غایت نادر اوله‌رق بو طرفلرده کورونمکده ایدیلر . فقط بر ایاندن میسیونرلرك و بر ایاندن ده کویان مستعمره‌سی هیئت اداره سنك ایتدکاری غیرت نتیجه‌سی اولمق اوزره او طرفلرده غلبه‌لك کورونمکه باشلامش ایدی .

بو نهرلر ساحلنده‌کی مرکزلردن پك چوغنی او طرفلره هم سیاحت هم ده تجارت ایچون ارسال ایدلمکده اولان اوفق هیئتلر

تأسیس ایتمکده ایدیلرکه ایشته بو هیئتلرك
کافه‌سی قسماً میسیونر وجزوئیتلردن متشکل
ایدیلر.

الحاصل بو یولده ایدیلان غیرتك نتیجه‌
سی اولمق اوزره قاین اطه‌سنده‌کی رمیر نام
موقعده انشا ایدلمش اولان منتظم خانه‌لره
مشابه اوله‌رق « غراند - بوره‌غار » ایله
کوآتیمالا وقونته طرفلرنده تأسیس ایدیلان
مواقعده دخی اینجه منتظم خانه‌لر وبیوجك
بنالر انشاسنه مباشرت ایدلمش ایدی.

« میسیون » نامی ویرلمکده اولان بو
هیئت سفریه‌لر برمدت صکره چوغالوب
ارتق کویانك هر طرفلرینه لاینقطع
« میسیون » لر ارسال اولنور ایدی‌که بونلر
ده اثنای سیاحتلرنده مناسب کوردکلری

مواقعده مركزلر تأسيس ايدرك بو وجهله كويانك ايچرو طرفلريني يواش يواش اعماره ووحشيلر ايله اولان مناسبات دوستانه نك برقات دها ايلرويه كوتورلمسنه صوك درجه لرده غيرت ايدر ايديلر.

« ميسيون » لرپك زياده اولوب بونلر ميانده الك مهمي « سن – پول – دوپاپون » ميسيوني ايدي. ١٧٢٥ سنه سنده تشكل ايدرك خيلي مهم مركزلر تأسيس ايلمش ايدي. بوهيئت افرادي الك زياده اوياپوق نهري حوضه سنده جولان ايدرك مراكز مهمه سني ده بو طرفلرده تأسيس ايلديكندن پك چوق تدقيقات فنيه ده بولنمش وكويان وحشيلرينك صورت معيشتلرينه وقوف خصوصنده دخي ايلرويه كيتمش ايديلر.

اسپانیا محاربه‌لری بر اره‌لق کویان مستعمره‌سنك معاملات تجاریه‌سنه سکته ایراث ایدرك نتایج مضره حاصل ایلمش ایدی. کویان محصولاتی خارجه چیقه‌مدیغی کبی خارجدن دخی هیچ بر شی کله‌مامکده ایدی. حالبوکه «اوتره‌خت» معاهده‌سی اوزرینه بوبابده کی مشکلات وموانع برطرف اولدیغندن معاملات تجاریه‌یه یکیدن بر سربستی کلمش وخیلی مدت دوام ایدرك کویانك جداً ترقی وکسب معموریت ایلمسنی موجب اولمش ایدی.

{ اون سکزنجی عصرده کویان }

{ توره وقعه‌سیله مالوئه‌نك تصوراتی }

یکرمی دردنجی مبحث

معلومدرکه‌لیز بونده امضا ایدلمش اولان معاهده نامه موجبنجه کویان مستعمره‌سیله برەز یاییا مستعمره‌سی ارەسنده اما زون نهری حدود طبیعی اولمق اوزره تعیین قلنمش ایدی . فقط برمدت صکره یکیدن تعیین حدود لزومی میدانه چیقه‌رق « اوترەخت » معاهده‌سی موجبنجه کویانك « ونسان پنزون » و یاخود « لاپوق » نامی و یر یلان نهرایله « قاپ - نور » دینلان

برون حدود جنوبیسی اولمق اوزره تعیین ایدلمش ایدی . یعنی ساحل اوزرنده‌کی حد فاصل مذکور برون اولوب داخلاً ده « لاپوق » نهری برحد طبیعی کبی تعیین قلنمش ایدیسه‌ده برمدت صکره دیگر برطاقم نهرلر ایله « دورانت » برونی حدود طبیعی اولمق لازم کله‌جکی مسئله‌سی میدانه چیقاریلوب تعیین حدود مسئله‌سنده جغرافیا نقطهٔ نظرندن بعض خطالره دوچار اولندیغی حقنده ادعالرده بولنانلر اولمش ایدی . بومنازعه‌لر اثناسنده ایسه فرانسه حکومتنك خیلی مقدار اراضی ایله سا- حلك‌ده برقسمنی غائب ایتمسی لازم کلیور ایدی‌که ایشته اصل منازعاته سببیت ویرن احوالده بو ایدی .

کویان ایله برەزیلیا ارەسندەکی حدود منازعەلری مسئلەسی اپیجە برمدت دوام ایلمش ونهایت ١٧٢٦ سنەسندە قسماً حل و فصل ایدلمش ایدی . شوراسی غریبدرکه کویانك فرانسە حکومتنك تحت تصرفندە بولنان قسمنك حدود جنوبیەسی ایله برەزیلیا حکومتی ارەسندە حالا برحدود قطعی تعیین قلنەمدیغندن ارەصره بوبابدە بعض مسئلەلر ظهور ایتمکدە اولدیغی کورلمکدەدر .

کویان مستعمرەسی ١٧١٦ سنەسندە احوال سابقەسنە نسبتله دها منتظم و دها مترقی برحالدە ایدی . اوزمانە قدر قاین جزیرەسنە قهوە اغاجی نقل ایدلمدیکندن قهوە محصولی یوق ایدیسەدە اوجە « سورینام » طرفلرینە التجا ایلمش اولان

فرانسزلردن برقسمی اوجوارده هوللا -
ندالیلرك تشدید مکده اولدقلری قهوه
فدانلرندن بعضیلرینی سرقت ایدرك قاینه
عودت ایلمش ایدیلر .

ایشته بونلرك کتیردکلری قهوه
فدانلرندن آز زمان ظرفنده پك چوق
قهوه اغاچلری تشدیکی جهتله قاین اطه‌سی
ایله کویان مستعمره‌سنده قهوه محصولی
باشلیجه محصولات صره‌سنه کچمش ایدی .
حتی ۱۷۵۲ سنه‌سنده مستعمره‌دن اخراج
اولنان قهوه ۲۷۰۰۰ لیرالق ایدی که سنهٔ
مذکوره‌دن صکره مستعمره‌دن اخراج
ایدیلان قهوه‌دن دها زیاده استفاده ایدیله
رك وارداتك تزاید ایتدیکی کورلمش ایدی .

اوزمانلر آنتیل اطه‌لریله آمریقانك

مواقع سائره‌سنده هرسنه كليتلو بر مقدارده پاموق استحصال اولنمقده ایدی . كويان مستعمره‌سنك احوال زراعيه وتجاريه‌سی بردرجه‌یه قدر اولسون اصلاح ايدلدكدن صكره بوراده دخی پاموق تشديرلمكه باشلانيلوب ١٧٥٢ ده يالكز ١٨٠٠٠ ليرالق پاموق اخراج ايدلمش ايدی . هم‌ده كويان قطعه‌سنك پاموغی پك نفيس اولديغندن آوروپاده آنتيل پاموقلريله رقابت ايده بيله‌جك مرتبه‌لرده ايدی .

قاقائو ايله روقو دخی كويانك اخراجات مهمه‌سندن ايديسه‌لرده بو مستعمره ده چويد اوتی لايقيله يتيشه‌ميور ايدی . حتی سن — دومنغ زراعيله بوبابده رقابت ايده‌يله‌ميه‌جكندن كويانده بر مدت صكره

چویید اوتی یتشدیرلمسندن واز کچلمش ایدی .

کویانده شکر قامشی دخی پك کوزل برصورتده یتشمکده ایدی . قطعه‌نك هر طرفلرنده غایت واسع شکر قامشی ترلالری بولندیغندن سرمایه‌دارانك غیرت وهمتلریله سکسن اون قدر بیوجك فابریقه‌لر انشا ایدیله‌رك شکر استحصالنه مباشرت ایدلمش ایدی‌که ۱۷۵۰ سنه‌سنده بو فابریقه‌لر آوروپایه بیك قنطاردن زیاده شکر ارسال ایلمش ایدیلر .

کویان اراضیسی بونلردن ماعدا دها پك چوق موادك یتشدیرلسنه مساعد اولدیغندن زراع یتشدیرلسی لازم کلان موادك کافه‌سنی بو مساعد اراضیده استحصال

خصوصنده غیرتلی الدن براقامقده ایدیلر .

مستعمره‌نك صورت تأسیسنه دائر اولان ایالك مجتمزده درمیان قلندیغی اوزره ارەصره آوروپادن کلانلر کویانك اقلیمیله امتزاج ایده‌مدکلرندن ناشی بو مستعمره‌یه هجرت ایتمك ارزوسنده بولنانلر بالنسبه پك آزایدی . بو جهتله نفوس موجوده‌سی‌ده تزاید ایتمیوب ایتسه بیله پك زیاده بربطائتله تکثر ایلمکده ایدی . برقاچ دفعه‌لر تحریر نفوس اجرا ایدلدکدن صکره نهایت ١٧٤٠ سنه‌سنده دخی نفوس موجوده تحریر ایدیله‌رك کویان داخلنده ٥٣٠٠ کشیدن زیاده بولنمدیغی کورلمش ایدی که بونلردن‌ده یالکز التیوز قدری آوروپالی اولوب دیکرلری افریقادن جلب ایدلمش عمله‌دن عبارت ایدیلر .

«سن - دومنغ» مستعمره سنده اولدیغی کبی بوراده دخی «قره‌ئول» نامی ویریلان ملز اهالی کوزل اولمقله برابر اینجه بر رفاه وسعادت ایچنده یاشا. دقلرندن دائما نشئه‌لی ومنبسط برحالده بولنمقده ایدیلر. آنتیل اطه‌سی «قره‌ئول» لرینك رنكارنده‌کی طونوقلق بونلرده یوقدر. هله قادینلری پك کوزل اولوب چهره‌لرنده هرزمان بر تبسملك کورو. نمکده‌در. اوزمانلر بو اهالی هم زراعت وهم تجارت ایله اشتغال ایدر ایدیلر.

بونلرك مسافرپرورلکلری‌ده مشهو. ردر. فرانسه‌ده‌کی عادات وصورت معیشتك برقسمی بومستعمره‌یه ادخال ایدلمش ایسه‌ده بالطبع تماميله کثیر یله‌میوب کویانك

احوال موقعیه‌سنه نظراً قسماً تعدیل ایدلمسنه
مجبوریت حاصل اولمش ایدی . بو سببله
آوروپادن کوپانه کلان بر یولجی عاداتك
نه درجه‌لره قدر تعدیل ایدلمش اولدیغنی
کوردیکی کبی برجدید احوال موقعیه‌سی
ایجاباتندن اوله‌رق دها نه کبی شیلره
آلیشلمش اولدیغنی‌ده کوزر ایدی‌که بونلر
میاننده نظر حیرت و استغرابنی جلب
ایده‌جك پك چوق شیلرده وارایدی .
از جمله مستعمره اهالیسی پاپاغان اتندن
یاپلمش برنوع چوربادن پك زیاده متلذذ
اولمغه باشلامقله برابر بر مدت صکره‌ده
قاپلومبغه قزارتمه‌سی یمکه آلشمش ایدیلر .
ایشته بونوع طعاملری آوروپادن هنوز
کلمکده اولانلرك معده‌لری قبول ایده‌مدیکی

جهتله مستعمره اهالیسنك بوكبی اطعمهٔ غریبه‌یی نه صورتده اكل ایلمكده اولدقلری حیرتلرینی موجب اولورایدی. حالبوكه بر مدت صكره كندیلری ده الیشه‌رق هرشیدن اول پاپاغان چورباسی ایله قاپلومبغه قزارتمه‌سی اكلنه هوس ایدر ایدیلر .

كویان اهالیسی بعض مواقع مناسبه‌ده اوزوم یتشدیردكلرندن اوزوم صوینی یالكز یدی سكز كون قدر تخمر ایتدیره‌رك برنوع «شیره» استحصال ایدروشراب یرینه بونی ایچرایدیلر. بودرجه‌لرده صیجاق بر قطعه‌ده مشروباتك الڭ موافقی اولمق اوزره انتخاب ایدیلن بو شیره‌نك فرانسه‌ده استعمال اولنان شرابلرك الڭ اعلاسنه مرجح اولدیغنی اوزمانلر ادعا

ایدنلرده بولنمشدر.

کویان مستعمره‌سیله مناسبات تجاریه‌ده بولنان فرانسه شهرلرندن اك اول ذکره شایان اولانلری نانت ایله لاروشل وبوردو در. بو شهرلردن هرسنه کلیتلو مقدار ده اشیا وسائر نوع محصولات کویانه ارسال اولندیغی کبی بوکا مقابل‌ده کویان محصولاتی مذکور شهرلره ارسال اولنورایدی. فرانسه‌دن کوندریلان محصولاتك قسم اعظمی بقالیه نوعندن اولوب بونلردن ماعدا طوزلانمش صغیر اتی ایله تنته‌لك قالین بزلر وقوندره‌لرده کوندریلورایدی.

کویانك تجارتی بر قات دها توسع ایلدیکندن بر آز زمان صکره، آمریقای شمالینك اك مهم تجارت لیمان ومرکزلرندن

اولان نویورق و بوستون شهرلریله ده منا.
سبات پیدا ایدرك محصولات محلیه اوطرفلره
قدر ایصال اولنمغه باشلامش ایدی. بر
اره لق آمریقای شمالینك « بریتانیای -
جدید » قطعه سیله دخی مناسبات تجاریه
پیدا ایدیله رك ارسال اولنان محصولاته مقابل
قطعهٔ مذکوره صحرالرنده یتیشان قوتلی
آتلر، بارکیرلر کویانه نقل ایدیلور ایدیلر.

الحاصل کویان قطعه سی برزمانلر فرانسه
حکومتی ایچون غیرقابل اصلاح برمستعمره
حالنده ایدی. حتی حکومت مذکوره بو
« قولونی » دن ایستدیکی صورتده استفاده
ایده میه جکنی حکم ایلمش اولدیغی ایچون
بونك استقبالندن ده امیدوار دکل ایدی.
حالبوکه مرورزمانله « کویان فرانسوی »

قطعه‌سنك اداره‌سی اصلاح و تنظیم ایدیله‌رك زراعت و تجارتك توسعنه میدان ویرلدكدن صكره فرانسه بلكه الك زیاده بو مستعمره‌دن مستفید اوله‌جغنی اكلامش ایدی.

*
* *

معلومدركه ۱۷۵٦ سنه‌سنده یدی سنه محاربه‌لری باشلامش ایدی كه فرانسه ایچون پك چوق موانع ومشكلات تولید ایلمش اولان محاربات مذكوره ۱۷٦۳ ده پارس معاهده‌سنی انتاج ایلمش وایشته بو معاهده فرانسه مستعمراتندن همان كافه‌سنك الدن چیقمه‌سنی موجب اولمش ایدی. از جمله فرانسه حكومتی قنادا ایله انتیل اطه‌لرینك برقسمنی وهندستانده بولنان موقعنی ترك ایده‌جك ایدی. حالبوكه بو قطعه‌لرده‌كی

مستعمرەلر فرانسەنك روحی مثابەسندە
اولوب بونلرك بو صورتدە غائب ایدلمش
اولمسی اوزرینە حکومت مذکورە تناقص
ایدن وارداتك بردرجەیە قدر اولسون
تزییدی ایچون اولانجە غیرتنی صرف
ایدرك کویان مستعمرەسنك اصلاحنە
مباشرت ایلمش ایدی .

فقط فرانسە یالکز مستعمرەنك امور
ادارەسنی نظر دقت واهمیتە الەرق بوقسمی
تحت انتظامدە بولندیرمقلە مقصدك حصولە
کلەمیوب آیروجە برطاقم تشبثاتدە بولنمغە دە
لزوم قطعی اولدیغنی حس ایلمش ایدی .
بونك اوزرینە بعض تصوراتدە بولنیلوب
پلانلر ترتیب ایدلمکە باشلانمش ایدی .
فرانسە حکومتنك فوق الحد اهمیت ویرمکدە

اولدیغی تصوراتدن باشلیجه‌سی شو ایدی :

مستعمره اولمق اوزره تعیین قلنان مواقعه آوروپادن کوندرلمکده اولان مهاجرین اکثریتله مقدارلری بالنسبه آز برر هیئت سفریه صورتنده ارسال اولنمقده ایدیلر . حالبوکه کوندریلان هیئت مهاجره‌نك بوصورتده مقدارلری آز اولدیغی حالده برجدیدده هیچ برایشه یارایه‌مدقلرندن شورایه بورایه طاغلمقده ومقصدکده حاصل اولمامقده بولندیغی پك چوق دفعه‌لر کورلمش ایدی . بودفعه ایسه فرانسه حکومتی بویله یاپمیوب پك غلبه‌لك برهیئت ارسال ایدرك کویانك بردیکر موقعنده بونلری اسکان ایله برابر آیروجه بیوك برمرکز تأسیس ایتمك و بعده ینه برقاچ دفعه‌لر غلبه‌لك

هیئت مهاجره ارسال ایتمك صورتیله
کویانده برقسم خلقی اسکان ایلمك ایدی .
زیرا بو یولده حرکت ایدیلهجك اولور
ایسه مستعمره اهالیسنك طاغلملرینه میدان
ویرلمش اولمیهجغی کبی کویانده آیروجه
برقسم اهالی تشدیر یلهجك ایدیکه بونلر
اقلیم ایله امتزاج ایلدکدن صکره آرتق
خارجدن وقوعبولهجق هجوملرده فرانسه
حکومتنك معاونتنهده واحتیاج حس اید -
لمکسزین کندیلرینی مدافعه ایلیهجك
وبر جدیدده بولنان مستعمرهلرك کافهسی
ایچون برنمونه اتخاذ ایدیلهجك درجهلرده
از هر جهت مکملیتی حائز اولهجق ایدی .

ایشته بوتصورك اجراسی ایچون
الك اول « قورو » سفری وقوعهکلمشدرکه

بومرتبه‌لرده براهمیتله تشبث ایدیلان بوسفرك برمدت صکره نه‌قدر مدهش وقایع ایله نهایت بولمش اولدیغنی بروجه آتی ایضاح ایده‌جکز :

فرانسه حکومتنك کویان مستعمره‌سی داخلنده بر دیکر مهم «قولونی» ومرکز تأسیس ایلمك مطالعه‌سنده اولدیغی وبوبابده بعض تشبثاتده بولندیغی انتشار ایدر ایتمز کرك فرانسه‌ده وکرك مستعمره داخلنده ارباب وقوف ومعلوماتدن پك چوق کیمسه‌لر برطاقم پلانلر ترتیب ایله حکومته عرض ایتمکه وبووجهله برمعاونتده بولنمغه قیام ایلمش ایدیلر. بونك اوزرینه فرانسه حکومتی‌ده یالکز ارباب وقوفدن اولانلرك پلانلرینی نظر دقته المغه باشلامش ایدی.

حکومته بو یولده معاونتده بولنمق ایستیانلر میاننده کویان والیسی دورویلیه‌رك ینه بو نامده‌کی اوغلی دورویلیه‌ر بولنمقده ایدی‌که تمام قرق یدی سنه‌دنبری کویانده اقامت ایدرك مختلف مأموریتلرده استخدام اولنمش و اکثر مواقعده‌ده سیاحت ایلمش اولدیغندن قطعه‌نك احوال جغرافیه‌سنه الك زیاده واقف اولانلردن ایدی. ایشته فرانسه حکومتی یالکز بونك مطالعه‌سنی قبول ایلمك ایستدیکندن بیوك برهیئت مهاجره‌نك اسکانی ایچون مومی الیهك الك موافق برمحل اولمق اوزره ارائه وتعیین ایتمش اولدیغی «قورو» نام وادی‌یی حکومت مذکوره‌ده موافق بولوب تشکیل ایدیله‌جك هیئتك اوطرفه سوقیله اوراده

اسكانه قرار ويرلمش ايدى.

واقعا موقع مذكور كويانك احوال جغرافيه‌سنه واقف اولان سائر ارباب معلومات طرفلرندن‌ده بردرجه‌يه قدر مناسب كورلمش ايدى . زيرا بوراده ينه «قورو» نامنده بيوجك بر نهر بولنوب منصبندن بدأ ايله‌قرق‌بش‌فرسخ‌قدر امتداد ايتمكده اولان قسمنك سير سفائنه قابليتى اولديغى بالتجربه ثابت اولدقدن ماعدا نهرك هرايكى ساحلرينك‌ده زراعته الويريشلى اولديغى كوريليور ايدى . دوره ويليه‌ر بو موقعده هر نوع محصولاتدن ماعدا شكر قامشنك‌ده پك كوزل بر صورتده يتشمكده اولديغنى وفقط افريقالى عمله استخدام اولنميه‌جق اولور ايسه پك

زياده استفاده ايدیله‌میه‌جکنی مطالعهٔ مخصو-
صه‌سنه علاوةً درمیان ایلمش ايدی .

دور ویلیه‌رك بو مطالعه‌سنی فرانسه‌ده
اك زياده تصديق ايدن شواليه تورغو ايدی .
مومی اليه « قورو » موقعنك هيئت مها-
جره اسكاننه تخصيص ايدلمسنی قبول ايدرك
اكا كوره بعض مطالعات سرد ايده‌بولنمش
ودور و یلیه‌رك پلاننی ده قسماً تعديل ايلمش
ايدی . بارون دونسبر ايسه الساس ولايتی
ايله المانيانك « اشاغی ره‌ن » طرفلرندن
برطاقم فاملیالرك برجديده نقلی ايچون قيد
ايدلمسی مطالعه‌سنی ترويج ايدرك بو فاملیالرك
آمريقايه نقل ايدلمه‌لری ايچون اختيار
ايديله‌جك مصارفك ده فرانسه حكومتی
طرفندن تسويه اولنمسی مطالعه‌سنده ايدی .

بر اره‌لق مالطه شواليه‌لر ينه‌ده مراجعت ايدرك جزيره اهاليسندن بر قسمنك بر جديده نقلنه مساعده استحصال ايتمك ايسته‌مش ايديلر . زيرا مالطه‌ليلرك ممالك بعيده‌ده منتعمره تشكيل ايدلمك ايچون سوقنه لزوم كوريلان اهالى ميانده الك موافق وهر درلو مزياتى جامع اولدقلرى فرانسزلرجه‌ده محقق ايدى . كوردكلرى لزوم اوزرينه جزيرهٔ مذكوره شواليه‌لرى رئيسه مراجعت ايلمش ايديسه‌لرده رئيس مومى اليه مالطه اطه‌سى اهاليسنك ذاتاً قليل اولان نفوسندن بر قسمى بوصورتده كويانه ارسال ايديله‌جك اولور ايسه بالآخره جزيره‌ده پك آز نفوس قاله‌جغى مطالعه‌سنى درميان ايدرك وقوعبولان

تکلیفی رد ایلمش ایدی . فی الحقیقه مالطه‌ده او زمانلر اللی بیکدن زیاده نفوس یوق ایدی .

بریاندن بو مطالعه‌نك و بو بابده‌کی تشبثك بر نتیجه‌سی ظهور ایلدیکی کبی بریاندن‌ده المانیا والساس طرفلرندن مهاجرین جمع ایدلمسی مطالعه‌سنك قوه‌دن فعله اخراجی خصوصنده بر طاقم موانعه تصادف ایدلمش ایدی . شو قدر وارکه هر حالده بیوك بر هیئت سفریه ارساله لزوم کوروندیکندن جمعی اقتضا ایدن اهالینك بر دیکر صورتده جمعی چاره‌سی دوشونلمکه باشلانمش ایدی .

الحاصل بویکی « قولونی » ایچون مهاجرین تدارك و جمع ایلمك مسئله‌سی پك

زياده براهميت كسب ايدرك بوبابده نه ياپلمق
لازم كله جكى اوزون اوزادى يه دوشونلمش
ايدى . نهايت صوك تدبير اولمق اوزره
فرانسه ده برطاقم مصور اعلاننامه لر نشر
ايتمكه قرار ويرمش ايديلر . بوندن مقدم
لوئيزيان ونووه ل - اورلئان مستعمره لرى
ايچون جمع ايدلمسى لازم كلان اهاليدن
بر قسمنك ده بوصورتده ترتيب اولنوب
رسملرى ومندرجاتيله انظار دقت و حيرتى
جلب ايدن اعلاننامه لر واسطه سيله جمع
ايدلمش اولدقلرى مباحث مخصوصه سنده
درميان ايدلديكى جهتله ارباب مطالعه نك
بو وقعه يى تخطر ايده جكلرينه شبهه يوقدر .
ايشته بو دفعه ده فرانسه ده برطاقم
اعلاننامه لر ترتيب ايلديلركه بونلر اوزرنده

کویان مستعمره‌سنك الك لطیف موقعلرینك رسملری بولندقدن ماعدا آلتون وکموش معدنلرینك صورت اخراجنی و بوراده یاشامقده اولانلرك نه درجه‌لرده شایان غبطه بر عمر سورمکده اولدقلرینی فوق الحد بر مبالغه ایله تصویر ایده‌جك صورتده رسملر وار ایدی . بوندن مقصد ایسه اوروپاده برطاقم اهالی‌یی کویانه هجرت ایچون تشویق ایلمك ایدی .

فرانسه حکومتی بو مصور اعلاننامه‌لرك پك آز زمان صکره پك بیوك بر تأثیرینی کورمش ایدی . زیرا یالکز برقاچ آی ظرفنده همان ایکی بیك کشی‌یه قریب بر هیئت تشکل ایدرك کویانه کیتمك آرزوسنده اولدقلرینی بیان ایتمش ایدیلر .

بونلردن اکثریسنك حال و وقتلری ایجه بولنده ایدیسه‌ده بعضلری بسبتون ارباب احتیاجدن اولدقلرندن حکومت بو صنفدن اولانلره تسهیلات ممکنه ارائه ایدرك بردرجه‌یه قدر معاونت ایتمش و آز چوق سرمایه دخی ویرمکی تعهد ایلمش ایدی . ارباب فقر واحتیاجدن اولمیانلره دخی کویانده اراضی ویرمك و یاخود رتبه‌لرینی ترفیع ایتمك کبی تشویقاتده بولنمقده ایدی .

اوزمانلر فرانسه باش وکالتنده بولنان شوازول دخی فرانسه قرالندن کرك کندیسی وکرك یکنی پرازلن نامنه اوله‌رق بر مقدار اراضی ترك ایدلمسی استرحامنده بولنور . قرال بو رجایی قبول ایدرك «قورو»

نهر يله «ماروني» نهري ارەسندەكي اراضي يي
اولاد واحفادينە دخي قالمق شرطيلە شوازولە
ترك ايدر ٠

فقط كويانك هنوز تشكل ايتمكدە اولان
بو مستعمرەسندن كنديسنە اراضي تفريق
ايتديرن يالكز شوازول دكلدر ٠ فرانسە
اركان حكومتندن ديكر بعضلري دە قرالە
مراجعتلە بو يولدە اراضي تفريق ايتديرن
دكلري كبي امتيازات سائرە استحصالندە
موفق اولمش ايديلر ٠

مستعمرەنك طوغريدن طوغري يە دكل
ايسەدە شو واسطە ايلە اولسون باش وكالت
طرفندن حمايە ايدلمكدە اولديغندن ناشي
هر حالدە پك زيادە بر ترقي كوسترەجكنە
هركس قناعت كاملە حاصل ايلديكندن يكي

مستعمره‌نك درجهٔ مكملیتی واستقبالنك پك پارلاق اولمسی حقنده بیك درلو روایات وار ایدی. حالبوكه هنوز بر جدیده متوجهاً حركت ایدلمامش ایكن یكدیكرینك اجراآتی علیهنده بولنمقده اولان شوالیه تورغو ایله ینه بو هیئتك تشكیلی خصوصنده الك زیاده خدماتی سبق ایدن شانوالون ارهسنده بر ضدیت باش كوسترمش ایدی كه بونلرك هیچ بر وجهله اتفاق ایده‌مامه‌لری نتیجه‌سی اولمق اوزره مستعمره امورینك تحت انتظامه النه‌میه‌جغنی حكم ایدنلرده وار ایدی.

دیه بیلورز كه شمدی یه قدر آمریقایه فرانسه حكومتی طرفندن ارسال اولنان هیئتلردن همان هیچ برینك بو درجه‌لرده بر هوس وغیرتله ارسال ایدلمه‌لرینه تشبث

ایدلمامش ایدی. بونلرك لوازم سفریه‌لرینك ممکن اولدیغی قدر مکمل اولمسی جهتنه پك زیاده اعتنا ایدلدیکی کبی اوزمانك الك مشهور سیاح وجغرافیونی ایله سائر ارباب فنوندن بعضلری هیئت سفریه یه ترفیق ایدلمش ایدیلر. هیئت سفریه‌نك صورت حرکتندن بحث ایتمزدن اول شوراده خبر ویره‌لم که بونلرك مقاصد اصلیه واساسیه‌سندن بری ده کوبانك مواقع داخلیه‌سنی تماميله کشف ایدرك مکمل خریطه‌لر وپلانلر یاپمق ونه قدر التون معدنلری وارایسه ـ هیچ اولمزایسه ـ قسم اعظمنی کشف ایلمك ایدی . بوندن . ناشی فرانسه‌نك الك مشهور مهندسلرندن دەسینی، بولونی وهرمون ایله دها سائر

برطاقم مهندسلرده برابر كوندرلمش ایدی. بونلر فی الحقیقه برقاچ سنه ظرفنده مستعمره داخلنده بولنان نهرلردن قسم اعظمنك خریطه لر اوزرنده غایت طوغری اوله رق موقعلرینی تعیین ایلمش ایدیلر. مشاهیر سیاحیندن مانتل ایسه مهندس بواونی ایله برابر قورو نهرینك منصبندن بدأ ایله منبعنه طوغری حركت ایدوب نهر مزبورك هر ایكی طرفلرنده كی اراضینك خریطه لرینی ترتیب ایلمش سیاحات و كشفیاتده دخی بولنمش ایدیلر.

هیئت سفریه یه ترفیق ایدیلان سیاحلردن تونی دخی معیتنه خیلی آدملر اله رق سنیامازی نهری اوزرنده اجرای كشفیات ایلمش ایدی. فقط بونلرك كافه سنك

اجرا آت وتدقيقاتی طبیعیون مشهورەدن
لەبلوندك تتبعاتی میانندە بالنسبە آز براهمیتی
حائزکبی قالور. مومی الیه طوغریدن
طوغری یه فرانسه قرالی اون التنجی لوئی
طرفندن کوپانده قینا قینا تحریسی ایچون
کوندرلمش ایدی. بووظیفه سنی ایفا ایچون
بعض مواقعده تحریاتده بولندقدن صکره
آیروجه درت سنه مدت سیر وسیاحتده
بولنوب اویاپوق ، قاموپی ، سینا ماری
وقوریەژ نهرلرینك همان منبعلری جوارینه
قدر کیتمش ومانا ایله آرااوی نهرلرینی دە ٣٥،٤
درجه عرض شمالی یه قدر تعقیب ایدرك
تاریخ طبیعی فنی نقطهٔ نظرندن اپیجه مهم
پك چوق تدقیقاتده بولنمش ایدی. شوراسی
جای تأسفدرکه مومی الیهك مدت سیاحتی

اثناسنده وقوعبولان تدقیقات ومشاهداتی حاوی اولمق اوزره ترتیب ایلمش اولدیغی «ژورنال»لردن برقسمی بعض ارباب غرض طرفندن بالاخره الده ایدیله‌رك ضایع ایدلمشدر.

ایشته بوهیئت بو درجه‌لرده مکمل برهیئت سفریه اولمق اوزره تشکیل اولنمش ایدی. هیئتك برنجی قافله‌سنك ۱۷٦۳ سنه‌سی بدایتنده برول تودو پره فونتن نامنده‌كی قوماندانك ریاستی التنده اولدیغی حالده کویانه ارسالنه قرار ویرلمش ایدی.

لوازم سفریه بعدالاکمال هیئت مهاجره نك بربیوك قسمی کمیلرایله یوله چیقاریله‌رق اوسنه‌نك تموزی ابتداسنده قاین اطه‌سنه

وبرمدت صكره‌ده، اصل مستعمره مركزی اولمق ایچون تعیین قلنمش اولان قورونهری وادیسنه واصل اولمش ایدیلر.

بوبرنجی قافله محل معینه واصل اولور اولمز درحال هرطرفه چادرلر قوریلوب اهالینك برقسمی وقت غائب ایتمامك ایچون تارلا آچمغه باشلامش ایدیلر. بوطرفلرده وقتیله میسیونرلرك اثرهمت و غیرتی اولمق اوزره اوفاق برکلیسا انشا ایدلمش اولدیغنی ذکرایلمش ایدك. ایشته بوکلیسا بودفعه مرکز اتخاذ ایدیلان موقعه پك قریب اولوب نهر ساحلنده مبنی ایدی. هیئت سفریه ایله برابر کلان مهندسلر ایله معمارلر بوموقعده اولدقجه منتظم برشهر پلانی رسم ایدرك جاده وسوقاقلری وبیوك میدانلر ایله مواقع

سائره‌یی تعیین ایتمش ایدیسه‌لرده شمدیلك هرشیدن اول انشاسی لازم اولان بنالر، ذخیره‌نك محافظه‌سی ایچون برقاچ بیوك مغازه ودیپو ایله جسیم بر صهریج ایدی. بونلر انشا ایدلدکدن صکره جوارده‌کی بیوك اورمانلردن اینجه و اوزون اغاچ داللری کسیله‌رك بونلرایله یالکز برقاتلی‌اوفق‌خانه‌لر انشا ایلمش واوزرلرینی اوطرفلرده نشوونما بولان نباتاتك اکلی واوزون یاپراقلریله ستر ومحافظه ایتمش ایدیلر.

بونلرك کافه‌سی یاپلدقدن صکره برطرفنده‌ده شهرخلقنك تنزهی ایچون بیوك بر عمومی باغچه یاپلمش‌ایدی.

ینه ۱۷۶۳ سنه‌سی ظرفنده شانوالون ایکنجی قافله‌یی سوق ایچون تدارکاتده

بولنوب برمدت صکره بیك بشیوز کشیدن زیاده اولان هیئتی اونبرکمی یه ارکاب ایدرك برجدیده کلمش ۲ وبونی متعاقباً تکرار بیکر ایکیشر بیك کشیدن مرکب هیئتلرده یکدیکرینی تعقیب ایتمکه باشلامش ایدیلر .

بو صورتده بری بر ینی تعقیب ایتمکده اولان هیئتلر چوغالدقلرندن یکی شهرده کی خانه‌لر ایله بیوك مغازه‌لر کفایت ایده‌مامش و بونك اوزرینه آیروجه بر طاقم خانه‌لر وانبار کبی اوزون بنالر دها یاپلمش ایدی . شوراسی شایان دقتدرکه فرانسه‌دن لاینقطع کلمکده اولان مهاجرین بر ارەلق لزومندن پك زیاده اولمق اوزره چوغالمش ایدیلر . اولجه اکمك چیقارمق ایچون اوفق برفرون انشا ایدلمش ایدی .

آرتق بو فرون كفايت ايده مديكندن ايروجه بيوك بر فرون ايله بر دمير خانه و بر قاچ مغازه انشا ايدلمش ايدى . شهرك مناسب بر جهتنده كى اراضى قبرستان اولمق اوزره تعيين ايدلمش ايدى كه ارەدن بر آز زمان صكره بو قبرستانك نفوس موجودەسى اصل شهرك نفوسندن ده زياده اولمش و شهرك توسعنه دكل بالعكس كوچولدلسنه لزوم كورلديكى بر زمانده قبرستانك توسيعنه احتياج حس ايدلمش ايدى.

ايمدى كويان هيئت سفريه لرينك صورت وصولى ايله قورو نهرى واديسنده نه وجهله يرلشمكه باشلامش اولدقلرى حقنده بو قدر جق معلومات ويردكدن صكره نه كبي تدبيرسزلك نتيجه سى اولمق اوزره

بو هيئت عظيمه‌نك محو اولمش بولنديغنى وتصورات مذكوره‌نك بالكليه نتيجه‌سز قالديغنى عرض ودرميانه كيريشه‌لم :

فرانسه حكومتى واقعا يكى مستعمره‌نك اساس تشكلى جهتنده‌كى مطالعاتنده دوچار خطا اولمامش ايديسه‌ده بالآخره اودرجه‌لرده بيوك تدبيرسزلكلرده بولنمش ايدى‌كه ايشته « قورو » هيئت سفريه‌سى كبى شمدى‌يه قدر هيچ برطرفه سوق ايدلمامش اولان بوقدر مهم و غلبه‌لك بر هيئتك بالكليه محو اولمسى محضا اوتدبيرسزلكلرك سوء نتيجه‌سى اولوب قالمشدر.

« قورو » نهرينك اكثر ساحللرى زراعته الويريشلى ايدى. بورايه اوجه

سوق ایدلمش اولان اهالی هرشیدن اول زراعته باشلایه‌رق ذخیره تدارکی ایچون چالشمق خصوصنده اصلا غیرتسزلك اثری کوسترمامش ایدیسه‌لرده تدارك ایلدکلری ذخیره انجق کندی احتیاجلرینه کافی بردرجه‌ده ایدی . بوندن ماعدا اراضینك قسم اعظمی هنوز اصلاح ایدلمدیکندن اوراده غلبه‌لك تزییدی ایچون اول امرده اراضینك اصلاحی و ثرلا حالنه قونلمزدن اول ایجاب ایدن عملیاتك اجراسنه لزوم قطعی و ضروری وار ایدی .

حال بومرکزده ایکن فرانسه حکومتی برجدیده اولجه کوندرمش اولدیغی قافله‌لری تعقیباً لاینقطع هیئت سفریه‌لر

كوندرمكه باشلامش ایدی. برارەلق قورو نهری وادیسنده اهالینك بو درجەلرده چوغالوب ازدحامك‌ده آرتمش اولمسی ایلروده برقحط ظهورینی حس ایتدیرمش اولدیغندن فرانسه‌یه برقاچ دفعه خبرلر کوندریله‌رك بویله برتهلکه ظهوری ملحوظ بولندیغی اکلاتلمش ایدیسه‌ده ذخیره آز اولدیغی حالده دخی جزئی برغیرتله کویانده محصولات یتشدیرلمسی امکان خارجنده اولمیه‌جغی جوابی اعطا ایدیلوب بریاندن هیئت مهاجره ارسالی خصوصنده غیرت ایدیلیور ایدی.

نهر مذکور وادیسی اسکانه اك موافق برمحل اولمق اوزره انتخاب ایدلمش ایدیسه‌ده بورانك ظن ایدلدیکی درجه‌لرده موافق

بر محل اولمدیغی ده تعین ایدییور ایدی ۰ وادیٔ مذکوری انتخاب ایدنلر ایله بالآخره بو مطالعه‌یی تصویب ایدن قورو نهری جوارینك منظرهٔ خارجیه‌سنه آلدانمش ایدیلر ۰ هر طرفنده غایت لطیف اورمانلر وقورولر وواسع چایرلر بولنمسنه مقابل بالخاصه موسم صیفده اوقدر چوق حشرات وموذیات ظهور ایدییور ایدی که بو نقطهٔ نظردن موقع مذکوره مقیس هیچ بر موقع بولنمدیغی ادعا ایدیله بیلور ۰ بو وادیده اسکان ایدنلر همان راحتجه او یویه بیلمکه حسرت قالمش ایدیلر ۰ کیجه کوندوز میلیونلرجه حشرات کندیلرینه مخصوص بر ویزلتی ایله طولاشوب قورو اهالیسنی چوق درجه‌لرده بیزار ایتمکده ایدیلر ۰

اولجـه کلمش اولانلر فرانسـه‌دن آز چوق ذخـیره ایله کلمـد کلری کبی وادیٔ مذکورده وجوده کتیردکلری ترلالردن‌ده برمقدار محصول آله‌بیلمش‌ایدیلر . حالبوکه صکره‌دن کلانلر — قورو وادیسـنده هر حالده محصولات یتشـدیرلمش اولدیغی اعتقـادیله — بسبتون تدارکسز اولدقدن ماعدا اوروپانك‌ده الکزیاده فقیر ومحتاجین کروهندن ایدیلر . هله برقاچ قافله افرادی عادتا چیرچپلاق برحالده اوله‌رق مستعمرهٔ مذکوره‌یه واصل اولمشلردر .

قحط ظهورینه سببیت ویرن احوالدن بری‌ده اولجه کلمش اولان هیئت سغریه‌لرك کرك تخملق اولمق اوزره محافظه ایتمـك وکرك احتیاطه رعایةً صاقلامق ایچون

كتيرمش اولدقلری فضله حبوبات ايله سائر
نوع ذخيره‌دن قسم اعظمی كويان قطعه‌سی
كبی پك زياده صيجاق اولان بر قطعه‌ده
محافظه ايديله‌ميه‌رك اقليمك تأثيراتندن ناشی
چورويوب محو اولمش بولنمسيدر. ايشته
بونك كبی دها سائر اسبابك ده انضمامی
نتيجه‌سی اوله‌رق قورو نهری واديسنده
قحط ظهور ايتمش وهمان بالنسبه پك آز بر
زمان ظرفنده شدتنی ده تخمينك فوقنده
بردرجه‌لرده آرتديرمش ايدی.

صكره‌دن كالانلر بريان‌دن بليهٔ قحطه
دوچار اولدقلری كبی بر ياندن ده اقامت
ايچون خانه بوله‌مدقلرندن ١٧٦٤ سنه‌سی
تموزنده ايدی كه قورونهری واديسنده اون
ايكی بيك كشی هم آج هم ده ملجأسز قالمش

ایدیلر . کویانده کندیلرینه اراضی ترك
ایدیله‌رك سائر درلو امتیازاته نائل اولانلر
یالکز کندیلری ایچون چالیشه‌رق اویولده
ذخیره تدارك ایتمکده اولدقلرندن ارباب
فقرواحتیاجه هیچ بروجهله معاونتده بولنمیور
ایدیلر .

بو یکی مستعمره هیئتی براره‌لق اولانجه
غیرتنی طوپلایوب یکی کلان هیئت سفریه
افرادینی زراعته تشویق ایلمك ایسته‌مش
ایدیسه‌ده بونلرك قسم اعظمی شهرلی
اولوب زراعته واقف اولمدقلرندن ایدیلان
غیرتدن برنتیجه حاصل اوله‌مامش ایدی .

ایشته آوروپا کبی اوزرنده طوغوب
بیویه‌رك هرحالنه آلیشمش اولدقلری
برقطعه‌دن حرکتله فوج فوج هجرت ایدن

بو اهالی کویان قطعه‌سی کبی ممالك خارجه‌دن معدود بر قطعه‌یه واصل اولور اولمز وهنوز اقلیمله امتزاج ایتمزدن اول آچلق ایله برابر دها سائر بیك درلو احتیاجات ایچنده قالدقلری زمان غایت مدهش خسته‌لکلره دوچار اولمش و نهایت بو کبی اوجاع واضطرابات ایچنده بر بر هلاك اولمغه‌ده باشلامش ایدیلر .

بو کبی احوالك وقوعنه میدان ویرمکده اولان اسبابك بری‌ده پیدر پی کوندرلمکده اولان مهاجرینك فرانسه‌نك شرق طرفی اهالیسندن انتخاب ایدلمش اولمسیدر . زیرا بیك درلو اکلنجه‌لر ایله زمان کچیرمکه بونلر دها زیاده هوسکار اولدقلرندن کویانه واصل اولور اولمز هر یرده چالغیلی

قهوه‌لردن ماعدا تیاترولر دخی انشا
ایدرك هرشیدن اول ذوق و سفاهت
عالملری تشکیلنه چالشمقده ایدیلر . قحط
ظهوروندن صکره دخی بونلر ینه بو یولده
اکلنجه‌لرده دوام ایلمکده ایدیلر . حتی بر
اره‌لق بوذوق وصفا عالملرینی برقات دها
توسیع ایدرك آیروجه آقتور و آقتریسلر
جلب ایله قومدیالر اوینا تمق وقحطك
حس ایتدیرمکده اولدیغی اضطراباتی بوکبی
برطاقم ذوق واکلنجه‌لر ایچنده زمان
کچیرمك صورتیله تخفیف ایتمك ارزوسنه‌ده
دوشمش ایدیلر .

هنوز تأسیس ایدلمش اولان بوکوچوك
شهرده کویا تجارت ایتمك ایچون کلمش
بعض سرمایه داران وارایدی . فقط بونلر

یالکز توالته وسفاهته مخصوص اولان اشیاوادواتی فروخت ایتمکده اولدقلرندن نه یاپه جقلرینی شاشیرمش اولان بوهیئت مهاجره نك قسم اعظمنی برقات دها سفاهته تشویق ایلمکده ایدیلر . الحاصل بو فلاکتك اوکنی اله بیلمك ایچون نه یاپمق لازم کله جکی مسئله لری بالکلیه برطرف ایدیله رك یالکز ذوق و اکلنجه لر ایله اشتغاله باشلانمش ایدی . شو قدر وار که هر کون آچلق تأثیریله یوزلرجه کشی تلف اوله رق وفیاتك مقداری اعلان ایدلدکجه قورو ارباب سفاهتی ده دوچار دهشت اولمغه باشلامش ایدیلر .

کویان قطعه سنك بوجهتلرینه انتشار ایلمش اولان بلیهٔ قحطك نه درجه لرده مدهش اولدیغنی اکلامق ایچون یالکز

وفياتك مقدارينی تعيين ايلمك كافيدر . بو قحط اثناسنده مهاجرينك همان اون بيك كشيدن زياده‌سی هلاك اولمش ايدی . واقعا اولجه اهالیٔ موجوده مقداری اون بيك درجه‌لرنده اولديغی تعيين قلنمش ايديسه‌ده «قورو» نفوسی هرزمان بو مرتبه‌لرده قالميوب بر قاچ قافله دها كلمش ايدی . بونلرك اون بيكدن زياده‌سی تلف اولدقدن صكره كيروده قالان طقوز يوزی متجاوز نفوسی‌ده فوق‌الحد دوچار ضعف اولوب همان هر كون موته منتظر برحالده قالمش و نهايت برر برر فرار ايدرك هر طرفه طاغلمش ايديلر .

*

* *

بو وقعه‌دن تمام اوچ سنه صكره بارون

دوبسنرك ترتيب ايتمش اولديغى برلايحه وپلان موجبنجه براوفق قومپانيا تشكل ايدرك بوكا دوق دوبراسلن داخل اولمش ودوبوق نامنده برى ده كويان مستعمره سنه والى نصب ايدلمش ايدى ٠

بو هيئتك تشكلندن مقصد اصلى « قاين »دن اون فرسخ قدر ايچروده بولنان « تونغران»نهرينك صاغ ساحلنده كى اراضى اوزرنده زراعتله اشتغال ايلمك ايدى ٠ نهرمذكورك بالخاصه ساحل يمينى منبت اولديغى جهتله حبوباتدن پك چوغنك يتشديريله جكى قوياً اميد ايدلمكده ايدى ٠

فقط بوهيئت كويانك اوطرفلرينه سوق ايده جك مهاجرين بوله مامش ايدى ٠ زيرا

اولجه بیك درلو وعدلرایله ایصال ایدیلان
مهاجرینك تدبیرسزلك اثری اولمق اوزره
دوچار قحط اوله‌رق هلاك اولمه‌لری فرانسه‌ده
هر کسی قورقوتمش ایدی . بوندن ناشی
یکی قومپانیا برجدیده سوق ایچون زراع
بوله‌میئجه ینه مقصدك اجراسی ایچون
اوطرفلرده‌کی قریه‌لردن برنده بولنان تمس
قدر عسکره بعض شروط تحتنده اوله‌رق
زراع وظیفه‌سنی تحمیل ایلمش ایدیلر .

بودفعه‌ده اپیجه پاره‌لر صرف ایدلدی .
حالبوکه بو تمش کشی اصول زراعته واقف
اولمدقلرندن بر ایکی سنه مرور ایتدیکی
حالده دخی هنوز هیچ برشی استحصال
ایده‌مامش ایدیلر . بونك اوزرینه هیئت
مذکوره طاغیله‌رق میدانده ایش کوره‌جك

هیچ بر کیمسه قالمامش ایدی .

کویان قطعه‌سنك اداره‌سی ینه قارمه قار یشیق برحاله کلمش ایدی . برقاچ سنه‌لر دها بوحالده قاله‌رق کوندن کونه ترقی دکل بالعکس تدنی ایلمکده اولدیغندن ۱۷۷۵ سنه‌سنده اجرا ایدیلان تحریر نفوس اثناسنده بومستعمرهٔ جسیمه داخلنده یالکز آورو پالی اولمق اوزره بیك اوچیوز کشی بولنوب سکز بیك قدرده آفریقالی رنجبر وعمله وار ایدی . تجارت ایسه یالکز کویان محصولات ارضیه‌سنه مخصوص قالوب بونك پك آز برمقداری اوروپایه ارسال ایدلدیکندن اخراجات سنویه تخمیناً بشیوز بیك لیرایه‌ده بالغ اولمامقده ایدی .

ایشته فرانسه حکومتنك الك مهم

مستعمره‌لری برقاچ دفعه‌لر اصلاح ایدیله‌رك
بالآخره اداره‌لرینك تکرار قارمه‌قاریشیق
اولمش بولنمسی کبی کویان قطعه‌سنك‌ده
اداره‌سی بو یولده برقاچ دفعه‌لر دوزلمش
و برمدت، صکره ینه بوزولمش ایدی .

بوکبی وقایع کوستریورکه فرانسزلر
بر عصری متجاوز زماندنبری کویانده
بولندقلری حالده دخی هنوز یرلشه‌مدکدن
ماعدا امورزراعیه وتجاریه‌دن‌ده هیچ برینی
تحت انتظامه الەمامش ایدیلر . والیلر ایله
سائر مأمورین کویانك حدودینی توسیع
ایتمك خصوصنده غیرت کوسترمش ایدیسه‌لر
ده بوغیرتلرینك‌ده برنتیجۀ جدیده‌یی حس
اولنمامش ایدی .

کویانك بومثللو احوالی ارباب غیرتدن

پك چوغنی مأیوس ایلدیکی جهتله قطعه‌
نك صورت اصلاحی حقنده مطالعات
مخصوصه‌لرینی درمیان ایدنلر پك زیاده
ایدی . ازجمله مالوئه نامنده بحریه‌لی بر
ضابط وار ایدی که برجدیدك اکثر موا
قعنده طولاشدیغی کبی سن — دومنغ
مستعمره‌سی داخلنده‌ده تمام بش سنه مدت
مهم برمأموریتده بولندیغندن فرانسه حکو
متنك برجدیده‌کی قولونیلری حقنده
خیلی تدقیقاتده بولنمش ایدی . بو دفعه کویاندن
حقیله استفاده ایدیله‌میه‌رك مستعمره‌نك بر
قات دها شایان اصلاح برحاله کلمش اولمسی
اوزرینه مالوئه بعض مطالعاتده بولنمش
وکویان برمنبع ثروت اولدیغی جهتله
بوندن هرحالده پك بیوك استفاده‌لرده

بولنیله‌جغنی ادعا ایلمش ایدی .

بو نقطهٔ نظردن کویانده تدقیقات جدیده‌ده بولنمق ایچون برارەلق قاین شهرینه‌کله‌رك قطعه‌نك احوال زراعیه‌سنی وهرنوع محصولك بوطرفلرده نه‌وجهله یتشدیرلمکده اولدیغنی اوزون اوزادی‌یه تدقیق ایلدکدن صکره هوللانده‌لیلرك آوروپایه مخصوص اولان محصولاتی برجدیدك بوقسمنده وبواقلیمده نه درجه‌یه قدر یتشدیره‌رك اقلیم ایله نه‌صورتده امتزاج ایتدیرمش اولدقلرینی‌ده آیروجه تدقیق ایلمك ایچون « سورینام » ه کیدوب اوراده‌کی الك مشهور زراع ایله مذاکراتده بولنمش ایدی .

مالوئه بوتدقیقاتی اثناسنده کویان

مستعمره‌سنك احوال زراعیه‌سنی اصلاحه مدار اوله‌جق بعض معلومات نافعه استحصال ایتدیکی کبی کویانك ینه قسماً زراعته متعلق احوال جغرافیه‌سی واراضیسنك قوۀ انباتیه‌سی حقنده‌ده خیلی معلومات جمع ایلمش ایدی . مومی الیه کورمش ایدی که کویانك مواقع مرتفعه‌سنده اراضی یی ترلا حالنه قویه‌رق ایشلتمك بر درجه‌یه قدر قولای اولوب اراضیده اول امرده قوۀ انباتیه دخی کوریلیور ایسه‌ده بو قوت دوام ایلمیوب بر مدت صکره تناقص ایلمکده‌در .

کویانده بالنسبه مرتفع اولان مواقعده محصولات یتشدیرلمسی لزومنك برنجی سببی شدتلی یاغمورلر اثناسنده فیضان ایتمکده اولان نهرلرك حصوله کتیردکلری خساراته

دوچار اولمامق مطالعه‌سیدر . بوندن ناشی
ترلالرك اکثریسی مرتفع نقاطده‌درلر . فقط
وادیلرده دخی ترلا اولمق اوزره انتخابه شایان
پك چوق یرلر اولدیغی حالده قسماً بطاقلق
اولمه‌لرندن ناشی متروك بر حالده قالمش
ایدیلر . مالوئه بوکبی متروك اراضینكده
بطاقلقلری قورودیله‌رق قابل استعمال بر
حاله قونلمسی لزومنی حس ایتمش و بوبابده
بعض مهم پلانلر دخی ترتیب ایلمش ایدی .

اوزمانلر قاین جزیره‌سنده کیزانی نامنده
بر ده مهندس بولنمقده ایدی . مالوئه بو
مهندس ایله اتفاق ایدرك کویان مستعمره‌سنك
جداً اصلاح واعماری خصوصنه غیرت ایتمك
وبوبابده ترتیب ایدلمش اولان مختلف پلانلری
موقع اجرایه قویمق ایسته‌مش ایدیلر .

ایکیسی ده برطاقم مصارفی گوزه الدیره رق مطالعات مذکوره نك اجراسنه مباشرت ایدوب دیکر برطاقم سرمایه داران ایله ده اتفاق ایلمش ایدیلر. حتی اول امرده بطاقلقلرك قوریدلمسی ایچون متعدد یوللر وقناللر آچغه باشلایوب ایشی بر درجه یه قدر ایلرو یه ده کوتورمش ایدیسه لرده مالوئه نك نصلسه خسته لنه رك فرانسه یه عودته مجبور اولمسی عملیات مذکوره نك یاریده براقلمسنی موجب اولمش ایدی.

١٧٧٨ سنه سی ابتداسنده ایدی که مالوئه برای تداوی فرانسه یه عودت ایلدی، بونك کویاندن اولان مفارقتی ایسه امور زراعیه نك اصلاحی ایچون ایدیلان غیرتك یاریده براقلمسنی ودها سائر تشبثات مهمه نك

ترك ایدلمسنی موجب اولمش ایدی . اکر
بونلرك پلانلری تماميله اجرا اولنه‌رق
کویانده برطاقم بطاقلقلرك قوریدلمسنه موفقیت
حاصل اولسه ایدی آز زمان ظرفنده زراعتك
ترقی ایده‌جکنه وبوسایه‌ده تجارتك ده کسب
وسعت ایلیه‌جکنه شبهه ایدیله‌مزایدی .

بر مدت صکره کویانه یکدیکرینی
متعاقباً کلمش اولان والیلردن کافه‌سی ده
مذکور پلانلر ایله کندیلری طرفندن
ترتیب ایدلمش اولان دیکر برطاقم پلانلری
اجرایه چالشمش ایدیلر . فقط بونلرده
پك مهم وخیلی مصارف وزمانه متوقف
اولان عملیات مذکوره‌نك اجراسی خصو-
صنده بر درلو موانع ومشکلاته تصادف
ایدرك اجرا آتی یاریده براقمغه مجبوریت

حس ایلمکده ایدیلر . یکدیکرینی تعقیب ایدن والیلر فیدمون ایله بەسز ، لاوالیەر ، فیتس موریس وو یلبوا ایدی .
بونلر مذکور پلانلردن ماعدا بهارات استحصالنه مخصوص بولنان اشجارك و بونلرك ده یالکز کویانده نشو ونما بوله بیلان نوعلرینك تکثیرینه پك زیاده غیرت ایتمش ایدیلر . بوجنسدن اولان اشجارك ممالك سائرەیه مخصوص بولنان نوعلرندن بعضلرینی هوللاندالیلر «سورینام» طرفلرنده یتشدیرمکده ایدیلر . بونلرك بررفدانینی الده ایتمك ممکن اولەمدیغندن نهایت اولجه بعض قهوه فدانلری نه صورتده سرقت ایدلمش ایسەلر بودفعەده مذکور فدانلرده اوصورتده سرقت ایدلمش ایدی .

بو فدانلر کویان قطعه‌سنده پك کوزل
یتشه‌رك بالآخره تکثیر ایدلدکلری کبی بر
مدت صکره قرنفلك دخی هرنوعی وحتی
اك مقبول اولان جنسلری یتشدیرلمکه
باشلانمش ایدی . هرموقعك برنوع اشجار
ونباتاتك دها زیاده نشو ونما بولمسی خصو.
صنده‌کی تأثیری اوته دنبری تجربه ایدلمکده
اولدیغندن « غابر یه‌ل » نامی ویرلمکده اولان
محلك برقسمنده‌ده « شجر بوا » دنیلان هند
جوزی اغاجلرینك هر یردن دها کوزل
ودها اعلا اوله‌رق یتشمکده اولدیغی کورلمش
ایدی .

ایشته اره صره بوکبی بعض شیلرك
کویانده یتشه بیلمسی ایچون ایدیلان غیرتدن
بشقه هیچ بر وجهله براثر غیرت کورلمیور

ایدی. برمدت صکره قاین اطه‌سنده‌کی شکر فابریقه‌لرندن بشقه برقاچ فابریقه‌سی تأسیسنه دها لزوم کورونوب «قاسیپور» بروننك برآز کیرو طرفنده‌کی الچق اراضی اوزرنده بوفابریقه‌لرك انشاسنه مباشرت ایدلمش ایدی.

اولکی تصورلرك بر نتیجه‌سی حاصل اوله‌مامسی اوزرینه «کموش طاغی» نامی ویرلمکده اولان بیوك برطاغك بعض واد-یلریله یایلالرنده اسکان ایچون برقاچ هیئت مهاجره دها جلبنه لزوم کورلمش ایدیسه‌ده بوتصورك اجراسی خصوصنده‌نه درجه‌لرده موفقیت حاصل اولدیغی پك ده معلوم دکلدر.

مذکور طاغه «کموش طاغی»

دنیلمسنك سببی طلوعدن صکره وغروبدن
اول ضیای شمسك انعکاسیله غایت پارلاق
برحالده کورونمسیدرکه بوده بعض معادنك
مخلوط اوله‌رق بولنمسندن ایلرو کلمکده‌در.
ایشته کویانك احوالی بومرکزده ایدی.
تجارت وزراعتك بودرجه‌لرده‌کی طورغو.
نلغی ایسه ١٧٨٩ سنه‌لرینه طوغری فرا.
نسه‌ده ظهور ایدن بعض وقایعك برجدیدك
بوطرفلرنده‌دخی تأثیرینی کوسترمش اولمسندن
عبارتدر. بوکبی احوالك بالخاصه کویان
مستعمره‌سی ایچون نه‌مرتبه‌لرده برسوء تأثیری
موجب اولمش بولندیغنی نظرلرده تعیین
ایچون معاملات تجاریه‌نك کسب ایتدیکی
صورتی خبر ویره‌لم.
١٧٩٠ سنه‌سنده ترتیب ایدلمش اولان

بعض جدوللرايله سائر نوع اوراق رسميه يه
نظراً كويان فرانسوينك مذكور سنه ظرفنده كى
معاملات تجاريه سى ۱،۲۰۰،۰۰۰ ليرا
درجه سنده قالمشدركه بونك ده ۵٤۰،۰۰۰
ليراسى اخراجاتدن حاصل اولمشدر. ينه
اوسنه ظرفنده فرانسه دن كويان فرانسوى يه
اون كمى كلوب كويالدن ايسه فرانسه يه انجق
ايكى كمى كوندريله بيلمشدر. اوزمانلر اجرا
ايديلان تحرير نفوس اثناسنده ايسه كويان
فرانسوى نفوس موجوده سنك ۱۵،۰۰۰
دن زياده اولميوب بونلرك ده ۲،۰۰۰ قدرينى
آوروپالى بياض و ٦۰۰ قدرينى « قره ئول »
و ۱۲،۰۰۰ قدرينى ده آفريقادن كلمش
عمله تشكيل ايتمكده اولديغى كورلمش ايدى،
وحشيلرك برقسمى كويان فرانسوى داخلنده

اوطوره‌میوب ایچرو طرفلره طوغری چکلمش ایدیلر. فقط دیکر قسمی کویانده بولنان فرانسزلر ایله برابر یاشامغه الشمش اولدقلرندن بوقطعه داخلنده اقامت ایتمکده ایدیلر. بونلرده تخمیناً سکز طقوز یوز کشیدن عبارت اولوب قسم اعظمی «غالبی» قبیله‌سنه منسوب ایدیلر.

{ كويان فرانسوى }

١٧٨٩ دن صكره

فرانسه‌ده ظهور ايدن وقايع اوزرينه كويانك ادارهٔ امورى مختل اولديغى كبى معاملات تجاريه‌سنه‌ده خيليدن خيلى يه سكته كلمه‌رك بو حال ايجه بر مدت دوام ايلمش ايدى. ١٧٩٤ سنه‌سنده نشر ايديلن بر نظامنامه موجبنجه مستعمراتده اسرا استخدامى كلياً منع ايدلمش ايدى . بونى متعاقباً مستعمراتده ظهور ايدن بعض احوال نتيجه‌سى اولمق اوزرينه زراعت - ولوكه موقة اولسون - بالكليه ترك ايدلمش ايدى.

١٧٩٧ سنه‌سنده ايدى كه بعض

اشخاص كويانه تبعيد ايدلمش ايديلر. كويا.
نك آرتق يك‌ده قابل اسكان برحالده اولمد
يغى محقق بولنديغى جهتله فرانسه حكومتى
تبعيدى ايجاب ايدن اشخاصى طوغريدن
طوغرى‌يه قاينه ارسال ايدر ايدى.

ايشته ايلك دفعه اولمق اوزره ارسال
ايديلان شوغلبه‌لك كويانك ديكر بر طاقم
قريه‌لرينه طاغتلمش ايدى. فقط نه صورتده
چكنمه‌لرى لازم كله‌جكنه اصلا عطف نظر
دقت ايدلمديكندن بونلرك كافه‌سى سينامارى،
داپرواغ وقوناناما طرفلرنده كرك آچلقدن
وكرك سائر بيك درلو اضطرابا‌تدن هلاك
اولمش ايديلر.

كويان قطعه‌سنك غير قابل اسكان
اولديغى حقنده‌كى مطالعه‌يى تقويه ايدن

احوالدن بری « قورو » وقعه‌سی اولوب دیکری‌ده « فرو قتیدور » لرك آز زمان ظرفنده هلاك اولمه‌لریدر . اووقتدنبری بومطالعه اذهان عمومیه‌دن بردرلو چیقه‌مامشدر . حقیقت حالده ایسه کویان قطعه‌سنك ظن ایدلدیکی درجه‌لرده مضر صحت اولمدیغی دفعاتله تجربه ایدلمشدر . بوندن ناشیدرکه جغرافیوندن اکثریسی کویانك فوق‌الحد مضر صحت اولمق اوزره اعلان ایدلمش اولمسنی پك بیوك برحقسزلق اولمق اوزره تلقی ایدرلر .

کویانك یالکز ساحللری ایله نهرلری جوارنده بولنان مواقع میاننده فی‌الحقیقه صحته مضر اولانلری واردر . بوطرفلرده اقامت ایدلدیکی صورتده مدهش خسته

لکلره دوچار اولمامقده ممکن دکلدر.

فقط ساحلدن بعید اولان مواقع مرتفعه‌دن اکثریسنک هواسی غایت صاغلام اولمقله برابر خسته‌لکده یوقدر. ساحللرک بر درجه‌یه قدر مضر صحت اوللرینک سببی هوانک غایت صیجاق اولمسنه برده زیاده‌جه رطوبت انضمام ایتمش اولمسیدر. یالکز انسانلر دکل بالجمله حیوانات وحتی نباتات دخی بو کثرت رطوبتدن اره‌صره متأثر اولمقده‌درلر.

جغرافیون مشهوره‌دن ژول دووال «مستعمرات» نامیله یازمش اولدیغی اثرنده دیبورکه: «کویانک بو حالده قالمش اولمسنه سبب ینه رطوبت فوق العاده‌سیدر. بو رطوبت ایسه قطعه‌نک موقع جغرافیسی

اقتضاسندن اولوب بوکبی مواقعه کرهٔ ارض اوزرنده نادراً تصادف ایدیلور • بورطو بت کو یان قطعه‌سنه هرطرفدن کلمکده‌در • موقعی ذاتاً رطوبتلی وانهاری زیاده اولدیغی کبی هواسی دخی اساساً رطوبتلیدر • سنه‌نك همان بتون مواسمنده اسمکده اولان « آلیزه » روزکارلری کاه شرق شمالی وکاه جنوب شرقی طرفلرندن طوغری هبوب ایلدکلرندن بحر محیط اطلاسی اوزرنده حاصل اولان صو بخارینی لاینقطع کویانه ایصال ایدرلر. بورطو بتلی هوا ایسه ، قورديلیەر جبال عظیمه‌سنك شعبه‌سی اولوب کویان داخلنه قدر کیرمش اولان مرتفع سلسلهٔ جبال ایله دائمی صورتده تماسده بولنور• کویانك

اورمانلری‌ده کرك وسعت وکرك جسامت
جهتیله آمریقانك سائر طرفلرنده بولنان
اورمانلره‌ده مقیس اوله‌میه‌جق درجه‌لرده
بولندیغندن هواده‌کی بخاری جذب ایدرلر
واك زیاده شدتلی یاغمورلر بورا‌ده یاغارلر .
انك ایچون هرطرفده بیوك کوچوك
یوزلرجه نهرلر ومنبعلر حصوله کلمشدر .
کویانده هرسنه همان بلا فاصله کبی بر
صورتده التی یدی آی قدر یاغمورلر
یاغمقده‌در . اکر ممکن اولوب‌ده یالکز بر
سنه ظرفنده نزول ایدن باران اطرافی
احاطه ایدلمش برسطحده محافظه ایدیله‌جك
اولسه اوچ بچق مترو عمقنده برطبقه حصوله
کلدیکی کوریلور . ایشته کویانك اراضیسی
ده بو درجه‌لرده رطوبتلی اولدیغندن

شدت حرارت تأثيريله وقوع بولان تبخرات هوايى دائما حال اشباعده بولنديرر »

* * *

١٨٠١ سنه سنده آوروپاده وقوع بولان « آميه‌ن » معاهده نامه‌سى بر مدتجك اولسون صلح ومسالمتى تأمين ايلمش ايدى. فرانسه حكومتى برجديدده بولنان مستعمره لرينك اولكى حال معموريتنى درخاطر ايلديكى جهتله بونلرى تكرار اصلاح ايچون برغيرت فوق العاده ابراز ايتمك ايستيور ايدى . بر اره‌لق بومطالعه برقات دها كسب قوت ايلديكندن ارباب اقتداردن جنرال لقلره‌قسن — دومنغ مستعمره‌سنه وجنرال ده‌قان هندستانه ارسال ايدلمش و بر ديكرى ده كويانه كوندرلمش ايدى .

فقط کویان قطعه‌سنده کندی وارداتیله
کندیسنی اداره ایده‌بیله‌جك برحال بولنمد.
یغندن هرحالده فرانسه حکومتنك ایروجه
معاونت ایتمسنه لزوم کورونیور ایدی .
الحاصل کویان دیکر مستعمره‌لر کبی اصلاح
ایدیلوب بونك مطلوبه موافق بردرجه‌یه
وصولی ایچون پك بیوك برغیرت کوسترلمسی
وخیلی مصارفك کوزه الدیرلمسی اقتضا
ایدییور ایدی .

اولکی اهمیتنی غائب ایدرك بودرجه‌
لرده شایان اصلاح برحالده بولنان کویان او
زمانلر برنجی ناپولیونك ده نظردقت واهمیتنی
جلب ایتمش ایدی . ناپولیون اکرکویانك
ایستدیکی صورتده اعمار واسکانه موفق
اولور ایسه ایلروده بوندن پك زیاده استفاده

ایدیله‌جکی وحتی فرانسه حکومتنك دیکر
مستعمراتنه‌ده ازهرجهت مرجح اوله‌جغی
مطالعه‌سنده ایدی. شوقدر وارکه بورانك
اصلاح وتنظیمی کویانده یالکز پاره صرف
ایتمکله ممکن اوله‌میوب بیکلرجه وبلکه
میلیونلرجه اهالی‌یی سوق ایدرك صحته الك
موافق مواقعده بونلری اسکان ایتمك وزرا.
عته‌تشویق خصوصنده‌هر درلو فداکارلغی
کوزه آلدیرمق صورتیله میسر اوله‌جغنی
ناپولیون حکم‌ایتدیکندن درحال لازم کلان
تدابیره مراجعت ایدیلوب تشبثات مهمه‌ده
بولنلمش وحتی جنرال پاشه‌غرو بوبابده‌کی
امورك تنظیمنه مأمور ایدلمش ایدیسه‌ده
بالاخره آوروپاده ظهور ایدن محاربات
تصورات مذکوره‌نك اجرا ایدیله مامسنی

موجب اولمش ایدی .

بو اثنالرده کویان قطعه‌سی اصلاح ایدیله مدکدن ماعدا ۱۸۰۹ ده پو تکیزلیلرك تحت تصرفنه کیرمش و ۱۸۱۷ سنه‌سنه قدر بونلرده قالمش ایدی .

کویان فرانسوی پورتکیزلیلردن استرداد ایدلدکدن صکره کرك معادننك کثرت وتنوعی وکرك محصولاتنك برکتی جهتیله جداً شایان استفاده اولان بویله برقطعه‌یی بوحالده براقیوب هرنه یاپمق لازم ایسه اویولده حرکتله اصلاحی لازم کله‌جکی یکیدن موقع بحث ومذاکره‌یه قونلمش وبونك نتیجه‌سی اولمق اوزره‌ده برقاچ بیك چینلی ایله مالزیلی عمله وزراع قطعهٔ مذکوره‌یه ارسال ایدلمش ایدی .

بونلر کویانه واصل اولور اولمز مواقع
معینه و منتخبه‌یه سوق ایدلمش ایدیلر . فقط
کویانك صحته الك زیاده موافق اولان مواقع
مرتفعه‌سنده زراعتی ترقی ایتدیره‌میوب
ینه بهمه‌حال وادیلرده اشتغال ایلمه‌لرینه
لزوم کورلمش ایدی . بو حالده دخی
چینلیلر ایله مالزیالیلردن بر استفاده ایدیله‌مدی .
زیرا بونلر ذاتاً زراعته لایقیله واقف
اوله‌مدقلرندن کویان قطعه‌سی کبی کندیلری
ایچون بسبتون یبانجی اولان برقطعه‌ده
محصولاتك نه یولده یتشدیرلمسی لازم
کله‌جکنی بیله‌میور ایدیلر .

بونك اوزرینه فرانسه‌نك « ژورا »
طاغلری وادیلرنده ساکن کویلیلردن
برقسمنك کویانه ارسال ایدلمه‌لرینه قرار

ویرلمش ایدی . نهایت ۱۸۲۳ سنه‌سنده
سکز اون قدر ژورالی فاملیا کو یانك
« مانا » نهری وادیسنه ارسال ایدیله‌رك
اوراده اسکان ایدلمش ایدیلر .

مهاجرین مذکوره بوقطعه‌یه واصل
اولور اولمز مانا نهری ساحلنده‌کی بر
موقعده درحال اوفق بر شهر تأسیس
ایدوب بوشهره « نووه‌ل - آنغوله‌م » نامنی
ویرمش ایدیلر . بومشغولیته ختام ویردکدن
صکره او جوارده آچدقلری ترلالرده
زراعتله اشتغاله باشلامش ایدیسه‌لرده کویانه
وصوللرینك التنجی آیی نهایتنده ایدی‌که
بوطرفلره مخصوص بولنان مدهش ومهلك
حما خسته‌لکلرینه طوتیلوب هلاك اولانلر
تزاید ایتمکده ایدی .

بو حالده دوام ایتمك ممکن دکل ایدی.

مع مافیه «نوو ەل ـ آنغـولەم» زراعی صـوك درجـەلرده بر غیرت وفدا کارلق ایله ایشـلرنده دوام ایدوب کنـدیلرینه قورقو ویرمامکه چالشمش ایدیسەلرده ینه مقاومت قابل اولەمامش ونهایت مانا نهری منصبنه طوغری چکیلوب «نوو ەل ـ آنغو لەم» ی ترك ایتمکه مجبوریت حس ایلمش ایدیلر.

ایشـته بو هیئت مهـاجرەده کو یانده یرلشەمدیکندن بو صورتده برقسمی طاغیلەرق دیار بعیـدەیه فرار ایلدکلری کبی دیکر قسمیده غایت مدهش خستەلکلره دوچار اولەرق اوجاع واضطرابات ایچنـده هلاك اولمش ایدیلر.

هیئت مهاجره طیاغلدقدن صکره اوطرفلرده وغابت لطیف برموقعده اوفق برقریه تشکل ایلمش ایدی که اهالیسنك کافه‌سی ۱۷۹۳ سنه‌سنده نشر ایدلمش اولدیغنی ذکر ایلدیکمز نظامنامه موجبنجه تماميله سربست براقیلان آفریقالی عمله‌دن عبارت ایدیلر. بالاخره ۱۸۳۱ ده نشر ایدیلان برنظامنامه موجبنجه اسرای مذکوره‌نك کافه‌سی «سن ژوزف دو کولونی» راهبه‌لرینك تحت اداره ونظارتلرنده اولدقلری حالده «مانا» نهری ساحلنده‌کی برموقع منتخبه ارسال ایدیله‌رك اوراده ینه بوصنف راهبه‌لرك حمایه‌لری التنده کندی کندیلرینه چالشمغه باشلامش ایدیلر.

بوموقعده انشا ایلدکلری شهرده ایچه

منتظم مناسترلر دخی تأسیس ایدلمش ایدی٠
اوزماندنبری راهبه‌لر بونلره هردرلو
شرائط ودقایق مدنیه‌یی تعلیمه چالیشمش
اولدقلرندن الیوم « مانا »نهری ساحلنده‌کی
بوموقعده ساکن اهالی مدنیتده ایجه‌ایلرویه
کیتمشلردر٠ بوکونکی نفوس موجوده‌سی
ایسه بیکه قریبدر٠

مستعمراتده اسرا استخدامندن پك زیاده
فائده کورلمکده ایدی ٠ نظامنامهٔ مذکور
موجبنجه بویولده ایش کورمك تحت
ممنوعیته الندقدن صکره هریرده اولدیغی کبی
کویانده دخی غایت واسع ترلالرده و حرارت
شمس قارشوسنده زراع ایش کوردیره‌جك
آدم بوله‌مدقلرندن محصولاتك کافه‌سی
بولندقلری محلده ترك ایدیلی ویرمش ایدی٠

حتی شکر ترلالری بسبتون براقلدیغندن اولجه انشا اولنان شکر فابریقه‌لری ده تعطیل عملیات ایلمکه مجبور اولمش ایدیلر.

بر اره‌لق کویانه قلعه‌بندلکله ارسال اولنان مجرملری استخدام ایتمکه باشلامش ایسه‌لرده بونلرك ده سعی وعمللرندن بر نتیجه حصوله کله‌میوب زراعت اولکی درجهٔ مکملیتنه واصل اوله‌مامش ایدی. بر مدت صکره بحر محیط اطه‌لرندن بعضلرینه هجرت ایدرك اورالرده عمله‌لك ایدن چینلیلر ایله مالزیا طرفلرندن خیلی عمله جلب ایلمش ایدیلر. حالبوکه بونلرك ده کویانده استخداملرندن استفاده ایدیله‌میور ایدی.

کویانده زراعتك ترقیسی دیکر بعض شرائطك اجراسنه متعلق قالدیغی تحقق

ایلدکدن صکره امور زراعیه قسماً ترك
ایدلمش ودیکر بر طاقم مشغولیتلر بولنمش
ایدی. ازجمله ١٨٥٥ ده آپروآغ نهری
وادیلرنده و برقاچ مهم موقعلرده کلیتلو
آلتون معدنلری کشف ایتمش ایدیلر .
بریاندن بومعدنلری ایشلتمکه باشلادقلری
کبی بریاندن ده اورمانلردن کسیلوب کتیرلمکده
اولان اغاچلری شایان استعمال کراسته
حالنه قویمغه مخصوص فابریقه ومرانغوز
خانه‌لر انشا ایتمکده ایدیلر. بوکبی عملیاتدن
برآز زمان صکره استفاده ایدلمکه باشلانمش
وبالاخره بیوك برده بانقه تأسس ایلمش
ایدی . الحاصل یقین زمانلرده یکیدن
بعض محصولاتك منتظماً یتشدیرلمسی چاره‌لری
بولندیغندن الیوم کویان مستعمره‌سی

فرانسه‌نك ایچه مهم برقولونیسی حکمنی المشدر . فقط فرانسزلر کویانی منفیلره مخصوص برموقع اولمق اوزره تعیین ایلدکلری حالده دخی بونك ایلروده پك زیاده براهمیتی حائز اوله‌جغنی ومعموریت جهتیله سائر مستعمراتده مرجح طوتیله‌جغی زمانلرك پك اوزاقده اولمدیغنی حکم اتمکده‌درلر .

ایشته کویانك‌ده تاریخ کشفندن شو صوك زمانلره قدر اولان باشلیجه احوالی وتاریخ خصوصیسی بوندن عبارتدر . اولجه دخی ذکر ایتمش اولدیغمز وجهله جغرافیون مشهوره‌دن ژول دووال کویانك ترقیات مستقبله‌سی حقنده بعض مطالعاتده بولندقدن صکره دییورکه : « کویان قطعه‌سی فرانسه

حکومتنك دیکر مستعمره‌لرینه نسبتله نفوسی بالنسبه آز اولوب زراعتده‌ده کیروده قالمش ایسه‌ده کرك وسعتی و کرك نباتات واشجارینك وبالخاصه اورمانلرینك کثرت ولطافتی جهتیله دیکرلرینه مرجحدر. الیوم کویانك یکرمی بش اوتوز بیك قدر نفوسی واردر. بونلرك قسم اعظمی نیجه سنه‌لردنبری یرلشوب قالمش اولان «قره‌ئول» لردن عبارت ایسه‌ده اولجه کویان قطعه‌سنده ساکن اولوب بالاخره فرانسزلر ایله اختلاط ایده ایده بونلره آلیشمش یرلیلرده واردر. کویانك حدودینه قریب بر محلده رنکلری قهوه رنکنه قریب برطاقم یرلیلر واردرکه ملر «بونی» دینه بونلمکده‌در. مستعمره‌نك مساحهٔ سطحیه‌سی ۳۰۰۰۰۰

گیلومترو مربعنده اولمق اوزره تخمین ایدلمکده‌در »

کو یان مستعمره‌سی حقنده ایضاحاتك بودرجه‌سی کافی اولوب آمریقانك اك زیاده شایان دقت مواقعندن اولان کوچوك آنتیل اطه‌لرینه دائرده آتیده‌کی مبحثمزده اعطای معلومات ایتمکده‌یز .

کوچوك آنتیل اطه‌لری

« به‌لن اسنامبوقك سیاحتی ایله فرانسزلرك »
« سن — قریستوف اطه‌سنده‌کی احوالی »

یکرمی بشنجی مبحث

آمریقا خریطه‌سنه بر کوز کزدیر یله‌جك اولور ایسه « کوچوك آنتیل » دینیلکده اولان جزایرك موقعلرنده‌کی اهمیت درحال تعین ایدر . بونلر حقیقةً برجدیدك جزایر مهمه‌سندن معدوددرلر . هله اره صره وقوعبولان حرکات ارضیه جزایر مذکوره سکاننی دوچار خوف و دهشت

ایتمامش اولسه بونلر قدر مهم جزایرك قطعات سائره‌ده دخی بولنه‌میه‌جغنه شبهه ایدیله‌مز ایدی .

اشبو جزایر مجتمعهٔ لطیفه‌یه‌ده فرانسزلر وقتیله دست تصرفی اوزاتمق ایسته‌مش ایدیسه‌لرده بوبابده‌یك کیج طورانمش ایدیلر . زیرا امریقانك کشفندن خیلی زمان صکره بوجزیره‌لردن بعضلرینی تحت تصرفه آلمق لزومی درخاطر ایدلمش ایدی .

١٦٢٥ ده اسنامبوق سنیوری به‌لن نامنده‌کی کنج برسنیور درونده درت قطعه طوپ ایله اوتوز بش قدر طائفه‌سی اولان بیوجك بر کمی‌یه راکباً دیه‌پ لیماننـدن حرکت ایتمش ایدیسه‌ده بونك اصل مقصدی برمدت بحر محیطده طولاشدقدن صکره

آمریقانك بعض طرفلرنده سیاحت ایلمك ایدی ·

اسنامبوق سنیوری دیه‌پدن حرکت ایلدکدن برقاچ هفته صکره برجدیده اپیجه یاقلاشمش ایدیسه‌ده بر کون براسپانیول کمیسنه تصادف ایلمش ایدی · اوزمانلر اسپانیوللر آمریقا ساحللرینك حاکم مطلقی کبی برحالده طولاشمقده اولوب اکثر سفائنی همان ضبطه قیام ایلدکلرندن اسنامبوق سنیورینك کمیسنی کورر کورمز اوزرینه هجوم ایتمش ایدیلر ·

ایکی سفینه آره‌سنده وقوع بولان محاربه ساعتلرجه مدت دوام ایلمش ایدی. نهایت اسپانیوللر اسنامبوق سنیورینك کمیسنی ضبط ایده‌میه‌جکلرینی اکلادقلرندن

کیرویه چکیله‌رك سفینهٔ مذکوره‌یه یول
ویرمك مجبوریتنی حس ایلمش ایدیسه‌لرده
استامبوقك بکیسی‌ده پك‌زیاده دوچار خسار
اولمش ایدی .

بونك اوزرینه موسی الیه سنیور
بوکمی ایله مواقع بعیده یه طوغری کیده‌میوب
اك یقین برجزیره‌یه التجایه مجبور اولمش
ایدی‌که ایشته بوجزیره‌ده « سن — قر.
یستوف »اطه‌سی‌ایدی . بو اطه‌حقنده‌اولکی
مبحثلرمزدن برنده اعطای‌معلومات ایدلدیکی
جهتله بوراده آیروجه تفصیلاته لزوم
کورمیله‌مز .

استامبوق به‌لن جزیرهٔ مذکوره‌یه
واصل اولدقدن صکره معیتنه برقاچ کشی
اله‌رق ساحله چیقار وایچرو طرفلره

طوغری کیدرك طولاشمق ایستر . ایشته شو سیاحتی اثناسنده ، اولجه بورایه کله‌رك نصلسه قالمش یکرمی بش اوتوز قدر فرانسزلرك «قارائیب» دنیلان یرلی وحشیلر ایله پك کوزل بر صورتده کچینه‌رك یاشامقده اولدقلرینی کورمسی اوزرینه متحیر اولور . درحال بو فرانسزلری دخی کندی معیتنه الحاق ایدرك بو صورتده قوتنی تزیید ایتمش اولور .

استامبوق به‌لن «سن‌قریستوف» اطه‌سی داخلنده طولاشدیغی اثناده بو جزیره هواسنك صاغلام اولمقله برابر طوپراغك‌ده زراعته الویرشلی اولدیغنی واراضی هرنه‌قدر طاغلق ایسه‌ده ینه بعض وادیلرده خیلی واسع ترلالر تشکیل ایدیله

بیله‌جك درجه‌لرده کنیش یرلو بولندیغنی کوره‌رك بوراده یرلشمکه قرار ویرر.

سیاح مومی الیه بو اطه‌یه واصل اولدیغی کون انکلیز قپودانلرندن دووه رنارده معیتنده خیلی آدم اولدیغی حالده تصادفاً جزیره‌نك بردیکر ساحلنه یناشمش ایدی. بوده سیاحته چیقه‌رق اطه‌نك ایچرو طرفلرنده طولاشور ایکن اسنامبوق به‌لن ایله قارشو قارشویه کلیرلر. بوکبی اهالئ وحشیه طرفندن مسکون براطه‌ده بری برلرینه تصادف ایتمش اولدقلرندن ناشی پك زیاده ممنون اوله‌رق درحال برلکده سیاحته قرار ویررلر.

بواطه‌ده ساکن بولنان قارائیبلر بیاض آدملرك بویله بردنبره تزاید ایلدکدن ماعدا

یکدیکر یله اتفاق حاصل ایلدکلرینی کوردکلری زمان بو اتفاقك بالآخره کندی حقلرنده ایی اولمیه‌جغنی حکم ایدرك زمان غائب ایتمکسزین بونلرك اوزرینه هجومه حاضرلانورلر.

فقط فرانسزلر ایله انکلیزلر وحشیلردن اول هجومه حاضرلانمش اولدقلرندن اره‌لرنده وقوعبولان برمحاربه‌ده قارائیبلر-دن قسم اعظمی تلف اولمشدر.

بو محاربه‌دن صکره اسنامبوق به‌لن «سن - قریستوف» اطه‌سنده یرلشه‌رك بعض نوع محصولات یتیشدیرمکه باشلادیغی کبی برمدت صکره توتون زرعنه‌ده آیروجه اهمیت ویروب کلیتلو برمقدارده توتون استحصال ایدییور ایدی.

اسنامبوق بر سنه ظرفنده جزیرهٔ مذکورهده خیلی توتون ایله سائر نوع محصولاتدنده اییجه تشدید کدن صکره ایرتسی سنه کمی یه راکباً فرانسه یه کلمش ایدی که بو درجه لرده برغیرتله عودت ایتمسنك سببی کرك سن ـ قریستوف اطه ـ سنك وکرك کوچك آنتیل جزایر مجتمعه سنك نه درجه لرده مهم وقابل اسکان اولدیغنی فرانسزلره کوستردکدن ماعدا فرانسه حکومتنه ده تسلیم وتصدیق ایتدیرمك ایدی.

مومی الیه طوغریجه پارسه کله رك مطالعات مذکوره سنی پارسده موقع اجرایه قویمغه باشلامش ایدی. اوزمانلر فرانسزلر آمریقانك بوکبی مواقع لطیفه سنده مستعمره لر

تشكيلنه هوس كوسترد كلرى كبى قاردينال « ريشيليو » دخى بوارزوده اولديغندن سن - قريستوف اطه‌سى‌اك موافق برموقع اولمق اوزره انتخاب اولنمش واورايه هجرت ايدرك اسكان ايچون پك چوق كشيلر تشويق ايدلمش ايديلر .

بوتشويقك نتيجه‌سى اوله‌رق برقومپانيا تشكل ايلدى . قاردينال دو ريشليو بو قومپانيايى هركسدن زياده تشويق ايلديكندن روسه‌ى نامنده برى بوهيئته هم قپودان همده قوماندان نصب وتعيين ايدلمش ايدى . شو قدر واركه هيئت سفريه‌نك سن - قريستوف اطه‌سنده يرلشمسى ايچون خيلى سرمايه‌يه لزوم كوروندريكندن بالآخره بوسرمايه‌ده تدارك ايدلمش ايدى .

الحاصل هر درلو لوازم سفريه اكمال اولندقدن صكره قپودان روسه‌ى ايله اسنامبوق سنيورينك تحت رياستلرنده بولنان هيئت بر جديده متوجهاً ارسال ايدلمش ايدى. بونلرك سياحتلرى تهلكه‌سز اولميوب بحر محيط اطلاسى اوزرنده غايت مدهش فورطنه‌لره تصادف ايدرك حقيقةً بيوك تهلكه‌لر آتلاتمش ايديلر.

هيئت سفريه بيوك بيوك تهلكه‌لرى آتلاتدقدن صكره ١٦٢٧ سنه‌سى مايسى ابتداسنده « سن — قريستوف » اطه‌سنه واصل اولمش ايدى. شوقدروار كه فرانسه‌دن مفارقت ايلدكلرى زمان ذاتاً آز مقدار ذخيره آلمش اولدقلرندن وفورطنه‌لرك دوامى ده كمينك يولنى غائب ايتديره‌رك مدت

مدیده دکز اورته‌سنده قالمسنی ایجاب ایتدیریکندن سفینه‌ده بولنانلر یولده ایکن دخی آچلقدن مضطرب اولمقده ایدیلر .

بو هیئت « سن — قریستوف » اطه‌سنه واصل اولدیغی زمان اداره‌لرینه کافی محصول تدارك ایده‌میوب موجود اولان محصولات‌ده بعض اسبابدن طولایی دوچار خسارات اولدیغندن شدتلی برقحط ظهور ایتمش ایدی . فرانسه‌دن بورایه کلمش اولان مهاجرین دوچار اولدقلری شوفلاکت مدهشه وعظیمه‌دن صوك درجه‌لرده مأیوس اولوب اختیار هجرت ایلدکلرندن ناشی پك زیاده پشیمان اولمش ایدیلر .

برمدت صکره قحط شدتنی برقات

دها آرتدیردیغندن جزیره‌نك قوملرایله
مستور اولان واسع ساحللری اوزرنده
یورومکه دکل قوللرینی بیله قملداتمغه
اقتدارلری اولمیان یوزلرجه اشخاص‌نیم
ذیروح برحالده سورونوب یووارلانمقده
ایدیلر. کیجه‌لری بوساحلره چیقان بیکلرجه
دکز ینکجلری بوبیچاره‌لر اوزرینه هجوم
اتمکده ایدیلر. برمدت حیوانات مذکوره
قحط زدکانه طوقونه‌مامش ایدیسه‌لرده
مرور زمانله بونلر برقات دها دوچار
ضعف اوله‌رق کندیلرینی مدافعه‌دن بسبتون
عاجز قالدقلری جهتله‌نهایت دکزینکجلری
قحط زدکانی کیجه‌لری اکل اتمکه‌باشلایوب
بوصورتله قسم اعظمنی اتلاف اتمشلردر.

تدابیر عاقلانه‌سیله هیئت سفریه

افرادینك توجه ومحبتلرینی جلب ایلمش اولان بەلن اسنامبوق دخی بوبابدە عاجز قالمش ایدی . قحط زدکانی بوفلاکتدن قورتارمق ایچون صوك درجەلردە چالشدیغی حالده دخی برقاچ یوز کشی ینه هلاك اولوب کیتمش ایدیلر ۰ نهایت مدیر مومی الیه جوارده بولنان بعض مواقعدن پك آز برمقدارده اولسون ذخیره جلب ایتدیرەرك برحیات قالمش اولانلری هلاك اولمقدن قورتارمش ایدی ۰

برمدت صکره « سن - قریستوف » اطەسنه هوللاندالیلرك برکمیسی کلمش ایدی ۰ بوکمی درونندە برمقدار ذخیره بولندیغندن اسنامبوق بوذخیرەیی آلدقدن صکره معیتی افرادینك برقسمی ایله برابر « قاپ - تر »

نامی و یربلان اوجوارده‌کی بر موقعه چکلمش
ویالکز قالان قوماندان روسه‌ی‌ده یانده
بولنانلر ایله « باس - تر » یعنی « الچق
اراضی » دنیلان محله کیتمش ایدی .
بونلرك ایکیسی‌ده بویله بر مدت آیری
آیری محللرده اقامت ایلدکدن صکره اك
موافق بر محلده برلشمش ایدیلر . او زمان
بر آز محصولات‌ده یتشدیرمش اولدقلرندن
آرتق قحط قورقوسی قالمامش ایدی .
تهلکه بو صورتده برطرف ایدلدکدن صکره
ایکی قوماندان اولجه تشکیلنه قرار ویرمش
اولدقلری مستعمره‌یی نه یولده تأسیس
وتشکیل ایتمك لازم کله‌جکنی بالمذاکره
قرارلاشدیره‌رق ایشه باشلامش ایدیلر .
۱۶۲۹ سنه‌سنده ایدی که فرانسه‌دن

قپودان قاهو ساقك قوماندانی التنده اولدیغی حالده اوچیوز کشی دها کلمش ایدی. بونلرك جمله‌سی« سن - قریستوف» اطه‌سنده اجتماع ایتمش ایدیسه‌لرده امور زراعیه‌یه پك آز کیمسه‌لر واقف بولندیغندن زراعتله اشتغال ایدنلر نادر ایدی. بردیکر قسمی ایسه کندیلرینه بر بشقه مشغولیت بولدقلری کبی برقسمی‌ده هیچ کیمسه‌یه خبر ویرمکسزین خفیاً قورصانلق ایتمکه باشلامش ایدیلر.

اسپانیوللر جزیرۀ مذکوره‌نك موقعنی کندیلرنجه پك مناسب بوله‌مامش ایدیسه‌لرده فرانسزلرك بواطه‌ده یرلشوب قالمه‌لری کندی منفعتلرینه بالکلیه مغایر کورندیکندن بونلری« سن- قریستوف » دن چیقارمق

ایچون هر حالده هجوم ایلمك لزومنی
حس ایتمش ایدیلر . بونك اوزرینه
برمدت تدارکات ایله اشتغال ایلدکدن صکره
دون فره‌دریق نامنده‌کی بر آمیرالك قوما-
نداسی آلتنده اولدقلری حالده اوتوز بش
قالیون ایله سن — قریستوف لیماننه داخل
اولوب حربه باشلامش ایدیلر .

فرانسزلر بردنبره وقوع بولان بو هجومه
قارشو پك زیاده تدارکسز بولندقلرندن
مدافعه‌دن عاجز قالمش ایدیلر . مع مافیه
اسپانیوللرك قارشوسنده طورمیوب اسنامبو-
قك قوماندهسی آلتنده اوله‌رق اولا جز-
یره‌نك ایچرو طرفلرینه طوغری چکلمش
و بالآخره بر دیکر لیمانده‌کی سفینه‌یه راکباً
سن — قریستوفدن مفارقت ایلمش ایدیلر .

فرانسزلر جزیره‌دن آیرلدقدن صکره

نره‌یه کیده‌جکلرینی بردرلو تعیین ایده‌مد.

کلرندن مدت مدیده دکز اوزرنده قاله‌رق

حقیقـةً پك چوق صیقنتیلر چکمشلردر .

براره‌لق « بارباد » اطه‌سنه کیتمك ایسته‌مش

ایدیسه‌لرده بوکا موفق اوله‌مدقلرندن « سن

ـ مارتن » جزیره‌سنه یناشمش ایدیلر .

حالبوکه بواطه‌ده شایان اکل برشی بوله‌مد

قدن ماعدا ایچمك ایچون لزومی قدر صو

دخی بوله‌مدقلرندن نهایت صیجاق ساحلر

ده‌کی قوملری حفر ایدرك حصوله کتیر

دکلری چقورلردروننده طوپلانان طوزلی

صولری ایچمکه مجبور اولمش ایدیلر .

فقط بواطه‌ده یاشامق فرانسزلر ایچون

بالکلیه امکان خارجنده ایدی . « سن ـ

قریستوف » اطه‌سنه کلان اسپانیوللر ایسه بوراده یرلشمك مطالعه‌سنده اولمیوب محضا فرانسزلری طاغتمق ایچون کلمش اولدقلرندن بو وظیفه‌نك ایفاسندن وتأسیس ایدلمش بعض قریه‌لری وخانه‌لری خراب ایلدکدن صکره تکرار کمیلرینه راکباً جزیره‌دن مفارقت ایتمش ایدیلر .

سن — مارتن اطه‌سنه التجا ایلمش اولان فرانسزلر ، اسپانیوللرك سن — قریستوفی ترك ایلدکلرینی استخبار ایدر ایتمز درحال جزیرهٔ مذکوره‌یه کلمش ایدیلر . اسنامبوقك هر زمان پك چوق تدابیر عاقلانه‌سی کورلدیکی کبی بو دفعه‌ده دخی بعض تدبیرلری کورلمش ایدی . ایشته مومی الیهك اداره خصوصنده کی مطالعه وتدابیری

حسن نتیجه‌سی اولمق اوزره یکیدن اوفق برقریه تشکیل ایدلدکدن صکره برده اوفق قشله ومغازه انشا ایدلمش ایدی .

اسنامبوقك انشا ایتدیکی قریه پك لطیف بر موقعده اولوب ممکن اولدیغی قدر منتظم اولمسنده دقت ایدلمش ایدی . بو کوی جوارنده پك چوق باغچه‌لر وترلالر وجوده کتیریلوب امور زراعیه‌ده استخدام ایچون‌ده آفریقالی عمله‌دن خیلی مقداری اطه‌یه کتیرلمش ایدی . بونلرکده انضمام ایدن غیرتلریله « سن - قریستوف » اطه‌سنك اکثر مواقعی چول حالندن چیقه‌رق مزروع ترلالر ایله احاطه ایدلمش ایدی .

سن — قریستوف اطه‌سنده لیمون

وپورتقال اغاجلری پك کوزل یتشدکلرندن یڭه‌اسنامبوق‌به‌لنك غیرتی ثمره‌سی اولمق اوزره هرطرفده کلیتلو برمقدارده لیمون وپورتقال یتشدیرلمکه باشلانمش وبالاخره جاده‌لرك ایکی طرفلرینه‌ده بونوع اغاجلر غرس ایدلمش ایدی.

آره‌دن برآز زمان مرور ایلدکدن صکره اسنامبوق بوراسنی اینجه مهم بر مستعمره حالنه قویمقله برابر دیکر بعض شهرلرده بنا الدمش ایدی‌که بونلرك اڭ مشهورلری ماریغو ایله موڭ ، پوانت دوسابل، آنس او پاپیون نامنده‌کی شهرلردر. اسملرندن دخی اکلاشیله‌جغی اوزره بوشهرلرك کافه‌سی فرانسزلر طرفندن تأسیس ایدلمشلردر.

اسنامبوق مستعمره اموريني اودرجه
لرده تحت تأمين وانتظامه آلمش ايدي كه
كرك يرلي وكرك اجنبي اولان نفوس
موجوده‌دن كافه‌سي يكديكريله دائما كوزل
كچينوب هيچ برسببدن طولايي منازعه
وقوعنه ميدان ويرمدكلرندن مأمورين
ضابطه‌يه فلان اصلا لزوم كورلمامش ايدي.
اوزمانلر برجديدك دخي بوصورتده هنوز
تشكل ايلمك اوزره اولان شهرلرنده اهالي
ميانده ظهور ايدن بعض اختلافاتي حل
وفصل ايچون قسماً «نوتر» وحاكم صفتلريني
حائز بعض مأمورلره لزوم كورلديكي حالده
اسنامبوقك وضع ايتديكي بعض نظاملر
ايجاباتندن ومستعمره اهاليسنكده وظيفهٔ
مخصوصه‌لرندن بشقه برشي دوشونمامك

خصوصنده‌كی اعتیادلرندن ناشی مأمورین مذكوره‌یه برلزوم ضروری حس ایدلمیور ایدی.

فرانسزلر بو واسطه‌یه ایلك دفعه اوله‌رق كلدكلری زمان «قارائیب» دینیلان یرلیلر ایله ایچه ایی كچنمكده ایدیلر. حالبوكه بیاض آدملرك تزایدی قبیلهٔ مذكوره افرادینك بونلر حقنده محبت و توجه مخصوصلرینك قسماً اولسون ازاله‌سنی موجب اولدیغندن بالاخره اره‌لرنده دائما منازعه ظهور ایدر ایدی. فقط میسیونرلر بو منازعه‌لری برطرف ایتمكه موفق اولمشلردر. اسنامبوقك معیتنده كلان میسیونرلر ایله برمدت صكره برجدیدك مواقع سائره‌سندن كلان قاتولیك پاپاسلری جزیره‌نك ایچرو

طرفلرینه طوغری سیاحت ایدرك وحشیلر ایله خیلی مدت مناسبات دوستانه ده بولنمشلر وبالاخره بونلر میاننده نشر دین وظیفه سنی ایفایه مباشرت ایدرك پك از زمان ظرفنده قارائیبلرك جزیره ده موجود بولنانلرینه خرستیانلغی قبول ایتدیرمش ایدیلر٠

ایشته بوكا موفقیت حاصل اولدقدن صكره آرتق یكدیكرینه دشمن نظریله باقه جق هیچ برفرد قالمیوب جمله سی بری برینك دوستی ومتفق اولمش ایدیلر٠ «ن — قریستوف» مستعمره سی ایسه اوزمانلر توسیع ایدلمه لرینه واداره لرینكده تحت انتظامه النمسنه غیرت ایدلمكده اولان دیكر مستعمره لر میاننده اداره سنك ازهرجهت مكمل اولمسیله برنمونه اتخاذینه لایق

اوله‌جق مرتبه‌لرده حائز اهمیت اولمش ایدی.

*
* *

{ مارتنیق وکو آده‌لوپ }

« اطه‌لریله غره‌ناد وسن لوسی جزایری »

به‌لن اسنامبوق « سن ـ قریستوف » اطه‌سنده تماميله يرلشدكدن صكره بوجزيره‌يه آز چوق قربيتی اولان جزاير سائره‌دخی نظر دقتنی جلب ایتمکله بونلرك الك موافق اولانلرینی برر برر تحت استملاكه الهزق مستعمره‌نك حدود بريه و بحريه‌سنی بو وجهله توسيع ایتمك مطالعه‌سنده ایدی .

مدير مومی اليه بومطالعه‌ده اولديغی كبی معيتنـك ايلرو كلانلرندن اولانلرده ينه بومطالعه‌ده ايديلر . بونلر ميانده

لیه‌نار دولولیو دقت فوق‌العاده‌سیله مشهور
اولوب ۱٦٣٤ سنه‌سنده کوردیکی
لزوم اوزرینه فرانسه‌یه کلمش ایدی .
پارسده‌کی اقامتی اثناسنده دوپه‌س
دوسبونویل نامنده بر اصیلزاده ایله کورو ـ
شه‌رك « سن ـ قریستوف » اطه‌سی
جوارنده‌کی جزایرده تحت استملاکه
المه‌لری مطالعه‌سنده اولدقلرینی درمیان
ایله دیکر بعض ایضاحاته کریشمش ایدی .
مومی الیه درحال لیه‌نارك مطالعه‌سنی
تصدیق ایدرك بوخصوصده اشتراك
ایده‌جکنی وعد ایلمش ایدی .
بونلرك ایکیسی‌ده بر مستعمره تشکیلنه
قرار ویردکدن صکره بو مستعمره‌نك
« کوآده‌لوپ » طرفلرنده اولمسنی‌ده

آیروجه قرارلاشدیرمش واوجهتلری دها
موافق بولمش ایدیلر . قاردینال دوریشلیو
اولجه تشکل ایتمش اولان بعض هیئتلری
تشویق ایلدیکی کبی بونلری ده تشویقدن
کیرو طورمامش ایدی .

لیه‌نار دولولیو ایله دوپله‌س بوایشه
جداً مباشرت ایدرك برایکی آی ظرفنده
هیئت مهاجره اولمق اوزره بشیوز اللی
کشی جمع ایتمش ایدیلرکه بونلردن درتیوزی
چفتجی ایدی . بو بابده جمعی اقتضا ایدن
ادوات سائره‌نك ده کافه‌سی جمع وتدارك
ایدلدکدن صکره هیئت مهاجره‌یی نقل
ایچون آیروجه ایکی بیوك سفینه تهیه
وتجهیز ایدلمش ایدی .

مذکور ایکی شریکك جمع ایتدکلری

هیئت سفریه ١٦٣٥ سنه‌سی مایسنك یکرمی التنجی کونی دیه‌پ لیماندن مفارقت ایتمش ایدیلر . بحر محیط اطلاسی‌یی همان برآیه قریب بر زمانده مرور ایدوب حزیرانك یکرمی بشنجی کونی «مارتنیق» اطه‌سنه واصل اولمشلردر .

هیئت سفریه بوجزیره‌ده اقامت ایتمیه‌جك ایسه‌ده موقعنی پك لطیف بولدقلری جهتله برمدتجك بواطه‌ساحلنده توقف ایتمك ایسته‌یه‌رك ساحله چیقمش وهمان یرلشمکده باشلامش ایدیلر . حالبوکه مارتنیق اطه‌سی هرنوع ییلانلرندن ماعدا بالخاصه «فردولانس» دینلان برنوع مدهش ییلانلرکده کثرتیله مشهور براطه اولوب هیئت مذکوره‌نك واصل اولدیغی

ساحل ایسه تصادفاً « فردولانس » لرك
کثرتله بولندقلری ساحللردن اولمسیله
فرانسزلر برقاچ دفعه‌لر حیوانات مذکوره‌نك
هجوملرینه دوچار اولدقلرندن یکرمی درت
ساعت بیله توقف ایده‌میه‌رك لیماندن
مفارقت ایتمکه مجبور اولمشلردر . فی الحقیقه
بو یلانلرك سملرنده کی تأثیر او درجه‌لرده
درکه هانکی حیوانی تسمیم ایده‌جك
اولسه‌لر او آنده هلاکی محققدر .

فرانسزلر « مارتنیق » اطه‌سندن
مفارقت ایلدکدن صکره ینه حزیرانك
یکرمی سکزنجی کونی « کوآده‌لوپ »
اطه‌سنه واصل اولمشلردر . هانکی مو-
قعده یرلشه‌جکلرینه اولجه قرار و یرلمش
اولدیغندن محل معینه کله‌رك یرلشمکه

باشلامش ایدیلر .

لیه‌نار دولولیوایله‌دوپله‌س بو مستعمره‌یه «سن پیه‌ر» نامنی ویرمشلردر . کرك بو ایکی قوماندان وکرك معیتلرنده بولنان هیئت سفریه افرادی فرانسه‌ده ایکن پك بیوك تصورلرده‌بولنوب از جمله بر جدیده داخل اولدقدن صکره شمدی‌یه قدر هیچ بر یرده برمثلی دها کورلمامش مکمل بر «قولونی» تشکیل ایده‌جکلری و بونك اداره‌سی‌ده پك منتظم اولوب ایلروده مستعمره‌نك یتشدیره‌جکی محصولاتدن زیاده‌سیله استفاده ایدیله‌جکی الحاصل شویله یاپیله‌جغی و بویله ایدیله‌جکی حقنده بیك درلو مطالعاتده بولنمقده ایدیلر . حالبوکه «کو آده‌لوپ» اطه‌سنده یرلشدکدن

ضکره تصورات مذکوره‌نك بالکلیه بیهوده
اولدیغنی کورلمش ایدی .

بویکی مستعمره افرادی‌ده برمدتجك
اولسون کندیلرینی اداره ایچون کتیرمش
اولدقلری ذخیره‌نك چورویوب بوزلمش
اولمسندن ناشی شایان اکل هیچ برشی
بولنه‌میه‌رق دوچار قحط اولمش ایدیلر .
سائر هردرلو تهلکه‌لره دوچار اوله‌جقلرینی
تخمین ایدرك اکا کوره احتیاطکارانه
طوراندقلری حالده کوآده‌لوپ اطه‌سنده
ذخیره‌سز قاله‌جقلرینی بردرلو تخمین
ایده‌مامشلردر . بوندن مقدم دخی آمریقانك
بوطرفلرنده‌کی اطه‌لرنده آچ قالمش اولانلرك
حیوانات بحریه‌دن بعضلریله تغذی مجبو-
ریتنی حس ایتمش اولملری کبی بونلرده بویله

بر مجبوریت التنده قاله‌رق نهایت ساحللرده کثرتله بولنمقده اولان دکز قاپلومبغه‌لرینی یاقه‌لایوب بونلری یمکه باشلامش ایدیلر.

« قارائیب » نامی و یر یلان قبیله‌ٔ وحشیه افرادندن بواطه‌ده دخی پك چوغی بولنمقده ایدی. بونلر هیئت مذکوره افرادینی اول امرده غایت دوستانه بر صورتده استقبال ایدرك حقلرنده اظهار توجه و محبتدن‌ده کیرو طورمامشلردر. فقط آوروپالیلر اوزمانلر هرنره‌یه آیاق باصمش ایسه‌لر یرلیلرایله هرحالده برمنازعه ظهورینه سببیت ویردکلرندن بودفعه‌ده کوآده‌لوپ آطه‌سنه کلان فرانسزلر بعض حرکات تجاوزکارانه‌لر یله قارائیبلری کندیلرندن دلکیر ایدوب اره‌لرنده

منازعه ظهور ایتمکه باشلامش ایدی .

بالآخره بو محاربه‌لر بر قات دها کسب شدت ایدرك یرلیلر ایله فرانسزلردن اپیجه بر مقداری تلف اولدیغی کبی ایکی قوماندانڈن دوپله‌س دخی تلف اولمش ایدی . لیه‌نار دولولیو یالکز قالدقدن صکره اولانجه غیرتنی طوپلایوب جزیره‌ده بولنان وحشیلرك کافه‌سنی اتلاف ایله بونلره نهایت ویرمك ایستدمش ایدی . فقط بو خصوصده یالکزجه حرکت ایده‌جك اولور ایسه وحشیلره غلبه ایتمك ممکن اوله‌میه‌جغنی بیلدیکی جهتله جزارده‌کی جزایرده اوته‌دنبری اقامت ایلمکده اولان « فلیبوستیه » لره مراجعت ایدرك انلرك معاونتلرینی طلب ایتمش ایدی .

معلوم اولدیغی اوزره فلیبوستیه‌لر
ذاتاً هرزمان بوکبی برر مشغولیت بولمق
ارزوسنده اولدقلرندن بونلردن‌ده برقاچ
یوز قدری یکی مستعمره مرکزاداره‌سنه
کله‌رك اجتماع ایتمشلردر. حالبوکه ذخیره
سزلکدن آرتق صوك درجه‌لرده بر احتیاج
ایچنده بولنیور ایدیلر . اکر قحط دوام
ایلمامش اولسه ایدی. لیه‌نار دولوایو
مقصد مذکورینك اجراسنه بر درجه‌یه
قدر موفق اوله‌بیلورایدی . مع مافیه
معیتنه برقاچ یوز کشی اله‌رق وحشیلرك
ساکن بولندقلری مواقعه طوغری برقاچ
دفعه‌لر هجوم ایلمش ایدی. فقط بوحالده
دوام ایلمکده ممکن دکل ایدی .

نهایت مستعمره‌نك والیسی دیمك اولان

لیه‌نار معینی افرادیله برابر عودتله زراعته
اهمیت ویروب محصولات یتشدیرلمسنه
غیرت ایلمشدر. فقط بونك ده زمانی
اولمدیغندن قحطك اوکی بردرلو النه‌مامشدر. او
زمانلر کوآده‌لوپ اطه‌سنده بولنه‌رق
مشاهدات وتصادفاتنی حاوی اولمق اوزره
مکمل برسیاحتنامه قلمه المش اولان رایمون
نامنده‌کی برمیسیونر بواثرنده قحط زدکانك
آچلقدن هلاك اولمامق ایچون عادی اوت
و یاپراق ییه‌رك برمدت بویولده تغدی‌یه
مجبور اولمش بولندقلرینی ذکر ایتمکده‌در.
کوآده‌لوپ مستعمره‌سنك بوحالی برقاچ
سنه قدر دوام ایتمش وآچلقدن پك چوق
کشیلر هلاك اولمشلردر. نهایت ١٦٤٠ ده
اوبرنامنده بری والی صفتیله بورایه ارسال

ایدلمش ایدی که مومی الیهك زمان اداره‌سنده
قحطلك اوکی بر درجه‌یه قدر النمش وبعض
تدابیره مراجعت ایدیله‌رك اعمار واصلاحنه
ده غیرت ایدلمش ایدی .

ایشته بر مدت صکره فرانسه تاریخنده
آیروجه بر موقع اخذ ایتمش بولنان مادام
دومنته‌نون بواثنالرده مستعمره‌ده بولنوب
اوزمانکی نامی‌ده فرانسواز دوبینیه ایدی .
روایتـه نظراً مومی الیهـا برکون صباحلین
ایرکندن اقامتگاهنك باغچه‌سی خارجنده‌کی
بر موقع لطیفـده و بیوك بر اغاج کـوتوکی
اوزرنده اوطـوروب سـودلی قهوه‌سـنی
پیشورمك ایله اشتغال ایدر ایکن بر طرفدن
ظهور ایدن جسـیم بر ییلان فرانسـوازك
یاننـه قدر کله‌رك سودك اوزرینـه آتلمق

ایسته‌مش . فرانسواز بیلانی کورر کورمز
بر دهشت فوق العاده ایله فرار ایدرك سودی
تماميله بو مدهش حیوانه ترك ایلمشدر .

هیئت مذکوره کوآده‌لوپ اطه‌سنده
یرلشمکده ایکن اسنامبوق بەلن‌ده مارتنیق
اطه‌سنه کله‌رك اوراده آیروجه برقولونی
تشکیلنه غیرت ایلمکده ایدی . فقط مقتدر
آدملر بولمق خصوصنده دوچار مشکلات
اولدیغی جهتله جوارده بولنان سائر اطه‌لرده
برمدت طولاشه‌رق ایچه برمدتدنبری
برجدیده اقامت ایله هواسیله امتزاج ایتمش
یوز قدر قوی البنیه ومقتدر زراع جمع ایدرك
بونلره بریاندن ترلا آچدیره‌جق وبریاندن ده
خانه ومغازه‌لر انتشا ایتدیره‌جك ایدی .

اسنامبوق جمع ایتدیکی یوز کشی ایله

۱٦٣٥ سنه‌سی حزیرانك اون بشنجی
کونی مارتنیق اطه‌سنه واصل اولوب
بوجزیره‌نك « قاریه » دینلان واك موافق
اولان موقعنی اسکان ایچون انتخاب ایتمش
وبالاخره بوراده انشا ایلدیکی شهره
« سن سپیه‌ر » نامنی ویرمش ایدی. فقط
بوشهر توسع ایده‌مدیکی کبی موقعی ده مناسب
اولمدیغندن برمدت صکره ایکی کیلو مترو
قدر اوزاق اولان بردیکر موقعده ایروجه
بیوك برشهر تأسیس ایدلمشدر.

اسنامبوق بوراده یکیدن اوفق بر
« قولونی » تأسیسنه مباشرت ایدوب
بردرجه‌یه قدرده موفق اولدقدن صکره
کوردیکی لزوم اوزرینه معیتی افرادندن
دوپوق نامنده بر ضابطی یرینه وکیل

براقه‌رق كنديسى سن — قريستوف اطه‌سنه متوجهاً حركت ايلمش ودومينيق اطه‌سنه بوسياحتى اثناسنده اوغرايوب بر مدت توقف ايلمش ايدى.

مومى اليهك جزيره‌دن مفارقتى اوزرينه مستعمره هيئتى رياستنده قالمش اولان دوپوق وحشيلرى كوجنديرمش اولديغندن قارائيبلر مومى اليه عليهنه اوله‌رق حركت ايدوب حربه قيام ايتمش ايديلر. حتى بونلرك اصل مقصدلرى سن — قريستوف اطه‌سنده بولنان بياض آدملرك كافه‌سنى اتلاف ايلمك اولديغندن جوارده بولنان دومينيق وسن ونسان — اطه‌لرنده‌كى وحشيلركده قسم اعظمنى دعوت ايدرك بوصورتله تزييد قوت ايلدكلرندن برمدت صكره بيك بش

یوزی متجاوز وحشی اسنامبوق طرفندن انشاایدلمش اولان «سن — پیه‌ر »قلعه‌سنی تحت محاصره‌یه المشلردر. دوپوق ایله معیتنده بولنانلرك کافه‌سی وحشیلر ایله میدانده محاربه‌یی کوزه الدیره‌جق قدر غلبه‌لك اولمدقلرندن مذکور قلعه‌یه التجا ایلمش ایدیلر

فرانسزلر خیلی مدت محاصره التنده قالمش ایدیسه‌لرده بوحالده دوام ایدبله‌میه‌جکندن نهایت مدافعه‌یه قیام ایلمش ایدیلر. اره‌لرنده برقاچ دفعه‌لر محاربه وقوعبو- لدقدن صکره وحشیلر محاصره‌ده دوام ایده‌میه‌رك چکلمشلردر.

دومینیق اطه‌سنده بولنان اسنامبوق بووقعه‌دن خبردار اولور اولمز درحال

دولاواله نامنده‌کی برضا بطـك قوماندانی التنده اوله‌رق اللی کشی ارسال ایتمش ایدی. بونلر بعض مواقعده، قارائیلرایله قارشـو- لاشه‌رق محاربه‌یه باشلادقلرندن وحشیلر بونرقـه‌یی‌ده محاصره ایتمـك ایسـته مش ایدیسه‌لرده اسلحهٔ نازیه‌یه قارشـو مقاومت ایده‌میه‌رك طاغلمغه مجبور اولمشلردر.

وقایع جاریه‌دن اسنامبوقك بردرجه‌یه قدر معلوماتی‌وارایدیسه‌ده بوبابده کندیسنه تفصیلات وایضاحات لازمه ویرلمسنه‌ده لزوم کوروندیکندن «دوپوق» بو وظیفه‌یی اجرا ایچون « سن ـ قریسـتوف » اطه سنه کیدرك اسنامبوق ایله کوروشمکه قرار ویرمش ایدی. بعده اوفق برکمی ایله یوله چیقار. حالبوکه ظهـورایدن مدهش بر

فورطنه اثناسنده «سن ـ دومنغ» اطه‌سنك اسپانیوللرك تحت تصرفنده بولنان طرفنده‌كی بر ساحله كلـیر واوراده كمیسی قره‌یه اوطورر.

اسپانیوللر ایسـه بوكبی قضـالری هر زمان فرصت عد ایلدكلرندن دوپوقی كمیسی ایله برابر ضبط ایدرلر. كندیسنی تمام اوچ سنه مدت تحت اسـارتده بولندیردقلرندن بوغیبوبتی اثناسنده اسنامبوق، بونك كمیسی ایله غرق اولـدیغنی حكم ایلدیكی جهتـله كنـدی یكنی اولان دوپاركه‌یی مارتنیق اطه‌سنه والی نصـب ایلمش ایدی. مومی الیهـك بو تعیینی بالاخره رسماً تصـدیق ایدیلـوب دوپاركه‌یه آیروجـه رتبـه‌دهٔ ویرلمشدر.

مارتنيق اطه‌سنك تجارتی هنوز يك ده
يولنده اولمديغی جهتله اهالينك هرهانكی
نوعندن اولور ايسه اولسون فضله مصارف
اختيار ينه حاللری مساعد دكل ايدی .
بوندن ناشی والی بولستان دو پاركه‌يه‌ده
آيروجه معاش تخصيص ايدلميوب يالكز
اهاليدن هر فردك برسنه‌ده اوچ ليوره قدر
توتون ويرمسنه قرار ويرلمش ايدی .
اره‌دن برآز زمان مرورندن صكره
اسنامبوق خسته‌لنه‌رك وفات ايتمشدر .
مومی اليهك مقصدی مكمل برقولونی
تأسيس ايدوب بوندن هم كندی استفاده‌سنی
تأمين ايتمك همده فرانسه حكومتی ايچون
برمنبع ثروت حاضرلامق ايديسه‌ده عمری
كفايت ايتمديكندن ارزولرينی اجرايه

مقتدر اوله‌مامش ایدی . مستعمره اهالیسنی
تشکیل ایدن زراع وسائر نوع ارباب صنایع
وتجارت کندیسندن چوق درجه‌لرده
ممنون ومتشکر اولدقلری کبی جوارده
بولنان قبائل وحشیه افرادینک دخی
محبتلرینی جلب ایتمش اولدیغندن وقوع
وفاتی وحشیلری بیله مأیوس ومتأثر
ایلمش ایدی .

اسنامبوقك وفاتی اوزرینه مستعمره
والئ عمومیلکنه پوانسی نامنده بری تعیین
ایدلمش ایدی . بوذات عن اصل قپودانلقدن
نشأت ایدوب مدت مدیده دکز اوزرنده
طولاشمش ایسه‌ده برمستعمره‌یی اداره ایده
بیلمك ایچون لازم کلان هردرلو مزیاتی‌ده
جامع اولدیغندن اسنامبوقك یرینه تعیینی

پك مناسبت كورلمش ايدى . فى الحقيقه
پوانسى امور اداره‌يى درعهده ايدر ايكن
پك زياده برغيرتله ايشه باشلامش واينجه
آثار موفقيت كوسترمش ايدى .

كوآده لوپ اطه‌سنه كلنجه : بورانك
اداره‌سى ايچون اوژه نامنده برى تعيين
قلنمش ايدى. حالبوكه جزيرهٔ مذكوره‌نك
اداره‌سى او زمانلر ذاتاً قارمه قاريشيق
برحالده اولديغندن اوژه‌نك بوغير منتظم
اداره‌يى تحت انتظامه الەجغى اصلا اميد
ايدلمامكده ايدي . مع مافيه بوده اينجه
مقتدر بر آدم اولوب يكيدن بعض
قريه‌لر تأسيس ايدرك اعمار واصلاح خصو
صنده كوستردیکی غيرت هرطرفده نظر
تقدير ايله كورولمكده اولديغندن جوارده

بولنان دیکر اطه‌لرده تأمین تعیشدن عاجز اولانلردن قسم اعظمی کوآده‌لوپ اطه‌سنه کلدکلری کبی فرانسه‌دن دخی برقاچ دفعه‌لر یکرمی بشر اوتوزر کشیدن مرکب مهاجرین هیئتلری کلمه‌رك جزیره‌نك اك موافق محللرنده ساکن اولمش ایدیلر ٭

کوآده‌لوپ اطه‌سنك تجارتی‌ده همان هیچ درجه‌سنده ایکن محصولاتك اپیجه بر مبذولیتله یتشدیرلمسنه مباشرت ایدلدکدن صکره لیمانده اره‌صره تجار سفائنی دخی کورولمکه باشلانمش و تجارتك برقات دها کسب اهمیت ایتمسی اوزرینه ملل مختلفه بایراقلرینی حامل سفائن تجاریه جوارده‌کی لیمانلرده‌ده کورولمش ایدی ٭

اوزه تمام اوچ سنه مدت، بو صورتده

چالیشه‌رق غیرت فوق‌العاده‌سی سایه‌سنده ایچه آثار وجوده کتیردکدن صکره وفات ایدوب یرینه هوئل نامنده بردیکری تعیین قلنمش ایدی. بوده ارباب غیرت واقتداردن اولدیغی جهتله سلفنك اثرینه اتباعاً ادارهٔ اموره مباشرت ایلمش ایدی.

بوراده شایان دقت احوالدن اولمق اوزره عرض ودرمیان ایدیله‌جك اولان مسائلدن بری ده کوآده‌لوپ اهالیسندن قسم اعظمنك بکار اولدقلری جهتله بونلری فاملیا صاحبی ایتمك لزومیدر . معلومدرکه هنوز تأسس ایتمکده اولان مستعمره‌لردن اکثریسنده بوحال کورلمش وبالاخره هرکسك برقات دها یرلشمسی وسرسریلکدن قورتلمسی ایچون فاملیا صاحبی اولمه‌لرینه

لزوم کورینه‌رك بولزوم اوزرینه بعض تدابیره‌ده مراجعت ایدلمش ایدی که نووه‌ل ـ اورلئان، لوئیزیان وسن‌ـ دومنغ مستعمره‌ـ لرینك اسکانینه عائد بولنان مباحثده بو جهته دائر معلومات ویرلمش ایدی .

ایشته بو دفعه کوآده لوپ اطه‌سنك اداره‌سی برقات دها تحت انتظامه الثمق ایچون بکارلرك تأهل ایلمه‌لرینه لزوم قطعی حس اولنمش ایدی . حالبوکه دیکر مستعمره‌لرده بوندن مقدم جریان ایدن احوال ووقایع هرکسك معلومی اولدیغی جهتله هیچ بر قادین، اکثریسی سرسریلردن متشکل اولان بوجزیره‌یه کله‌رك تأهله راضی اولمیور ایدی . فرانسه‌دن لزومی قدر قز وکنج

قادین کتسیر یله‌رك بونلرك بکارلره تزویج
ایدلمسی دوشونلمش ایدیسه‌ده بالاخره او
طرفده دخی کلمك ارزوسنده بولنان ظهور
ایتمامش ایدی.

بو مسئله کیتدکجه اهمیت کسب ایتمش ایدی.
نهایت فرانسه‌ده مادام دولافایول نامنده
برقادینك غیرت مخصوصه‌سیله کوآده‌لوپ
بکارلرینك تزویجی مسئله‌سی حل ایدلمشدر.
مومی الیها فرانسه‌ده آثار خیریه وحسنه
سیله اشتهار ایدنلردن اولوب کو آده‌لوپ
اطه‌سنده اوقادینی وفاملیا صاحبی اولمق
اوزره یتشدیرلملرینه وتدارك ایدلمه‌لرینه
لزوم کورینان قزلرك قسم اعظمنی کندیسی
یتشدیرمکی تعهد ایدوب برطاقم راهبه‌لرك
ده معاونتلریله بوردو شهرنده بریتیمخانه
کشاد ایدرك فرانسه‌نك هرطرفندن یتیم

وبیکس قزلری بورایه جلب ایله بودارا ـ
لتدریسده تربیه وتحصیللرینی اکماله حصر
غیرت ایلمش ایدی .

مادام دولافا یولك بومکتبی پك زیاده
اهمیت کسب ایتدیکندن برمدت صکره ینه
مومی الیهانك نظارتی آلتنده اولمق اوزره
پارسده کی « اوواش » جاده سنده عین
پروغرامه تابع برمکتب دها تأسیس ایدلمش
ایدی که مذکور جاده‌یه بالاخره « سن ـ
دومینیق » نامی ویرلمش واونام حالا محافظه
ایدلمشدر .

ایشته کوآده لوپ قولونیسی قومپانیاسی
مادام دولافایول ایله برمدت مخابراتده
بولندقدن صکره بعض شروط تحتنده
اوله‌رق برطاقم کنج قزلر جلب ایتمش

ایدی . دولا فایولك كرك بوردو وكرك پارسده کی مکتبلرندن اخراج ایدرك کوآده لوپ اطه‌سنه کوندردیکی قزلر فرانسه‌نك تحصیل وتربیه‌سی یولنده اولمق اوزره میدانه چیقارمقده بولندیغی قزلردن ایدیلر .

بو بابده‌کی شروطك باشلیجه لری مادام دولا فایولك‌ده جزیرهٔ مذکوره‌یه قزلر ایله برابر کیدرك هر بری ایچون انتخاب ایدیله‌جك زوجلری بالذات انتخاب ایتمك ایدی . بوشرط قبول ایدلدیکندن مومی الیها برقاچ قافله ارسال ایلدکدن صکره نهایت کندیسی‌ده کله‌رك اوراده بر پانسیون تشکیل ایلمش وبو پانسیونده جمع ایتدیکی قزلره بر بر قوجه بولمق وظیفه‌سنی

اجرایه مباشرت ایلمش ایدی.

مادام دولافایول کوآده‌لوپده پك زیاده برنفوذه مالك اولمش ایدی. اوزمان ظرفنده بکارلردن خیلیسنی معیتنده بولنان قزلره تزویج ایدرك متعدد فاملیالر وجوده کتیرمش ایدی که بو فاملیالرك مدیره‌لرینی اولان کنج قادینلر مومی الیهانك ویردیکی تربیه دن پك مستفید اولدقلری جهتیله زوجلریله حسن امتزاجده بولنه‌رق بختیارانه عمر سورمکه باشلامش ایدیلر.

شوقدر وارکه مادام دولافایول بو وظیفه سنی بر اره‌لق سوء استعمال درجه‌لرینه واردیریغندن اقامتکاهی بر بشقه‌حال کسب ایتمش وبالاخره متعدد انتریقه‌لرك منبع ظهور وحدوثی اولوب قالمش ایدی.

مومی الیها اودرجه‌لرده بر نفوذ
صاحبی اولمش ایدی‌که بونی تعریف وتعیین
ایتمك امکانك خارجنده کبیدر . یالکز شو
قدر خبر ویره‌لم که کوآده‌لوپك امور
اداره‌سنی‌ده همان النه المش کبی ایدی .
نفوذی یالکز کوآده‌لوپه منحصر قالمیوب
جوارده بولنان جزائر سائره‌ده
شهرتی انتشار ایلدیکندن اصل کوآده‌لوپ
اطه‌سنه تابع اولان سائر اوفق اطه‌لرك‌ده
کافه‌سی بوقومپانیانك اداره‌سی التنه کیرمش
ایدیلر .

مستعمره‌نك بوصورتده کوندن کونه
توسیع دائرهٔ حدود ایلمسی شایان ممنونیت
احوالدن اولمق اوزره کورولمکده ایدیسه‌ده
دیکر طرفدن لزومسز مصارفك پك زیاده

آرتمش اولمسی اصلا نظر خشنودی یی جلب ایده‌میور ایدی. حتی مصارفك بویله کیتدکجه آرتمسی مستعمره‌نك خرابیتنی موجب اوله‌جغنی‌ده حس ایتدیرمکده اولدیغندن بو حالدن طولایی متأسف اولانلر چوغالمقده ایدی.

برآز زمان صکره وحشیلر یکیدن دلکیر ایدلمش اولدیغندن تکرار مستعمره اهالیسی ایله اره‌لرنده محاربه ظهور ایلمش ایدی. بو محاربه‌لرده فرانسزلر قارائیبلره هر حالده غلبه ایده‌بیلمك ایچون آیروجه هر مصارف و فداکارلقلری کوزه الدیرمش ایدیلر. فقط بو مصارف کیتدکجه تزاید ایلدیکندن مستعمره اداره‌سی بیوك بیوك ضررلره‌ده دوچار اولمش ایدی.

١٦٠ سی ٦ نجی ماه نهایتنده قارائیبلر ایله
اولان بو محاربه‌لره نهایت ویرلمش ایدیسه‌ده
ایدیلان مصارف اداره‌ٔ مذکوره‌یی
خیلیدن خیلی‌یه صارصمشدر. مع مافیه
جزیره‌ده بولنان وحشیلرك قسم اعظمی
اتلاف ایدوب کیروده قالان جزئی برقسمی‌ده
کندی کندیلر ینه صلحه راضی اولمش
ایدیلر . بونلرك مقداری التی یدی بیك
راده‌سنده اولوب یالکز دومینیق ایله
سن ـ ونسان اطه‌لرنده اقامتلرینه مساعده
ایدلمش وبردها بیاضلر علیهنده برحرکت
تجاوزکارانه‌ده بولنه‌جق اولور ایسه
بواطه‌لرده دخی اقامت ایتدیرلمیوب دیار
بعیده‌یه ارسال اولنه‌جقلری کندیلر ینه
صورت مخصوصه ده اخطار ایدلمش ایدی.

اولجه بو مستعمره‌یی تشکیل ایچون تأسس ایلمش اولان قومپانیه پك زیاده محاربه‌لر ایله اشتغال ایلمش و حتی ایلروده برطاقم اویغونسزلقلر ظهور ایدرك بویوزدن خیلی زیانلره دوچار اولمقده محققاتدن بولندیغی اکلاشلمش اولمقله قومپانیا هیئتی بو تشبثدن واز کچمك ایستمش ایدی. نهایت ینه قومپانیا اعضاسندن اولان مارکی دو بواسره‌نك ارزو وسیله کوآده‌لوپ، ماری غالانت، ده‌زیراد و سنت اطه‌لرینی بعض شروط تحتنده اوله‌رق مومی الیهه فروخت ایلمشلردر.

بو بابده‌کی شروطك باشلیجه‌لری پاره‌یه متعلق اولوب مومی الیه جزایر مذکوره‌دن ازهر جهت استفاده ایده بیلمك حقنی استحصال

ایچون قومپانیا هیئتنه ٦۰۰۰۰ لیره ویر-
دکدن صکره یالکز شکر حاصلاتندن سنوی
٦۰۰۰ لیوره قدر شکر ویرمکی ده تعهد
ایلمش ایدی.

بو اثنالرده بره زیلیا قطعه سندن
پورتکیزلیلرك چیقارمش اولدقلری برقاچ
یوز قدر اسپانیالی معیتلرنده بیك ایکیوز
قدر افریقالی عمله بولندیغی حالده جزایر
مذکوره یه کلهرك برقاچ قسمه ایرلمش و بو
صورتده طاغیلهرق شوراده بوراده یرلشمکه
باشلامش ایدیلر.

بواطهلری صاتون المش اولان مارکی
دو بواسره اسپانیالی مهاجرین مذکوره نك
کلمش اولمهلرندن طولایی پك زیاده سونمش
و بونلره مواقع مناسبه ده اراضی دخی

تفریق ایلمشدر . زیرا بونلر برەز یلیادە
بولندقلری مدتجە شکر قامشی تشدیرمکی
اوکرندکلری کبی قامشدن نە یولدە شکر
استحصال ایدیلەجکنی دخی اوکرەنوب
بو یوزدن اولان استفادەلرینی تأمین ایلمش
ایدیلر . بو دفعە کوآدەلوپ اطەسی
ایلە جواردە بولنان جزایر سائرەیە کلەرك
ارائە ایدیلان مواقعدە اسکان ایلدکلری
زمان اورالردەکی اهالی‌یە یعنی مارکینك
تحت ریاستندە بولنان فرانسزلرە دخی
شکر قامشی تشدیرلمسنی و بوقامشلرك
عصارەلری نە صورتدە استحصال اولنوب
بونلردن نصل شکر چیقارلمقدە اولدیغنی
تماملە اوکرتمش ایدیلر .

فی‌الحقیقە مستعمرە اهالیسی اشبو

اسپانیول مهاجرلرندن پك چوق شیلر
اوکره‌نوب مستفید اولمشلردر . مهاجرین
مذکوره‌نك ورودندن صکره مستعمره‌نك
بعض مواقع مهمه ومناسبه‌سنده شکر
فابریقه‌لری‌ده تأسیس ایدلمشدر . بر
روایته کوره مستعمرهٔ مذکوره‌یه اسپانیول
مهاجرلرینك وصولندن مقدم کویا شکر
قامشنك نه یولده یتشدیرلمکده اولدیغنی
زراعدن پك آزی همده پك ناقص بر
صورتده‌بیلوب بالآخره اسپانیوللرك تعلیمی
اوزرینه اکمال معلومات ایدلدیکی حقنده
مبالغه‌کارانه مطالعاتده بولنلمقده ایمش .
فقط بوخصوصده مبالغه ایدلمیوب بلکه
طوغری برسوز سویلنمش وبویله برحکم
ویرلمش اولدیغی محقق کبیدر ؛

الحاصل جزایر مذکوره‌ده دیکر نوع محصولاتدن ده زیاده‌جه بر مقدارده استحصال ایدیله‌رك بونلرك آوروپایه اخراج ایدلمه‌لرینه مباشرت ایدلدکدن صکره اطه‌لرك اداره‌سی تحت انتظامه النمغه باشلامش وایلروده‌ایجه منکملیت کسب ایده‌جکنه‌ده قناعت کامله حاصل اولمش ایدی .

*

* *

معلومدرکه اسنامبوق به‌لنك یکنی اولان دوپارکه برمدتدنبری مارتنیق اطه‌سنده والیلك ایتمکده ایدی . اواثنالرده پوانسی‌ده سن — قریستوف اطه‌سنده اولوب اره‌لرنده برمسئله‌دن طولایی اختلاف ظهور ایتمش ایدی . پوانسی آنتیل اطه‌لرینك کافه‌سی ایچون والیٔ عمومی نصب ایدلمش

اولدیغی ایچون حکم و نفوذی ده بالطبع بو درجه لرده زیاده ایدی . موسی الیـه اول امرده پك کوزل بر صورتده ادارهٔ امور ایله اشتغال ایلمش ایدیسه‌ده بالاخره وحشیلر ایله وقوعبولان محارباتك اوڭجـه بعض تدابیره مراجعت ایدزك اوکنی المامش اولدیغی ودها سائر وقایعه‌ده سببیت ویردیکی جهتـله فرانسه قرالی پوانسی‌یی عزل ایدزك یرینه توازی - پاتروقلس نامنده بریـنی والی نصب وتعیین ایلمش ایدی .

بو یکی والی ١٦٤٠ سنه‌سنده برجدیده واصـل اولوب اموری ید اداره‌یه المق ایستـه‌مش ایدی . الك اول مارتنیق اطه‌سـنه کلدیکندن جزیره اهـالیسی طرفنـدن بر حرمت لایقه ومخصوصه ایله استقبال

ایدلمش ایدیسه‌ده پوانسی مومی الیهك بو مأموریتنی بر درلو تصدیق ایده‌مامش ایدی . بونك اوزرینه بعض احوال وحرکات غیرلایقه‌ده بولندیغی کبی باالخاصه دوپارکه نك ده توازی ـ پاتروقلسك مأموریتنی تصدیق ایدرك استقبالنه مسارعت ایلمش اولمسنی بردرلو چکه‌مدیکندن مومی الیهدن انتقام غیرتنه دوشمش و بونك اوزرینه بعض مطالعاتده بولنمش ایدی .

پوانسی انتقام ایچون بعض تشبثلرده بولندقدن صکره مارتنیق قوماندانی بولنان دوپارکه یه صورت خصوصیه‌ده خبرلر کوندره‌رك بعض مسائل مهمه اوزرینه کندیسیله مذاکره ایتمسی لازم کلدیکندن بر اره‌لق بهمه حال سن ــ قریستوف اطه‌سنه کلمسنی

تكليف ايلمش ايدی . دوپارکه ایسه
پوانسينك كندی حقنده نه کبی مطالعاتده
اولدیغنی بیلمدیکندن برکمی یه را کباً
جزیره دن مفارقت ایدر ایکن تصادف
ایلدیکی برقاچ سفائن طرفندن توقیف
ایدیلور .

ایشته دوپارکه بوصورتده تحت توقیفه
النه‌رق مدت مدیده موقوف قالور .
بواثنالرده مستعمره احوال زراعیه وتجا-
ریه‌سی بالکلیه قاریشه‌رق ظهور ایدن
بیك درلو وقایع از هرجهت حصولی
محتمل اولان ترقیدن مستعمره‌یی محروم
براقشدر . الحاصل ١٦٦٠ سنه‌سنه قدر
پوانسینك حرکات غیرلایقه‌سندن مستعمره
اداره‌سی متضرر اولوب اوتاریخده مومی

الیهك وقوع وفاتی اوزرینه مسائل متعدده و مختلفه‌یه نهایت ویریله‌رك بر یاندن زراع و بر یاندن‌ده ارباب تجارت وظیفهٔ مخصوصه‌لرینك اجراسنه مباشرت ایدرك الدن کالدیکی مرتبه‌لرده غیرت ایلمش ایسه‌لرده امور زراعیه و تجاریه اولکی درجهٔ مکملیتنه پك زیاده برکوجکله ایصال ایدیله بیلمشدر .

جزایر مذکوره بو دور تجدده اییجه اعمار ایدلمشدر . از جمله اوجه برر کوچوك قریه‌دن عبارت اولان « باس‌تر » ایله « سن - قریستوف » کویلری برمدت صکره و بو دورده اییجه منتظم برر شهر حالنی کسب ایتمش ایدیلر .

بوندن ماعدا مرور ایدن سفائنك هر زمان

اوغرایه‌رق اشیا چیقارمه‌لرینه مساعدیك
چوق لیمانلری اولدیغندن اولجه بوجزایره
کترتله کلمکده اولان سفائن تجاریه بو
دفعه دخی صیق صیق اوغرامقده ایدیلر .
بودفعه اطه‌لرده اشیا وذخائر تجاریه
ایچون برقاچ بیوك انتر پولر انشا ایدلمش
ایدی . زراعت بو جزیره‌لر جوارنده‌کی
سائر کوچوك اطه‌لره قدرده تعمیم ایدلمش
اولدیغندن یکی مستعمره‌نك استقبالی هرحالده
امین کبی کورونیور ایدی .

پوانسی طرفندن توقیف ایدلمش اولان
دو پارکه بالاخره بو موقوفیتدن قورتلدیغی
زمان طوغریجه مارتنیق اطه‌سنه کله‌رك
مستعمره اهالیسی طرفندن استقبال ایدلمش
ایدی. مومی الیه بوطرفلرك استقبالی تحت

تأمینده اولدیغنی بیلدیکی کبی بو یله بر
قومپانیانك ید اداره‌سنده بولندقجه پك‌ده
ایلرو یه کیده‌میه‌جکنی اکلامش اولد۔
یغندن هرحالده فرانسه‌یه قدر کیدرك
قومپانیا هیئتیله بو مسئله‌یه دائر مذاکره
ومباحثه‌دن صکره قولونی یی کندی تحت
تصرفنه المق ایسته‌مش‌ایدی .

دوپارکه بومطالعه اوزرینه حرکت
ایدرك فرانسه‌یه کلمش و قومپانیا اعضالریله
ایلدیکی مباحثه و مذاکره‌ده فی الحقیقه
بونلری بعض براهین ودلائل‌قویه ایله‌اقناع
ایدوب هیئت‌مذکوره‌نك تحت تصرفنده
بولنان جزایری ۶۰،۰۰۰ لیرایه اخذ
واشترا ایلمشدر. بوجزیره‌لرمیاننده « سنت
۔ لوسی» اطه‌سی ایله غرناد اطه‌سی دخی

داخلدر. دوپارکه ذاتاً برمدتدنبری مستعمره نك قومندانی اولدیغی ایچون منابع وارداتدن کافه‌سنی آیری آیری تدقیق ایلمش و بعض موانع ظهور ایلمدیکی صورتده مستعمره‌دن نه یولده استفاده ایدلمسی لازم کله‌جکنی ده آیروجه تعیین ایتمش ایدی.

اوزمان مارتنیق اطه‌سنده کلیتلو بر مقدارده شکر استحصال ایدلمیور ایدی. زراعدن برقسمی بونوع قامشلرك یتشدیرلمسنه هوس کوسترمش ایدیسه‌لرده بوبابده جدی برتشبثده بولنمدقلرندن شکر قامشلری لزومی درجه‌سنده یتشدیریله‌مامکده ایدی. دوپارکه مارتنیق اطه‌سنه تماميله مالك اولدقدن صکره بوبابده خیلی مصارفی کوزه الدیره‌رق خارجدن جلب ایتمش اولدیغی

شکر قامشلرینك برصورت منتظمه ومناسبه ده تزییدینه مباشرت ایدرك الك اول بونوع محصولك تشدیرلمسنه مخصوص ترلایی وجوده کتیرمکه حصر مشغولیت ایلمش ایدی .

مومی الیه پك آز زمان ظرفنده موفق اولدیغی کورر کورمز مارتنیق اطه سی جوارنده بولنان جزایر سائره ده ده شکر قامشی یتشدیرلمسنی مناسب کوره رك اجرا آت لازمه یه مباشرت ایلمش ایدی .

ایشته دوپارکه ایچون شکر قامشلری ایلك منبع ثروت کبی تلقی ایدلمشدر . فی الحقیقه بومحصوله کی برکت مستعمره نك پك زیاده کسب ثروت ایلیه جکنی حکم ایتدیرمش ایدی .

بو اثنالرده آنتیل اطه‌لرینک کافه‌سنده
اولدیغی کبی مارتنیق اطه‌سنده دخی امور
زراعیه‌ده استخدام ایچون آورو پادن
ایشجی جلب اولنور ایدی . بونلرده ینه
آورو پاده چفتجی یناشمه‌لری میاننده‌ن
انتخاب ایدیله‌رك مصارف سفریه‌لری مستعمره
اهالیسی طرفندن تأدیه ایدلمك شرطیله
برجدیده نقل اولنور ومستعمره‌یه واصل
اولدقدن صکره تمام اوچ سنه قدر آیلق
ایله استخدام ایدیلوب بالآخره کندیلرینه
مجاناً اراضی ترك ایدلمك صورتیله نفوس
موجوده میاننه قیدایدیلور ایدیلر . بو وجهله
بر یاندن زراع یتشدیرلدیکی کبی بر یاندن‌ده
مستعمره نفوسی تزیید ایدیلور ایدی .
اوجه یناشمه صفتیله کله‌رك برمدت صکره

عادتا یرلیلر کبی هر بر حقوقه نائل اولان زراعه « پتی بلان » یعنی « کوچوك بیاضلر » نامی ویرلمکده ایدی .

اسرا تجارتی منع ایدلدیکی جهتله بو یولده آدم استخدامنه مباشرت ایدلدکدن صکره سربستیلری اعاده ایدلمش اولان افریقالی عمله‌نك دخی آیلق ویاخود کونده‌لك ایله استخدامنه مباشرت ایدلمش ایدی . زیرا مستعمره اهالیسی بونلردن دها زیاده استفاده ایلمکده ایدی . بو طرفلرك حرارت شمسیه معروض بولنان ترلالرنده آوروپادن کلمش زراع و عمله چالشمغه یکده تحمل کوستره‌میور ایدیلر . حالبوکه آفریقادن کلمش اولان عمله بو بابده دها زیاده بر مقاومت کوستردکلرندن باخاصه شکر قامشی یتشدیر .

لمسی خصوصنده بونلرك غیرتندن اودرجه‌لرده استفاده ایدلمکده ایدی‌که اگر زراعتك بو شعبه‌سنه مباشرت ایدلمش اولدیغی زمانلرده آفریقالی عمله استخدام ایدلمامش اولسه‌ایدی آمریقاده شکر قامشی یتشدیرمك اوروپالیلر ایچون همان بالکلیه محال حکمنه کیره‌جك ایدی.

افریقالی عمله‌ده سربستیلری اعاده ایدلدکدن صکره استخدام ایدلمکه باشلانلقلری صره‌ده کندیلرندن بو یولده‌ایدیلان استفاده برقات دها آرتمش ایدی. حتی اولجه آوروپادن یناشمه صفتیله جلب ایدیلان زراع و عمله‌یه آرتق احتیاج کورلمدیکندن بالآخره بواصول ترك ایدیلوب ینه افریقالیلر استخدام ایدلمشلردر.

فرانسزلر آنتيل اطه‌لرينك همان كافه سنده قارائيبلره تصادف ايتدكلرى كبى مارتنيق اطه‌سنده دخى قبيلهٔ مذكوره‌نك برقسمنى بولمش ايديلر . كوآده‌لوپ اطه‌سنده‌كى قارائيبلر ايله درحال محاربه‌لره كيريشلمش ايديسه‌ده مارتنيق جزيره‌سنده بولنان وحشيلر ايله مدت مديده محاربه ايدلمامش وپك كوزل برصورتده كچينلمش ايدى . بو يولده دوام ايدلمش اولمسنك بوراده ذكر وتعيينى تفصيلات زائده وبيهوده‌يى موجب اوله‌جق بعض اسبابى واردر .

مارتنيق وحشيلرى بياض آدملر ايله بر ياندن خوش كچنمكده دوام ايدوب بر ياندن ده بونلرك هجومنه دوچار اولمامق واره‌لرنده اويغونسزلق ظهورينه ميدان

ویرلمامك ایچون جزیره‌نك شمال شرقی جهتنه طوغری چكیلوب اوراده اسكانه باشلامش ایدیلر . بو وحشیلرك باشلیجه مشغولیتلری صید و شكار اولدیغندن جزیره‌نك او طرفلرنده ینه بو مشغولیتلرنده دوام ایتمشلردر .

قارائیبلر ذاتاً غایت ایی طبیعتلی اولدقلرندن دائما ایی و خوش كچنمكه میال ایسه‌لرده جزیره‌یی تماميله تحت تصرف و استیلاكه المق ایسته‌یان و بر جدیدك الك واسع اطه و قطعه‌لرینه بیله صیغمیان اوروپالیلر بواطه‌یه‌ده صیغه‌میوب كوندن كونه توسیع حدود غیرتنه دوشمش ایدیلر .

ایشته بو غیرتك نتیجه‌سی اولمق اوزره ۱٦٥٤ سنه‌سنده قارائیبلر ایله فرانسزلر

ارەسندە حدود منازعەلری ظهور ایلمش ایدی .

بو منازعەلر کیتدکجە کسب اهمیت ایدرك محاربە ظهورینی انتاج ایدەجك درجەلرە کلمش ایدیلر . نهایت بر کون فرانسەلی زراعدن بری سرخوش اولدیغی حالدە وحشیلردن بری اوزرینە سلاح انداخت ایدر. واقعا تلف ایتمك ایستدیکی وحشی‌یی اورەمز ایسەدە اوآندە اطرافدن طوپلانمش اولان دیکر وحشیلر بونك اوزرینە هجوم ایلە برآندە هلاك ایدی ویررلر .

وحشیلرایلە مستعمرە اهالیسی میانندە پك بیوك محاربەلر ظهورینە سببیت ویرمش اولان بو وقعە برجدید تاریخنجە حائز

اهمیت اولان محاربادن معدوددر . بو محاربه‌لرده وحشیلر جزیره‌ده بولنان آوروپالیلردن کافه‌سنی اتلاف ایدرك میدانده بر کشی بیله براقمامق غیرتیله حرکت ایلدکلری کبی کذلك فرانسزلرده بویله برغیرتله محاربه‌لره کیریشمش ایدیلر .

او زمانلر وحشیلر اوق و مزراقدن بشقه سلاحلری اولمدیغندن فرانسزلرك اسلحهٔ ناریه‌سی قارشوسنده مقاومت کوستره‌مامکده ایدیسه‌لرده بوکا مقابل مقدارلرینك کثرتیله غلبه ایتمکه چالیشیور ایدیلر . فقط هر نه قدر غلبه‌لك اولسه‌لر ینه پك بیوك بر ایش کوره‌میه‌جکلرینی اکلادقلرندن نهایت دومینیق اطه‌سی ایله سن ـــ ونسان وغیره ناد اطه‌لرنده بولنان وحشیلرك بوبابده

معاونتلرینه عرض احتیاج ایتمش ومخصوص
آدملر کوندره‌رك ایتدكلری دعوت اوزرینه
خیلی افراد مسلحه طوپلامش ایدیلر •

جزایرمذ كوره‌دن طوپلاشه‌رق
كلان وحشیلر اوفق صندالر درونده
اولدقلری حالده ساحله یناشور ایدیلر.
ایشته هرطرفدن بووجهله كله‌رك اجتماع
ایتمش اولانلر ایكی بیك كشی یی متجاوز
ایدیلر • جزیره‌ده بولنان وحشیلرك ده
انضمامیله تشكل ایتمش اولان اردواوزرینه
فرانسزلر درلو درلو تدابیره مراجعت
ایدرك كندیلرینی اصلا كوسترمكسزین
هجوم ایتمك وجمله سنی بر آنده طاغتی
ویرمك ایسته‌مش ایدیسه‌لرده بوكامؤفق
اوله‌مامش ایدیلر • زیرا صوك درجه‌لرده

ذکی اولوب خدعهٔ حربیه‌ده پك زیاده
واقف اولان وحشیلره قارشو حیله ایله
حرکت ایتمك قولای اولمدیغی دفعاتله تجربه
ایدلدیکی کبی بودفعه ده تجربه ایدیله‌رك
بونلره قارشو حیله کارلقله ایش کورمك
ممکن اوله‌میه‌جغی اکلاشلمش ایدی .

بریاندن قارائیدلرو بریاندن ده دوپارکه‌نك
تحت اداره‌سنده بولنان مستعمره اهالیسی
تدارکات حربیه‌ده بولندقدن صکره نهایت
بر کیجه وحشیلر بردنبره هجوم ایدوب
اصل حیله‌یی خدعه‌یی بونلر ایلمش ایدیلر .

دوپارکه اصلا امید ایلمدیکی برطرفدن
برقاچ بیك کشینك بردن ظهور ایلدیکنی
وهربرینك قودورمش بر وحشی حیوان
کبی بردهشتله ایلرولدکلرینی کوردیکی زمان

نه‌یولده مدافعه ایده‌جکنی بر مدت تعیین ایده‌مامش ایدی. شوراسی‌ده شایان دقتدرکه بونلر اره‌سنده وقوعبولان ایلك مصادمه‌ده فرانسزلر بر درجه‌یه قدر مغلوب اولدقلر- ندن وحشیلر دوپارکه‌نك اقامتنه مخصوص بولنان صیفیه‌یی تماميله خراب ایدوب شهری ده قسماً تخریب ایلمش ایدیلر.

دوپارکه کوردیکی شو مقدمهٔ مغلوبیت اوزرینه معیتنده بولنانلری بسبتون وحشیلرك قارشوسنده براقه‌رق اتلاف ایدلملرینه اصلا راضی اولمدیغندن درحال عساکر موجوده‌سی ایله برابر بر دیکر محله التجا ایلمش ایدی.

مومی الیهك اوته‌دنبری مراجعت ایتمش اولدیغی الك مهم بر تدبیر وارایسه اوده‌هر

زمان وحشیلره قارشو هجوم ایتدیرمك ایچون
برطاقم کلبلری او یولده تعلیم وتربیه ایتمش
اولمسیدر. شو صوك سنه لرده المانیا، فرانسه
و دها سائر قطعه لرده بعض جنسدن کلبلرك
محاربه لرده دشمن اوزرینه هجوم ایچون
یتشدیریلوب بویولده تربیه ایدلدکلری
معلومدر. ایشته یالکز شمدیلرده دکل پك
قدیم زمانلردن بری ایری وقوتلی کلبلرك
محاربه لرده استخدامی وهجومه آلیشدیرلمه لری
اعتیاد ایدلمش اولدیغندن دوپارکه ده بو
اصوله رعایت ایدرك قرق اللی قدر کوپکی
وحشیلره هجومه الیشدیرمش ایدی.
دوپارکه آیروجه برموقعه التجا ایدرك
اورادن بوکلبلری وحشیلره طوغری
هجوم ایتدیرمکه حاضرلانمش ایدی. بو

اثناده وحشیلر تکرار هجوم ایلمش ایدیلر.
دوپارکه ایسه بو هجومی فرصت عدیله غایت
ایری وقوتلی اولان کلبلری ایلرویه طو-
غری صالدیرر صالدیرمز بونلر واسطه سیله
وحشیلردن برقاچیوز قدرینی پارچه پارچه
ایتدیرمش ایدی.

مع مافیه وحشیلرده غایت مدهش
وآزغین اولان بوکوپکلردن قسم اعظمنی
اتلاف ایلمش ایدیلر. دوپارکه نك صوك
امیدی بواولوب کوپکلردن بووجهله پك
چوغنك اتلاف ایدلدیکنی کوردیکی زمان
بودفعه نه یاپه جغنی شاشرمش ایدی. برکت
ویرسونکه اوکونلرده ساحله یاشان برکمی
اوچیوزی متجاوز عسکر کتیرمش ایدی.
دوپارکه کسب قوت ایتدیکنی کور-

دیکی زمان بردنبره غیر تلنمشدر . اکر
کندیسنه بو غیرت کلمامش اولسه ایدی شهر
بسبتون تخریب ایدیله جک ایدی . زیرا
خارجدن امداد کلنجه یه قدر وحشیلر
شهرك یکرمی اوتوز خانه سنی احراق ایدرك
اللرینه کچنلری ده درحال اتلاف ایدییورلر
ایدی .

بو اثناده فرانسزلر اولانجه قوتلریله
وحشیلری تحت تضییقه الهرق خیلیدن
خیلی یه قورقوتدقدن صکره بونلری صلحه
مجبور ایلمش ایدیلر . مستعمره اهالیسی ده
صلح آرزوسنده ایدی . زیرا بو منازعه
ومضاربه لرك دوامی هم امور ومعاملات
زراعیه یه وهم ده مراسلات تجاریه یه پك
بیوك برسکته ایراث ایلمش ایدی . معما

ملاتِ مذکوره‌ده اولجه حصوله کلمش اولان انتظامك اعاده‌سی ایچون بوبابده وحشیلر ایله مصالحه‌یه پك زیاده لزوم کورونمکده ایدی٠

هر ایکی طرفك‌ده ارزولریله بو مصالحه عقد ایدلدکدن صکره برده حدود تعیین ایدیلوب برطرفه وحشیلر وبرطرفه‌ده فرانسزلر صاحب اولمش ایدیلر٠

مسائل مذکوره‌یه بوصورتده ختام ویریلوب استراحت ایدیله‌جکی زمانده‌ایسه دوپارکه نك وفاتی [١٦٥٩] وقوعه کلدی٠ مومی الیه یکرمی سنه‌یی متجاوز بر زماندنبری بوجزیره اوزرنده ادارهٔ امور ایله اشتغال ایدرك معیتی افرادینك جداً محبتلرینی جلب ایلمش ایدی٠ بوندن ناشیدرکه

وفاتی مستعمره اهالیسنجه مأیوسیت عظیمه‌یی
موجب اولمش ایدی.

دو پارکه‌نك وفاتی اثناسنده مارتنیق
اطه‌سنك اداره‌سی ایجه یولنده اولدیغی
کبی جزایر سائره‌یه نسبتله‌ده دها زیاده
معمور ایدی. وفاتی اوزرینه مستعمره
اهالیسی دو پارکه‌نك کوچوك اوغلنی اصولاً
کندیلرینه مدیر نصب و تعیین ایتمش
ایدیسه‌لرده بعض وقایع ظهور ایدوب
دو پارکه‌نك سنه‌لرجه مدت صرف
ایلدیکی غیرت نتیجه‌سی اولمق اوزره
تنظیمنه موفق اولمش بولندیغی اداره‌آلات
اوست اولمش ایدی.

*
* *

مارتنیق اطه‌سی بو حالده قالدقدن

صکره برمدت کندیسنه اداره ایدلمشدر . بو اثنالرده فرانسزلرایله وحشیلر ارهسنده ینه منازعهلر باش کوسترمش ایدی . اگرچه مقدما هرایکی طرفکده حدودی تعیین قلنمش ایدیسهده بالآخره ینه دیگر بعض احوالدن طولایی گاه فرانسزلر وحشیلرك وگاه وحشیلر مستعمره اهالیسنك ضررینی موجب اولهجق صورتده بعض حرکات تجاوزکارانهده بولنور ایدیلر .

بونلر ارهسنده یکیدن بو یولده منازعهلر ظهور ایتمش اولدیغی بر زمانده یعنی ۱٦٥۹ ده برقاچ فرانسز صید وشکار آرزوسیله یوله چیقهرق وحشیلرایچون معین اولان حدودی تجاوز ایتمش ایدیلر .

قارائیبلر بونلری کورر کورمز درحال اوزرلرینه هجوم ایدوب جملهسنی اتلاف ایدرلر .

بو وقعه مستعمره اهالیسنی فوق‌الحد متأثر ایلدیکندن وحشیلردن انتقام ایچون برمدت فرصت بکلهمش ایدیلر . بوصورتده انتقام زماننه انتظارده بولنورلر ایکن برکون نیقولا نامنده‌کی بر وحشینک یاننده آرقداشلرندن اون یدی کشی دها بولندیغی حالده سن — پیهر شهرینه کیرهرك میخانه‌لردن برینك باغچه‌سنده اوطوردقلرینی کوررلر. نیقولا اسمنده‌کی بو وحشی جسارت وشجاعتیله او طرفلرده شهرت بولمش سرسریلردن بری ایمش .

بونلر مذکور باغچه‌ده ایچوب اکلنمکده

باشلادقلری زمان شهر مذکوراهالیسندن اولان « بوسوله‌ی » یعنی « کوزل شمس» نامنده‌کی دیکر برسرسری‌ده یانه التمش قدر آدم طوپلایه‌رق وحشیلرك اوطور دقلری باغچه‌یه داخل اولور. اشبو « بوسوله‌ی »ده بعض وقایعیله شهرت قزانمش ایمش. جمله‌سی بردن درحال وحشیلرك اوزرینه هجوم ایدزك اوچنی توقیف ودیکرلرینی‌ده اتلاف ایدرلر.

بووقعه اوزرینه فرانسزلرایله وحشیلر ازه‌سنده یکیدن محاربه‌لر باشلامش ایدی. اولا حـ ود اوزرنده برقاچ اوفق محاربه‌ده بولندقدن صکره آیری آیری تپه‌لرده قیام ایلمش ایدیلر. برمدت صکره مستعمره اهالیسی التی یوزی متجاوز مسلح عسکر تدارك

ایدوب بونك درتیوزینی وحشیلر اوزرینه براً ارسال ایلمش ایدیلر ۰ بونلر صعب المرور جبال مرتفعه‌یی ایچجه برزحمت ومشقت ایله مرور ایلدکدن صکره قارائیدیلرك قریه‌لرینه کیره‌رك اجرای خساراته باشلامشلردر ۰

التی یوز عسکردن ایکی یوزیده بر طاقم اوفق صندالره بندیریلوب لوبیه‌ر نامنده برینك قوماندامسی التنده اوله‌رق وحشیلر اوزرینه بحراً سوق اولنمش ایدیلر ۰

وحشیلر مستعمره اهالیسنك کندی اوزرلرینه طوغری بو صورتده حرکت ایتدکلرینی کوردکلری زمان جمله‌سی بر موقعده اجتماع ایدرك مدافعه‌یه قیام ایتمش ایدیلر ۰ فرانسزلر وحشیلری تحت محاصره‌یه

الەرق شدتله تضییق ایتدکلرندن قارائیلر بوراده دخی اسلحـهٔ ناریەیه قارشی اصـلا مقاومت ایدەمیەجکلرینی ا کلامش ایدیلر. شـو قدر وارکه بوحالده دوام ایدلـدیکی صورتده دخی بالکلیه تلف اولەجقـلر ینی حس ایتدکلرندن الك زیاده جسوراولانلری برنقطەیه طوپلاشەرق وهرنوع تهلکەیی ده کوزه آلـدیرەرق فرانسزلرك تشـکیل ایتمش اولـدقلری خطی مرور ایلدیلر ایسـەده خیلیسی بو اثنـاده اتلاف ایدلمش ایدی .

بوصورتده فرار ایدنلر ساحلده بولد- قلری صنـدالاره اتلایوب قطعـەیی ترك ایلمش ایدیلر . کیروده قالانلر برمدت تحت محاصرەده بولندقدن صکره تکرار فرانسزلر

ايله محاربه‌يه باشلامش ايديسه‌لرده دوام ايتمك ممكن اوله‌ميه‌جغندن نهايت صلحه مجبور اولمش ايديلر. وحشيلر ايله فرانسزلر اره‌سنده وبو واسطه اوزرنده بو دفعه وقوع بولان مصالحه ١٦٦٠ سنه‌سنه تصادف ايلمش ايدی.

بو مصالحه موجبنجه وحشيلر هر نره‌ده اولور ايسه اولسون فرانسزلر ايله خوش كچنمكه مجبور ايدلدكدن ماعدا مارتنيق اطه‌سنی‌ده بالكليه تخليه ايلمكه وحتی سن ونسان اطه‌سی ايله دومنيق اطه‌سندن دخی چكلمكه مجبور ايدلمشلردر. مع‌مافيه بسبتون فقر واحتياج اربابندن اولان برقاچ قارائيب فاملياسنك جزيرهٔ مذكوره‌ده اقامت ايلملرينه مساعده ايدلمش ايدی كه بو فامليالر

افرادینك تكثرایده‌ایده ۱۶۸۷ سنه‌سنده‌كی تحریرنفوس اثناسنده ایكی یوزاللی‌اوچیوز نفوسه بالغ اولدقلری كورلمش ایدی .

جزایر مذكوره وحشیلرك تجاوزاتنه قارشی بووجهله بردرجه‌یه قدر اولسون تحت محافظه‌یه النمدقدن صكره آنتیل اطه‌لرینك سائر برطاقم جزایرنده ساكن وحشیلر دخی شروط مذكوره‌یه بردرجه‌یه قدر تابع قلنمش ایدیلر . بواثنالرده آنتیل جزایر مجتمعه‌سی فرانسزلرك بسبتون نظر تقدیر و اهمیتنی جلب ایلمش اولدقلرندن بوطرفلره كلانلر تزاید ایلمكده ایدی . ازجمله ۱۶٤۸ سنه‌سنده ژاق ژانت نامنده برفرانسز معیتنده اللی‌یی متجاوز ادملر اولدیغی حالده سن - بارته‌لمی نام جزیره‌یه

كلوب اوراده برمستعمره تأسيسنه قرار ويرمش ايدی . بوندن برمدت صكره ١٦٥١ سنه‌سنده وانغالان نامنده كی بر فرانسز قپودانی‌ده معيتنده يوز التمش كشی اولديغی حالده سنت - قرووا اطه‌سنه كلوب اولجه بواسطه‌ده يرلشمش اولان اسپانيوللری چيقارمش وكنديسی اوفق برقولونی تأسيس ايتمكه موفق اولمش ايدی .

ينه او زمانلر سن — قريستوف اطه سندن مالطه شواليه‌لری خيلی مقدار اراضی يی تحت تصرفلرينه الەرق كنديلری طرفندن برمدير تعيين و نصب ايتمش ايديلركه بومدير باالخاصه كندی معاملات مخصوصلرينه متعلق امور ايچون مالطه شوا-

ایه‌لری رئیسنه تابع ایدیسه‌ده مستعمره
معاملاتنه مخصوص اولان اموردهطوغریدن
طوغری‌یه فرانسه قرالنه تابع ایدی ۰
شوالیه‌لرك جزیرۀ مذکوره‌ده‌کی اجرا-
آتی‌ده شایان دقتدر ۰ ازجمله بونلرك
مارکی دوسال نامنده‌کی مدیرلری
پك مقتدر برآدم اولدیغندن جزیره‌ده‌کی
اقامتی مدتنجه یالکز شکر یتشدیرمکه حصر
مشغولیت ایدوب بوبابده موفق اولدقدن
صکره اودرجه‌لرده مکمل برشکرفابریقه‌سی
تأسیس ایلمش ایدی‌که‌بوقدر بیوك و مکمل
برفابریقه‌او زماندنبری‌اوطرفلرده پك نادر
اوله‌رق یاپیلمشدر ۰

دوپار که بر اره‌لق دیکر برطاقم‌اوفق
جزیره‌لری ده تحت استملاکه المق ارزو-

سنه دوشمش ایدی . ازجمله « غره ناد »
اطه‌سی هر یردن اول نظر دقتی جلب
ایتمش اولدیغندن ١٦٥٠ سنه‌سنده یانـنه
آلدیغی خیلی مقدار اشخاص ایله جزیرهٔ
مذکوره‌یه یناشه‌رق موافق بر محل تحریسنه
مباشرت ایتمش ایدی .

غره‌ناد اطه‌سی سکز فرسخ طولنده
اولوب درت ایله بش فرسخ اره‌سنده بر
عرضی واردر . بوراده ساکن اولان
قارائیبلر مارتنیق اطه‌سنده بولنان فرانسزلره
تصلسه بر اره‌لق محبت حاصل ایتمش
اولدقلرندن قبیله رئیسی اولان ذات بو
دفعه فرانسزلرك ورودندن خبردار اولور
اولمز همان دوپزکه‌نك استقبالنه مسارعت
ایلمش ایدی . ذاتاً قبیله رئیسی اولان

وحشی بر قاچ سنه مقدم دوپارکه ایله بالمنا
سبه کوروشه‌رك دوستلق حاصل ایتمش
اولدقلرندن بو دفعه رئیس مومی الیه
دو پارکه‌نك ورودندن ناشی سوینه‌رك
بونلره قریه تأسیسی ایچون آیروجه برمحل
کوسترمش ایدی .

دوپارکه غره‌ناد اطه‌سنی پك موافق
بولندیغی ایچون بوراده اسکانه قرار
ویردیکندن درحال سکز اون قدر خانه
انشا ایدرك برقریه تأسیس ایلدیکی کبی
قلعه شکلنده برطاقم دیوارلر یاپه‌رق بوقریه‌یی
وحشیلرك هجومنه قارشو تحت محافظه‌یه
المش ایدی . دوپارکه برمدت صکره موقعك
کسب اهمیت ایتمکده اولدیغنی کورمسی
اوزرینه مارتنیق اطه‌سندن جلب ایتدیردیکی

درت قطعه طوپی ده قلعه‌نك برطرفنه
یرلشدیرمکه مجبوریت حس ایلمشدر .

فرانسزلر بوجزیره‌ده اسکان ایلدکدن
صکره درحال وحشیلر ایله مناسبات تجاریه
پیداسنه مباشرت ایتمشلردر . هریرده
اولدیغی مثللو بوراده دخی برطاقم تاجرلر
پیدا اولوب بونلر وحشیلره بیچاق بالطه
خنجر ویاخود بونجوق فلان نوعندن
برطاقم ادوات ویره‌رك بوکا مقابل اوزرلری
آلتون ایله یالدیزلانمش ویاذی قیمت
طاشلر ایله تزیین ایدلمش درلو درلو ادوات
و معمولات محلیه آلورایدیلر .

دوپارکه بونوع ارباب تجارتك غره‌ناد
اطه‌سنده تزایدندن طولایی پك زیاده ممنون
اولمقده ایدی . زیرا وحشیلر اك زیاده

سومكده اولدقلری اشیا وادوات مذكوره‌نك
كندی ویردكلری معمولاته نسبتله دكرسز
اولدقلرینی بیلدكلری حالده دخی سوه
سوه الده‌رق استعمال ایلمكده ایدیلر . بوندن
ناشی اره‌ده حاصل اولان بوكبی بر مناسبت
تجاریه صلحك دوامنی تأمین ایلمكده ایدی .

حالبوكه بوجزیره‌ده وحشیلر ایله اولان
شو دوستانه مناسبتده پك موقت ایمش .
زیرا دوپاركه كندی یرینه لوقونت نامنده
برینی وكیل تعیین ایدرك مارتنیق اطه‌سنه
عودت ایلدكدن صكره مناسبت مذكوره
منقطع اولوب فرانسزلر ایله قارائیبلر اره‌سنده
منازعه‌لر باش كوسترمش ایدی .

جزایر سائره‌ده تصادف ایدیلان
وقایعه بوراده دخی تصادف ایدلمشدر .

حتی ظهور ایدن منازعه‌لرك‌ده کافه‌سنه
عین صورتده نتیجه ویرلمشدر . ایشته
غره‌ناد اطه‌سنده دخی بویله اولمشدر .
وحشیلر ایله فرانسزلر چینه‌مامکه باشلادقدن
صکره اره‌لرنده‌کی اختلاف کوندن کونه
آرته‌رق نهایت وحشیلر بونلرك اوزرینه
هجومه طورانمشلر . فرانسزلر اول امرده
مقدارلرینك آزلغندن ناشی کندیلرینی
مدافعه‌دن عاجز قالمش ایسه‌لرده بر مدت
صکره مارتنیق اطه‌سندن خیلی مقدار عسکر
جلب ایدلدیکندن بوصورتده تزیید قوت
ایدیله‌رك قارائیبلرك بواطه‌ده دخی همان
بالکلیه اورته‌دن قالدیرلملرینه غیرت
ایدلمش ایدی .

بو اثنالرده غره‌ناد جزیره‌سی والی

وكيلى ومديرى بولنان لوقونت شدتله
نزول ايدن باراندن متحصل برسيلدن مرور
ايدر ايكن آتى ايله برابر بوغلمش ايدى .
مومى اليهك وحشيلر ايله اولان منازعاته
نهايت ويره‌رك آرتق يالكز مستعمره‌نك
اصلاح احواليله اشتغال ايده‌جكى اثناده
بويله مدهش برقضايه دوچار اوله‌رق
تلف اولمسى جزيره اهاليسنك موجب
تأسف فوق العاده‌سى اولمش ايدى .

لوقونتك غيبوبت ابديه‌سندن صكره
يرينه قوكه‌راى نامنده برى مدير نصب
وتعيين ايدلمشدر . مومى اليه اينجه برمدت
جزيره‌نك اعمار ينه حصر غيرت ايلمش
ايسه‌ده پك آز موفق اولمشدر .

*
* *

غره‌ناد اطه‌سنك تحت تصرفه النمسى

لزومی هنوز درخاطر ایدلمزدن مقدم
« سنت — لوسی » یاخود « سنت — آلو
زی » اطه‌سی نظردقتی جلب اتمش ایدی.
۱٦٤٣ سنه‌سندن اعتباراً بعض سیاحلر
ووحشیلر ایله اخذواعطاده بولنه‌رق مستفید
اولمق ایستیانلر بو جزیره‌یه کله‌رك بعض
مواقعنی اسکانه پك موافق بولمشلر ایدی.
برمدت صکره بعض فرانسز صیادلرندن
متشکل هیئتلر « سنت — لوسی » اطه‌سنه
کله‌رك واسع اورمانلرنده صیادلق ایله
اشتغال ایدرایدیلر.

جزیرهٔ مذکوره‌نك مارتنیق اهالیسی
نظرنده کی اهمیتی بو قدرجق اولسون
آرتدقدن صکره « سنت — لوسی » اطه‌سی
ساحللرنده بالقجیلق ایتمك ده‌پك موافق

وحتی سهولتلی اولدیغی اکلاشلمش وبالآخره مارتنیق اطه‌سنده بالقجیلق اتمکده بولنان برطاقم فرانسزلر « سنت لوسی » اطنه‌سنه‌قدر کیدوب اوساحللرده بالق طوتمقله اشتغال ایلمشلردر ۰

ایکی جزیره اره‌سنده بویولده برمناسبت حاصل اولدقدن صکره کرك آوجیلق وکرك بالقجیلق اتمك ایچون مذکوراطه‌یه کیدنلر کوندن کونه چوغالمش ایدی. بونك نتیجه‌سی اولمق اوزره ده « سنت ـ لوسی » نك بعض لیمان وساحللرنده ینه آوجیلر ایله بالقجیلر طرفندن اوفق اوفق قریه‌لر تأسیس ایدلمشدر ۰ شوراسی شایان دقتدرکه فرانسزلر بو اطه‌یی هنوز تحت تصرفلرینه ادخال ایلمزدن مقدم ساحللرنده یالکز بویله

قریه‌لر تأسیسیله قالمیوب اورمانلرنده کی
اغاجلر کراسته اولمق اوزره استعماله پك
موافق اولدقلرندن جسیم بر مرانغوز خانه
انشاسیله کراسته اخراجاتنه مباشرت
ایلدکلری کبی سفائن انشاسی ایچون برده
دستکاه اعمال ایلمش ایدیلر .

الحاصل فرانسزلر بوواسطه‌ده خیلیدن
خیلی‌یه یرلشه‌رك سنه‌دن سنه‌یه قریه‌لرك
مقداری‌نی آرتدیرمش و بالآخره تحت
تصرفه آلمش ایدیلر .

معلومدرکه فرانسه‌ده قولبرك اثر همت
وغیرتی اولمق اوزره مراسلات بحریه‌نك
ترقیات دها توسع ایدرك فرانسه حکومتنك
بو نقطهٔ نظردن حکومات سائره‌یه
تفوق ایلمسنه چالیشلمقده ایدی . حتی

« دەزند اوقسيد انتال قومپانياسى » دخى ينه بويله برمقصده مبنى تأسيس ايدلمش ايدى .

ايشته بو ايكى قومپانيانك غيرت فوق العاده سندن برارەلق جداً استفادەيه باشلانمش اولديغندن قومپانيا هيئتى بريانندن افريقا ساحللرى اوزرنده هر نوع تجارتك اجراسيله اشتغال ايتمشدر .

نهايت ١٦٦٤ سنه‌سنده برجديده ارسال ايتمك ايچون اوچ بيوك سفينه تجهيز ايدرك بونلره طولديرديغى هيئت سفريه افرادينى كانون اولك اون دردنجى كونى لاروشل ليماننده برجديده متوجهاً كوندرمش ايدى . بو هيئت مارتنيق اطه‌سنه موسيو دوتراس نامنده برقوماندانك تحت

اداره‌سنده اولدقلری حالده کلمه‌رك برمدت اقامتدن صکره آنتیل اطه‌لری مقر اداره‌سنی برمدت صکره « سنت ـ لوسی » اطه‌سنه نقل ایتمشلردر .

﴿ انکلیزلر ایله هوللاندالیلرك ﴾

« کوچوك آنتیل اطه‌لرینی ضبطه قیام ایله‌لری »

ترانسینك والی صفتیله مارتنیق اطه‌سنه وصولندن صکره بعض وقایعدن طولایی جزیرهٔ مذکوره معاملات تجاریه سنه طورغونلق کلمش ایدی . بو وقایعك ظهورندن اولده معاملات تجاریه همان دوچار عطالت اولمق درجه‌لرینه کلمش ایدی . زیرا هوللاندا طرفلرندن کلمش برطاقم هوللاندالی صراغلریله آوروپانك

سائر مواقعندن كلەرك مارتنيق اطەسندە وكوچوك آنتيل اطەلرينك سائر مواقع تجاريەلرندە يرلشمش اولان صرافلرپك اغر وفاحش فائضلرايلە زراعە پارە اقراض ايتمش اولدقلرندن برمدت صكرە زراع بورجلريني تسويەيە مقتدر اولەميوب ديون عظيمەيە مستغرق اولمش ايديلر٠

ايشتە زراعك وارباب تجارتدن قسم اعظمك دوچار اولدقلري شو حال معاملات زراعيە وتجاريەنك سكتەدار اولمسني ايجاب ايتديرمش وبالاخرە مقرضلر ايلە مديونلر ارەسندە بعض اويغونسزلقلر دخي وقوعە كلمش ايدي٠ هلە ١٦٦٠ سنەسندە مستعمرەنك امور ادارەسنە متعلق اولان احوالدەدە عدم انتظام آثاري مشاهدە

ایدلمکه باشلانمش ایدی ۰ والی بولنان
تراسی بعض تدابیره مراجعت ایدوب
مستعمره‌نك بسبتون غیر منتظم برحالده
قالماسی ایچون الندن کلدیکی مرتبه‌لرده
غیرت ایلمش ایدیسه‌ده موفق اوله‌مدیغی کبی
ایلرویه طوغری‌ده موفق اوله‌میه‌جغنی
وقایع جاریه‌یه نظراً حکم ایتمش ایدی ۰

براره‌لق وحشیلرده بوعدم انتظامدن
بالاستفاده کیجه‌لری قریه‌لره هجوم ایتمکه
واشیا وحیواناته متعلق هرنه بولور ایسه‌لر
ضبط ایدوب کندی ملجألرینه کوتورمکه
باشلامش ایدیلر ۰ وحشیلرك بویولده‌کی
تجاوزکارانه حرکاتی مستعمره اهالیسنی
پك زیاده شاشرتمش ایدی ۰ بریاندن مسلح
اهالی و بریاندن‌ده عساکر منتظمه وحشیلرك

هجوملرینه قارشـو شهرلرك مدافعه‌سـنه قیام ایلدکلرندن هرزمان اره‌لرنده محاربه‌لر وقوعه کلیور ایدی .

فقط هیچ بر وجهـله نتیجـه ویرلمه‌ین بوکبی مجادله‌لردن طولایی هر ایکی طرفده بیقمش اولدیغندن نهایت مستعمره اداره‌سی بونلری عفوایدرك شهرلره داخل اولدقلری و هیچ بر وجهـله شـایان مجـازات بر حال وحرکتده بولنمدقلری صورتده کندیلرینه اصـلا تعرض اولنمیه‌جغنی اعـلان ایلمش ایدی .

تراسـینك بوتدبیری انتظـام داخلیه واستراحت عمومیه‌یی بر مدتجك اولسـون تأمین ایلمش ایدیسه‌ده بوده دوام ایلمدی .

« ده‌زنداوقسید انتـال » قومپانیـاسی

بالآخره اجرا آتنده حسن صورتده دوام
ایده‌مدیکندن فرانسه قرالی اون دردنجی
لوئی مذکور قومپانیایی طاغتمش واطه‌لرك
کافه‌سنی طوغریدن طوغری یه فرانسه حکومتنه
ربط ایلمش ایدی . حتی قومپانیانك بر طاقم
بورجلری اولدیغندن حکومت مذکوره
بوبورجلرك دخی تسویه‌سنی درعهده
ایدرك برمدت صکره تسویه ایلمشدر .
فرانسه حکومتی جزایری بوصورتده
مرکز حکومته ربط ایلدکدن صکره
مستعمره‌نك هرحالده کسب انتظام ایده‌جکنه
امنیت حاصل اولمش ایدی . حتی یالکز
فرانسه‌ده دکل کوچوك آنتیل اطه‌لری
اهالیسی ده بعدما بر ادارهٔ منتظمه آلتنه
کیره‌جکلرینی امید ایتمکه باشلامشلردر .

واقعا اهالیٔ مذکوره‌نك بو یولده بر تخمینده بولنه‌لری یاکلش دکل ایدی . زیرا فرانسه حکومتنك کوچوك آنتیل اطه‌لرینی اداره ایده‌بیلمسی خصوصنده هیچ بر مانع تصور اولنه‌مز ایدی . فقط بر آز زمان صکره ظهور ایدن محاربه‌لر حکومت مذکوره‌نك بو بابده جدی بر برتشبثده بولنه‌مامسنی موجب اولمشدر .

محاربه‌لر فرانسه ایله اسپانیا وهوللاندا حکومتلری آره‌سنده وقوع بولمش ایدی . فرانسزلر اوزرینه سوق ایدیلان قوهٔ حربیه‌نك قسم اعظمی مشهور رویترك قوماندانی التنده اولوب مومی الیه الك اول کوچوك آنتیل اطه‌لری اوزرینه طوغری هجوم ایتمك ایستدیکی زمان

بو حرکتك نتیجه‌سی وخیم اوله‌جغی اکلاشلمش ایدی ‎•

رویترك قومانداسی آلتنده اوچ بیکی تجاوز عسکر بولنوب بیوك کوچك قرق آلتی قطعه‌ده حرب سفینه‌سی بولنمقده ایدی ‎• رویتر بو قوت ایله بحر محیطی کچه‌رك آنتیل اطه‌لری اچیقلرینه کلمش ایدی ‎• قرق یدی کمی ایله اوطرفلرده بر مدت طولاشوب مانورالر چویردکدن و پك چوق شهر و لیمانلر اوکنده کوروندکدن صکره ۱٦۹٤ سنه‌سی تموزینك یکرمنجی کونی « فور — روایال » لیمانه داخل اولمش ایدی ‎•

موی الیه بو لیمانه واصل اولور اولمز صفانده بولنان عساکرك قسم اعظمی

ساحله چیقارمش ایدی. « فور — روایال »
اهالیسی رویترك بویله بردنبره قوۀ کلیه ایله
کلی و یردیکنی کوردکلری زمان مدافعه یه
اصلا تشبث ایده مدکدن ماعدا شهرك
برقسمنی ده بونلره ترك وتسلیم ایلمشلردر.

او زمانلر بومستعمره نك والیسی مارکی
دو باس ایدی. مومی الیه برمدت مدافعه یه
تشبث ایتمامش ایدیسه ده بسبتون غیر
متحرك برحالده بولنمغی ده تجویز ایلمدیکندن
انتخاب ایلمش اولدیغی سنت — مارت،
قومت وژار نامرنده کی قوماندانلرك معیتلو.
ینه خیلی مقدار افراد مسلحه ویره رك بعض
مواقعده دشمن اوزرینه هجوم ایتدیرمك
صورتیله محاربه لره باشلامشدر. حالبوکه
فرانسزلرك مقداری قارشولرنده بولنان

افراد مسلحه یه نسبتله هیچ درجه سنده قالدیغندن
بو یولده دوام ایده‌یله‌میه‌جکی اکلاشلمش
ایدی. فرانسزلر بوارەلق اولانجه قوتلرینی
طوپلایه رق حرکت ایلدکلری
صورتده دخی هیچ بر شی یاپه مامش
و بالعکس رو یترك دها زیاده مدبرانه
حرکت ایدرك دیکر بر طاقم تدابیره مراجعت
ایلمسنه سببیت ویرمش ایدیلر. فقط شورا
سی جالب نظر دقت احوالدندرکه مارتنیق
اطه‌سی وبالخاصه « فور - روایال» اهالیسی
دها زیاده مدبرانه طورانمقدن ده کیرو
طورمامشلردر. شویله‌که :

فرانسزلر مدافعه‌دن عاجز اولدقلرینی
کوردکلری زمان بو بابده پك ایلرویه کیتمیوب
شهری بسبتون تحت اداره‌لرینه الملرینه‌ده

مساعده ایلمش ایدیلر. رویترك معیتی افرادیله افراد مسلحه نك قسم اعظمی «فور - روایال» شهری کندیلرینه تماميله تسليم ايدلدكدن صكره بوليمانده بولنان جسيم مسكرات مغازه وده پولرینه طولمش ایدیلر. مغازه لری بونلرك هجوملرینه قارشو تماميله آچيق براقانلر ینه فرانسزلر ایدیکه افرادمذکوره نك بومغازه لرده اجتماعلرندن بالاخره شو یولده استفاده ایلمش ایدیلر.

بومغازه لرك اکثریسی شراب فوچیلر ینی حاوی ایدی. او زمانلر دخی «فور - روایال» لیمانندن اوروپایه اخراج ایدلمکده اولان شرابلر پك نفیس اولمق اوزره شهرت بولمش اولدقلرندن رویترك قوماندانی التینده بولنان عساکر شراب ده پولرینه

ينك بو وجهله كنديلری ايچون بسبتون
آچيق بولنديرلمش اولدقلرينی كوردكلری
زمان بو فرصتدن استفاده ايچون ممكن
اولديغی قدر ايچمكه باشلامش ايديلر ٠

افراد مذكورهنك شهر داخلنده
بولنانلری بومغازهلره برقاچ ساعت ظرفنده
ايكيشر اوچر دفعه اوغرادقلری كبی
خارجده وحتی سفائنده بولنانلره دخی
متعدد فوچيلر كوندريلهرك بو وجهله
ممنون ايدلمش ايديلر ٠

فقط بونك نتيجهسی اولمق اوزره رويترك
افراد مسلحهسی آياق اوزرنده طورهميهجق
برحاله كلدكلرندن فرانسزلرك برآنده محاربه
يه طورانهلری ايچون قوماندانلر طرفندن
امر ويرلمش ايدی ٠ اوجهه دكول ـ

دو — ساق » لیمانه‌ده ایکی فرانسز
حرب سفینه‌سی صاقلانمش اولدیغندن
کرك بونلردن وکرك « سن — لوئی »
لیماندن انداخت ایدیلان طوپلرك پك
بیوك برفائده‌سی کورلمش ایدی .

الحاصل فرانسزلر شوتدبیرلری سایه‌
سنده دشمن افرادینی همان برقاچ ساعت
ظرفنده شهردن چیقاردقلری کبی یواش
یواش لیمان خارجنه چقمقده اولان سفائنی ده
بالکلیه آچلمغه مجبور ایلمش ودرت بش
ساعت ظرفنده محاربه یه ختام ویرلمش
ایدی . آمیرال رویترك بو محاربه‌ده وبالکز
قره‌ده درتیوزی متجاوز تلفاتی وقوعه
کلوب درت بشیوز قدری ده صندالره
بینه‌رك کمیلره کلمکده ایکن دکزده بوغلمش

ودها سائر قضالرده دوچار اولمش ایدیلر .

ایشته آمیرال رویتر بو یولده ایدیلان مدافعه‌یه قارشو آرتق بر دها هجوم ایده‌میه‌جك برحاله كلمش ایدی . كوچوك آنتیل اطه‌لرینك دیكرلرینه‌ده مومی الیه امیرال بو محاربه‌دن مقدم برر ایكیشر حرب سفینه‌سی كونده‌رك انلری‌ده تحت محاصره‌یه آلدیرمق ایستدمش ایدی . حالبوكه جزایر سائره‌ده دخی دیكر برطاقم تدابیر احتیاطیه‌یه مراجعت ایدلمش اولدیغندن امیرال بو مستعمراتده بر ایش كوره‌میه‌جكنی اكلایه‌رق كیرو یه چكلمكه مجبور اولمش ایدی .

كوچوك آنتیل اطه‌لرینك قسم اعظمی بو محاربه‌لر اثناسنده پك قاریشیق برحالده

قالدقلری کبی مارتنیق اطه‌سنك‌ده اداره‌سی
بر درلو تنظیم ایدیله‌مامش ایدی . بوحال
اپیجـه بر مدت دها دوام ایلدی . نهایت
١٦٧٨ ده وقوعبولان « نیمه‌غ » معاهده‌سی
فرانسه مستعمراتنـده بر درجه‌یه قـدر
اولسون صلحی تأمین ایده‌بیلمش ایدی .
کوچوك آنتیل اطـه‌لری مستعمرات
سائره‌دن اول ینه تحت انتظامه النه‌بیلمشلردر .
بونك‌ده سببی موقعنك اهمیت فوق‌العاده‌سیدر .
سـنه‌دن سـنه‌یه ترقی وکسب معموریت
ایلدکلرندن نهایت ١٦٨٩ سنه‌سنده اجرا
قلنان تحریر نفوس اثناسـنده مستعمره‌نك
نفوسی نه‌درجه‌لرده تزاید ایتمش اولـدیغی
اکلاشلمش ایدی .
بو تحریر نفـوس اثناسـنده مارتنیق

اطه‌سنك نفوس موجوده‌سی ۱٦،٥٠٠ زه
بالغ اولوب بونلردن‌ده ٥،٨٠٠ قدرينك
آوروپالی بياض و ٥٠٠ قدرينك‌ده ملز
اولدقلری كورلمش ايدی . كيروده قالانلردن
ايكی يوزی قارائيب قبيله‌سنه منسوب
وحشيلردن و اونبربيكی آفريقادن كتيرلمش
عمله‌دن عبارت ايديلر .

اوزمانه قدر شكر فابريقه‌لری برياندن
اصلاح ايدلديكی كبی برياندن‌ده تكثرلرينه
غيرت ايدلديكندن تحرير نفوس اجرا ايدلديكی
اثناده ترتيب ايدلمش اولان جدولارده ۱۸٥
فابريقه موجود اولديغی تعيين قلنمقده‌در .
چويد اوتی بواطه‌لرده بالنسبه پك آز
بولنديغندن انجق برفابريقه تأسيس ايديله‌
بيلمش ايدی .

ينه مذكور تحرير نفوس اثناسنده
كوآده‌لوپ اطه‌سيله ماری غالانت وسن
- مارتن كبی جزيرۀ مذكوره يه تابع
اوفق اطه‌لرك نفوس موجوده‌سی ١١،٣٠٠
كشيدن زياده ايدی . شكرقامشی تشديرلمسنه
بوطرفلرده دخی ايجه اهميت ويرلمكده
اولديغندن كوآده‌لوپ ايله جوارنده‌كی
اوفق اطه‌لرده تأسيس ايدلمش اولان
فابريقه‌لرك يوزی متجاوز اولدقلری كذلك
اوزمانلر ترتيب ايديلان جدوللر ده
كوسترلمكده‌در . شوقدر واركه بواطه-
لرده چويد اوتی ايجه تشديكی كبی كويان
وسائر طرفلردن دخی كتيريله‌رك چويد
استحصالنه غيرت ايدلديكندن چويد
فابريقه‌لری تزييد ايديلوب نقاط مختلفه‌ده

یاپیلان فابریقه‌لر یتمشی ده تجاوز ایتمش
ایدیلر .

الحاصل کوچك آنتیل اطه‌لرینك
همان کافه‌سنده کرك اوروپالی وکرك
آفریقالی و یا وحشی اولمق اوزره خیلی
اهالی بولنوب بونلرده کوندن کونه تزاید
ایلمکده ایدیلر . بوکبی جزایر صغیره‌نك
اکثریسنده متعدد شکروچوید فابریقه‌
لری بولنمقده ایدی . هر طرفنده آثار
معموریت رونما اولوب یالکز «باس - تر»
شهری موقعنك اهمیتسزلکی جهتیله ترقی
وتوسع ایده‌مامشدر .

مستعمره اهالیسی « نیمه‌غ » معاهده‌
سندن صکره تأمین ایدلمش اولان
استراحت دورینك مدت مدیده دوام

ایده‌جکی ظننده ایدیلر . زیرا کوندن کونه کورلمکده اولان آثار معموریت وترقی کوچك آنتیل اطه‌لری کویا فرانسه‌یه پك قریب برموقعده ایمشلرده اوزاده کی هرنوع ترقیات فنیه وصنایعدن درحال حصه مند اولیورلر ایمش کبی بر ظن تولید ایتمکده ایدی . مع التأسف بیان اولنورکه فرانسه حکومتنك مواقع سائره‌ده کی مستعمره‌لرنده دفعاتله حصوله کلەرك بالآخره بعض وقایع ایله ختام بولمش اولان ادوار ترقی وتجدد کبی کوچك آنتیل اطه‌لرینك‌ده بو دور تجددی فرانسه حکومتنك اوروپاده تکرار برطاقم محاربه‌لره باشلامش اولمسیله نهایت بولمشدر .

بو محاربه‌لره ۱٦۸۸ سنه‌سنده مباشرت

ایدلمش ایدی . بو اثنالرده کوچوك آنتیل
مستعمره‌سی والیسی قونت دوبله‌ناق نامنده
بری اولوب اوجه بعض سیاحتلر اجرا
ایلمش وحتی مهم مأموریتلرده دخی بولنمش
ایدیسه‌ده آوروپاده محاربانه مباشرت
ایدلدکدن صکره مومی الیهك کوچوك
آنتیل اطه‌لرنده بولنمسی هرنه‌دن طولایی
ایسه موافق کوریله‌میوب فرانسه‌یه جلب
ایدلمش و یرینه ۱۶۹۱ ده مارکیز ده‌رانی
والی نصب وتعیین قلنمش ایدی .
آوروپاده ایدیلان محاربه‌لره انکلتره
حکومتی دخی داخل اولمش ایدی .
انکلیزلرده ملل سائره‌دن زیاده آنتیل
مستعمره‌سنی اله کچیرمکه هوس ایلدکلرندن
درحال برجدیده متعدد حرب سفینه‌لرنی

کوندرەرك اولا جزایر مذکورەیی وبالاخره دیکر مستعمرەلری ضبطه تشبث ایلمشلردر: خیلی مدت چالشدقدن واپیجه ضایعاتەده اوغرادقدن صکره نهایت کوآدەلوپ اطەسنی تحت تصرفلرینه ادخال ایده بیلمشلردر .

جزیرۀ مذکوره مارتنیق اطەسی قدر مهم دکل ایدیسەده اندن یکده کیروده اولمدیغی درمیان ایدیلن مطالعاتدن دها کلاشلمقده‌در . ایشته کوچك آنتیل اطەلرینك بالنسبه اك مهملرندن اولان بو جزیرەیی انکلیزلرك تحت تصرفه المەلری و بوکبی برخیلی ثروت وارداتك الدن چیقارلمش اولمسی فرانسەجه سوء تأثیری موجب اولمش ایدی .

کوچوك آنتیل اطەلرینك دیکرلری . ینی ده انکلیزلر تحت تصرفه ادخال ایلمك

ایچون غیرتی الدن براقمامقده ایدیلر . برقاچ دفعه‌لر جوارده‌کی آطه‌لر اوزرینه متعدد حرب سفینه‌لری ارسال ایلدکلری حالده موفق اوله‌مدقلرندن کوآده‌لوپك ضبطندن ایکی سنه صکره بیوك بر دونمـا ارسال ایدلمش ایدی .

بو دونمـا طوغریدن طوغری‌یه انکلتره‌دن ارسال ایدیلوب سکز بیوك حرب سفینه‌سی ایله درت فرقتیندن وآیروجه عساکر نقلنه مخصوص اولمق اوزره سکز اوفق کمیدن متشکل ایدیلر . بوکمیلرك کافه‌سنده بیك بشیوزی متجاوز عسکر بولنوب جمله‌سی «فور - روآیال» لیماننك بر دیکر طرفنده ساحله چیقارلمش ایدیلر .

معلوم اولدیغی اوزره بولیمان «مارتنیق»
اطه‌سی اوزرنده در . بوراده فرانسزلر
ایله اره‌لرنده وقوعبولان محاربه‌ده انکلیزلر
مقدارلرینك فضله‌لغندن ناشی قارشولرنده
بولنانلری مدافعه‌دن عاجز بر حالده براقوب
ایلرویه طوغری یورومش و تصادف ایلدکلری
قریه‌لرك کافه‌سنی ضبط ایدرك نهایت
« سن ـ پیه‌ر » شهرینی ده تحت محاصره‌یه
المش ایدیلر .

« سن ـ پیه‌ر » شهرینك اولدقجه
منتظم و متین قلعه‌لری اولدقدن ماعدا
درونده‌ده خیلی عساکر وار ایدی .
انکلیزلر بر قاچ دفعه هجوم ایدرك قلعه‌یی
ضبط ایتمك ایستدکلری حالده موفق
اوله‌مدقدن ماعدا بوراسنی تحت تصرفه

الهمیه جقلرینی ده اکلایوب نهایت شهر مذکوراوکندن عودته مجبور اولمش ایدیلر . فقط « سن - پیه‌ر » قلعه‌سنده بولنانلر بوفرصتدن استفاده ایتمامك کبی بر غیرتسز لکده بولنمق ایستمدکلرندن انکلیزلرك عودتی اثناسنده ، اولجه قلعه‌یه التجا ایلمش اولان زراع ایله آفریقالی عمله‌نك ده معاونتلریله بونلری تعقیب ایدرك خیلی تلفاته سببیت ویرمش ایدیلر .

« سن - پیه‌ر » محافظلری بوموفقیت اوزرینه غیرتلرینی برقات دها آرتدیره‌رق کندیلرینه مواقع سائره‌دن دخی پك چوق افراد معاونه بولمشلر ایدی . انکلیزلرك قوماندانی اولان قودرنغتون امیدوتخمینی فوقنده اولمق اوزره کوردیکی مدافعه

اوزرینه تکرار تزیید قوت ایدرك بعض نقاط مهمه‌یی ضبط ایتمك ایسته‌مش ایدیسه ده مارتنیق اطه‌سی اهالیسی اولانجه غیرتلرینی طوپلایه‌رق مدافعه‌ده بولندقدن صکره تجاوزه‌ده باشلامش اولدقلرندن جنرال قودرنغتون آرتق بوجز یره‌ده اقامت ایدیله‌میه‌جکنی قویاً حکم ایدرك اطه‌یی تخلیه‌یه مجبور اولمش ایدی .

بو وقعه‌یی متعاقباً جزایر سائره‌ده دخی خیلی محاربه‌لر ظهور ایلدیکندن مستعمره‌نك انتظامنه ینه خیلیدن خیلی‌یه خلل کلمش ایدی . محاربه‌نك دوامندن ناشی فرانسه ایله مخابراتده بولنمق پك زیاده کوج اولد. یغندن آیلرجه مدت نه فرانسه حکومتی آنتیل اطه‌لری احوالنه دائر معلومات اله‌بیلور

نه ده مستعمرهٔ مذکوره فرانسه‌دن بر خبر
الیر ایدی . هر ایکی طرفده یکدیکرینك
احوالنه واقف اوله‌مزایدی . بونك ایسه
بر قطعه‌نك ترقیاتی وزراعتیله تجارتنك هیچ
اولمزایسه قسماً اولسون تهلکه‌دن محافظه‌سی
ایچون نه درجه‌لرده شایان دقت احوالدن
اولدیغنی عرض وذرمیانه لزوم کوره‌مامکده‌یز .
بو اثنالرده مستعمره والیسی مارکی
دامبله مور نامنده بری ایدی . بوده
اسلافندن بعضیلری کبی غیرت فوق‌العاده
اصحابندن اولمق اوزره تمیز ایلمش ایدیسه‌ده
مهاجرلره قارشو بحراً محاربه‌یی کوزه‌الدیره
بیلمك ایچون لازم کلان وسائط مفقود
ایدی . موسی الیه ١٦٩٧ سنه‌سنده والی
تعیین قانوب حین تعیین وانتخابندنبری نه

براً نه ده بحراً تجاوزی برحركتده بولنه‌میوب یالكز بولندیغی موقع ایله مستعمره‌نك حدودی داخلنده اولان بعض نقاط مهمه‌یی خارجدن وقوعبولان هجوملره قارشو مدافعه ایده‌بیلمكدن بشقه برایش كوره‌میور ایدی . حالبوكه بوبابده‌كی موفقیتی‌ده ینه دشمنك حال حاضرینه نظراً ایدی . زیرا مهاجلر تزیید قوت ایده‌جك اولور ایسه مارکی دامبله‌مور هیچ برشی یاپه‌میه‌جغنی پك اعلا بیلیور ایدی .

آنتیل اطه‌لری اره‌لرنده سفائن تجاریه‌یی یاقه‌لامق ایچون طولاشمقده اولان « فلیبوستیه » لردن یعنی قورصانلردن فرانسه حكومتی اولجه پك زیاده استفاده

ایده‌مامش ایدیسه‌ده بو محاربه‌لر اثناسنده
قورصانلرك غیرتلرندن ایجه بر فائده حصوله
کلمشدر . قورصانلر دکز محاربه‌لرنده خیلیجه
مهارت وملکه کسب ایتمش اولدقلری کبی
مدت مدیده‌دنبری آنتیل اطه‌لری صولرنده
طولاشمقده اولدقلرندن بوطرفلرك هر درلو
احوال طبیعیه‌سنه اك ماهر قپودانلردن
زیاده واقف ایدیلر . ایشته بوقسم ارباب
وقوفدن اولان فلیبوستیه‌لر انکلیز سفائن
حربیه‌سنه اصلا راحت و یرمدکلرندن
بونلر هیچ برطرفده طوره‌میوب اره‌صره
قورصانلرك وقوعبولان هجوملرندن ناشی
دوچار خسارات عظیمه دخی اولمقده ایدیلر .

قورصانلرك جزایر مذکوره ارەسنده
جولانلری کوچوك آنتیل مستعمره‌سی

اهالیسی ایچون بر درجه‌یه قدر تأمین استراحت ایتمکده ایدی . مع مافیه ینه هر زمان هانکی طرفدن بر دونما ظهور ایده‌جکی مسئله‌سی اهالی‌یی قورقوتمقده ایدی .

بوحال ریسویق معاهده‌سنه قدر دوام ایدوب بو معاهده‌نك وقوعی اوزرینه صلحده تأمین ایدلمش ایدی . بو محاربه‌لرك ظهوری اوزرینه دیگر مستعمراتده اولدیغی کبی کوچوك آنتیل مستعمره‌سنك ده اداره‌سنده‌کی انتظامه خلل کلدرك تجارت وزراعتده ده عطالت کلمش اولدیغی درمیان ایدلمش ایدی . بوکبی احوال طبیعیه هر زمان وهر یرده تصادف اولنه‌دیغی کبی کوچوك آنتیل اطه‌لرنده دخی تصادف ایدلمش ایسه‌ده

بوراده بر بشقه حال دها مشاهده ایدلمشدر.
بو اطه‌لرك هر بری عادتا تحت محاصره‌ده
اولدقلری حالده دخی داخلاً پك چوق
قریه‌لر تأسیس ایدیلوب بر یاندن نفوسی‌ده
تزاید ایتمش ایدی. زراع شکر اخراج
ایده‌مامه‌لری یوزندن متضرر اولمه‌لرینه
مقابل پتاتس زرعنه باشلایوب بویوزدن
بر آز استفاده ایلمش ایدیلر. دیکر برطاقم
ارباب زراعت‌ده «روقو» وپاموق یتشدیر-
مکه باشلایوب هله بنیامین آقوستا نامنده
زنکین بریهودی متعدد قاقائو فابریقه‌لری
انشا ایتدیردیکندن برمدت صکره بعض ارباب
تجارت‌ده مومی الیهی تقلیداً فابریقه‌لر
یاپدیرمش اولدقلرندن قاقائو دخی تجارتك
مهم برشعبه‌سنی تشکیل ایلمش ایدی.

مناقب سیاحین

فرانسه ادبای مشهوره‌سندن شاتوبریانك صورت
سیاحتیله سائر ارباب فندن بعضلرینك سیاحات
وکشفیاتنی حاویدر

محرری : مصطفی رفیق

سکزنجی جلد

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله

ترجمان حقیقت غزته‌سنه درج ایدلدکدنصکره
کتاب شکلنده دخی طبع اولندی

استانبول

۱۳۱۰

{ مارتنیق ایله کوآده‌لوپ }

« اطه‌لرنده‌کی صورت معیشت »

کوچوك آنتیل اطه‌لرندن اڭ زیاده شایان دقت و حائز اهمیت اولانلرینك صورت اداره‌لرینه دائر خیلی معلومات ویردکدن صکره جزایر مذکوره‌نك ینه باشلیجه‌لرندن اولان مارتنیق و کوآده لوپ اطه‌لری اهالیسنك صورت معیشتلری حقنده‌ده بروجه آتی براز معلومات ویره‌لم :

برمدقق ایچون برجدیدك بوطرفلرنده‌کی قولونیلر اهالیسی قدر شایان تدقیق بر

شی اولەمز . اوزمانلر دخی آمریقانك پك
چوق طرفلرنده از هر جهت اثر غرابت
کورلمکده ایدی . ایشته حالا آمریقالیلرك
کورولمکده اولان بیك درلو اطوار ،
حرکات واعتیادات عجیبەلری او زمانکی
ظنون غریبەلری نتایجندندر .

آوروپادن کلەرك هنوز رنك اصلیلرینی
محافظە ایتمکده اولان بیاضلر بو مستعمرەنك
« آریستوقراسی » صنفنی تشکیل ایلمکده
ایدیلر . ملزلر ایسە دیکر صنوف عادیەایلە
صنوف عالیە ارەسندە بر صنف متوسط
تشکیل ایدرك رنکلری اسمر اولدیغی
مناسبتیلە « رنکلی آدملر » نامنی المقدەدرلر .
الك زیادە فعال وصنعتکار اولان صنف
بو ایدی . بونلرك غیرت و جسارتلری پك

مشهور اولوب مستعمره نك اك مهم امورینی
درعهده ایلمش ایدیلر . ذوق و اکلنجه لرك
کافه سی « آریستوقراسی » صنفنه مخصوص
ایدیسه ده متوسط اولان صنف مذکور
افرادینك ده کندیلرینه مخصوص ذوق
وصفا عالملری بولنمقده ایدی .

آفریقادن کتیریله رك برمدت تحت
اسارتده بولندیرلمش اولان عمله یه کلنجه :
بونلر اوچنجی صنفی تشکیل ایتمکده
ایدیلر . ایکی اولکی صنفلرك صورت
معیشتلرنجه بیوك برفرق یوق ایسه ده بونلرك
کوچك آنتیل اطه لرنده بولنانلریله امریقانك
دهاسائر طرفلرینه نقل ایدیله رك استخدام
ایدلمکده اولان آفریقالیلرك احوالی نظر
دقته النه جق اولور ایسه عمله ٔ مذکوره

آفریقادن برجدیده نقل ایدلمش اولمغله اطوار وحرکتلرنجه همان هیچ بر تبدل حصوله کلمامش کبیدر .

بو اوچنجی صنف افرادندن هر زمان آزچوق استفاده ایدلمکده ایدیسه ده کورد کلری ایش دائما انغاریه نوعندن اولدیغی ایچون دقت واهمیتله چالشمز ایدیلر . حتی بونلرك دقتسزلکلری یالکز مستعمراتده دکل اوروپاده بیله مثل حکمنه کیره رك بعض مشهور رومانلرده صره سی کلوب ده آفریقالی عمله نك احوالنه دائر معلومات ویریله جك اولورایسه قیدسزلقلریله دقتسزلکلری دیکر هرنوع احوال غیرلایقه لرینه ترجیحاً درمیان ایدیلور واسبابی ده تعیین قلنور ایدی . حتی شمدیلرده دخی آمریقاده کی

چفتجیلرك احوال اولیەلرینی مصور اولان فقره و حکایەلرده مستخدمین مذ کورەنك بو کبی احوالنه دائر معلومات ویرلدیکی کوریاور .

آفریقالی بوقسم عمله کندیلری ایچون تعیین قلنان وظیفەیی صوك درجەلرده جبروشدت اثری کوسترلمدکدن صکره اجرا ایدەمزلر ایدی . همان هر کون استراحتله زمان کچیرمك ارزوسندە بو لندقدن ماعدا فرصت بولدقجه هردرلو مسکرات استعمالنه جان آتمقدنده کیرو طورمز ایدیلر .

بونلرك الك زیاده سود کلری اکلنجه لردن بری « رقص » ایدی . فقط آمریقاده بعض صنوفدن اولانلرك وحشیلره مخصوص

رقصلری تقلید ایتمه‌لری کبی کندیلری ایچون بالکلیه یبانجی اولان برقومك رقصنی قبول ایتمیوب ینه آفریقاده منسوب بولندقلری قبائل افرادینك اعتیاد ایتمش اولدقلری اویون واکلنجه‌لری اجرا ایتمکی ارزو ایدرلرایدی.

الات موسقیه‌لری غایت بسیط اولوب طبق آفریقا وحشیلرینك اعمال ایلدکلری دودوك وترامپته‌لر کبی ایدی. بو ترامپته‌لر بر طرفی او یوله‌رق چوقور- لاتلمش اغاچ کوتوکلری اوزرینه کریلمش قویون دریسندن عبارت اولوب بعضاً کیتاره‌یه مشابه برنوع موسقی آلتی دها استعمال ایدرلر ایدی که بونك تللری یا بوکولمش قالین ایپکدن ویاخود قورو

دلمش قوش قورصاغندن یاپیلور ایدی ؛

سر بستیلری اعاده ایدلمامش اولان صنف مذکور افرادندن همان هرچفتلکده برقاچیوزی بولندیغندن بونلرجعدایرتسی کونلری اخشامی یعنی پازار کیجه‌لری غایت واسع اولان شکر قامشی و یاخود پاموق ترلالری جوارنده لطیف بر موقع انتخاب ایدرك اوراده اجتماع ایله کندی وطن اصلیلرینه مخصوص شرقیلری نغمه‌لری هپ بر اغزدن سویلیوب چالغی چالار و رقص ایدر ایدیلر • بونلرك تشکیل ایتدکلری شو اورکستروده آهنك آرامق موافق اوله‌مز ایسه‌ده هر حالده هم کندیلرینی همده بو کبی اکلنجه جمعیتلرینی تماشا ایچون اطرافده طو-

پلاشمش اولانلری اکلندیررایدیلر. الحاصل مستعمراتده بولنان زراع افریقالی عمله‌یی تحت تضییقده بولندیرمقله برابر بو صورتده‌کی ذوق و اکلنجه‌لرینك اجراسی خصوصنده اولدقجه سربست ده براقمقده ایدیلر .

عملهٔ مذکوره‌نك حریت و سربستیلری بوندن پك چوق زمان اول اعاده ایدلمش اولدیغندن الیوم او طرفلرده بونلرك او زمانکی احوالنه و صورت معیشتلرینه دائر اولان روایات ده ازالمقده‌در . امریقا چفتجیلری ایله اراضیٔ واسعه صاحبی اولانلر بونلری استخدام ایتدکلری زمان کیجه‌لری یاتمه‌لری ایچون کندی خانه‌لرینه قریب مناسب بر موقعده بر مقدار اراضی ترك ایدرلر ایدی .

بو اراضی اوزرنده افریقالی عمله گرو.
هندن اولانلر برر بیوك قولبه انشا ایدرك
اوراسنی عادتا برکوی حالنه قویار ایدیلر .
یاپدقلری قولبه‌لردن هر بری اوتوز قدم
طولنده واون بش قدم عرضنده اولوب
بردن زیاده پنجره‌لری یوق ایدی . اطرا-
فنی اوزونجه دیرکلر ایله احاطه ایدوب
بونلرك اوزرینه چامور ویاخود کیرج ایله
قاریشق چامور سوره‌رك ستر و محافظه
ایدرلر وقولبه‌لرك اوستلرینه‌ده قامشلر اوزاتر
ایدیلر .

بونلرك کیجه‌لری یاتمق ایچون آیروجه
یتاقلری یوق ایدی . ذاتاً هر زمان چیر
چپلاق گزه‌رك ینه بو صورتده یاتمغی اعتیاد
ایدنمش اولدقلرندن مستعمراتده استخدام

ایدلدکلری مدتجه‌ده یتاقده یاتمق نصل
اولدیغنی اوکرنه‌ماش ایدیلر. فقط طوپراق
اوزرنده‌ده یاته‌مدقلرندن قولبه‌لرك زمینه
حیوانات کوبره‌سنی سردکدن صکره بونلر
اوزرینه‌ده قامش یاپوب انكده اوزرینی
یاپراق ایله ستر ایدرك یاتمقده ایدیلر .
بعضلری ایسه چفتلك صاحبلرینك قاریوله
لرینی تقلیداً اغاجدن ایکی بصه‌مق یاپوب
بونلر اوزرینه اوچ درت دانه قدر اکلی
تخته اوزاتور وبونلر اوزرنده یاتار ایمشلر.

قولبه‌درونده‌اشیایه‌متعلق‌اولمق‌اوزره
بولنان شیلرده ینه اغاجدن یاپلمش برقاچ
قناپه ایله یمك پیشورمکه مخصوص بعض
قابلردن عبارت ایدی .

بونوع عمله‌یه آیلق ویاسائره‌صورتیله

پاره‌فلان و پرلمانكده ایدیسه‌ده هر صاحب
اراضینك استخدام ایتمكده اولدیغی افریقا
لیلره ینه كندی اراضیسی داخلنده برمقدار
یر كوستره‌رك بوراده كندی حسابلرینه
اوله‌رق چالشه‌رق هردرلو محصولاتدن
برر پارچه یتشدیرمه‌لرینه مساعده ایدلمسی
عادت حكمنی المش ایدی . بوندن ناشی
آفریقالی عمله كندیلرینه تخصیص ایدیلان
اراضیده ینه كندیلری ایچون توتون، پتاتس،
لحنه، داری ودها سائر محصولاتدن یتشدیر
دكلری كبی بونلرك برقسمنی پیوب فضله‌سنی
پازارلره كوتوره‌رك صاتمغده مأذون ایدیلر.
شو قدر واركه بونلری یتشدیرمك ایچون
یالكز استراحتلرینه تخصیص ایدیلان زمان
ایله پازار كونلری صباح آیيننك اجراسندن

صکره چالشمه‌لرینه مساعده ایدلمش ایدی.
بوزمانلر خارجنده ایسه یالکز منسوب
اولدقلری افندیلرینك خدمتلرینی ایفا
ایدوب انلرك امرلرینه تابع بولنورایدیلر.
عمله‌ٔ مذکوره‌نك کندی ترلالری
داخلنده چالشمه‌لری ایچون تعیین قلنان
زمان پك آز اولدیغی حالده دخی ینه
ایشلمك ایچون فرصت بولور وکندی
تعیشلرینه کافی محصولات یتشدیررایدیلر.
کوچوك آنتیل اطه‌لرینك فرانسه‌یه
تابع بولنانلری میانده پك چوغنك مارتنیق
اطه‌سنه ازهر جهت مشابهت تامه‌لری وار
ایدی. بونلراوزرنده بولنان قارائیبلردن
کافه‌سنك عادات مخصوصه‌لری ارەسنده
برفرق اولمدیغی کبی لسانلری ارەسنده‌ده

فرق یوق ایدی . برمدت صکره فرانسزلر بوجزایره‌کلمه‌رك برلشدکدن‌وا کثرمواقعی‌ده اعمار ایلدکدن صکره، اطه‌لرك یکدیکرینه اولان قریبتلری حسبیله بونلرك عادات وحرکاتی‌ارەسنده‌ده فرق کورلمامش ایدی.

کوچوك آنتیل اطه‌لرنده محصولات جهتیله‌ده بر فرق کورلمز ایدی . واقعا بعضلرنده یتیشان شکر قامشلری دیکر بعضلرنده اودرجهٔ مطلوبه ومکمله‌یه‌واصل اوله‌مامقده وبر طاقملرنده‌کی چوید اوتی دیکرلرنده بولنه‌مامقده ایسه‌ده عمومیتله نظر دقته النديغی صورتده جزایر مذکوره‌دن برنده بولنان محصولات دیکرلرنده دخی بولنمقده‌در .

کوآده‌لوپ اطه‌سنك ماری غالانت

وسن ـ مارتن نامل‌رنده‌کی توابعی داخل
حساب ایدلمدیکی صورتده یالکز مذکور
اطه‌نك نفوس موجوده‌سی ١١،٥٠٠ ی
متجاوز ایدی . بو جزیره اوزرنده بولنان
شهرلرك ایڭ ایجه مهم اولانلری میاننده
« باس ـ تر » شهری شایان دقت ایدیسه‌ده
بونکده بعض اسبابدن طولایی کسب
معموریت ایده‌مامش اولدیغنی اولجه ذکر
ایلمش ایدك . ١٦٦٠ سنه‌سنده تأسیس
ایدیلوب اره‌دن پك چوق زمانلر مرور
ایلدیکی حالده دخی ینه بیوجك بر کوی
حالنده قالمشدر . ١٦٩١ سنه‌سنده کوچوك
آنتیل اطه‌لرندن بعضیلرینی ضبط ایتمك
ایچون هجوم ایلمش اولان انکلیزلر طرفندن
احراق ایدلدیکی کبی بر دفعه‌ده شدتله

فيضان ايدن « اريس » نهری بوشهری
تماميله صو آلتنده براقه‌رق خراب اولمسنی
موجب اولمش ايدی . بو نهر كوآده‌لوپ
اطه‌سنك اك كوزل وواسع انهارندن اولوب
شهر مذكورك تمام اورته‌سندن مرور ايلديكی
جهتله لطافتنی تزييد ايتمكده‌در .

كوآده‌لوپ اطه‌سی « پوانت آپيتر »
شهری تأسيس ايديلنجه‌يه قدر كسب
معموريت ايده‌مامش ايدی . بو شهر جزيره‌نك
مناسب وموافق بر نقطه‌سنده تأسيس
ايدلدكدن صكره كوآده‌لوپ تجارتنك توسع
ايدرك محصولاتك ده سنه‌دن سنه‌يه تزايد
ايتمكده اولديغی كورلمشدر .

دومنيق اطه‌سنه كلنجه : بو جزيره
مارتنيق ايله كوآده‌لوپ اطه‌لری اره‌سنده

كائن اولوب كرك لطافتی وكرك موقعنك
اهميت فوق العادەسی اوالكی مبحثلرمزدن برنده
تعيين وايضاح ايدلمش ايدی . بوراده بر
علاوهٔ مطالعه قبيلندن اولمق اوزره شونی
خبر ويرەلم كه : بواطه بسبتون فرانسه
قطعەسنك بر پارچەسی اولوب قالمش
ايدی . ساحللری جداً كسب معموريت
ايدرك اينجه كوزل قريەلر وصيفيەلردن
ماعدا تجارت مركزلری‌ده تأسس ايتمش
ايدی . فقط شوراسی غريبدر كه بوقدر
برترقی كوسترمش اولان اوفق براطەنك
ايچرو طرفلرنده حالا كشف ايديلەمامش
يرلر واردر . زيرا اطەنك صعب المرور
اولان مواقعی زياده اولوب بوندن ناشی
قسم داخليسی همان تماميله قارائيبلرك

امکانه حصر وتخصیص ایدلمش ایدی.

۱۷۰۰ سنه‌سندن اعتباراً کوچوك آنتیل اطه‌لرینه یکدیکرینی متعاقباً پك چوق والیلر تعیین ایدلمش و بونلرك ده هر بری بالنسبه پك آز بر مدت اجرای حکومت ایلمشدر. بعضیلری بو طرفلرك هواسیله امتزاج ایده‌میوب دوچار اولدقلری مدهش خسته‌لکلر نتیجه‌سی اولمق اوزره هلاك اولدقلری کبی بعضیلری ده اداره‌یه اولان عدم اقتدارلرندن ناشی فرانسه‌یه جلب ایدلمش ایدیلر.

تاریخ مذکوردن اعتباراً کوچوك آنتیل اطه‌لرینك اداره‌ء امورینه تعیین ایدلمش اولان قونت آنز بر مدت صکره حمای اصفر علت مدهشه‌سنه طوتیلوب وفات

ایتدیکندن یرینه ژه‌تو نامنده برتوماندان
والی تعیین ایدلمش ایسه‌ده بونکده عمری
کفایت ایده‌میوب وفات ایلمش ایدی . بو
ایکی والینك کوچوك آنتیل اطه‌لرنده‌کی
مدت حکومتلری اوچ سنه‌یی تجاوز
ایتمامشدر .

١٧٠٣ سنه‌سی مارتنك یکرمی بشنجی
کونی مستعمرهٔ مذکوره‌یه والی صفتیله
ارسال ایدلمش اولان باشولت سکز سنه
قدر ایفای وظیفه ایلمشدر . بو اثناده
مستعمره‌نك احوالی براز انتظام کسب
ایتمك اوزره ایکن ظهور ایتمش اولان
محاربه‌لر اولکی انتظامکده آثارینی محو
ایلمش ایدیلر . المانیا ، ایتالیا ، هوللاندا
وانکلتره ایله اولان محاربه‌لر اثناسنده

فرانسه حكومتنك قوهٔ بحريه‌سی اولمد -
يغندن مستعمراتی محافظه ايده‌مامكده ايدی.
ديكر ياندن فرانسه‌يه قارشو بالاتفاق حرب
ايتمكده اولان حكوماتك الك زياده نظر
طمعنی مستعمرات مذكوره جلب ايديور
ايدی . اولكی مبحثلرمزدن برنده برقاچ
دفعه‌لر تعيين وايضاح ايدلمش اولديغی اوزره
قوهٔ بحريه‌لرنجه برنقصانلری اولميان انكلتره
وهوللاندا حكومتلری ۱۷۰۳ ده كوآده -
لوپ اطه‌سنه هجوم ايلمش ايديلر .

مستعمره اهاليسی هر زمان اولديغی
كبی بوهجوم اثناسنده‌ده الدن كلديكی قدر
غيرت ايدرك مهاجمينی كيرويه پوسكورتمش
ايديلر . بو بابده الك زياده غيرتی كور-
يلانلردن بری‌ده لا بانامنده‌كی برميسيونر

ایدی . مومی الیه عسکر جمع ایتدیکی کبی آیروجه آفریقالی عمله‌دن برقاچ طابور تشکیل ایدرک دشمنك دخولنه ممانعت خصوصنده برغیرت فوق‌العاده ابراز ینه موفق اولمش ایدی .

معلومدرکه ١٧١٣ ده وقوعبولمش اولان « اوتره‌خت» معاهده‌سی موجبنجه فرانسه حکومتی برجدیده بولنان مواقعندن بعضیلرینی انکلتره‌یه ترك ایتدیکی صره‌ده « تر — نوو » ایله « آقادی» یی دخی ترك ایدییور ایدی . بومعاهده نامه حکمنجه آنتیل اطه‌لرندن دخی برینی ترکه مجبور اولمش ایدی . حالبوکه بوجزایر مواقع سائره‌یه هرحالده مرجح اولدیغندن بونلردن هانکیسنك ویرلمسی لازم کله‌جکی

حقنده اوزون اوزادی‌یه مباحثات جریان ایلدکدن صکره نهایت « سن — قریستوف » اطه‌سنك ترکی تحت قراره النه‌رق بو قرار اجرا ایدلمش ایدی .

فرانسه حکومتنك « سن — قریستوف » اطه‌سنی انکلیزلره ترك ایدلمسی ایچون جزایر سائره‌یه ترجیح ایتمش اولمسنك برسببی ده اوته‌دنبری انکلیزلرك ذاتاً بو جزیره‌نك برنصفی اوزرنده ساکن اولملریدر . انکلیزلر اطه‌نك برنصفنه صاحب اولدقجه دیکر نصفی اوزرنده فرانسزلر ایستدکلری صورتده حرکت ایده‌میه‌جکلرندن کرك محصولاتنك برکتی وکرك هواسنك جیادتی جهتیله دیکر برطاقم اطه‌لره مرجح اولان بو جزیره‌یی فرانسزلر ترکه مجبوریت

حس ایتمشلر ایدی .

١٧١١ سنه‌سنده آنتیل اطه‌لر ینه والی نصب ایدلمش اولان قونت دوفیلیپو او زمانلر « سن — قریستوف » اطه‌سنده ایدی . مومی الیهك وفاتی اوزرینه اوغلی دوکسن یرینه والی تعیین ایدلدیکندن مارتنیق اطه‌سنده اقامتله ١٧١٧ سنه‌سنه‌قدر مستعمره‌یی پك کوزل برصورتده اداره ایدرك بوجهتله اشتهار ایلمش ایدی . فقط تاریخ مذکورده کوریلان لزوم اوزرینه دوکسن عزل ایدیله‌رك یرینه لاواران نامنده بری مارتنیق اطه‌سنه کوندرلمشدر .

لاواران غایت دقتلی وچالشقان برآدم اولدیغی جهتله کندیسندن اولجه پك زیاده

استفاده ایدلمش ایسه‌ده بالآخره كوردیكی لزوم اوزرینه شكر فابریقه‌لرندن بعضیلرینه تعطیل عملیات ایتدیرمسی هم زراعدن برقسمنك هم‌ده اهالینك منافعنه كلیاً مغایر كلدیكی جهتله مومی الیهك عزلنی استدعا ایدنلر بوكا موفق‌ده اولمش ایدیلر .

لاواران عزل ایدلدكدن صكره یرینه شوالیه دوفوكیه والیء عمومی نصب وتعیین ایدلمش ایدی . بوندن مقدم مستعمره‌نك هر نوع محصولاتندن النان رسوم پك اغر ایدی . بو ایسه برطاقم موانع تولید ایلدكدن ماعدا زراعت وتجارتك‌ده لزومی درجه‌سنده ترقی كوسترەمامسنی ایجاب ایتدیردیكندن شوالیه دوفوكیه‌نك اثر همت وغیرتی اوله‌رق ویركولر تخفیف ایدیلوب

بو تدبیرك ایسه آز زمانده بیوك بیوك فائده‌لری کورلمش ایدی . مارتنیق اطه‌سنك موقعی بورانك بر تجارت مرکزی اولمق اوزره تعیین قلنمسنی ایجاب ایتدیردیکی کبی لیمانلری ده کنیش اولدیغندن بر مدت صکره آوروپا ایچون آنتیل اطه‌لری میاننده بر « آنترپو » حکمنی المش ایدی .

جزیرهٔ مذکوره‌نك بو یولده اهمیتی بر قات دها آرتدیغندن قاقائو استحصالنه مخصوص اولان ترلالر بر قات دها تزیید وتوسیع ایدلمش ایدی . فقط ١٧٢٧ سنه‌سنده وقوعه کلمش اولان غایت شدتلی بر حرکت ارض سائر برطاقم ترلالری خراب ایتدیکی کبی قاقائو ترلالرینك خرابنی ده موجب اولمشدر . مع مافیه زراع پك زیاده بر

اثر غيرت كوسترەرك ترلالرك پك آز چاتلامش اولان يرلريني طوپراقلر ايله طولديروب تسويه ايتمش وديكر بعض مناسب محللرده دخي ترلالر آچمش ايديلر .

مستعمرەنك كسب معموريت ايتمسي ايچون يكيدن بعض اميدلر حاصل اولمش ايدي . هله برمدت صكره ظهوره كلان بعض وقايع مهمه كوچوك آنتيل قولونيسنك بر قات دها كسب معموريت ايدرك اهاليسنك يكيدن بر منبع ثروت كشف ايلمدلريني موجب اولمش ايدي .

وقايعك بورادە سرد ودرمياني پك‌ده لزوم داخلنده دكلدر . يالكز شوراسي شايان دقتدركه بربيوك غيرتي ايجاب ايتديرمش اولان وقايع نتيجه‌سي اولمق

اوزره استحصالنه مباشرت ایدیلان قهوه‌دن پك زیاده استفاده ایدلمكه باشلانمش ایدی كه بو بابده بروجه آتی براز معلومات ویرمكه مجبوریت واردر :

معلومدر كه قهوه استعمالی اون یدنجی عصرده توسع ایتمكه باشلامشدر . اوزماندن اول یالكز شرقلیلر قهوه استعمالنی كندیلرینه حصر ایلمش اولدقلرندن غربلیلر بونك صورت استعمالنه واقف دكل ایدیلر . یاخود بو بابده پك جزئی معلوماتلری وار ایدی .

١٦٩٠ سنه‌سنده ایدی كه هوللاندالیلر آوروپایه قهوه ادخال ایدرك بونك استعمالنی تعمیم ایده‌جك اولور ایسه‌لر بویوزدن پك زیاده استفاده ایده‌جكلرینی تخمین

ایلمش اولـدقلرندن موقادن جاوایه بر قاچ
قهوه فدانی کتیره‌رك اولا بورانك اقلیمیله
امتزاج ایتدیرمش وبعده‌صوند جزایر مجتمعه
سندن بعضلرینه‌ده قهوه فدانلری کوتوروب
او طرفلرده کثرتله قهوه استحصال ایتمکه
وبونوع یکی محصولدن آوروپایه هرسنه
خیلی مقدارینی ادخاله باشلامش ایدیلر .

١٧١٧ سنه‌سی ابتداسنده فرانسزلر
دخی قهوه تجارتندن زیاده‌جه استفاده
ایلمك ایچون « بوربون » اطه‌سی ایله
سورینام موقعنه وکویانه قهوه فدانلری
نقل ایتمش ایدیلر . ایشته کویان مستعمره
سنه نقل ایدیله‌رك اوراده تکثیر ایدلمش
اولان فدانلرك برمدت صکره قسم اعظمی
امریقای جنوبینك مواقع سائره‌سنه‌ده

نقل ایدلدکلرندن هرطرفده قهوه اغاجلری
یتشدیرلمکه باشلانمش ایدی [*] ینه بو
اثنالرده ایدی که ژامایيق اطه‌سنه‌ده قهوه
فدانلری نقل ایدیله‌رك اجرا ایدیلان تجربه‌
لرده قهوه‌نك اوطرفلرده پك كوزل یتیشه‌
جکی اکلاشلمش اولدیغندن جزیرهٔ مذکو‌
ره‌ده آیروجه بیکلرجه قهوه اغاجلرینی
استیعابه کافی اراضی تعیین وتخصیص ایدلمش
ایدی. بوصورتده آمریقانك اکثرمواقعنده
کثرتله قهوه استحصال اولنوب نهایت
آنتیل اطه‌لرینه‌ده قهوه‌فدانلری کتیرلمشدر.
قهوه فدانلری بویله بر طاقم اطه‌لره

[*] پارسده ایلك دفعه اوله‌رق تأسیس
ایدیلان قهوه‌خانه‌نك «سن ـ ژرمن» پنایرنده
و۱٦۷۲ده اناطوللی برخرستیان طرفندن تأسیس
وکشاد قلندیغی مرویدر.

نقل ایدیلیور ایسه‌ده بونلری ینه هراطه‌ده اقلیم ایله امتزاج ایتدیرمك قولای برشی اولمدیغندن بوبابده موفقیت حاصل اولنجه‌یه قدر خیلی زحمت چكیلیور ایدی . بوندن ناشیدرکه مارتنیق اطه‌سنده بونوع فدانلر انجق ١٧٢٨ سنه‌سنده یتیشدیرلمکه باشلانمشدر . بونلرك‌ده فرانسه‌دن مارتنیق اطه‌سنه ارسال ایدیلان ایلك فدانلرینك نقلینی قپودان ده‌قلیو درعهده ایلمش ایدی .

مومی‌الیه علم نباتاته پك زیاده مراقلی اولوب اولجه دخی آوروپادن آمریقایه بعض نوع نباتات كوتوره‌رك بونلرك مواقع مناسبه‌ده اقلیم ایله امتزاج ایلمه‌لرینه غیرت ایلدیکی کبی آمریقایه مخصوص بولنان نباتاتدن دخی بعضلرینی آوروپایه نقل

ایدرك یتشدیرملرینه غیرت ایلمشدر ٠

مومی الیهك فرانسه‌دن مارتنیق اطه‌ سنه نقل ایلمش اولدیغی قهوه فدانلرینی اوزمانلر فن نباتاتده‌كی تدقیقات و كشفیات مخصوصه‌سیله شهرت بولمش اولان ژوسیو نام عالم پارسده‌كی نباتات باغچه‌سنده یتشدیرمشدر ٠ ژوسیو قپودان ده‌قلیونك علم نباتاته اولان مراقنه واقف اولدیغی جهتله كندیسنه برهدیه اولمق اوزره بالذات یتشدیردیكی قهوه فدانلرندن برقاچنی مومی الیهه ویرمش ایدی ٠

ده‌قلیو بو فدانلری قورومالری ایچون هر حالده پك آز بر زمان ظرفنده مارتنیق اطه‌سنه كتیره‌رك اوراده اقلیم ایله امتزاج ایتدیرمك ایستدیكندن قومندانی

بولندیغی سفینه‌یه ممکن اولدیغی قدر بر
سرعتله یول ویرر ایسه‌ده هنوز بحر محیط
اوزرنده ایکن ظهور ایدن برفورطنه
کمی‌یی ایلرولمکدن منع ایدرك خیلی مدت
تبدیل استقامت ایلمسنی و بوندن ناشی
یولندن‌ده کیرو قالمسنی موجب اولور.

بو فورطنه‌یی متعاقباً ینه بحر محیط
اوزرنده هیچ برطرفدن روزکار اسمیه‌جك
درجه‌لرده برسکونت حاصل اولدیغندن
بودفعه‌ده قپودان ده‌قلیونك سفینه‌سی هیچ
برطرفه قملدانه‌مز. کوچ حال ایله آنتیل
اطه‌لرندن بری ساحلنه واصل اولور
اولمز — سفینه‌ده پك آز برمقدارده صو
قالمش اولدیغندن — ده‌قلیو معیتنده
بولنانلردن بعضیلرینی، صو تحریسی ایچون

أطه‌یه کوندرر ایسه‌ده بش اون ساعت قدر
دونوب طولاشدقدن صکره بر بارداقلق
دخی صو بوله‌مامقسزین عودت ایدرلر.

بونك اوزرینه سفینه‌ده موجود
بولنان صویی قپودان ایله طایفه‌لر تقسیم
ایلدکلرندن هرکس کندی حصه‌سنه
اصابت ایدن مقدار صویی محافظه ایدوب
پك زیاده براحتیاط ایله ایچر ایسه‌لرده
زواللی ده‌قلیو ذاتاً آز اولان صودن کندی
حصه‌سنه دوشن پك جزئی بر مقدارده کی
صو یك‌ده نصفنی ایچوب دیکر نصفنی
— قورومامالری ایچون — ژوسیونك
ویردیکی قهوه فدانلرینك کوکلر
ینه آهسته آهسته دوکه‌رك فدانلرینی
قوروتمامغه چالیشور. فقط بودرجه‌لرده

برغیرت کوستردیکی حالده دخی ینه قهوه فدانلرینك جمله‌سنی مارتنیق اطه‌سنه نقل ایده‌میوب بونلردن یالکز بردانه‌سنی کتیره‌مش ودیکرلری ایسه صوسزلقدن ناشی قورومش ایدیلر ·

ایشته الیوم مارتنیق اطه‌سنده بولنان قهوه اغاجلرینك کافه‌سی ترقیات وکشفیات فنیه اغورنده هر درلوفلاکت وتهلکه‌لری وبیك درلوموانع ومشکلاتی کوزه الدیره‌رق حیاتلرینی ده‌فدایه حاضربولنان فداکاراندن قپودان ده‌قلیونك کوچ حال ایله فرانسه‌دن کتیرمش اولدیغی بر فداندن نشأت ایلمشلردر که بووقعه حقیقةً شایان دقتدر، «مناقب سیاحین» مزده دها بوکا مماثل ارباب فندن پك چوقلرینك فداکارلقلرینی نه

درجه‌لره ایصال ایلمش اولدقلری تعیین قلندیغی
کبی ایلرویه طوغری آیروجه بسط و درمیان
ایدیله‌جك و اثرمزك طوغریدن طوغری‌یه
کشفیات فنیه، تدقیقات علمیه طرفدارانه
مخصوص و منحصر بولنه‌جق اولان مباحثنده
بوکبی ارباب غیرت وفضیلت حقنده
اوزون اوزادی‌یه معلومات ویریله‌جکدر.

قهوه فدانلرینك مطلوبه موافق بر
صورتده یتشدیرلملرینه مارتنیق اطه‌سی
اهالیسی موفق اولدقدن صکره اوزمانه‌قدر
کورلمامش بردور ترقی و تجدد حصوله
کلمش ایدی. نته‌کم مستعمرات سائره‌ده
دخی بوکبی بردور ترقی‌یه دفعاتله تصادف
ایدلمش ایدی. شوقدر وارکه مارتنیق
اطه‌سنك بودور تجددی مستعمرات

سائره ادوار ترقیاتنه مقیس اولەمز . زیرا ۱۷۳٦ سنه سندن اعتباراً یالکز مارتنیق اطه‌سی سنوی اوتوز بش میلیون فرانقلق اشیا و محصولات ارسال اتمکه باشلامش ایدی که بونلرك کافه‌سنی کرك فرانسه‌یه و کرك سائر مواقعه نقل وایصال ایچون ینه برسنه ظرفنده جزیرهٔ مذکوره‌یه ایکیوزی متجاوز کمی یناشور ایدی . لیمانلره داخل اولان سفائنه ذخیره سائره طولدیرلمسی ایچون مختلف قومپانیالر ایله سائر ارباب تجارتك استخدام ایلدکلری افریقالی عمله و حماللرك یتمش ایکی بیك کشیدن زیاده اولدقلری اوزمانلره مخصوص بولنان بعض استاتستیق جدوللرنده معین و محرردر .

کوآده‌لوپ اطه‌سی دخی بو دور
تجدده خیلیدن خیلی براثر ترقی و معموریت
کوسترمش ایسه‌ده ینه هر حالده مارتنیق
اطه‌سی قدر شایان دقت واستفاده برحالده
دکل ایدی . بوجهتله کوچوك آنتیل
اطه‌لری میانده مارتنیق اطه‌سندن صکره
ترقی ومعموریت نقطهٔ نظرندن ایکنجی
بر جزیره اولمق اوزره تعیین قلنه‌بیلمکده
ایدی . ۱۷۶۹ سنه‌سنده اجرا ایدلمش
اولان تحریر نفوس اثناسنده کوسترلدیکی
اوزره کوآده‌لوپ اطه‌سنك نفوس موجو-
ده‌سی اللی بیکی متجاوز اولوب بونکده
یالکز طقوز بیکی آوروپادن کلمش ایدی .

برازه‌لق تماميله تحت اداره‌یه النه‌مامش
اولان « سنت - لوسی » اطه‌سی برمدت

صکره فرانسزلرك تحت تصرفلرینه
کچدیکندن ازهر جهت حائزلطافت اولان
بواطهاوزرنده فرانسزلر پك کوزل ومنتظم
قریه‌لر تأسیس ایتمشلردر . بوقریه‌لرك
برقسمی مرور زمانله توسع ایلمش اولد .
یغندن الیوم امریقانك جداً اك مکمل
ومنتظم شهرلری میاننده تعداد وتعیین
ایدیله‌جك بردرجه‌یه کلمشلردر .

بودور تجدده غرناده اطه‌سی دخی
ترقی ایلمش ایدی . فرانسزلر بوراده دخی
یرلشدکدن صکره اك موافق نقاطده قریه‌لر
وجوده کتیرمش ایدیلر . فقط سنت ـ قروا
اطه‌سی مدت مدیده فرانسه حکومتنده
قالمامشدر .

١٧٣٣ سنه‌سنده دانیمارقه ایله عقد

ایدیلان معاهده موجبنجه « سنت ـ قروا »
اطه‌سی حکومت مذکوره‌یه ترك ایدلمش
ایسه‌ده بوکا مقابل فرانسه حکومتنك
معاملات تجاریه‌سنه وبوجزیره‌یه متعلق
اولان امور سائره‌سندن بعضیلرینه مساعده
ایدلمش الحاصل جزیرهٔ مذکوره بعض
شروط معینه تحتنده اوله‌رق دانیمارقه‌یه
تسلیم قلنمش ایدی .

مستعمره‌نك ینه بو صورتده بردور
ترقی‌یه کیره‌مش اولمسنی انکلیزلر خوش
کوره‌میوب کوچوك آنتیل اطه‌لرینك
تکرار بعض مواقعنه هجوم ایتمك ایستیور
ایدیلر . بوبابده‌کی مقصدلرینی برمدتجك
اولسون صاقلایه بیلمش ایسه‌لرده پك زیاده
کیتمه‌ زمان بوله‌مدقلرندن نهایت ١٧٤٤

سنه‌سنده اعلان حرب ایتمشلر ایدی ·

آنتیل اطه‌لری جوارنده وقوعبولان محاربات بحریه‌ده فرانسزلر اییجه ضایعات وخساراته دوچار اولمش ایدیلر · حالبوکه بوکا مقابل انکلیزلرك ده ضایعاتی زیاده ایدی · آنتیل اطه‌لرنده کندیلرینه التجاگاه تعیین ایدرك کچنمکده اولان قورصانلر انکلیزلری هرزمان درلو درلو زیانلره خساراته دوچار ایتمکدن کیرو طورمامقده ایدیلر · هله بردفعه اللی یی متجاوز قورصانلر مکمل سلاحلر ایله انکلیزلرك برقسمی اوزرینه هجوم ایدرك اخذ انتقام ایتمش ایدیلر ·

قورصانلر ایله انکلیز بحر یونی آره‌سنده وقوعه کلان بو محاربه‌لر فرانسزلر میاننده

دخی محـاربات بحریه یه واقف کیمسـه‌لر بولندیغنی اثبات ایلمش ایدی . بو محاربه‌لر ایبجه بر مدت دوام ایلدکدن وهر ایکی طرف طرفده‌ده خیلیجه تلفـات وقـوعه کلدکدن صکره ۱۷٤۸ سنه‌سنده «اکسلاشـاپل» معاهده‌سی وقوعبولوب محاربات بحریه‌یه‌ده نتیجه ویرلمشدر .

معـاهدهٔ مذکـوره‌دن صکره آنتیل اطه‌لری اهـالیسی یکیدن بر دور تجـدده کیرمشلردر . زراعت وتجارت ایله معاملات سائره‌جه حصوله کلمش اولان عدم انتظام آثاری برطرف اولوب زراع برقات دها غیرتله وظیفه‌لرینك اجراسنه مسـارعت ایتدکلری کبی فرانسه‌نك دخی هر طرفندن برطاقم کمیلر تهلکه‌سزجه کلمکه باشلامشلردر .

بر جدیدك بو طرفلری حقیقةً منبت ومحصولدار اولدیغی وسفائن تجاریه‌نك‌ده ممری بولندیغی جهتله محاربه‌لر اثناسنده حصوله کلان ضرر وزیان آز زمان ظر- فنده تضمین ایدلمکده ایدی . بودفعه سنه‌لرجه مدت دوام ایتمش اولان محار- به‌لر اثناسنده آنتیل اطه‌لری خیلی بیوك زیانلره دوچار اولدیغی حالده دخی زراعت وتجارتنك کسب ایلدیکی وسعت واهمیت سایه‌سنده بو زیانلرینی تضمین خصوصنده بیوك بر زحمت چکلمامش ایدی .

آنتیل اطه‌لرینك بودور تجددنده الك اول دومنیق اطه‌سی کسب معموریت ایتمش ایدی . بو جزیره‌نك قسم اعظمی وحشیلره مخصوص قریه‌لر ایله محاط ایکن

بالآخره اوروپالیلرك کوستردکلری رغبت
فوق‌العاده نتیجه‌سی اولمق اوزره وحشی
کویلری قالدیریله‌رق بونلرك یرینه غایت
کوزل وجسیم خانه‌لردن متشکل کویلر
وشهرلر تأسیس ایدلمش ایدی ٠

دومنیق اطه‌سنده و بودور تجدد
اثناسنده انشا اولنان بلاد مشهوره ومهمه
دن بریده « روزو » نامنده کی شهردرکه
قاپلیجه‌لریله مشهوردر ٠ اطراف وجوا.
رنده وولقانلر بقایاسی بولنوب صیجاق
صولریله سائرنوع معدن صولری زیاده‌در٠
آوروپالی ارباب ثروتدن برقسمی یاموقتاً
ویاخود دائمی صورتده اولمق اوزره دومنیق
اطه‌سنه کله‌رك اقامت ایتمکه باشلامش
ایدیلر ٠ الحاصل آنتیل اطه‌لرینه تابع

مارتنيق اطه‌سيله كوآده لوپ اطه‌سی او زمانلر جزایر بحر سفیدك الك لطیفلری درجه‌سنده بر اهمیتله تلقی ایدلمكده‌ایدیلر. واقعا بر درجه‌یه قدرده‌اویله‌در. شو قدر كه بحر سفیدك لطافت فوق‌العاده‌لریله مشهور بولنان اطه‌لر ینك قیمتلرینی برقات دها آرتدیران برشی وار ایسه‌اوده‌بونلرك احوال ماضیه‌لریله تاریخاً اهمیت مخصوصه‌لری اولان پك چوق وقایعك محل حدوثی وبالخاصه بوكونكی مدنیت غربیه‌نك منبع ظهوری اولمسیدر. مع مافیه آنتیل اطه لر ینك‌ده آیروجه بر اهمیت موقعیه‌سی اولدیغندن فرانسزلر سائرقولونیلردن زیاده آنتیل اطه‌لری مستعمره‌سنك استقبالنی پك پارلاق بولمقده‌ایدیلر.

معلومدرکه ۱۷۵۰ سنه‌سنده یدی
سنه محاربه‌لری باشلامش ایدی . بو
محاربه‌لر فرانسه حکومتی ایچون مواقع
سائره‌ده‌کی نقاط مهمه‌سنی غائب ایتمك
جهتیله بر سوء نتیجه حاضرلامش اولدیغی
کبی آنتیل اطه‌لری ایچون نتایج حسنه‌یی
موجب اوله‌مامش ایدی . حتی اوجه‌جزایر
سائره‌نك احوالندن بالمناسبه بحث ایتدیکمز
صره‌ده درمیان ایتمش اولدیغمز اوزره
« سن - دومنغ » اطه‌سی ایله برابر آنتیل
اطه‌لرینك کافه‌سی انکلیزلرك ید ضبطنه
کچمش ایدی . انکلیزلر ۱۷۵۹ ده کوآده
لوپ اطه‌سنه هجوم ایدرك ضبط ایتمش
۱۷۶۲ ده مارتنیق ایله غره‌ناد اطه‌لرینی ده
تحت تصرفه ادخال ایلمش ایدی .

ینه بوندن اولکی مبحثلرمزده بسط
و بیان ایدلدیکی اوزره ١٧٦٣ سنه‌سنده
وقوعبولان پارس معاهده‌سی فرانسزلری
بسبتون متضرر ایتمش ایدی . زیرا بو
معاهده حکمنجه فرانسه حکومتی هندستانده
بولنان مستعمره‌لرندن واز کچه‌جکی کبی
آمریقاده دخی قنادا ایله لوئیزیان مستعمره‌
لرینی ودومنیق ایله غره‌ناد اطه‌لرینی
ترك ایلیه‌جك ایدی. برکت و یرسون که
برمدت صکره مارتنیق وکوآده‌لوپ اطه
سیله سنت ـ لوسی جزیره‌سنی فرانسه
حکومتنه اعاده ایدلمشدر.

{ فرانسه یه تابع آنتیللر }

« ۱۷۸۹ دن صکره »

آنتیل اطه‌لرندن برقسمی الدن چیقارلدقدن صکره فرانسه حکومتی یالکز تحت تصرفنده قالمش بولنان جزایر مذکوره‌نك اعمار واصلاحی وبونلرك تجارتلرینك توسیعی ایچون صوك درجه‌لرده برغیرت کوسترمکه باشلامش ایدی . اوزمانه قدر کوآده‌لوپ ایله مارتنیق اطه‌لرینك اداره‌لری مشترك اولوب هر ایکیسی ده یالکز بروالینك اداره‌سی آلتنده بولنمقده ایدیسه ده بودفعه حکومت مذکوره اصلاحات جدیده‌یه تشبث ایلمسی اوزرینه

بو ایکی اطه‌نك اداره‌لرینی تفریق ایدرك ایکیسنی ده آیری آیری اداره‌یه باشلامش ایدی .

فرانسه حکومتی کوآده‌لوپ اطه‌سندن ۱۷۶۳ سنه‌سندن بدأ ایله برصورت جدیه‌ده استفاده ایده بیلمکده ایدی . حتی الك اول « پیتر لیمانی » دینلان جسیم لیمان ایله جوارنده‌کی اراضیدن تأمین استفاده ایدلمکه باشلانمشدر .

بو لیمانه ویرلمش اولان پترس نامی ؛ برکیجینك اسمندن اخذ ایدلمشدر . بو کیجی وقتیله بعض اسبابدن ناشی برەزیلیا طرفلر-ندن فرار ایدرك کوآده‌لوپ اطه‌سنه کلمش وجزیره‌نك الك اول بو لیمانه التجا ایدوب برده اوفق قولبه انشا ایلمش ومرور زمانله

یاننده دها بر طاقم آدملر طوپلانمش اولدیغندن بونلرکده یاپدقلری قولبه‌لرله بالاخره بولیمان نهایتنده اوفق برقریه تشکیل ایتمشلردر.

بوقریه برمدت صکره برقات دها توسع ایدرک عادتا شهر حالنی المش اولدیغندن «پوآنت ـ آ ـ پیتر» نامی ویرلمش ایدی. فرانسه حکومتی بو شهرك توسیع و تنظیمی خصوصنه جداً اهمیت ویردیکی کبی لیمانك دخی پك موافق اولمسی آز زمان ظرفنده مکمل ومنتظم بربندر تجارت اولمسنی موجب اولمش ایدی.

١٧٨٠ سنه‌سنده ظهور ایدن مدهش برحریق بوشهرك قسم اعظمنی محو ایلمش ایسه‌ده اهالیسی دیکر مواقعه یایلمیوب ینه «پوآنت ـ آ ـ پیتر» شهرینك اعمارینه

حصر مشغولیت ایلمش اولدقلرندن یکیدن تأسیس وتوسیع ایدلدیکی کبی بر اره‌لق دائرهٔ حکومت دخی اورایه نقل ایدلمش ایدی ・

بو اثناларده مارتنیق اطه‌سنک تحکیمی لزومی حس ایدلدیکی جهتله برقاچ بیوك قلعه‌لر انشاسنه مباشرت ایدلمش ایدی ・ ازجمله بوربون اطه‌سنك « غارنت » طاغی دنیلان مرتفع نقطه‌سی اوزرینه بیوجك برقلعه انشا ایدلمش وبو عملیات انشائیه‌یه نهایت ویریله‌رك جزیره‌نك خارجدن وقوعبوله‌جق هجوملره قارشو مدافعه ومحافظه‌سی تأمین ایدلدکدن صکره بوربون اطه‌سنك‌ده آرتق تمامیله فرانسه‌نك تحت تصرفنه کیرمش اولدیغنه قناعت کامله حاصل اولمش

ایدی . قلعه واستحکاملرك انشاسندن مقدم
ایسه جزایر مذکوره‌نك محافظه‌لری تأمین
ایدیله‌مامش اولدیغندن حکومات سائره
طرفلرندن هر زمان ضبط ایدیله‌بیله‌جکی
احتمالی وار ایدی .

بو اثنالرده فرانسه قرالی اون التنجی
لوئینك وفاتی وقوعه کلمشدر . قرال مشار
الیه مستعمراتدن بعضلرینك اعمارینی ارزو
ایلدیکی کبی آنتیل اطه‌لرینك ده کسب
معموریت ایلمسنه غیرت ایتمش وحتی فرانسه
حکومتنك اولکی قوهٔ بحریه‌سنی اعاده ایلمسی
ایچون بعض تشبثات مهمه‌ده بولنمش ایسه‌ده
بوکبی تشبثاتدن برنتیجه حاصل اوله‌مامش
ایدی . یدی سنه محاربه‌لرندن طولایی
فرانسه حکومتی هرحالده هم اخذ انتقام

ایلمك هم ده اعادهٔ مظفریت ایتمك ایچون یکیدن اعلان حرب ایدرك انکلیزلر ایله براً وبحراً محارباته کیریشمشدر .

بو محاربه‌لرك نتیجه‌سی اولمق اوزره غلبه ومظفریت فرانسه طرفنده قالوب ۱۷۸۳ ده ورسایل معاهده‌سی وقوعه کلمش ایدی . بو معاهده موجبنجه فرانسه حکومتی اولجه تحدید ایدلمش اولان بعض حرکاتنده سربست براقلدیغی کبی آفریقاده‌کی « سنه‌غال » مستعمره‌سیله آنتیل اطه‌لرندن « تاباغو » اطه‌سی‌ده کندیسنه ترك اولنمش ایدی .

معاهدهٔ مذکوره‌یی متعاقباً مستعمراتده ینه بردور ترقی حصوله کلوب زراعت وتجارت اییجه ترقی ایلمش ایدی. بودورك

ادوار سائره‌یه مقیس اولمیوب اپجه مدت دوام ایده‌جکی حقنده قناعت حاصل اولمش ایدیسه‌ده بوبابده‌کی مطالعاتك خیالدن بشقه برشی اولمدیغی بالاخره کورلمشدر ٠

آنتیل اطه‌لری فرانسه‌ده ١٧٨٩ ده ظهور ایدن بعض وقایع اثناسنده تکرار انکلتره حکومتنك تحت تصرفنه کچمش ایدیلر ٠ انکلیزلر بوفرصتدن بالاستفاده جزایر مذکوره‌یی ضبط ایتدکلری اثناده اطه‌لرك تمامیله ودائمی صورتده کندی تحت تصرفلرنده قاله‌جقلرینه امین اوله‌مدقلرندن اعماری خصوصنه غیرت ایلمامش ایدیلر ٠ فی‌الحقیقه آنتیل اطه‌لری بودفعه‌ده ١٨٠٢ سنه‌سنه‌قدر انکلیزلرك النده‌قالوب اوتاریخده وقوعبولان آمیه‌ن معاهده‌سی موجبنجه

جزایر مذکوره تکرار فرانسه‌یه اعاده ایدلمشدر .

اره‌دن بر سنه مرور ایدرایتمز تکرار انکلیزلر ایله محاربه‌لره مباشرت ایدلمش ایدی . فقط بودفعه محاربه‌لره مباشرت ایدیلور ایدلمز انکلیزلر سنت‌ـلوسی ایله تاباغو اطه‌لرینی ضبط ایلمشلردر . بعده ۱۸۰۹ و ۱۸۱۰ سنه‌لرنده مارتنیـق ایله کواده لـوپ اطـه‌لری دخی بوصورتله ضبط ایدلمش ایدی . فقط بونلردن بعضـلری برمدت صـکره تکرار اعاده ایدلدکلرندن ۱۸۱۵ سنه‌سندن بوکونه‌قدر فرانسه حکومتنك آنتیل اطه‌لرنده‌کی نفوذی طه‌یالکز بعض الراوزرنده جاری قالمشدر . شـوقدر وارکه سـنت لوسی ایله تاباغـو اطـه‌لری اعاده ایدیله‌مدکلرندن انکلیزلرك

النده قالوب سن — بارتەلمی اطه‌سی ایسه
اسوچ حکومتنه فروخت ایدلمش ایدی .

بومدت اثناسنده آنتیل اطـه‌لرنده اك
زیاده شـایان دقت اولان وقایعـدن بری
زراعـك اسرا استخدام ایتملرینك بالکلیه
تحت ممنوعیته النمش اولمسیدر . بوممنوعیت
اوزرینـه ارباب زراعت بریاندن یرلی
وحشیلری استخدام ایلدکلری کبی بریاندن‌ده
چین وسائر طرفلردن کونده‌لك ایله استخدام
ایلمك ایچون عمله جلبنه باشلامش ایدیلر .

مستعمرات تاریخنه عطف نظر دقت
ایدلدیکی زمان اك اول نظر دقتـه چارپان
احوال ووقایعـدن بری‌ده زراعـك اسرا
استخدام ایتمش اوللری مسئله‌سیدرکه بوندن
اولجه دخی بحث ایدلمشـدر . فی‌الحقیقـه

آمریقالی چفتجیلر امور زراعیه‌یه مباشرت
ایلدکلری زمان نصلسه آفریقا قطعه
سندن کیلرطولوسی کتیرلمکده اولان اسرایی
استخدامدن استفاده ایدر ایدیلر.
حالبوکه بالآخره اسرای مذکوره
بوراده سرد ودرمیانه لزوم کوریله‌میان
بعض احوالدن طولایی منتظماً چالیشمیوب
امور زراعیه‌نك بیك درلو موانع ومشکلاته
دوچار اولمسنه سببیت ویره‌جك پك چوق
وقایعك ظهورینی ایجاب ایتدیردکلرندن
بالآخره مستعمرات زراعی ذاتاً بونلری
استخدام ایده‌میه‌جك برحاله کلمش ایدیلر.
بونك اوزرینه بوقسم ایشجیلرك استخداملری
منع اولنور اولنمز زراع ممالك سائره‌دن
عمله جلبنه مجبوریت قطعیه حس ایلمش

ایدی . واقعا زراع بو یوزدن بدایتده پك زیاده متضرر اولمشدر . زیرا اولجه باد هوایه کبی برصورتده یاپدیردقلری ایشلری بالاخره پاره ایله یاپدیرمق مجبوریتی التنده قالمش ایسه‌لرده آمریقانك بوکبی مستعمرات اراضیسی فوق العاده منبت و محصولدار اولدقلرندن حصوله کلان ضرر وزیان آز زمان ظرفنده تضمین ایدلمشدر .

ایشته فرانسه حکومتنك مستعمرات سائره‌سیله آمریقا قطعه‌سنك بالاخره مستعمره حالنه قونلمش اولان قطعه‌لری وآنتیل جزایر مهمه‌سی حقنده‌کی وقایع بوندن عبارت اولوب بزجه بوکبی مباحثدن صکره الك زیاده شایان دقت و موجب استفاده اولان جهت آوروپاده تدقیقات فنیه‌لری

وآمریقاده کی تتبعلری ایله شهرت فوق العاده
اکتسابنه موفق اولمش بولنان بعض ذواتك
بر جدیدده کی سیاحتلریدرکه انلردن ده
بوندن صکره کی مبحثلرمزده مختصراً معلومات
ویره جکز.

{ شاتو بریانك سیاحتی }

فرانسه ادبای مشهوره سندن شاتو بریانك سیاحتیله نیاغارا شلاله‌سنی زیارتی ومشاهدات سائره‌سنی حاویدر

{ یکرمی التنجی مبحث }

فرانسه ادبای مشهوره سندن اولان شاتوبریانك آمریقاده‌کی سیاحتی شایان دقت اولوب مومی الیه قبائل وحشیه‌دن بعضلرینك احوال وحرکاتنی پك مکمل برصورتده تدقیق ایتمش وبعض اثرلرنده بونلره دائر معلومات‌ده ویرمش اولدیغندن کرك صورت سیاحتنه وکرك وحشی قبیله‌لری حقنده‌کی تدقیقاتنه مخصوص اولمق اوزره بزم‌ده بواثرده آیروجه برمبحث تشکیلی ایتمکلکمزه لزوم کورلمشیدر .

شاتوبريانك ترجمهٔ حالنه واقف اولانلر بيلورلركه موسی اليه خيالات شاعرانه‌سی منبسط اولانلردن بری اولديغی جهتله سياحتدن پك زياده متلذذ اولمقده ايدی . هر كون يكی برمنظره ايله تنوير عيون ايلمك ايستديكندن و برعتيقده ايسه يكيدن كوروب تماشاسندن متلذذ اولمغه شايان برموقع تصور ايده‌مديكندن ازهرجهت لطافت فوق العاده سندن بحث ايدلمكده اولان برجديده كله‌رك اجرای سياحت ايلكی پك مناسب بولمش وحتی بوارزوسنی اجرا ايدرك هنوز پك كنج ايكن آمريقايه كلمش ايدی .

اوزمانلر بوكونكی جاهير متفقه تشكل ايتمك اوزره اولوب مشهور واشنغتوننك

اجرا آتی ایسه بتون اوروپالیلرك ده نظر
تحسین وتقدیرلرینی جلب ایتمکده ایدی ·
۱۷۹۱ سنه‌سی اول بهارینك غایت لطیف
کونلرندن برنده ایدی که شاتوبریان جاهیر
متفقه‌نك بیوجك ومهم شهرلرندن اولان
فیلادلفیا شهرینه کلەرك واشنغتونك
خانه‌سنی تحری‌یه باشلامش ایدی ·

شاتوبریانك مقصدی محافظهٔ ملك
اغورنده هردرلو تهلکه وفداکارلغی کوزه
آلدیرمش وزمانك الك غیرتلی جنراللرندن
والك جسور عسکرلرندن بری دکل
برنجیسی صره‌سنه چکمش بولنان واشنغتونه
کندیسنی پره‌زانته ایتمك ایدی · زیرا
مومیٔ الیهك غیرت و فداکارلغنی تقدیر
ایدنلردن بری ده شاتو بریان ایدی ·

شاتو بریان روماليلرده كوريلان
غيرت عسكريه يى واشنغتونده تماميله كوروب
بو جنرالى روماليلرك الك مشهور عسكرلرندن
اولان سينسيناتوسه بكزه تمكده ايدى .
ايشته غايت صيجاق بر كونده ساعتلرجه
مدت فيلادلفيا سوقاقلرنده كزوب طولا-
شدقدن صكره نهايت واشنغتونك خانه سنى
بولمشدر .

واشنغتون هنوز كيم اولديغنى
بيلمديكى بو كنج -سياحى يالكز النده كى
توصيه نامه دن طولايى پك ناز كانه بر صو-
رتده قبول ايدرك حقنده حرمت لايقه ده
بولندقدن صكره جاهير متفقه نك احواله
دائر اوزون اوزادى يه مباحثات ومكالماتده
بولنه رق نهايت صورمش كه :

— موسيو ! آمريقايه نه طرفدن كلديكز ؟ و بوراده نه ياپه‌جقسكز ؟

— اوروپادن كلدم ! مقصدم آمريقانك لطيف واديلرنده سير وسياحت ايدرك غرائب وعلايم طبيعيهٔ كونا كونى تماشا ايلمكله برابر ايكى انكليز سياحى بوندن اون براون ايكى‌سنه قدر مقدم بوطرفلرده اجرا ايتدكلرى تدقيقات جغرافيه‌يى ختامه ايصال ايتميوب ياريده براقمش اولد. قلرندن بوسياحلرك تدقيقاتنده دوام ايدرك ختامه ايصال ايلمكدر . بوايكى انكليز سياحى‌ده هرن ايله الكساندرماكنزيدر . قطبه قريب مواقعده تدقيقات جغرافيه‌ده بولنمشلردر . اصلاح وتنظيمله اوغراشمقده اولديغكز بوقطعه‌نك شايان تماشا اولان

مواقعنی کوردکدن صکره ایکی سیاحك شمالده کی ایزلرینی تعقیب ایده جکم !

— ایی اما سز هیچ بر طرفدن معاونت کورمکسزین بوقدر کوچ بر سیاحتی نصل اجرا ایده جکسکز ؟ طوغریسی یا غیرتکز جداً شایان تقدیردر .

— لکن شمال غربی طریق بحریسنی کشف ایتمك ایچون ایدیلان غیرت ایله آمریقانك بوطرفلرنده انتظام وآسایش داخلیی اعاده ایتمکه چالشمق وهر درلو موانعی برطرف ایلمك ایچون کوستریلان غیرت وفداکارلق ارهسنده پك بیوك بر فرق واردر . ایشته سزك وظیفه کز قطب شمالیه سیاحتدن دها زیاده اغر اولدیغی ایچون دها زیاده شایان تقدیردر .

شاتوبریانك بوسوزی اوزرینه واشنغتون هیچ سسنی چیقارمامش ایدی . مع مافیه کنج سیاحك غیرتنی تقدیر وتحسین ایلدیکندن نهایت شاتوبریان ده واشنغتونك خانه سندن ممنوناً چیقمش ایدی .

شاتوبریان یالکز بر دفعه واشنغتون ایله ملاقات ایتمش وبوده ایلك وصوك ملاقاتی اولوب قالمش ایدی .

بو اثنالرده شاتوبریان یکرمی اوچ یاشنده ایدی . آوروپاده ایکن بر جدیدی نصل تخیل ایدوب خیالنده نه صورتده تصویر ایلمکده ایسه آمریقایه وصولنده تخیلات و تصوراتنك یا کلش اولمدیغنی حکم ایتدیره جك بیك درلو وقایعه تصادف ایلمش ایدی .

شاتوبریان ملاقات مذکوره‌دن صکره فیلادلفیا شهرندن حرکتله جاهیر متفقه‌نك ایچرو طرفلرنده سیاحته باشلامشدر ؛ اولا مارسیلانه وویرژینی ساحللرینه واصل اولوب بعض قریه‌لرده اقامت ایلدکدن صکره « شه زاپه آن » ساحلنه کیدرك اورادن بالتیموره وبو شهردن ده تکرار فیلادلفیایه کلمش ایدی .

شاتوبریان بوسیاحتی اثناسنده یالکز خیالات شاعرانه‌سنه قاپیله‌رق طولاشمیوب هر طرفده هردرلو تدقیقاتده بولنمش واك زیاده شایان دقت وموجب استفاده اولان مواقعه اوغرادقدن صکره کچمامشدر . بر جدیده واصل اولور اولماز الك اول نظر دقتنی جلب ایدن شی پك چوق

طرفلرده اخلاق بوزوقلغنه دلالت ایتمك اوزره تصادف ایتدیکی احوالدر . اثرلرندن برنده بو بحثه دائر معلومات ویردکدن صکره دییورکه :

« ذوق وصفایه وهوا وهوسه ، موده وسوسه اولان هوسك صوك درجه لرینه بوراده تصادف ایلدیکم ایچون پك متأثر اولدم . هر درلو او یونوا کلنجه لر ایچون موقعلر بولندیغی کبی بالولره مخصوص صالونلر وقمارخانه لرده پك زیاده ایدی »

شاتو بر یان اثنای سیاحتنده وحشیلرك صورت معیشتلریله اخلاقنه دائرده خیلی تدقیقاتده بولنمش ایدی . حتی بو تدقیقات نتایجنی طوغریدن طوغری یه آمریقاده کسب ترقی ایتمکده اولان اجنبیلر اوزرنده

اجرا ایلدیکی تدقیقات نتایجیله قارشولاشد . یردیغی اثناده وحشیلرایله دیکر آمریقالیلر ارەسنده فضائل اخلاقیه نقطۀ نظرندن پك بیوك بر فرق بولمش ایدی • شاتو بر یان بوفرقه‌استناداً دییورکه : آمریقاده بالجمله معایب وقبحیاتك شهرلرده ظهور اتمکده اولملرینه مقابل اخلاق حسنه وفضائلك‌ده قبائل وحشیه ایچنده آثاری کورونمکده اولدیغی انکار ایدیله‌مز •

ایشته شاتو بر یان بوتدقیقاتی نتایجنی ایلروده تألیف ایلمش اولدیغی اثرلرندن بعضلری ایچون برر زمین اولمق اوزره ترتیب اتمش ایدی •

پانسیلوانی طرفلرنده برمدت سیاحت ایدرك وحشیلر ایله آمریقالیلرك اوطرفلر

ده وقوعبولمش اولان مجادله ومحاربه‌لرینی
اوزاقدن تماشا ایتمش وهیچ کورمدیکی بو
کبی مجادلات انسانلرك بدایت احوالی حقنده
کندیسنده بعض فکرلر تولیدایلمشدر.

شاتو بریان آمریقانك شمال شرقی
طرفلرندن پك زیاده خوشلاندیغی ایچون
سیاحتده دوام ایلمشدر . هله هودسون
نهری بوینجه حرکت ایده‌رك الیوم نویورقدن
حرکتله شیقاغو یه کیتمکده اولان تیمور یول
خطی اوزرنده، کی « آلبانی » نام موقعه
کلدیکی زمان الك مهم وشایان دقت تدقیقاتی
اصل بوراده اجرا ایلمشدر . حقیقةً
شاتو بریانك سیاحتلرینه دائر درمیان
ایلدیکی مطالعات میاننده موقع مذکوره
متعلق اولانلری آیروجه جالب دقتدر .

شاتو بریان « البانی » یه واصل اولدیغی زمان سیاحتی ایچون تعیین ایتمش اولدیغی خط حرکتی تبدیله مجبور اولمش ایدی . بوکا سببیت ویرن ده شهر مذ- کورده ساکن سویف نامنده‌کی بر تاجردر .

شاتو بریان اوروپادن حرکت ایده- جکی اثناده پك چوق توصیه نامه‌لر الدیغی کبی آلبانیده ساکن تاجر سوینم ایچون ده بر توصیه‌نامه المش ایدی . اثنای سیاحتنده البانی‌یه واصل اولدیغی زمان تاجر سوینم ایله‌ده کوروشه‌رك صورت سیاحتنه دائر معلومات لازمه ویرمش ایدی . تاجر مومی الیه سیاحت خصوصنده پك زیاده مراقلی برآدم اولد-

یغندن دها هانکی طرفلره نه صورتده
سیاحت ایده‌جکنی اوزون اوزادی‌یه
صوروب اوکرندکدن صکره شاتو بریانه
سیاحت ایچون تعیین ایلدیکی خط حرکتک
تبدیلی لزومنی درمیان ایتمشدر .

تاجر سو یف بو صورت سیاحتی
بکنمدیکندن شاتو بریانه بو بابده بعض
مطالعات درمیان ایتدیکی صره‌ده کندیسی
کبی کنج وتجربه‌سز و بالخاصه آمریقا
اقلیمیله هنوز امتزاج ایتمامش برآدم ایچون
بردنبره سیاحته باشلامق موافق اوله‌میه‌جغنی
اکلاتمش وهر حالده برمدت انتخاب ایده
جکی برشهرده توقف ایلدکدن صکره
سرسریانه برصورتده طولاشمقدن ایسه
سیو ؛ ایروقوا ودها سائر قبائل وحشیه

نزدینه کیدرك بونلرك صورت معیشتلر یله احوال سائره‌لر ینی یقیندن تدقیق ایتمك برمدقق ایچون الك اول اجراسی لازم اولان تدقیقاتدن اولدیغنی ده اخطار ایلمش ایدی .

تاجرسویف کنج شاتوبریانه بویولده بعض اخطاراتده بولندقدن صکره سیاحتی ده یالکزجه اجرا ایتمیوب هرواصل اولدیغی محلده هیچ اولمزایسه بر دوستی بولنمش اولمق ایچون اول باول انکلیز، اسپانیول وآمریقان قومیسیونرلر یله دوستلق پیدا ایلمسنی وهله فرانسه حکومتنك معاونتنی استحصال ایلمکسزین طولاشمغه باشلامامسنی پك خالصانه ودوستانه برصورتده خبر ویرمش ایدی .

شاتو بريان دوستی تاجر سويفك بو اخطاراتنی تصديق وقبول ايلمش اولديغندن فی‌الحقيقه مومی اليهك اخطاراتی اوزره حركت ايتميه‌جك اولور ايسه سياحتندن ارزو ايتديكی كبی بر نتيجه حاصل اوله‌ميوب بر استفادهٔ جديده‌ده بولنه‌ميه‌جغنی اكلامش ايدی بونك اوزرينه خط حركتنی تبديل ايدرك سويفك مطالعه‌سی اوزره حركت ايلمكه باشلامش ايدی .

شاتوبريان البانيده ايجه برمدت اقامت ايلدكدن صكره نويورق ايالتی حدودينی مرور ايدرك وحشيلره مخصوص اولان قطعه‌يه داخل اولمش ايدی . بوراده‌ك اول تصادف ايلديكی قبيله « اونوندا عاس » قبيله‌سيدركه نياغارا شلاله‌سنه پك قريب

برموقعده بولندیغی ایچون بعض سیاحلر طرفندن بوقبیله افرادینه «نیاغاراوحشیلری» نامیده ویرلمکده‌در. عادات واخلاقلرنده‌کی غرابت جهتیله جداً شایان تدقیق برقبیله اولوب شاتوبریانك اول بونلری کوردیکندن ناشی ممنون اولمشدر.

شاتوبریان هریرده‌کی تدقیقاتنی فضائل اخلاقیه نقطهٔ نظرندن اجرا ایلدیکی جهتله بوراده دخی ینه اونقطهٔ نظردن محاکمه‌یه کیریشمشدر. اثرلرندن برنده اونونداغاس وحشیلرینك احوالنه دائر ایضاحاتده بولندیغی صره‌ده دییورکه:

« بوقبیله‌ده اك زیاده نظر دقتی جالب برشی وار ایسه اوده بونلرك صلح ومسالمته پك زیاده میال اولوب هرکس ایله ایی کچنمکه

هوسكار اولمه‌لری وباالخاصه هر فاملیانك
فضائل اخلاقیه‌سنی محافظه ایتمش بولنمسیدر.
بونلرك تشدید ردكلری دلیقانلیلر پك سربست
بیودلدكلری حالده دخی كنجلك زماننده
الدقلری تربیه‌یی هرزمان محافظه ایدرلر.
یكدیكریله غوغایه قالقشمق ویاخود بردیكر
صورتله منازعه چیقارمق بونلرده كورلمز.
هرحال وحركتلرنده مردلك وعلو جناب
آثاری مشاهده ایدیلور. والده‌لرینه اولان
حرمت ورعایتلرینك درجه‌سی اصلا تعیین
ایدیله‌مز. كذلك پدرلرینك ده امرلرینه
اطاعتدن اصلا ایرلمزلر. حتی بر كنج
وحشی یه كندی پدری هرنه سویلیه‌جك
اولور ایسه اوانسون: « پدرمك دیدیكی
پك طوغریدر! » جوابنی ویرمكی وبوسوزی

هرزمان وهر يرده تكرار ايلمكى اعتياد ايدنمشلردر . بو وحشيلرده هرفامليا باباسى كندى فاملياسنك صاحب نفوذى وحاكمى ايسه ده قبيله اختيارلرينك نفوذى دها زياده‌در . ظهور ايدن هردرلو مسائلى بواختيارلر حل وفصل ايدرلر »

شاتو بريان بو وحشيلرك مقر اداره‌لرى اولان قريه‌ده برمدت اقامت ايدرك جوارده بولنانك لطيف مواقعنده طولاشدقدن صكره ينه بو وحشيلردن يانينه برقاچ كشى‌يى رهبر صفتيله آلوب نياغارا شلاله‌سنى كورمكه كيتمشدر . اليوم اطرافنده ايچجه منتظم يوللر وحتى اوفق تيموريول خطلرى دخى ياپلديغى حالده زيارتى ينه تهلكه‌لى كوريلان شلالهٔ مذكوره‌يه او زمانلر

تقرب ایتمك دها زیاده تهلکه‌لی ایدی.
فقط شاتو بریان جهانك هیچ برطرفنده
بولنمیان بوشلاله‌یی بهمه‌حال کورمك غیرتنده
اولدیغندن هردرلو تهلکه‌لری کوزه آلدیره
رق بوجسیم شلاله ایله آلت طرفنده کی
کردابی تماشا ایلمشدر. بوبابده کی مشاهداتنی
« آتالا » نامی اثرنده یازمش اولدیغی
رومانده بسط وبیان ایتمکده‌درکه برقسمنی
بزده بوراده درج ایدیورز:
« برمدت یورودکدن صکره حاصل
ایتدیکی کورولتی پك اوزاق مواقعه قدر
انتشار ایلمکده اولان نیاغارا شلاله‌سنك
برکنارینه واصل اولدق. بوشلاله‌یی
ئه‌ریه کولندن چیقه‌رق اونتاریو کولنه
دوکلمکده اولان ونیاغارا تسمیه ایدیلان

نهر حاصل ایتمشدر.

« ارتفاعی یوز قرق درت قدم قدر اولوب برشدت فوق العاده ایله دوکولمسنك سببی ده نیاغارا نهرینك ئه‌ریه کولندن ظهور ایلدکدن صکره اولدقجه مائل برمجرادن آقوب کلمسیدر.

« اصل شلاله‌نك بولندیغی محلده ایسه نهر مذکور عادتا بیوك بردکز حالنی آلوب جسیم طالغه‌لر حاصل ایتمکده وایشته بو امواج مدهشه برولولهٔ مخوفه ایله آتیلوب غایت کنیش برکردابه دوکولمکده‌درلر»

« نیاغارا شلاله‌سی ایکی قوله آیریلوب بونلرده برآت نعلنه تشبیه ایدیله‌جك صورتده برمنحنی وجوده کتیرمشلردر.

بو ایکی قسم شلاله ارەسندە لطیف بر موقع واردر که بونك اوزرنده بیوك كوچوك بر طاقم كوزل اغاجلر بولنوب عادتا اوفق بر اطه‌جغه بكزەر. فقط یالكز بر قیا پارچه‌سندن متشكل اولان بو اطه‌نك آت طرفی اویولمش اولدیغندن اوزرندەكی اغاجلر ایله كردابه طوغری بر میل حاصل ایتمشدر.

« اوزاقدن سرعتله كلان صولر تمام شلاله اوزرینه كلەرك دوكوله‌جكلری اثناده عظیم بر نیم استوانه حاصل ایتدكدن صكره قار كبی بیاض براور توصورتنده كردابه طوغری نزول ایدرلر كه ضیای شمسك انعكاسیله حصوله كلان رنكلردن و كرداب اوزرنده یكدیكرینه قاریشان « قوس قزح » لردن دها لطیف هیچ بر شی تصور

اولنه‌مز . طوفان حقنده الك طوغری بر فکر ومطالعهٔ مخصوصه تولیدینه خدمت ایدن شیده شلاله‌نك حاصل ایلدیکی عظیم صو ستونلریدر . بوصولر اشاغیده‌کی قیالری پارچه لیه‌جق ایمشلر کبی برشدتله نزول ایلدکلری زمان تکرار بوقیالردن یوقارویه طوغری فیشقیروب صیچرامقده وکوپوکلردن متشکل کردابلر وجوده کتیرمکده‌درلر .

« صولرك قیالره چارپمه‌لریله توز کبی انتشار ایدن ذرات ماء ایسه اوزاقدن باقلدیغی صورتده اورمانلرك جسیم اغاجلری اره‌سندن عادتا عظیم ومدهش بر حریقك بیاض دومانلری کبی کورونمکده‌درلر .

« بوشلاله وجوده کتیرمکده اولدیغی

لوحهٔ حیرتفزایی ینه اوجوارده کی
جسیم چام وفستق اغاچلری ایله یبانی
فندیق اغاچلرندن متشکل قورولر وهر
بری برعجیب صورتده تشکل ایلمش قیالر
برقات دها تزیین ایدوب موقعه بر بشقه
منظره و بردیکر لطافت بخش ایلمکده درلر.
« طبقات هوائیه‌ده طیران ایدن جسیم
قرتال قوشلری کندیلرینه مخصوص
بولنان برصورت طیران ایله هواده دونه
دونه اوچه‌رق شلاله‌نك الت طرفنده کی
کردابه قدر واصل اولورلر و « قاسقاژو » لر
دخی ینه کرداب اوزرینه طوغری صارقمش
بولنان اغاچ داللرینه قویروقلریله صا-
ریله‌رق شلاله‌نك او چوقوره کتیروب
آتدیغی کیك، وآیی دها سائر نوع حیوانات

نعشلرینی طوپلامقله مشغول بولنورلر »

شاتو بریان نیاغارا شلالەسنی شو صورتده تصویر ایده‌رك بو عظیم شلاله قارشوسنده‌کی احتساساتنك کافه‌سنی یازدیغی و ینه بو شلالەیی تماشا ایتمك ودها سائر کورلمامش و هیچ برسیاحك واصل اولمامش بولندیغی نقطه‌لرینی‌ده کورمك آرزوسیله حرکت ایلدیکی اثناده باشنه برقضای مدهش کلمشدرکه انی‌ده بو وجهله تعریف ایلمکده‌در :

« نیاغارا شلالەسی اطرافنده طولاشلدیغی زمان بوشلالەنك پك‌چوق نقاطنی تماشا ایدیله بیلمك ایچون وحشیلر برنوع ایپدن نردبانلر یاپمشلر وبونلری برقیادن دیکر قیایه قدر تمدید ایدرك هرایکی طرفندن

طاشلره ربط وتعليق ايتمشلردر . بردفعه بونردبانلردن بری نصلسه قوپی ویرمش اولدیغندن رهبرلك ایدن وحشینك توصیه‌سی اوزرینه شلاله‌نك برطرفنده‌کی غایت دیك بریوقوشدن اشاغی‌یه اینه‌رك کرداب کنارنده بولنان سیوری قیانك تپه‌سنه چیقمق ایسته‌مش ایدم که شلاله‌یی بو تپه‌دن دها کوزل برصورتده تماشا ایده‌جکمی تخمین ایدییور ایدك .

« یوقوشك برطرفنده‌کی قیا اوزرندن یواش یواش اینمکه باشلادم . کرداب ایله شلاله‌نك کوپوکلی صولری بوراده پك دهشتلی بر کورولتی حاصل ایتدیکی حالده دخی بنده متانتمه خلل کتیرمکسزین قرق اللی قدم قدر اشاغی‌یه ایندم .

« لکن قیانك بو جهتی پك دوزوسرت اولدیغندن آیاقلرمی قایمقدن منع ایتمك ایچون بر اوفق چاتلاقلق اولمدیغی کبی کوك پارچەسی اوت فلان ده یوق ایدی. بر آز دها اشاغی یه ایندکدن صکره اللرم ایله برقیانك کنارینی طوتمقدن بشقه بر چارهٔ نجات بولەمدم . بو اثناده ایاقلرم یردن قالقوب بسبتون دیك برقیا کنارنده قالدیغم ایچون اللرم ایله قیایی صیقی یه طوتیور ایدم . نه یوقارویه چیقمەنك نه ده اشاغی یه اینمەنك امکان و احتمالی اولمدیغندن اللرم زیادەسیله یورلدی . برقاچ ثانیه قدر بو وضعیتده بولندقدن صکره وجودمك ثقلتنه اللرمك مقاومت ایدەمیەرك یواش یواش آچلدیغنی حس ایدییور وموتك

بسبتون تقرب ایلدیکنی کوریيور ایدم •

« دنیاده هیچ بر کیمسه یوقدرکه بنم بولندیغم شو حالده ایکی دقیقه قدر اولسون بولنوب نیاغارا کردابی اوزرنده برقیا پارچه‌سنه آصیله‌رق قالمش اولسون ! [*] فقط بو وضعیتده مدت مدیده قالمق البته امکان خارجنده اولدیغندن نهایت پرمقلرم آچلدی. بر آنده دوشدم! برکت ویرسونکه کرداب اوزرینه دوشمیوب اوراده‌کی اوفق برقیا اوزرنده کندیمی بولدم . بر مدت قلدانه‌میه‌جق درجه‌لرده برحاله کلمش ایدم • کرداب ایله بولندیغم نقطه ارەسنده همان

---

[*] شانوبریانك دوچار اولدیغی شو قضای مدهشی مصور اولمق اوزره فرانسه‌لی مشهور رسامل‌ردن بری مکمل برتابلو رسم ایلمشدر •

برقاریش قدر بیله مسافه اولمدیغندن بورایه یوارلانمق تهلکه‌سی هر زمان ملحوظ ایکن نصلسه کندیمی محافظه ایده‌بیلیور ایدم .

« بو محلده ایجه بر مدت قالدم . موقع فنا دکل ایدی . فقط هر طرفدن آقمقده اولان صولرك حاصل ایلدکاری برودت بنی عادتا طوندیرمغه باشلادیغندن بوقیا اوزرنده آرتق اوطوره‌میه‌جغمی اکلامش ایسه‌مده بورادن یوقارویه چیقمق ده ممکن اوله‌میه‌جغنی بیلیور ایدم . بوندن بشقه دوشدیکم زمان صول قولمك دیرسکندن اشاغیسی قیرلمش اولدیغندن بو اضطرابه ده تحمل ایده‌مامکده ایدم . مکر دوشدکدن صکره برقیا اوزرنده قالمش اولدیغمی رهبرلك ایدن وحشی کوردیکی

جهتله يوقارودن بكا باقمقده ايمش. درحال
ويرديكم اشارت اوزرينه اوزاقلره قدر
كيدوب يانمه برقاچ وحشى دها الهرق
كلدى. اغاچ قبوقلرندن ياپلمش اولان برنوع
ايپلرى بكا آتديلر. بن ده بليمه باغلادم
ايسه ده يوقارويه چكوب چيقارنجه يه قدر
پك چوق زحمت چكديلر »

ايشته شاتو بريانك نياغارا شلاله سى
اوزرنده دوچار اولديغى شو قضاى مدهش
حقيقةً نادراً وقوعبولان قضالردندر.
مدقق مومى اليهك بو قضادن صورت
تخليصى ده شايان دقت وقايعدندر.

شاتو بريان نياغارا شلاله سنك سائر
طرفلرنده دخى طولاشه رق خيلى مواقعى
تماشا ايلدكدن صكره اوجوارده ساكن

بولنان قبائلدن هورون ، ایروقوا والغو . نکن قبیله‌لری نزدینه کیدرك بونلرك مرکز اداره‌لرنده ایچجه بر مدت توقف ایلمش ایدی . شاتو بریان اثنای توقفنده قبائل مذکوره‌ده جاری اولان عاداته کسب وقوف ایلدکدن صکره بونلرك لسانلری حقنده‌ده تدقیقاته کیریشمش ایدیسه‌ده تدقیقاتنك بوجهتی هرحالده پك نقصان اوله‌جغی طبیعیدر .

سیاح مومی الیه نیاغارا نهرینك ظهور ایلدکده اولدیغی « نه‌ریه » کولی ساحلنه واصل اولدیغی زمان بو طرفلرك لطافت مخصوصه و منظرهٔ خارق‌العاده‌سنه حیران قالمشدر . مدت عمرنده بودرجه‌لرده کوزل وادیلره تصادف ایلمدیکی جهتله

مذکور کول ساحللرندن بردرلو مفارقت ایتمك ایسته‌میوب خیلی مدت قالمشدر . اوزمانلر « ئه‌ریه » کولنك ساحللرنده وحشیلره مخصوص قریه‌لر پك زیاده اولوب هر طرفی مسکون ایدی . حالبوکه برمدت صکره آمریقالیلر یرلی وحشیلرك کوندن کونه تناقصنی موجب اوله‌جق برطاقم احواله سببیت ویروب قبائل مذکوره افرادندن‌ده پك چوغنی اتلاف ایلدکلرندن ودیکر برطاقمی‌ده اوجوارده آمریقالیلرك یرلشمکه باشلامالری اوزرینه بر استراحت وسربستی تامه ایچنده زمان کچیره‌میوب دها ایچرو طرفلره طوغری هجرته مجبور اولدقلرندن ایکی عصره قریب بر زماندنبرو « ئه‌ریه » کولی ساحللر.

نده قبائل وحشیه افرادینه تصادف
ایدلمامکده‌در . هله ایرو قوالر بسبتون
طاغلدقلرندن یالکز اختیار هجرت ایده‌میان
جزئی بر مقدارده‌کی وحشیلر اغاج قبوقلرندن
یاپدقلری صندالره راکباً بوکول اوزرنده
وسرسریانه برصورتده طولاشوب برمدت
برساحلده وبرآز زمان دیکر برساحلده
اقامت ایدرك امرار حیات ایلکده ایسه‌لرده
بونلرك تناقص ایده ایده نهایت ایلروده
بسبتون محو اوله‌جقلری درکاردر . زیرا
« نه‌ریه » کولی سنه‌نك هرموسمنه مخصوص
بولنان فورطنه‌لره معروض اولدیغندن
وحشیلره مخصوص اوفق صندال وکمیلردن
هرزمان برقاچی غرق اولمقده‌در .
شاتو بریان « نه‌ریه » کولنك سما .

حاللرینی همان تماميله کبی برصورتده کزوب طولاشدقدن صکره « هورون » کولنه کیتمش ایدی . بو کولك ساحللرنده بر بشقه لطافت واردر . اطرافنده چایرلر وغایت لطیف وسایه‌دار اغاچلردن متشکل قورولر بولندیغندن کنج سیاحك بوراده افکار وخیالات شاعرانه‌سنه دهاز یاده انبساط کلمش ایدی .

هورون کولنك ساحللرینه قریب نقاطده بر طاقم اوفق اطه‌جقلر بولنمقده ایدی‌که شاتو بریان بو اطه‌لرك حاصل ایلدکلری منظرهٔ لطیفه‌یی هیچ بر یرده بوله مدیغی جهتله بو لوحهٔ دلارا اوکنده عادتا متحیر قالمش ایدی . بو کوله هر طرفدن کلمکده اولان اوفق نهرلر لطافت مخصوصه‌سنی بر

قات دها آرتدیرمقده ایدیلر .

سائر کوللرده بولنمیان بالقلر هورون کولنده بولنمقده‌در . شاتوبریان بوکول جوارنده دخی طولاشدقدن وغرائب علائم طبیعیه‌نك بوطرفده حصوله کتیردیکی الواح لطیفهٔ کوناکونی دفعاتله تماشا ایدرك متلذذ اولدقدن صکره « سوپه ریپور » کولی اطرفنده سیاحت ایچون اوطرفلره کیتمشدر .

« سوپه ریپور » کولی دیکر کوللرك کافه‌سندن جسیم اولمقله انلردن زیاده لطافتی حائز اولدیغندن اوته‌دنبری بت پرستلك ایتمکده اولان وحشیلر میاننده بوکوله محضا دیکر کوللرك کافه‌سنه فائق کوریله‌جك درجه‌لرده خوش منظره‌لی اولمسندن ناشی معبود نظریله باقانلر دخی وارایدی .

شاتوبریان مذکور کول کنارینه کلدیکی زمان هرهانکی طرفه طوغری تمدید نظر ایده‌جك اولسه منظره‌نك خارق‌العاده‌لکندن ناشی دوچار حیرت واستغراب اولمقده وخیالات وتصورات شاعرانه‌سی هرآدیم باشنده برقات دهاتوسع ایلمکده‌ایدی. بوکولده‌کی عظمتی شاتوبریان سائر هیچ برطرفده بوله‌مامشدر.

شاتوبریان بو بیوك کوللرك هرطرفلرینی طولاشه‌رق شایان تماشا اولان مواقعنی کوردکدن صکره جماهیر متفقه‌نك جنوب طرفلرنده دخی اجرای سیاحت ایلمکی آرزو ایتمش ایدی. بو آرزوسنی اجرایه باشلادیغی زمان الك اول «اوهیو» ایالتنده سیاحت ایتمشدر.

سیاح مومی الیه ایالت مذکورهده پك چوق مواقع لطیفه ومهمه کوردکدن ماعدا بالخاصه آمریقا قبائل اصلیه‌سنك مدنیت قدیمه‌لری آثارندن اولمق اوزره تصادف ایلمش اولدیغی جسیم برشهر خرابه‌سی شاتو بریان ایچون غایت واسع برساحهٔ تدقیق وتتبع حکمنی الмش ایدی .

بو خرابه‌ده برطاقم ابنیهٔ جسیمه دیوارلری ایله صویوللری وعظیم حوضلر فلانلر بقایاسی کورلمکده ایدی . شاتو بریان برآزه‌لق بو اثار عظیمه‌نك آمریقالیلره مخصوص بر مدنیت آثارندن اولمیوب قارتاجه‌لیلر ایله فنیکه‌لیلرك آثارندن اولدیغی ظننده دخی بولنمشدر . حتی بر اثرنده دیبورکه :

« بونجه محیرالعقول اولان آثارك او
طرفلره کیتمش اولان آورو پالیلر طرفندن
وجوده کتیرلدیکنه‌می اینانه‌جغز ! بونلرك
فنیکه‌لیلر ایله قار تاجه‌لیلر طرفندن وجوده
کتیرلمش اولدقلری احتمال خارجنده
دکلدر . زیرا پك زیاده غیور وذکی اولان
ملل مذکوره توسیع تجارت غیرتیله آفریقا
قطعه‌سنك ساحللرینی طولاشه‌رق قاسیته
ریدس اطه‌سنه‌ده واصل اولدقلری زمان
احتمالکه آمریقا ساحللرینده‌ده اوغرامشلر
واورالرده اپیجه برمدت ساکن اولوب
شهرلر وقریه‌لر وجوده کتیرمشلردر ! »

شاتو بریان بومطالعه‌سنی ینه وحشیلر
میانندە ایکن ایشتمش اولدیغی روایات
وحکایاته استناداً برقات دها تحکیم وتقویه

ایلمش ایدی . حالبوکه امریقا اقوام اصلیه‌
سنك فنیکه و یا قار تاجه‌لیلردن نشأت
ایلمیوب نره‌دن کلمش وامریقاده نه‌صورتده
انتشار ایدوب کندیلرینه مخصوص
مدنیتده‌ده نه‌درجه‌لرده ترقی کوسترمش
اولدقلرینی اتنوغرافیا و آرکه‌ئولوژی
فنلرینه آز چوق واقف اولانلربیلورلر .

یالکز شوراسی شایان دقتدرکه شاتو
بریانك مطالعات مذکوره‌سی ایله سائر
بو بابده‌کی تدقیقاتی ایروجه کوزدن
کچیریله‌جك اولور ایسه سیاح مومی
الیهك ، امریقا قطعه‌سنك ۱٤۹۲ سنه‌سنده
کشف ایدلدیکی زمان مدنیتده خیلیدن
خیلی‌یه ایلرو یه کیتمش و یاخود اولکی
مدنیتك محافظه‌سنه بر درجه‌یه قدرمقتدر

اولمش ملتلر بولنديغنى وبونلرك صنايع
وشعبات فنيه‌لرندن اكثر يسنه‌ازچوق واقف
اولدقدن ماعدا علم هيئته‌ده قسماً وقوفلرى
بولنديغنى وحالا خرابه‌لرى انظار حيرتى
جلب ايدن شهرلر ايله آثار عاليه‌نك ايشته
اومتمدن اقوامك براقدقلرى يادكارلردن
اولديغنى بيلمديكى تعين وتظاهر ايدر .
شاتو بريانك آثار مذكوره حقنده‌كى
مطالعاتى هرنه‌صورتده اولورايسه اولسون
وبوقطعه‌ده حيرتله كورمكده اولديغى بونجه
آثار مدنيتك كيملر طرفندن وجوده كتير
لديكى حقنده كى ظنى نه‌دن عبارت بولنور
ايسه بولنسون بزجه بورالرينى تدقيق اتمك
لزوم خارجنده‌در . بزيالكز شماتوبريانك
هر طرفده كورديكى مدنيت قديمه آثارينى

ثمّاشادن آیری آیری متلذذ اولدیغندن بحثله وقوعبولان سیاحتلرینی درمیان ایده‌جکز .
گنج سیاح غایت محکم ومتین برصورتده انشا ایدلمش ابنیهٔ قدیمه دیوارلرینی وطاشدن یاپلمش عظیم هیکللری حیرتله تماشا ایده ایده اوهیو نهرینك استقامت جریانی اوزره اشاغی‌یه طوغری اینوب بوسیاحتی اثناسنده ده بك چوق آثارقدیمه‌یه تصادف ایتمشدر . برده نهر مذکورك ساحللری آمریقایه مخصوص بولنان هردرلو جسیم اغاچلردن متشکل اورمان وقورولر ایله محاط اولدیغندن شاتوبریان بونلرك حاصل ایلدکلری منظرهٔ لطیفه‌دن ده آیروجه متلذذ اولمشدر .

شاتوبریان هیچ بر طرفده کورمامش اولدیغی طیوری اوهیو نهری ساحللرندهکی اورمانلرده کورمشدر. بوطرفلرده بولنان قبائل وحشیه قریه‌لرندن‌ده پك چوغنه اوغرایوب قبیله‌لرك ایلرو کلانلریله کوروشدکدن صکره میسیسیپی نهری وادیلرینه داخل اولمش ایدی.

شاتو بریان اولجه تصادف ایلدیکی آثار قدیمه‌نك دها زیاده موجب حیرت وشایان تدقیق اولانلرینه بو طرفلرده تصادف ایلمشدر. شاتو بریان بلاد قدیمه خرابه‌لرینی طولاشوب کزمك و بر رسام طرفندن خارق العاده دنیله‌جك صورتده بر لوحه ترسیمی ایچون موده‌ل اتخاذینه شایان اولان لطیف موقعلری

آیری آیری کوروب متلذذ اولمق ایچون اینجه برزمان صرفنه مجبور اولمشدر ۰

سیاح مومی الیه میسیسیپی نهرینه منصب اولان سائر اوفق نهرلردن دخی بعضلری اوزرنده وحشیلره مخصوص خفیف صندالللر ایله وقره‌ده ینه وحشیلردن اولان رهبرلرك دلالتیله صحرا واورمانلرده کزوب طولاشدقدن صکره ــ بالخاصه شاتو بریان کبی خیالات و افکار شاعرانه‌سی بوکبی سیاحات ایله بر قات دها انبساط کسب ایتمکده اولان برمدقق طبیعت ایچون دها زیاده شایان تماشا مواقع لطیفه‌یی حاوی بولنان ــ فلوريد قطعه‌سی داخلنده دخی جولانده بولنمغی ارزو ایتمش و بالآخره اوطرفه متوجهاً حرکت ایلمش ایدی ؛

شاتو بریان مدت عمرنده بو درجه‌لرده
ت برقطعه کورمدیکی بلکه تصور
ی ایده‌مامکده ایدی . زیرا فلوريد
عه‌سنك بعض واديلرنده‌کی اوتلر اونبر
ن ایکی قدم ارتفاعنه واصل اولورلر .
دن بشقه چایرلرده بولنان چیچکلر
کز بر ویابرقاچ نوعه منحصر اولميوب
ا کون لطیف چیچکلر بوواسع چایرلری
طرفلرندن احاطه ایتمش اولدقلرندن
ی بولنه‌میان بو کوزل وادیلرده شاتو
ن کندینی غائب ایتمك درجه‌لرنده بر
ای حیرته مستغرق اولوب قالمش ایدی .
بو وادیلرده وبو صحرالرده وکونا کون
هار ایله بر طاقم کوزل قوشلرك
وشدقلری بوتنها یرلرده شاتوبریان

عمر كچرمكدن دها زياده ارزو ايديليره
برشي تصور ايده‌مامشدر . بورالرده نظ
حيرتنى الك زياده جلب ايدن غرائ
طبيعيه‌دن برى‌ده صباحه قارشو آچيله‌ز
شمسك ايلك شعاعاتندن اعتباراً حيا
بولمغه باشلاديغى حالده عمرى شمسك انج
صوك شعاعاتنه قدر امتداد ايدن واقش
قراكلغى اورته‌لغى احاطه ايلدكدن صك
محو اولان برنوع چيچكلردر .

فلوريد قطعه‌سنده اوزمانلر كثر
بولنمقده اولان تمساحلر بر مدت صك
تناقص ايلمش وزمانمزده ايسه نادراً تصاد
ايديله‌جك درجه‌لرده آزالمشدر . شاتوبر
بوقطعه‌يه مخصوص بولنان حيواناتد
كافه‌سنك ، بشقه بر منظره ولطا

قرابت مخصوصه‌یی حائز اولان وادیلریله
واورمانلرینك منظره‌لرینی آیروجه
بینه مدار اولدقلرینی وطلوع ایله
وبك بوطرفلرده نه مرتبه‌لرده عظمتلی
ده‌لر تشکیل ایلدکلرینی بعض آثار
یه‌سنده تصویر وتعریف ایلمکده‌در که
قالات ادبیه وشاعرانه مطالعه ایدیله‌جك
ور ایسه سیاح مومی الیهك آمریقاده‌کی
حاتندن نه قدر متلذذ اولمش بولندیغی
ن ایدر .
آمریقاده‌کی سیاحتلری اثناسنده
شیلره تقرب خصوصنده شاتو بریان
ایلرویه کیتمش سیاحلر حقیقة نادردر .
ق مومی الیه بعض تهلکه‌لره دوچار
جغنی بیلدیکی حالده دخی ینه قبائل

وحشیه طرفلرندن تأسیس ایدیلان قریه
کیدرك بونلرایله برابر یاشامقدن ووحشیلر
عادات واخلاقی ایله دین خصوصند
اعتقادات و ظنیاتنی اوکرنمک
کندیسنی اله مامقده ایدی . معلوم اولد
اوزره شاتو بر یانك خیلیدن خیلی یه تمد
دینیه سی ده بولندیغندن میسیونرلرك غیر
وحشیلردن بر قسمنك خرستیانلغی قب
ایدرك بعض قریه لرده کلیسالر انشا ا
درجه لرنده غیرت کوسترمکده اولدقلر
کوردکجه پك زیاده ممنون اولدیغنی ده
اثرلرنده کندیسی ذکر ودرمیان ایتمکده د
شاتو بریان مدت مدیده دوام ا
بوسیاحتلری اثناسنده «ناتشز» قبیل
نزدینده کیدرك بونلرایله برابر خیلی م

ـامش وهر درلـو عادتلرينـه واقف
لدقدن صكره احوال ووقايع تاريخيه‌لرينه
رده تدقيقات خصوصيه‌ده بولنمشدر .
بوندن اولكی مبحثلرمزدن برنده قبيله
كوره‌يه دائر خيلی معلومات ويرمش
لديغمزدن واحـوال تاريخيه‌لری ايسـه
ل قدر شايان دقت اولمدقدن ماعدا بوراده
ـط وتمهيـدينه‌ده لزوم كـورلمديكندن
اتو بريانك « ناتشز » قبيله‌سی احوال
يخيه‌سنه دائر اولان تدقيقاتندن اوزون
زادی‌يه بحثه لزوم كوره‌ميز .
شـاتوبريان قبائل وحشيه‌يه بودرجه
ده تقرب ايدرك بونلر ايله برابر ياشامق
صوصنده كوسـترديكی غيرتی نتيجـه‌سی
لمق اوزره وحشيلرك عادات مخصوصه‌لرينه

دائرسائر برطاقم غیرتلی سیاحلرکبی بوبابد
خیلی معلومات براقمشدر . « قزل کون » نا
عمومیسی ایله یاد ایدلمکده اولان بوقب
خلقك اون سکزنجی عصر بدایتنده‌کی عادا
جاریه‌لرینی پك آز برمبالغه ایله پك کوزا
برصورتده تصویر ایلمش اولان شاتوبریانك
مطالعات ومحاکات مخصوصه‌سندن هرزما
ینه استفاده ایدلمکده‌در .

شاتوبریانك وحشیلرك تدارکات وتهیا
حربیه‌لرینه دائر اولان تدقیقاتی‌ده شایا
دقت اولدیغی جهتله بوبابده یازمش اولدیغ
برمقاله‌یی بروجه آتی عیناً ترجمه ودر
ایتمکده‌یز :

« وحشی قبیله‌سی افرادندن قادینل
وچوجقلر دخی محاربه‌لرده بولنورلر . هرفر

ـاربدلره داخل اولور ایسه‌ده اردولرك
ـك مهم قسمنی ینه ارککلر تشکیل ایدرلر.
« برارکلك چوجق اون بش یاشنه
ـاصل اولور اولمز خدمت عسکریه‌یه قبول
ـدیلور. وحشیلرك اك بیوك مشغولیتلری
ـرب اولدیغندن بوکا ویردکلری اهمیتی
ـیچ برشیئه ویرمزلر. وحشیلر کندی قبیله
ـرینك دوام وبقاسی ایچون هرزمان حربه
ـام ایتمکه مهیا بولندقلرندن بونی وظائف
ـائره‌لرینك کافه‌سندن زیاده مقدس بیلورلر.
ـم زراعت همده صیدوشکار ایله زمان
ـیروب تعیشلری‌ده بو یوزدن اولدیغندن
ـرهٔ نفوذوحکومتلری داخلنده‌کی اراضی‌یه
ـارجدن اولنان مداخله‌یه اصلا تحمل
ـده‌میوب محافظهٔ ملك اغورنده هرزمان

هر درلو فداکارلقلری کوزه الدیرمقدن چکینمزلر.

« شوراسیده شایان دقتدرکه مختلف قبیله‌لر دائما یکدیکرینه قریب بولندقلرندن وتأمین معیشت ایله محافظهٔ ملك خصوصنده‌کی ارزو وغیرتلریده بر اولدیغندن هر زمان آرەلرنده محاربه ظهوری اکسیك اولمز ایدی. ذاتاً اوجهتله ایکی قبیله آرەسنده ظهور ایتمش اولان خصومت اولاددن اولاده انتقال ایلدیکی جهتله محاربه‌لر فوق‌الحد برشدت ایله وقوعبولور ایدی.

« وحشیلرك اعلان حرب ایتملرنده‌ده بر بشقه دهشت وغرابت واردر. شویله‌که برقبیله افرادی دیکر قبیله‌یه اعلان حرب ایده‌جکی اثناده غایت ایری وجودلی درت

جنكاور انتخاب اولنور. بونلر وجودلريني
تپه‌دن طرناغه قدر سياه بويا ايله بويارلر
ومسلح اولدقلري حالده بركيجه ياريسي
— حربه دعوت ايديله‌جك — ديكر
قبيله‌نك مركز اداره‌سنه واصل اولورلر .
« هيچ كيمسه‌يه كورونمكسزين يواشجه
اك بيوك قولبه‌لردن بعضيلرينك اوكنه
كلوب بونلرك اوجاقلري ايچنه قرمزي‌يه
بويانمش برنوع صوپايي آتي ويررلر . بو
صوپالر قيصه وقالين اولوب محاربه‌لرده
دشمنك قفاسنه اورمق ايچون استعمال
اولنورلر . بونلرك اوجلرنده نه سببه مبني
اعلان حرب ايدلمش اولديغنه دائر بعض
اشارتلر واردر كه قبيله اختيارلري بو اشارتلره
واقف اولدقلرندن درحال اكلارلر .

« بو درت جنکاور قرمزی بویالی واشارتلی صو پالری ایچرویه آتدقدن صکره بر سرعت فوق العاده ایله قوشهرق ظلمت لیل ایچنده غائب اولور ایسه‌لرده فرار ایتدکلری اثناده « ووپ » دیه حایقررلرکه بونك معناسی « حرب » در . درت جنکاور بو صورتده حایقردقلری زمان اللری ینی ده دوداقلری اوزرینه یکدیکرینی متعاقباً اورەرق اغزلرندن چیقان صدایی اهتزاز ایتدیررلرکه بعضاً قالین وبعضاً اینجه چیقمقده اولان بوصدانك نهایتنی ده هیچ اکلاشلمیه‌جق بر نوع غریب صدا ایله اوزاتورلر ».

« اکر کندیسنه بووجهله اعلان حرب ایدیلان قبیله حربه کیریشه بیله‌جك

درجه‌لرده قوتلی ایسه حربی قبول
ایدر دکل ایسه درمیان ایدیلان شروطی
قبول ایتمکه مجبور اولور. اعلان ایدیلان
حرب قبول ایدیلور ایسه آرتق تدارکات
حربیه‌یه قیام ایدلمك جهتی قالورکه بوده
ایروجه شایان دقتدر .

« اعلان حرب ایدن قبیله بریاندن
سلاحلرك برقات دها درجهٔ مکملیتهٔ بلاغنه
غیرت ایتدیکی اثناده بریاندن ده بیوك برمیدانده
آتش یاقمغه باشلارلر. بو آتش اوزرینه غایت
بیوك بر تنجره قونیلور. محاربه‌یه اشتراك
ایده‌جك اولانلردن هربری کندیلرینه
مخصوص اولان اشیادن برر پارچه‌سنی
لاینقطع قاینامقده بولنان بو تنجره ایچنه
آتارلر. بو میدانده یانمقده اولان آتشیه

قريب بر ديكر موقعده ايسه ايكی بيوك
ديره‌ك ركز اولنوب بونلراوزرينه محاربه‌
لرده استعمال اولنه‌جق آلات و ادوات
حربيه‌دن بعضلريله بالخاصه اوقلر مزراقلر
ودشمن قفالريني قيرمغه مخصوص بولنان
قيصه صوپه‌لردن ماعدا درلو درلو
قوش توكلری تعليق ايديلور. بونلرك ده
حرب اشارتی اولمق اوزره جمله‌سنك
اوزرينه قرمزی بويا سوررلر. بوديركلر
لاعلی‌التعيين ركز اولنميوب شرق، غرب
و ياخود جنوب جهتلرينه متوجه اولمق
اوزره يعنی دشمنك بولنديغی استقامتده
ركزايدلملرينه فوق‌الحد دقت‌واعتناايديلور.
ه شو ايالك تداركاته نهايت ويرلدكدن
صكره محاربه‌يه اشتراك ايده‌جك جنكاور.

لره ایچیرلمسی معتاد اولان استفراغ ایتدیریجی برنوع علاجی حاضرلامغه باشلادیلر . مواد نباتیه‌دن یاپلمش بر علاج اولوب خیلی مقدار صو درونده حل ایدلمشدرکه جنکاورلر بو صودن بر مقدا ری یکی دفعةً ایچه‌جکلردر .

« بو اثناده کنج جنکاورلر بعض حرب تعلیملری اجراسی ایچون جوارده بولنان مواقعه طوغری طاغیلور ایسه‌لرده مرکزدن پك ده تباعد ایدمزلر . محاربه زماننده بو وحشیلره قوماندا ایده‌جك اولان رئیس کمور توزی ایله قاریشدیرلمش آبی یاغیله اکسه و یوزینی ایچه اوغدقدن صکره ترلمك ایچون صورت مخصوصه‌ده انشا ایدلمش بولنان حمامه کیره‌رك ایکی کون

قدر اوراده اوطورر و بو مدت ظرفنده پرهیزده بولندیغی کبی نه یولده حرکت ایده‌جکنی قرارلاشدیرمق ایچون تصورات وتخیلاتده بولنور .

« رئیس حمامدن چیقدقدن صکره قبیله قادینلرندن پك چوغی برطاقم هدیه‌لر کتیره‌رك تقدیم ایدرلر . بونلری تقدیمدن مقصدلری وقوعبولان رجا واسترحاملرینك قبولی اولوب قادینلر بر یاندن هدیه‌لر کتیردکجه رئیس‌ده بونلرك رجالرینی قوم دانه‌لری ویاخود میدیه واستریدیه قبوقلریله برطرفه قید ایلمکده دوام ایدر . ایدیلان رجالرده شویولده‌در : مثلا برقادین برادرینك وقتیله بر محاربه‌ده تلف ایدلمش اولدیغندن بحثله برادری مقامنه قائم اولمسی ایچون

گندیسنه برحرب اسیری کتیرلمسنی رجا
ایدر . بر دیکری کذلك اولجه وقوع
بولمش محاربه‌لر اثناسنده احبا و اقرباسنك
وفات ایتمش اولمه‌لرندن بحثله متسلی اولمسی
ایچون دشمن قفالرندن قوپارلمش بر آز صاچ
کتیرلمسنی ارزو ایدر . دیکر بر قادین ینه
محاربه‌لرده زوجی وفات ایدرك یالکز
قالدیغندن ناشی ظاهراً زوجی کبی طانمق
ایچون براسیر کتیرلمسی استرحامنده بولنور .
بر والده غائب ایلدیکی اولادینك یرینه
قائم اولمسی ایچون کنج برچوجق و یا بر
یتیم کتیرلمسنی رجا ایدر .

« کنج جنکاورلر ایکی کون قدر
استراحت ایلدکدن صکره حرب قوماندانی
اولان رئیسك یانـه کله‌رك محاربه‌یه

نه صورتده اشتراك ایده‌جكی حقنده‌كی
رأی ومطالعه‌سنی صورارلر . زیرا اعلان
حرب ایچون قرار ویرلمش اولدیغی حالده
هركسك بوكا اشتراكی بردرجه‌یه قدر
تحت مجبوریتده ایسه‌ده بو مجبوریت بر
مجبوریت قطعیه‌دن عبارت اولمیوب ینه
قسماً اختیاری حكمنده‌در . بوندن ناشی
جنكاورلرك كافه‌سنه كوكللی نظریله
باقیله بیلور .

« محاربلرك هربری قارشولرنده‌كی
دشمنی ممكن اولدیغی قدر قورقوته‌رق
دوچار دهشت ایلمك ایچون تپه‌دن طرناغه
قدر وجودلرینی سیاه وقرمزی بویالر
ایله بویایوب درلو درلو شكللر رسم ایدرلر .
یناقلرنده یا افقی ویاخود عمودی صورتده

چیزلمش بر طاقم چیزکیلر وجوده کتیررلر. بعضلری یناقلر یله وجودلرنده دائره‌وی ویاخود دیکر بر شکلده رسملر یاپارلر. دیکر بعضلری‌ده‌ییلان رسملری وجوده کتیررلر. برجنکاورك کوکس وقوللرینك چپلاق اولمسی انك اولجه داخل اولدیغی محاربه‌لرده مظفریت تامه‌قزانمش اولدیغنی افهامه دلالت ایتمکده‌در.

«ینه بومحاربلرك وجودلرنده دیکر برطاقم اشکال واردرکه بونلردن بعضیلری اولجه بولنمش اولدقلری محاربه‌لرك عددینی وبعضیلری دشمن کله‌لرندن قوپاریلان صاچلرك مقدارینی وبرطاقمی‌ده محاربه‌لر اثناسنده نه‌کبی ونه قدر تهلکه‌لره دوچار اولدقلرینی مبیندر. بو اشکال عادتا قدیم

مصر يلرك هيه‌روغليف خطوطنه مشابه اولوب انك كبي درلو درلو معنالرى مفيددرلر. اشكال مذكوره‌يى وحشيلر جلدلرى اوزرينه اوجى غايت سيورى برنوع ايكنه ومائى بويا ايله رسم ايدرلر وبعده بو چزكيلرى، اوزرنده فستق ضمغى ياقه‌رق ثابت قيلارلر.

«جنكاورلرك كافه‌سى يا بسبتون چپلاق وياخود قيصه وقولسز برنوع كوملك كيدكلرى حالده ميدان حربده اثبات وجود ايدرلر. اصول قديمه‌لرى اوزره هر زمان بيك درلو قوش توكلريله تزين ايتدكلرى كبي محاربه ايچون حاضر لاندقلرى زمان‌ده باشلرينه بيوك وايرى توكلرايله اكرتى صاچلردن ياپلمش

دمتلر طاقارلر . بللرنده قایشدن یاپلمش برکمر بولنوب بونك اوزرینه محاربه‌لرده استعمال ایده‌جکلری اسلحه‌دن بعضلرینی وبالخاصه برنوع اوزون بچاق ایله قفایه اورمغه مخصوص صوپه‌یی تعلیق ایدرلر . صاغ اللرنده دائما یامزراق ویاخود « قارابینه » دینلان قیصه وقالین تفنك بولنور . [*] صول اوموزلرینه‌ده متعدد اوقلری حاوی برهکبه ایله باروت وقورشون قویمغه مخصوص اولان آیری آیری طوربه‌لری آصارلر . الحاصل وقتیله آوروپا اقوام قدیمه سندن اولان « سمبر » لر « توتون » لر رومالیلرك

---

[*] دیمك اولیورکه شاتو بریانك سیاحتی اثنا لرنده وحشیلر تفنك استعمالنه الیشه‌رق بو یولده‌کی اسلحهٔ ناریه‌نك دخی تدارکنه باشلامشلردر .

کوزلرینی قورقوتمق ایچون نه صورتده حرکت ایدوب کندیلرینی نه مدهش برحاله قویار ایدیسه‌لر وحشیلرده دشمنلریله محاربه ایده‌جکلری زمان ینه او صورتده طورانور ایدیلر .

« تدارکات حربیه‌یه تمامیله نهایت و یرلدکدن صکره قبیله رئیسی محاربلرك کافه‌سنی بر میدانده جمع ایدرك آیین دینیه لری وعادات مخصوصه‌لری اقتضاسندن اولان برنوع نطقی ایراد ایدر . بو نطقك ایسه معناسی شودر :

« بن جسورم !.. دشمندن قورقمه‌م! دشمن یوزندن دوچار اوله‌جغم آلام‌واکدار بنی اغلاتمز کولدیرر ! جسارتمزی آرتدیرلم ده میدان حربده دشمنلرمزی

پارەلیوب قانلر ینی صوك طمله‌لرینه وارنجه‌یه قدر ایچه‌لم »

رئیس بو نطقی کندیسنه مخصوص برطور ایله ایراد ایلدکدن صکره معاونی اولان قوماندان ده ینه حربه مخصوص بر شرقی‌یی هپ براغزدن اوقومق ایچون اشارت ویرر . بوشرقی ده شودر :

« محافظهٔ ملك ایچون حرب ایدیورم. دشمنك صاچلرینی قوپاره‌جغم . قانلر ینی ده ینه کندیلرینك قفاطاسلری ایچنده ایچه‌جکم.

« محاربلر هپ براغزدن بوکبی دها برطاقم شرقیلر سویلدکدن صکره کندی ارزو ایتدکلری دها برطاقم سوزلری ده بوشرقیلره علاوه ایدرك شوقلرینی بویولده تزیید ایتمك ایسترلر . وحشیلر میانده‌کی بوعادات عمومی

كبى برصورتده ايسه‌ده آمريقاى شمالى ايله آمريقاى جنوبى قطعه‌لرنده وديكر بعض اطه‌لرده بولنان يرليلرك حرب شرقيلريله بنه تداركات حربيه‌يه مخصوص بولنان بعض عادتلرى اره‌سنده آز چوق برفرق واردر. مثلا شمالى آمريقا يرليلرى بومثللو حرب شرقيلرينه جنوبليلردن زياده اهميت ويره‌مكده اولمدقلرندن درلو درلو شرقيلر ترتيب ايلمشلردر. جنوبليلرك آيرى برعادتى واردركه اوده محاربه‌لرده الدقلرى اسرايى اودون دومانلرى ايچنده بوغه‌رق اتلاف ايلمكدر.

ه محاربلرك ساكن اولدقلرى قريه‌دن خروجلرى دخى آيروجه بعض عاداتك اجراسنه متوقفدر. شويله‌كه: اسلحه‌سنى

اکمال ایدنرك حرب ایچون حاضرلانمش
بر جنکاور میدان حربه طوغری کید.
یله جکی زمان ایفای وظیفهٔ وداع ایچون
قولبه سنك قپوسی اوکنه قدر کلیر. بو آنده
فامیلیاسی افرادی ده حاضرلانمش اولدقلرندن
جنکاورك ورودینه انتظار ایدرلر.

« وداع ایده جك اولان مسلح وحشینك
والده سی وار ایسه اك اول بو قادین ایلرولیه رك
اوغلنك اوکنه کلیر وکوزلریله دوداقلری
اوزرندن اوپر. بعده همشیره لری کلیرلر.
فقط بونلر ایله یالکز آلنلرینی تماس ایتدیره رك
رسم وداعی ایفا ایتمش اولورلر. بونلردن
صکره زوجه سی کلوب یره اکیلیر واوپر.
کنج وحشی ده بعض اشارات مخصوصه
ایله زوجه سنی معبودلره امانت براقش

اولدیغنی افهام ایدر .

« دردنجی صره اولمق اوزره وحشینك چوجقلری قولبه تپوسی اوکنه کتیریلور ایسه‌ده بو چوجقلرك یالکزارکك اولانلری میدانه چیقاریلور . وحشی بونلری‌ده آیری آیری سودکدن صکره بلنده‌کی بالطه ویاخود دیکر برحرب آلتنی چیقاروب چوجقلرك اوزرینه طوغری اوزاتور و بوصورتده تقدیس ایدر . نهایت جنکاورك باباسی اولان اختیار وحشی میدانه چیقار . اوغلنه تقرب ایدرك اوموزینی برقاچ دفعه‌لر مسح ایلدکدن صکره نصیحت آمیز بعض سوزلر سویلر .

« بو مراسمك کافه‌سی شهردن حرکتدن برکون اول اجرا ایدیلور . ایرتسی کون

صباحلين ايركندن قوماندان صفتنى حائز
اولان وحشى كندى قولبه‌سندن چيقه‌رق
محاربه‌يه دعوته مخصوص اولمق اوزره
برنعره آتار . جمله‌سى بالاجتماع حركته
حاضرلانورلر. فقط حركت ايچون هواده
بلوطدن اصلا اثر اولماسى لازمدر .
اكر اوصباح افق اوزرنده اوفه‌جق بر
بلوط كورينور ايسه بونى برعدم موفقيت
نشانه‌سى كبى تلقى ايلدكلرندن اوكون
حركت ايده‌مزلر . بوندن بشقه يوم
حركتلرينى تأخير ايده‌جك سائر
علامات‌ده واردر . ازجمله مشئوم عد
ايديلان طيوردن برى وياخود بردكر
حيوان اوصباح كورونمش اولسه ينه حركت
ايتمزلر . بونى‌ده عدم موفقيت ايچون

برنشانه عد ایدرلر . بونلردن هیچ برینی کورمدکلری صورتده حرب نعره‌سنی متعاقباً جنکاورلردن کافه‌سی قالقوب سلاحلانورلر وبرمیدانده اجتماع ایدرك ایلرویه طوغری حرکت ایدرلر »

شاتو بریان وحشیلرك محاربه‌لرینه دائر بوکبی خیلی معلومات ویرمکده‌در . واقعا سیاح مومی الیه وحشیلرك حقیقةً شایان دقت عادتلرندن اولان رقص وسائر درلو اویونلر ایله یبان اوکوزی ، آیی وقوندوز کبی حیواناتی، نه صورتده صید ایتمکده اولدقلرینه دائر خیلی معلومات جمع ایلمش ایسه‌ده بوبابده پك آز تفصیلات ویرمکده‌در . زیرا اك زیاده وحشیلرده علو جنابه اخلاق عالیه‌یه دلالت ایتمکده

اولان حرکات مردانه‌دن بحث ایتمك ایستدیکی جهتله تفصیلاتك زیاده‌سی بو جهتده‌در .

شاتو بر یان اکثر زماننی « ناتشز » قبیله‌سی نزدنده امرار ایلدیکندن الك زیاده بو قبیله‌نك احوالنی تدقیق ایتمش وحتی صره‌سی کلدکجه بعض آثارنده قبیلهٔ مذکوره‌دن صیق صیق بحث ایلمشدر . الحاصل هر کوردیکی شیئی منتظماً قیدوضبط ایدرك ایلروده ترتیب وتألیف ایده‌جکی آثاری ایچون زمینلر تشکیل ایتمکده ایکن ۱۸۹۲ سنه‌سی حزیرانك یکرمنجی کونی اقشامی ایدی‌که فرانسه‌ده ظهور ایدن بعض وقایعدن خبردار اوله‌رق مأیوس اولمش ایدی . بو خبر کندیسنه واصل اولدیغی

زمان دخی امریقانك اك جسیم اورمانلرندن
بری داخلنده کی برقبیله نزدنده ایدی.
آرتق آمریقاده سیاحت لزومنی بسبتون
خاطردن چیقاروب درحال فیلادلفیایه
کلمش واورادن برکمی یه راکباً فرانسه‌نك
هاورلیمانه چیقمش ایدی.

آمريقاى غربى كشفياتى

« اون سكزنجى عصر نهايتنده »

يكرمى يدنجى مبحث

قاره‌ور — قلارق ايله له‌ويس — مونتقومه ری‌پيق — هونت لونغ — دوقتور ژامس — هانری شـولقراف — آستور — واشنغتووف ايرونغ — دوفلـو دوموفرا — الخ

آمريقانك بدايت كشفندن اون سكزنجى عصر نهايتنه قـدر اولان مدت ظرفنـده وقوعبـولان كشـفياتدن همـان كافه‌سى خريطه‌لر اوزرنده ارائه وتعيين ايدلمكده ايسه‌ده بونلرك اصل كاشفلرندن يالكز بك آزينك اسملرى معلومدر . مثلا خريطه‌لر اوزرنده بر طـاقم اورمانلر وچـوللر ايله

کول ، نهر ، دره ، شلاله و دها
سائر پك چوق یرلر تعیین ایدیلیور
ایسه‌ده بونلرك کیملر طرفندن کشف ایدلمش
اولدقلری کوسترلمیور . الحاصل کاشفلردن
پك آزینك اسمی معلومدر . شوراسی‌ده
شایان دقتدرکه کشفیات ایله اشتغال ایدنلردن
بالنسبه پك آزی ارباب ثروتدن ویاسائر
بعض احواللریله اشتهار ایتمش اولانلردن
بولندیغی حالده بونلركناملری ضبط ویاقید
ایدلمش ومیسیونر ، آوجی صنفلرندن اولوب‌ده
یالکز برغیرتلریله ممالك وحشیه‌ده کیجه کوندوز
طولاشه‌رق خیلی مواقع مجهوله‌نك کشفنه
موفق اولمش بولنانلردن یوزده انجق
برقاچنك اسملری محافظه ایدلمشدر .

فی الحقیقه کاشفلردن قسم اعظمنك

ياصياد وياخود ميسيونر اولـديغنى بوندن
اولكى مبحثلرمزده دخى خبرويرمش ايدك .
بونلر هيچ كيمسه‌نك معلـوماتى اولمقسزين
كندى كنديلرينه بيوك بيوك موانع ومشقتلرى
كوزه‌الديره‌رق طاغلرده اورمانلرده ونهايتسز
صحراليده كزوب طولاشدقلرى اثناده متعدد
كشفياتده بولنوب جغرافيـانك ترقيسنه‌يك
بيوك ياردملر ايلشلروبالاخره‌ينه بواغورده
ترك حيات ايتمشلردر . بورادهاسملرى ميدانه
چيقه‌ميه‌رق اونودلمش قالمش اولان سياحلرك
كيملر اولدقلرينى تعيين ايتمك بزجه امكانك
خارجنده اولديغى جهتله بوودايده سـوز
سـويلمكدن صرف نظر ايدرك بومبحثه
مخصوص اولان مطالعات سائره‌مزي بسيط
وبيان ايده‌لم :

معلومدرکه بوکونکی جماهیر متفقه تشکل ایلمزدن اول امریقای شمالینك او قسمی « نووه‌ل — آنغلتر » یعنی « بریتانیای جدید» دنیالان قطعهٔ عظیمه داخلنده ایدی . جماهیرمذکوره‌نك کرك اثنای تشکلنده وکرك تشکلندن اول ظهور ایتمش اولان وقایع آرتق سیاحات وکشفیات لزومنی برمدتجك اونسون اونوتدیرمش ایدی . حالبوکه جماهیر متفقه تشکل وتأسس ایلدکدن صکره امریقای شمالی وجنوبیده یکیدن برطاقم سیاحلر طولاشمغه وکشف ایدلمامش اولان مواقعی کشف ایدرك کیجه کوندوز تحریاتده بولنمغه باشلامش ایدیلر .

ایشته بواثنالرده امریقالیلر « آله‌غانی» طاغلرینی آشه‌رق میسیسیپی نهری وادیلرینه

طاغلدقلری کبی دها اوته طرفلره بیله کیتمش
وخیلی کشفیاتده بولنمش ایدیلر . وقتیله
بحر محیط معتدل کشف ایدلمش ایدیسه‌ده
بوکشفك اثناسنده بحر مذکوری انجق
برقاچ کشی کوروب اندن صکره‌ده ینه
بالنسبه پك آز کیمسه‌لر او طرفلره کیده‌
بیلمش ایدیلر . حالبوکه او زماندنبری
جماهیر متفقه داخلنده ساکن اولانلرك بلکه
کافه‌سی بحر محیط معتدل ساحللرینی
کورممش اولدقدن ماعدا ساحللر ایله
قطعه‌نك کندیلرنجه معلوم اوله‌بیلان پارچه‌سی
اره‌سنده هنوز کشف ایدلمامش ایروجه
برقطعه وارایدی . جماهیر متفقه داخلنده
بولنانلر شمالدن جنوبه طوغری امتداد
ایتمکده اولان سلسلهٔ جبالك اوته طرفنده

غایت واسع وادیلر وصحرالر بولنوب انلرك اوته‌سنده‌ده هیچ برشی یوق ظن ایدرلر ایدی ·

آمریقانك غرب طرفنده‌کی بوکبی مواقع مجهوله‌ده جاهیر متفقه‌نك تأسسندن صکره کشفیات مقصدیله الك اول سیاحته تشبث ایدن ژوناتان قاروه‌ر نامنده بریدر · بوسیاح میسیسپی نهری حوضه‌سنك قسم اعظمنده طولاشدقدن صکره نهر مذکورك منبعنه طوغری حرکتله اوره‌غون نهرینی تحری ایلمش ایدی‌که بوندن‌ده اصل مقصدی اوره‌غون نهری ساحللرینی تعقیباً بحر محیط معتدل ساحلنه واصل اولمق ایدی ·

بوسیاح پك زیاده غیوراولوب سیاحا-تندن جداً استفاده ایدیله‌جك ایدیسه‌ده نه

چاره‌که تصورلرینك اجراسی خصوصنده بیك درلو مشکلاته تصادف ایلدکدن ماعدا میسیسیپی نهری حوضه‌سی داخلنده ایکی بیك فرسخدن زیاده سیاحت ایتدیکی حالده ینه اوکنده حدسز نهایتسز صحرالر کورمسی مأیوسیت فوق العاده‌سنی موجب اولوب امید وغیرتنی کسر ایتمش ایدی .

سیاح مومی الیه صورت سیاحتنی مصور اولمق اوزره یازدیغی برسیاحتنامه‌ده خط حرکتنی تعیین ایدوب واسع صحرالرده نره‌لره قدر کیتدیکنی ارائه ایتدکدن صکوره بالمناسبه شویله برمطالعه‌ده بولنمشدر . دنیورکه :

« اجراسنه تشبث ایتمش اولدیغم شو سیاحت پك مهم اولوب بو بابده‌کی غیرتمله

مفتخر ایسه‌م ده بر نتیجه استحصال ایده‌مامش
اولمقلغم موجب تأسفدر . فقط هرحالده
بندن صکره ارباب غیرتدن بر دیکری
یاریده براقلمش اولان بو سیاحتی اکماله
چالیشه‌جق وهیچ شبهه یوقکه موفق ده
اوله‌جق. بو موفقیتدن نه بیوك نتیجه‌لر
حاصل اوله‌جغنی و بحر محیط یولنك بوقطعهٔ
وسیعه داخلنده کشفندن نه قدر استفاده
ایدیله‌جکنی اوزون اوزادی‌یه درمیانه لزوم
کوره‌مم . بوطریقك ایلروسنی کشف ایدن
سیاح پك بیوك بر نام وشرف قزانه‌رق
نتائجنده مستفید اوله‌جق و فقط جماهیر
متفقهٔ امریقا حکومتی دها زیاده متنفع
اولمش بولنه‌جقدر . یالکز شونی تمنی
ایدرمکه بوشرفه نائل اولان غیرتلی سیاح

بو يولده اك اول يورلمش و ايلك آديمنی آتمش بولنانی اونوتمسون ! اكر بنی اونوتمیه جق وبنم غیرتمی قسماً اولسون تقدیر ایلیه جك اولورایسه دوچار اولدیغم بونجه موانع ومشكلاته مقابل مستریح ومتسلی اوله جغمه شبهه ایدیله مز »

شوايلك سياحتك اجرا ايدلديكی زمان ايله جاهير متفقه نك شوزمانی اره سنده كی فرق كوزاوكنه كتيريله جك اولور ايسه همان پك آز اولمق اوزره كوريلان مدت ظرفنده حصوله كلان ترقياتك درجه سی انسانی متحير ايتمامك قابل دكلدر . ١٨٠٠ سنه سنده كی تحرير نفوس اثناسنده جاهير متفقه نك بش مليون نفوسی وار ايدی .

پك چوق مواقعده ـ عرض و درميان

ایدلدیکی اوزره ـ هنوز معلوم دکل ایدی . حالبوکه ۱۸۸۲ ده اجرا ایدیلان تحریر نفوس اثناسنده نفوسك اللی میلیونه بالغ اولدیغی کورلمشدر . احتمالکه بوندن اللی سنه صکره ایکی یوز میلیون نفوسی اوله جقدر . اوزمانلر برطرفندن دیکرطرفنه آیلرجه زمان صرف ایدلدکدن صکره کیدیلورایکن الیوم شرق ساحلندن حرکت ایدن برقطار نهایت درت کون صکره غرب ساحلنه واصل اولیور . کذلك هرایکی ساحللرده بولنانلر تلغراف ایله ایکی اوچ ثانیه ظرفنده مخابره ایدییورلر . بوکبی آثار ترقیاته نظراً جماهیر متفقه نك استقبالی پك پارلاق اولوب سائر هیچ برقطعه یه بوجهتله مقیس اولمدیغی تعین ایتمکده در .

*
* *

سیاح قاروەرك ایزینی اولا تعقیب ایدنلر ویلیام قلارق ایله لەویس نامنده کی سیاحلردر . الك اول « روشوز » طاغلرینی مرور ایدن بونلر اولوب ١٨٠٤ سنه سنده سیاحته مباشرت ایلمشلردر . میسوری نهری بوینجه سیاحت ایدرك منبعنه قدر واصل اولمشلر ومتعاقباً اوره غون ویاخود « قولومبیا » دنیلان نهر بوینجه اینوب بحر محیط معتدل ساحلنه کلمشلردر .

بو ایکی سیاح ده دفعاتله مدهش تهلکەلره دوچار اولمق اوزره ایکن نصلسه ینه تخلیص نفسه موفق اولمشلردر . بوندن ماعدا ویلیام قلارق ایله لەویس برقاچ دفعەلر بو سیاحتدن وازکچمکه دخی کندیلرنجه قرار ویرمك ایسته مش ایدیلر . زیرا اثنای سیاحتده تصادف

دفع ایلدکلری قبائلدن بعضلری بونلره خط حرکتلرینی تعیین وارائه ایتمکله برابر :

« بزم مطالعه‌مزه قالورایسه بوتشبثدن وازکچملی سکز! سببی ایسه ایلروده کیده‌جککز یرلرك کافه‌سنده سزك ایچون بیك درلو فلاکتلری ایجاب ایده‌جك شیلر بولنمشدر. ازجمله اوطرفلرده غایت ایری وجودلی آدملر بولنوب بونلرك سزی یاقه‌لایه‌رق اکل وبلع ایده‌جکلرینه شبهه ایتمیکز!»

یوللو بعض نصیحتلر ویرمش ایسه‌لرده مذکور ایکی سیاح بونصیحتلره اصلا قولاق ویرمدیکندن ینه یوللرنده دوام ایلمشلردر. نهایت ایلروده « شارەت » نامنده برقریه‌یه واصل اولوب برمدتده اوراده ساکن اولمشلردر. بوقریه سکز اون قدر

آوروپالیلر طرفندن انشا ایدیلوب انتظامدن عاری ایسه‌ده اطرافنده خیلی مزروع تارلالری وار ایدی . ویلیام قلارق ایله له‌ویس بوراده برمدت اقامت ایدرك ایلروسی ایچون نه وجهله حرکت ایده‌جکلرینی مذاکره ایتمکده ایکن موسم شتانك حلولی مناسبتیله بردنبره میسوری نهری انجماد ایتمش وبوندن ناشی سیاحلر شهر مذکورده توقفه مجبوریت حس ایلمشلردر . شوقدر وار که کندیلری ایچون آیروجه برمحل انشاسنه مجبور اولمشلردر . بوقلعه‌یه بالاخره « قلارق قلعه‌سی » نامی ویریلوب خراب اولان موقعی دخی یقین زمانلره قدر اونام ایله یادایداشدر .

مذكور ایكی سیاح موسم شتایی بو
قلعه‌ده امرار ایلدكدن صكره اول بهار
حلول ایدر ایتمزینه میسوری نهری بوینجه
حركته باشلادیلر. بو نهر امریقانك اك
بیوك انهارندن اولمقله برابر ساحللری اك
زیاده شایان تدقیق بر نهر اولدیغندن قلارق
ایله له‌ویس بونك پك چوق مواقعنی سیر
وتماشا ایدوب جوارنده‌كی اورمانلرده
تاریخ طبیعی نقطهٔ نظرندن دخی بعض
تدقیقاتده بولندقدن صكره میسوری یه منصب
اولان « ژه‌فرسون » ، « مادیسون »
و « غالاتن » نام اوفق نهرلره‌ده داخل
اولمشلر و بونلرك منصبلرینه قدر كیتمكه
وقت بوله‌مامش ایسه‌لرده خیلی مدت
طولاشوب تدقیقات مهمه اجرا ایلمشلردر.

سیاحین مذکوره آمریقای شمالیده بر دقت مخصوصه ایله کشت وگذار ایدوب ترقیات جغرافیه یه ده پك زیاده غیرت ایلمش اولدقلرندن بالاخره میسوری نهرینه منصب اولان دیکر ایکی اوفق نهرلردن برینه «قلارق» ودیکرینه «له‌ویس» ناملری ویریلوب بووجهله ایکی سیاحك اسملری خریطهٔ عالمده ابقا ایدلمشدر .

ایکی سیاح میسوری نهری ایله بو نهره منصب اولان دیکر اوفق نهرلرده برمدت طولاشدقدن صکره شرق سطح مائلی ایله غرب سطح مائلی اره‌سنده کائن سلسلهٔ جبال عظیمه یه طوغری بیك مشکلات ایله صعود ایدرك بوطاغلرك غرب سطح مائلی اوزرندن ده بحر محیطه طوغری اینمکه

باشلامش ایدیلر ،

قلارق ایله لهویس یالکز اولهرق سیاحت ایلیوب یانلرنده دها سائر برقاچ کشیلر بولندیغی کبی وحشیلر ایله ترجمانلق وظیفه‌سنی ایفا ایتمك و بالخاصه وحشیلرك حدت وشدتنی جلب ایده‌جك صورتده برحرکتده بولنه‌جق اولور ایسه‌لر درحال اره‌لرنده دوستلق حاصل ایدرك هرایکی طرفی بار یشدیرمق خصوصلرنده استخدام ایدلمك ایچون شرق طرفنده‌کی قبیله‌لردن برینه منسوب برقادینی ده برابر کوتورمکده‌ایدیلر .

جبال مذکوره‌نك غرب سطح مائلنه واصل اولنجه‌یه قدر وحشی قبیله‌سنه منسوب اولوب اجنبیلر ایله مدت مدیده برابر بولندیغندن ناشی لسانه‌ده واقف

اولان بوقادیندن پك زیاده براستغادەده بولنه‌مامش ایدیسه‌لرده بوجهته کلنه‌کلری زمان جنکاورلکله مشهور بیوك برقبیله‌یه تصادف ایلمش ایدیلر. حتی برآز دها ایلرویه کیتدکلری زمان بوجنکاور قبیله‌نك برقاچ یوز قدر سواریدن متشکل برهیئت مسلحه‌سنه تصادف ایتمش ایدیلرکه بواثناده افراد مذکوره‌نك هجومه حاضرلانمه‌سی قلارق ایله له‌ویسی پك زیاده دوچار خوف وهراس ایلمش ایدی.

ایکی سیاح بونلرك هجومندن قورتلمق ایچون معیتلرنده بولنان بوقادینه بعض تعلیمات ویره‌رك ایلرویه طوغری سوق ایدرلر. قادین وحشی سواریلرینك بولندیغی موقعه واصل اولدیغی زمان -

اصول وعادتلری اقتضاسندن اولمق
اوزره رئیس ایله ملاقات ایچون درحال
برچادر قوریلور . سواریلرك رئیسی بو
چادره کلدکدن صکره قادین ده چادره
ادخال اولنه‌رق ایکیسی قونوشمغه و بیان
مطالعه ایتمکه باشلادقلری زمان ترجمانلق
ایتمکده اولان بوقادین قارشوسنده‌کی
رئیسك ، اوجه غائب ایلمش اولدیغی
برادری بولندیغنی کورمزمی ؟

قادین همان برادرینی قوجاقلادیغی کبی
برادری‌ده نیجه زمانلردن بری کورمامش
اولدیغی همشیره‌سنی درآغوش ایدر .
بونك اوزرینه وحشیلر سیاح قلارق ایله
رفیقی له‌ویس ومعیتی افرادینه ایلشمیوب
برطرفده توقف ایتمه‌لرینه مساعده ایتدکدن

ماعدا اللرندن كالديكى قدر اكرامده دخى بولنمش ايديلر . حالبوكه مذكور وحشى قادين اكرريسك همشيره‌سى اولمسه ايدى وياخود ايكى قرنداش يكديكرينى بوصورتده طانيمامش بولنسه‌لر ايدى ارده كى ترجمانلقدن بنه برفائده حاصل اوله‌ميوب اوته‌دنبرى جنكاورلك وخونريزلكلريله بر شهرت قزانمش اولان بوقبيله افرادينك هجوملرينه دوچار اوله‌جقلرى شبهه‌دن برى ايدى .

وحشيلر ايله مناسبات دوستانه‌ده بولنور ايسه‌لرده يانلرنده پك آز بر مقدارده ذخيره بولنديغندن برمدت صكره بوذخيره‌ده توكنور . وحشيلر كنديلرينه مخصوص بولنان مأكولاتدن لزومى قدرينى سياحلره ويره‌رك بوصورتده بسيلمك ايستمه‌مش

ایسه‌لرده بونلرك الیشمش اولدقلری طعاملر قلارق وله‌و یس ایله معیشتلرنده بولنانلرك اغزلرینه یاقشمدیغندن سیاحلر یواش یواش آچ قالمغه باشلادیلر . حتی برآره‌لق مدهش برده قحطه دوچار اولورلر .

بو قحطدن قورتلمق ایچون اپیجه بر مدت طاغلرده صیادلق ایدر ایسه‌لرده او طرفلرده صید ایدیله‌جك حیوانات پك نادر اولدیغندن سیاحلر بر آز زمان صکره بوندن‌ده محروم اولورلر . بعده وحشیلرك اختیارلامش و آرتق استخدام ایدیله‌میه‌جك بر حاله کلمش اولان بارکیرلرینی یانلرنده بولنان بعض اشیا ایله مبادله ایدرك بونلری کسوب اکل ایتمکه وحیوانلر ایله تغدی ایلمکه باشلامشلر ایدی .

قلارق ایله لەویس ورفقای سائرەلری
وحشیلرك خیلی حیوانلرینی اکل وبلع
ایلدکدن صکره ینه وحشیلرك کرك کندی
مسکنلرینی وکرك سائر حیوانات اهلیەلرینی
محافظه ایتمك ایچون اوتەدنبری یتشدیرمکده
اولدقلری برطاقم کلبلری دەینه بارکیرلری
اشترا ایلدکلری صورتده الوب بونلر
ایلەده تغدی یه باشلامقدن بشقه برچاره
بولەمامش ایدیلر ۰

الحاصل قلارق ورفقاسی پك آز بر
مدت ظرفنده خیلی مقدار بارکیر وکوپك
اکل ایلمش ایدیلر ۰ بوندن ناشی آمریقای
غربینك بوطرفلرندەکی وحشیلر بیاض
آدملره « حیوان ییانلر » نامنی ویرمش
ایدیلرکه بو نام قبائل مذکوره افرادندن

قافلەسنی میاننده انتشار ایدرك خیلی مدت
بر اسم مخصوص اولوب قالمش ایدی ٠
قلارق ایله ویس خیلی مدت بو حال
ضرورت وسفالتده قالدقدن صکره کیرودن
کلان دیکر برقاچ کیشی کندیلرینه خیلی
ذخیره کتیردکلرندن بو سیاحت ایچون تعیین
ایلمش اولدقلری خط حرکت اوزره
ایلرولمکده دوامه باشلامشلر ایدی ٠ اولا نهر
بو ینجه کیتدکدن صکره بو صورتده حرکت
کوچ اولدیغندن وحشیلرك اینجه اغاچ
قبوقلرندن انشا ایلدکلری صندالدن برینه
راکبا ایلرولیوب نهایت بحر محیط معتدله
واصل اولمشلردر ٠
بو بحر عظیم ساحللرنده ده اجرای
کشفیات ایچون ینه بو صندال ایله خیلی

مدت طولاشور ایسه‌لرده صندالك بو یله
بیوك بر د كزده سیاحت ایتمكه مساعد
اولمامسی اوزرینه برساحله چیقمغه
مجبور اولورلر . بوندن بشقه هوالرك
غایت صغوق اولمسنه مقابل ارقه‌لرنده‌كی
البسه‌ده پاره‌لنوب وجودلرینی محافظه
ایده‌میه‌جك بر حالده قالدقلرندن سیا-
حتدن واز كچه‌رك حیاتلرینك محافظه‌سی
ایچون ساحلده برموقع انتخاب ایدرلر .
بوراده انشا ایلدكلری برقولبه درونده
قیش موسمنی امرار ایلدكدن صكره اول
بهارده تكرار یوله چیقوب میسیسپی نهری
اوزرنده‌كی فور - لوئی نام موقعه كلمش
واورادنده ۱۸۰۶ سنه‌سی مایسی ابتداسنده
محل حركتلرینه عودت ایتمش ایدیلر .

ینه بو اثنالرده دیکر بعض سیاحلر جماهیر متفقه‌نك « فاروه‌ست » دنیلان طرفلرنده طولاشمغه باشلایوب خیلی کشفیاتده بولنمش ایدیلر . بو سیاحلردن بری زابواون مونتغومه‌ری پیق نامنده‌کی بر ملازم در که بر مدت صکره کشفیات مهمه‌سندن ناشی رتبه‌سی بیکباشیلغه قدر ترفیع ایدلمش ایدی .

سیاح مومی الیه جماهیر متفقه حکومتی طرفندن میسیسیپی نهرینك منبعلرینی کشفه مأمور ایدیلوب معیتنه خیلی مقدار آدم ویرلدیکی حالده نهر مذکورك استقامت جریانی عکسنه اوله‌رق کوندرلمش ایدی . مونتغومه‌ری بو سیاحتدن عودت ایلدکدن صکره آرقانساس نهرینك خریطه اوزرنده‌کی موقعنی غایت طوغری اوله‌رق تعیین ایتمك و بو بابده

یکیدن تدقیقاته کیریشمك ایچون بو نهره کوندرلمشدر .

دونتغومه‌ری دەشاتوبریان کبی آمریقانك غرائب کوناکونی حاوی اولان مواقعنی سیر وسیاحتدن پك زیاده متلذذ اولوب خیالات شاعرانه‌سی انبساطه کلمکده اولدیغندن مشاهدات واقعه‌سنی حسیات شاعرانه ایله مزج ایدرك یازمشدر . اثرینك برقسمنده دیورکه :

« سیاحتمز اثناسنده مرور ایتمکده اولدیغمز قطعه‌لرك هر بری صیادلر ایچون برجنت حکمنده‌در . هر درلو لطافت خارق العاده‌سندن قطع نظر دنیانك هیچ بر طرفنده بولنمیان حیوانات وقطعه‌لرده‌سوریلر ایله موجوددر . او قدر چوق کیك ،

آلا گیك یبانی مانده ، یبانی کچی ، وسا ٔ
ئره وار ایدی‌که بتون او طرفلرده ساکن
قبائل وحشیه‌دن کافه‌سنك برعصرلق
مأکولاتی حاضرلانمش کبی ایدی . هر
هانکی طرفه باقلسه حیوانات مذکوره‌نك
برکثرت و برکت فوق‌العاده ایله یتشمش
اولدقلری کوریلور ایدی »

مونتغومه‌رینك کشفیات مهمه‌سندن
بری‌ده « ریبوده‌ل نورت » دنیلان نهرك
منبعنی اصلا تحری ایتمدیکی حالده محضا
تصادفی کبی برصورتده کشف ایدی‌ویرمش
اولمسیدر . بونهرك منبعنی کشف ایتد
کدن صکره اسپانیوللرك تحت اداره وتصر
فلرنده بولنان قطعه‌یه داخل اولمش ایدی .
بوراده بولنان وحشیلردن متشکل مسلح

هیئتلر برقاچ دفعه سیاح مومی الیهی معیتنده بولنانلر ایله برابر تحت محاصره‌یه الەرق اتلاف ایتمك ایسته‌مش ایسه‌لرده مونتغومه‌ری بوتهلکه‌لرك هر برندن برر صورتله تخلیص جانه موفق اولمشدر ۰

او زمانلر حکومات سائره‌دن بعضلری جماهیر متفقه‌نك غرب طرفلرنده اجرای سیاحت ایلمك ایچون مأمورین مخصوصه اعزام ایلمك ایسته‌مش ایسه‌لرده جماهیر متفقه شمالی آمریقانك غرب طرفنده سیاحت ایدرك کشفیاتده بولنمق ایچون مأمورین اعزامی حقی یالکز کندیسنده بولندیغندن بحثله دول سائره‌یه منسوب سیاحلردن هیچ برینك بوقطعه‌ده سیاحتنه مساعده ایله‌مامکده ایدی ۰ فی الحقیقه جماهیر

متفقه‌نك بو صورتده حركت ايتمكه حقى ده اولديغى هر حالده تسليم ايديلور .

الحاصل حكومت مذكوره‌نك مقصدى بر بحر محيطدن ديكر بحر محيطه قدر اولان او قطعۀ عظيمه‌يى يالكز كنديسنه تخصيص ايتمك ايدى كه بوكا موفق اولديغندن اليوم بر حكومت عظيمه او ساحۀ وسيعه اوزرنده تشكل ايدى ويرمشدر . او زمانلر حكومت مذكوره هر طرفلره طوغرى بر طاقم صيادلر ايله سياحلر كوندره‌رك اولا قطعه‌نك هر درلو احوالنى تدقيق ايتديرمك و بالآخره وحشيلرك الندن المق ايچون افراد مسلحه و قوۀ كافيه ارسال ايدر ايدى . شو قدر واركه بو خصوصده ايديلان غيرت نتيجه‌سى اولمق اوزره بيكلرجه و بلكه ميليونلرجه

وحشیلر اتلاف اولور ایدی که بونك ده حکومت مذکوره ایچون بیوك براهمیتی اولهمیه جغی درکاردر ·

جماهیر متفقهٔ آمریقا حکومتی قطعهٔ مذکوره داخلنده سیاحت ایلمکی یالکز کندیسنه حصر ایدرك خارجدن ودیکر حکومتلر طرفندن ارسال ایدیلان مأمورینك دخولنده ممانعت ایلدکدن صکره هرسنه برطاقم سیاحلری غرب طرفنه کوندروب کشفیاتده بولندیرر ایدی که بونك نتیجه‌سی اولمق اوزره‌ده کشف ایدیلان قطعه‌لرك حدودی کوندن کونه توسع ایلمکده ایدی · خریطه‌لر اوزرنده اوجه پك چوق بوش محللر وار ایکن یواش یواش کشف اولنان نهرلر ایله طاغ، کول، ودها سائر بوکبی مواقعك ده

اسملری علاوه اولنمغه باشلادیغندن خریطه لرك بوش یرلری ده طولیور ایدی .

تعیین وتعدادی پك زیاده تفصیلاتی موجب اوله جق اولان بو قسم کشفیات میانندن برقاچنی درمیان ایده لم :

موسیو هونت نامنده برسیاح ۱۸۱۱ سنه سنده قولومبیا نهرینك منصبی جوارنده مدت مدیده طولاشوب تدقیقات جغرافیه ده بولنمش وخریطه لر اوزرنده بوموقع ایچون کوستریلان یاکلش خطوطی تصحیح ایلمش ایدی . ایرتسی سنه روبرسته وارت نامنده بردیکر سیاح یانده درت تاجر بولندیغی حالده بحر محیط معتدل ساحلندن حرکت ایدوب نو یورقه متوجهاً کیتمکده ایکن اثنای راهده وبر بیوك اورمان درونده

اوزرلرینه وحشیلر هجوم ایدرك یانلرنده
اشیایه متعلق هرنه وار ایسه کافه‌سنی المش
ایدیلر . ذاتاً بوتاجرلرده کوندرمکده
اولدقلری اشیایی وحشیلره فروخت ایدرك
بوکا مقابل وحشیلردن اشیای سائره اخذ
ایده‌جك ایمشلر . بونلری اورمان درونده
صویوب صوغانه چویرن وحشیلر
« قورنه‌ی » قبیله‌سنه منسوب اولوب
بووقعه‌دن مقدم دخی بنه اوطرفلرده
سیاحت ایتمکده اولان بعض سیاحلرك
اشیالریله یانلرنده‌کی اسلحه‌نك کافه‌سنی
اخذ وغصب ایتمشلردر . ستەوارت‌ده
بوحالده ایلرویه کیده‌میوب عودته مجبور
اولمش ایدی .

١٨١٩ سنه‌سنده ایدی که جماهیر

متفقهٔ آمریقا حکومتی لونغ نامنده‌کی بر بیکباشی ایله علم نباتات عالملرندن دوقتور ژامس و دها سائر ذواتدن متشکل اولان هیئتی غرب طرفنه ارسال ایلمش ایدی . بو هیئت هم فن عسکری نقطهٔ نظرندن تدقیقاتده هم‌ده تاریخ طبیعی فننك ترقیاتی ایچون کشفیاتده بولنه‌جق ایدی .

فی الحقیقه بو هیئتدن ایجه استفاده ایدلمشدر . جماهیر متفقه حکومتی بیکباشی لونغك غیرت و فداکارلغی نتیجه‌سی اولمق اوزره «روشوز» طاغلرینك اوته طرفنده‌کی اراضینك طوپوغرافیا خریطه‌لرینه دسترس اولدیغی کبی دوقتور ژامسك کوستردیکی فداکارلق نتیجه‌سی اوله‌رق‌ده نباتات وحیوانات نادره قوللقسیونلری جمع ایتمشدر .

فيسيسپي نهرينك منبعلريني كشف ايچون
بك چوق سياحلر حقيقةً نهر مذكور
حوضه‌لريني تماميله طولاشمش ايسه‌لرده
بومنبعلرك كشفي ١٨٣٢ ده دوقتور هانرى
شولقرافه ميسر اولمشدر. بوندن مقدم
اجرا ايديلان تحريات اثناسنده بعض اوفق
منابع كشف ايديله‌رك بوكا موفق اولانلرده
بومنبعلرك ميسيسپي نهرى منبعلرى اولديغى
ظننده بولنمش ايسه‌لرده بر مدت صكره
اجرا ايديلان تدقيقات ايله بومنبعلرك
ميسيسپي منابعندن اولميوب ديكر بعض
نهرلرك منبعلرى اولديغى تعين ايلمش ايدى.
ميسيسپينك اصل منبعلريني كشفه
موفق اولمش بولنان دوقتور شولقراف
بو سياحتندن اول و ١٨١٨ سنه‌سنده « غاله‌نا »

ایله « دوبول » نامی ویرلمکده اولان قطعه‌
لرده ایجه مدت طولاشمش و قورشون
معدنلرینك کثرتیله مشهور بولنان بو
مواقعده آیروجه بر طاقم معدنلرده‌ها کشف
ایتمش ایدی . بعده « میشیغان » ایالتنه
والی نصب وتعیین ایدیلان جنرال قاسك
معیتنده بولنوب بونکله‌داباس وایللینوا
نهرلری جوارنده سیاحت ایدرك انهار
مذکوره‌نك منبعلرینی بولمق ایچون مدت
مدیده طولاشمش ایدیلر .

دوقتور شولقراف بوسیاحتلردن پك
زیاده یورلمش اولدیغی جهتله والیء
مومی الیهك میشیغانه عودتی اثناسنده
کندیسی ده برابر کلمدرك او طرفلرده‌کی
کویلردن برنده کندیسنه بر مسکن تدارك

ایلمش و او زمانه قدر مجرد برحالده یاشامقده اولدیغندن بو دفعه اسکان ایدر ایتمز وحشیلردن برینك قزیله ازدواج ایلمشدر .

دوقتور شولقراف آمریقا قبائل وحشیه‌سنی اتنوغرافیا فنی نقطهٔ نظرندن تدقیق ایدرك بونلرك هردرلو احوالنی او کرنمکله برابر لسانلرینه‌ده واقف اولمغی وحتی بوبابده‌ده تعمیق فکر ایلمکی اوته دنبری ارزو ایلمکده اولدیغندن بوصورتده کوشهٔ استراحته چکلدیکی زمان اولکی ارزولرینك اجراسی ایچون پك مساعد برزمان بولمش ایدی .

ایشته تمام یکرمی‌سنه مدت زوجه‌سی اولان وحشی قزی ایله برابر بوکویده

اوطوروب شمالی آمریقا اقوامنك احوال اتنوغرافیقیه‌لرندن ماعدالسانلری حقنده‌ده تدقیقاتده بولنه‌رق خیلی آثار وجوده کتیرمشدر. بونکله برابر یکرمی سنه‌لك زماننی یالکز برکوی ایچنده امرار ایلیه‌یوب اره صره شمال وغربه طوغری ده سیاحتلرده بولنمشدر. حتی بوسیاحتلرینك برنده «وه‌رتیاس قابوت» ویاخود «اتیاسقا» نامیله یاد ایدیلان بیوك کولی کشف ایلمشدرکه میسیسیپی نهرینك اصل بوکولدن نشأت ایتمکده اولدیغنه دائرده برروایت واردر.

دوقتور هانری شولقرافك آثار متعدده‌سی میاننده یرلی «قزل کون» لرك اتنوغرافیا وعلم احوال بشر نقطهٔ نظرندن

اولان احوالی حقنده‌کی تدقیقاتی حاوی اولان
اثری بو کونکی کونده دخی جاهیر متفقه‌ده
بو نوع و بو صنفدن اولان فنی آثارك اك
مکمللرندن بری اولمق اوزره تلقی ایدلمکده‌در.

مدقق مومی الیه دها بعض سیاحتلرده
بولنوب بو سیاحتلرینه و تدقیقات مهمهٔ
سائره‌سنه دائر اولان مطالعاتنی ده یازه‌رق
اخلافه بریادکار اولمق اوزره براقمشدر.

آوروپا ایله آمریقا قطعه‌لری اره‌سنده
ترقیات نقطهٔ نظرندن جالب دقت اولان
احوالدن بری‌ده آوروپاده و بالخاصه
فرانسه‌ده اوزمانلر کسب ثروت ایتمش
اولانلرك ثروتلرینی لزومسز صورتده صرف
ایتمکده اولملرینه مقابل آمریقاده بالعکس
برطاقم انشاآت خیریه ایچون آووچ

طولولری دکل قاصه طولولری لیره لر صرف ایدلمکده اولمسیدر . یالکز شونی ده درمیان ایتملی یز که امریقاده کسب ثروت ایدوب ده ثروتلرینک قسم اعظمنی بعض انشاآت جسیمه و مهمه ایچون صرف ایتمش اولانلرك اوزمانلر قسم اعظمی فنه هیچ بر صورتله انتساب ایتمامش اولدقلرندن ترقیاته شو صورتده برخدمتده بولنه رق بویوزدن اولسون مفتخر اولمق ایسترایدیلر . فقط بونلر هرهانکی صنعته منسوب اولورایسه لر اولسونلر هر حالده ثروتلرینی ترقیات فنیه اغورنده صرف ایتمکه هرزمان حاضر ومهیا بولنمقده ایدیلر .

آمریقالی میلیونرلردن اولوب ده بو وجهله ثروت موجودەسنك بربیوك قسمنی

صرف ایتمش اولانلردن بری ده ژان آستوردر، المانیانك « والاندورف » شهرنده تولد ایدوب هم سیاحته هم ده تجارته پك زیاده هوسكار اولدیغندن هنوز پك كنج ایكن نویورقه كلمش ایدی .

ژان آستور حقیقةً ذكی وچالیشقان ایدی اول امرده نویورقده كندیسنه بر ایش بولوب بو یوزدن قزاندیغی پاره‌نك برقسمنی سیاحت اثناسنده صرف ایلمك ایچون حفظ ایدر ایمش . جمع ایلدیكی مبالغ آرزو ایلدیكی درجه‌یی بولدقدن صكره جماهیر متفقه‌نك « موهاوسق » نام محلنده ساكن اولمقده بولنان قبائل وحشیه نزدینه قدر كیدوب بونلردن اشترا ایلدیكی حیوانات دریلرینی تكرار نویورقه كتیرمكه باشلامش،

الحاصل آز زمان ظرفنده قبیلهٔ مذکوره نزدینه کیدوب کلمسیله کندیسی ایچون آچدیغی تجارت چغرنده کسب ثروت ایدرك نویورقك اڭ بیوك تاجرلری صره‌سنه داخل اولمش ایدی .

اوزمانلر حیوانات دریلری نقل وفروختی ایله ایدیلان تجارت اوقدر توسع وکسب اهمیت ایتمش اولدیغندن جمع ثروت ایدنلر نادر دکل ایدی . فقط ژان آستور قدر کوزی آچیق طورانانلرده زیاده دکل ایدی . مومی‌الیه دری تجارتیله اوقدر زنکین اولدقدن صکره ۱۸۰۹ سنه سنده « آمریقا دری قومپانیه‌سی » نامیله بیوك برشرکت تشکیل ایدرك خیلی سرمایه داران ایله اشتراك ایتمش ایدی . ایکی اوچ

سنه قدر آمریقانك سائر مواقعنده ساكن
قبائل وحشیه ایله‌ده اخذ واعطاده بولنوب
اولکی ثروتنی برقاچ قات دها تزییده موفق
اولمش ایدی .
ژان آستور کوندن کونه موفق اولدیغنی
کوردکجه غیرتنی‌ده آرتدیرمقدن کیرو
طورمامقده ایدی . نهایت تجارت ایچون
تعیین ایلمش اولدیغی حدود جولاننی برآز
دها توسیع ایلدیکندن ١٨١٠ سنه‌سنده
هم براً هم‌ده بحراً ایکی کاربان سوق ایتمك
لزومنی حس ایدوب بوبابده‌کی مقصد
وارزوسنی‌ده اجرایه موفق اولمشدر .
هم سیاحت هم‌ده تجارت ایتمکله
شهرت قزانمش اولان ژان آستور سوق
ایلدیکی بوقافله‌لری بحر محیط معتدل ساحلنه

طوغری کوندرمش ایدی . بو قافله‌لر او طرفلرده ایچه‌ برمدت طولاشه‌رق کرك ساحلده وکرك داخلده بولنان قبائل وحشیه ایله اخذ واعطاده بولندقدن صکره «اوره‌غون» نهری منصبنده برمرکز تجارت تأسیس ایدرك بوکا کندی نامنی ویرمش ایدی .

ایشته او زمانلر «آستوریا» نامیله تشکل ایلمش اولان بو مرکز تجارت برآز زمان صکره ینه آستورك کوندردیکی قافله‌لر ودیکر طرفلردن کلان سائر ارباب تجارتك اسکانلریله توسع ایتمش ومیدانه بر «آستوریا» شهری چیقمش ایدی . ژان آستور بو موقعی اسکان ایچون پك مهم بولوب بوراسنی عادتا بر مستعمره حالنه قویمق ایسته‌مش ایدی .

هواسی غایت لطیف اولوب ارقه طرفده کی
طاغلر اوزرینه طوغری چیقلدقجه اسکان
ایچون دها موافق موقعلرده بولنمقده ایدی.
واقعا شمال شرقی روزکارلرندن اوطرفلرده
هر زمان قورقیلاور ایسهده « روشو »
طاغلری بوصغوق وشدتلی روزکارلرك
هجومنه قارشو هر زمان برسد ممانعت
حکمنده ایدیلر .

اواثنالرده انکلیزلر ایله محاربه لره
باشلانمش اولدیغندن ۸۱۲ ' ده اوساحله
بنا اولنمش اولان برحرب سفینه سی « آستوریا »
شهرینی ضبط ایتمش ایدی . او آره لق
شهر مذکورك استردادی قابل اوله میوب
ایچه برمدت صکره اخذینه موفقیت حاصل
اولمشدر .

ایشته بر تاجر طرفندن بنا و توسیع
ایدلمش اولان بو شهر بو کون «اوره غون»
نهری اوزرنده بولنان تجارت لیمانلرینک
اك مکمللرندن معدوددر . بو آدمك جماهیر
متفقه‌ده نامی اونودولمشدر ظن اولنمسون!
بالعکس دها زیاده طانندیغی کبی اخیراً
شهر مذکورده بر ده هیکلی دیکز ایدلمشدر .
شوراسی‌ده جالب نظر دقتدر که
سیاح آستورك بعض مواقع کشف ایتمك
صورتیله جغرافیایه دخی خیلی خدمتی
سبق ایتمش ایسه‌ده کندیسی پك آز اوقومق
بیلوب هله امضاسنی پك زیاده برصعوبتله
قویه بیلور ایمش. آمریقاده جمع ثروت ایدوب
میلیونرلر صره‌سنه کچدکدن و کندی نامیله
الی الابد یاد ایدیله‌جك بر ده شهر بنا ایلدکدن

صکره نویورقه کلوب اوراده ١٠٠،٠٠٠ جلد اثری محتوی اوله‌جق صورتده غایت واسع بر کتبخانه انشا ایتدیروب بو وظیفه‌سنی ده اکمال ایلمش ومتعاقباً اوروپایه کلمه‌رك آیروجه تجارته باشلامش ایدی.

سیاح مومی الیهك صورت سیاحتی ایله احوال خصوصیه‌سی حقنده اك زیاده معلومات ویرن واشنغتوون ایرونغ نامنده‌کی سیاحدر. زمانه‌نك مؤلف ومحررلرندن بولنان ایرونغ اولجه ژاق آستور ایله مدت مدیده طولاشدیغی کبی بونك هر درلو احوال وحرکاتنه‌ده واقف اولدیغندن بو بابده‌کی معلوماتنی ایروجه بر اثرده جمع ایلمشدر.

ایرونغ ده آوروپا وامریقاده‌کی سیاحتلر.

يله مشهوردر. آمريقانك تنهااورمانلرنده ونهايتى بولنه ميان واسع صحرالرنده وقوعبولان ايلك سياحتنه ١٨٣٢ سنه سنده مباشرت ايلمش ايدى. بوسياحتكده اجراسنه حكومت طرفندن مأمور ايدلمشدر. زيرا اوزمانلر قطعه نك غرب طرفنده كى قبائل وحشيه دن بريله جماهير متفقهٔ آمريقا حكومتى غوغا ايتمكده اولديغندن ارتق بومجادلاته نهايت ويره رك عقد مصالحه ايتمك لزومى حس ايدلمش وايشته بولزوم اوزرينه ايرونغ اوطرفلره كوندرلمش ايدى.

اوزمانلر «پيونيه» دنيلان بر طاقم سياحلر وار ايدى كه بونلر سياحين سائره ايچون برنوع قلاغوز حكمنده اولوب

اکثر «واقعی کشف ایتمشلردر. «پیونیه»لر
بر یاندن آمریقانك واسع صحرالرینه
طوغری ایلرولدکلری کبی بر یاندنده
«روشو» طاغلری اوزرنده وبحر محیط
معتدل ساحللرنده کیجه کوندوز طولاشمقده ایدیلر. بونلرك کشفیاتی درحال
خریطه‌لره قید ایدلدیکندن بو یوزدن
خیلی آثار ترقی حصوله کلمش ایدی.

ایرونغك اك بیوك غیرت وفداکارلغی
ایسه هرکون حصول بولمقده اولان ترقیات
نه‌دن عبارت ایسه انلری اصلا وقت غائب
ایتمکسزین تعقیب ایلمك ایدی.

بوجهتله اولان موفقیاتی جداً شایان
تقدیر اولدیغی کبی قریستوف قولومب
ایله مشهور واشنغتوون حقنده وقسماً تاریخ

قسماً ترجمهٔ حال صورتنده یازدیغی
اثرلر کندیسنی مورخین میاننه ادخال
ایلمشدر. ایرونغك بو اثرلرندن بشقه بالذات
کندی سیاحتلرینی، ومشاهدات واقعه‌سیله
بعض طرفلرده‌کی کشفیات فنیه‌سنی حاوی
اولمق اوزره ایروجه برقاچ آثاری دها
واردر.

کوآده‌لوپ معاهده‌سی موجبنجه مکسیقا
حکومتی بسبتون آیرلمزدن مقدم [١٨٤٢]
دوفلو دو«وفرا نامنده برفرانسز جاهیر
متفقه طرفندن اولا مکسیقا قطعه‌سی داخلنده
وصکره قالیفورنیا طرفلرنده سیر وسیاحته
مأمور ایدلمش ایدی. مومی الیه بو وظیفه‌سنی
تماميله اجرا ایلدکدن صکره اوره‌غون
نهری وادیلرنده دخی مدت مدیده سیاحت

ایدرك جغرافیا و اتنوغرافیا فنلری نقطهٔ
نظرندن خیلی تدقیقاتده بولنوب بالخاصه
قالیفورنیاده سیاحت ایتمش سائر سیاحلره
ازهرجهت تقدم ایلمش ایدی • حالبوکه
قطعهٔ مذکوره‌ده آلتون معدنلری کشف
ایدلدکدن صکره آرتق سیاحلرك اهمیتلری
قالمدیغی کبی قالیفورنیاده ایدیلان سیاحتلر-
ده نظردقتی جلب ایده‌مامشدر •

*
* *

{ سوتر ایله فره‌مون }

قالیفورنیاده آلتون معدنلرینك نه
درجه‌لرده شهرت قزانمش اولدیغی بوراده
آیریجه واوزون اوزادی‌یه درمیانه لزوم
کوره‌میز • بوبابده برمعلومات مجمله ومختصره

سردنده بولنمش اولمق ایچون ارباب مطا.
لعه‌یه شونی درمیان ایده‌لم که یالکز آمریقا
ایچون دکل آوروپا ایچون دخی پك چوق
نتایج مضره تهیه ایلمش اولان قالیفورنیا
آلتون معدنلری الك اول میرالای فره‌مون
نامنده برسیاح طرفندن کشف ایدلمشدر.

مومی الیه سیاحته پك زیاده مراقلی
اولوب حکومت متبوعه‌سندن قالیفورنیاده
کندیسی ایچون سیاحته مساعده استحصال
ایتدکدن صکره بعض ارقداشلریله برابر
شبه جزیرهٔ مذکوره‌یه متوجهاً حرکت
ایلمش ایدی.

میرآلای فره‌مون طبقات الارض فننه
اییجه واقف اولدیغندن قالیفورنیاده‌کی
سیاحتی اثناسنده بعض مواقعده حفریاتده

بولنمش والنه کچن بر قاچ معدن پارچه‌سنی
معاینه ایدرایکن بو محلده غایت بیوك آلتون
معدن طبقه‌لری بولندیغنی حکم ایلمش ایدی.

قالیفورنیاده آلتون معدنلری بولندیغنی
کشف ایدن میرالای فره‌مون ایسه‌ده بو ذی
قیمت معدنی الك اول میدانه چیقاران
سوتر نامنده بر یوزباشیدر. سوتر بشنجی
شارلك خاصه طابورلرینه منسوب اولوب
۱۸٤۱ سنه‌سنده مذکور معدنی کشفه موفق
اولمشدر.

سوتر آمریقاده سیاحت ایچون مأذونیت
استحصالنه موفق اولدقدن صکره بر عتیقه
وداع ایدرك جماهیر متفقه‌یه کلمش واورده
سیاحت ایله برابر بر موقع مناسبده زراعتله
اشتغال ایدرك محصولات یتشدیرمك ایچون

ده حکومت مذکوره‌دن رخصت استدعا
سنده بولنمش ایدی.

اوزمانلر جاهیر متفقهٔ آمریقاحکومتی
بوکبی ارباب غیرته ایستدکلری مساعده‌یی
ویرمکدن کیروطورمدیغندن سیاح سوترك
دخی ارزوسی وجهله سیاحت ایتمسنه مسا
عده ایلمش ایدی. سوتر بومساعده اوزرینه
یانته خیلی مقدار آدم آله‌رق طوغریجه
قالیفورنیا شبه جزیره‌سنه واصل اولمش
ایدی. اولا مواقع مختلفه‌سنده سیاحت ایدرك
خیلی تدقیقاتده بولنمش وبالاخره «لافورش»
نهری اوزرنده ومناسب برموقعده برصو
دکرمانی انشا ایتدیروب بو دکرمانك صاغ
وصول طرفلرنده‌کی اراضینك برقسمنی ترلا
حالنه قویه‌رق زراعته باشلامش ایدی.

کرك آوروپا وکرك آمریقاده شمدی یه
قدر وقوعبولمش اولان هر درلو کشفیات
واختراعاتدن پك چوغی تصادفاً حصول
بولدیغی کبی سوتر دخی اوطرفلرده بولدیغی
آلتونی تصادفاً کشف ایتمشدر . حتی
بوکشفه سببیت ویرن ده ینه صود کرمانیدر .
زیرا بو دکرمان ایچون نهرك برطرفنده
حصوله کتیرلمش اولان شلاله نك اوکنده
سوتر اره صره اوطوره رق تماشاسندن
متلذذ اولمقده ایکن دوکیلان صولر ایله
برابر بعضاً پارلاق برطاقم معدن پارچه .
لرینك ده دوشدیکنی کورمکده ایدی .

بو پارلاق پارچه لر سوترك نظر دقتنی
جلب ایلدیکندن نهایت بعض پارچه لری
طوپلامغه مجبوریت حس ایدر . طوپلادیغی

مغدن پارچه‌لرینی معاینه ایتدیکی اثناده
بونلرك آلتونی حاوی اولدیغنه بسبتون
قناعت حاصل ایلدیکندن دکرمانك بولندیغی
موقعدن بر آز ایچرو طرفده حفریاته
مباشرت ایدر . بو عملیات اثناسنده چیقا-
ریلان معادنی تکرار معاینه ایتدکده آلتون
ایله دیکر بعض معادنك مخلوط بر حالده
بولندیغنی کورر .

سوتر بو قدرجق بر کشفده بولندقدن
صکره درحال او طرفلرده یکیدن حفریاته
مباشرت ایدرك دائرهٔ تحریاتنی کوندن
کونه توسیع ایدر و بو غیرت فوق‌العاده‌سی
نتیجه‌سی اوله‌رق پك چوق آلتون معدنلرینی
حاوی طبقه‌لر و طمرلر کشف ایلر .

سوترك بو کشفیاتی خاطر و خیاله

صیغه‌میه‌جق درجه‌لرده برسرعتله اطرافه انتشار ایلدیکندن پك آز زمان ظرفنده یالکز آوروپادن وآمریقانك جنوب طرفلرندن دكل آسیا وآفریقادن دخی پك چوق کشیلر آلتون معدنلری اخراجی ایچون قالیفورنیایه کلمکه باشلامش ایدیلر • فقط بونلرك همان قسم اعظمی سرسری مقوله‌سی اشخاصدن اولوب قالیفورنیانك هرطرفنده انتشار ایلمش واوراده خیلی وقایعه‌ده سببیت ویرمش ایدیلر • همان هیچ برعصرده هیچ برقطعه‌اوزرینه بودرجه‌لرده برهجوم واقع اولمامشدر • قالیفورنیایه آلتون اخراجی ایچون اولان بوهجوم آمریقا تاریخنجه وقایع مهمه‌دن معدود اولوب ینه بومقصد ایچون تشکل ایلمش

اولان قومپانيالرك دخی اجرا آتی تماميله قيد وضبط ايدلمشدر .

معلوم اولديغی اوزره قاليفورنيا شبه جزيره‌سی واسع اولمقله برابر زياده‌سيله طاغلق اولوب يكديكرينه موازی اوله‌رق اوزانمش ايكی سلسلهٔ جبال واردر . بونلردن بری « قوآست رانغ » دنيلان طاغلر اولوب ديكر سلسلهٔ جباله‌ده « سيه‌را - نه‌وادا » نامی ويرلمكده‌در . بونلردن برنجيسی ساحله قريب اولوب ديكری ايسه برآز ايچرو طرفده‌در . ايكی سلسلهٔ جبال اوزرنده دخی خيلی مرتفع نقاط واردر . بعض طاغلر سطح دريادن ايكی ويا اوچ بيك مترو ارتفاعنده‌درلر .

قاليفورنيانك اكثر مواقعنده التون

معدنلری بولنمقده ایسه‌ده بومعدنی کثرتله
حاوی اولان طبقات اك زیاده جبال مذ-
کوره‌نك غرب سطح مائللری اوزرنده
بولنمقده‌در . معادن سائره ایله مخلوط
برحالده بولنان التون کولچه‌لرینه اکثریتله
مجراسی قوملی اولان نهرلر ایله ینه قوملی
وادیلر نهایتنده تصادف ایدلمکده ایدی .
قالیفورنیانك التون معدنلری ١٨٤٩
دن ١٨٥٢ سنه‌سنه قدر پك زیاده برشهرت
قزانوب کثرتله اخراج ایدلمکده ایدیسه‌ده
اوتاریخدن اعتباراً بوشهرتی ازالمشدر .
شوقدر وارکه بوصورتله شهرت قزانان
معدن مخرجلری یالکز نهر ایله وادیلر
نهایتنده کی محللردر . طوغریدن طوغری‌یه
حفریات ایله چیقارلمقده بولنان معدنلر

ایسه ١٨٥١ سنه‌سنده بردنبره تزایدایدوب
اینجه‌برمدت اولکی کثرت و برکتلرینی
محافظه ایلمش ایسه‌لرده بو برکتالی نهایه
دوام ایلمامشدر . ارضك اعماق مجهوله‌سنده
مختفی بولنان التون کولجه‌لرینی میدانه
چیقارمق خصوصنده ایدیلان غیرت
شمدی‌یه قدر نوع بشر طرفندن ابراز
ایدلمش آثار غیرتدن هیچ برینه مقیس
اوله‌مدیغی جهتله بالنسبه آزمان ظرفنده
قالیفورنیا کبی واسع برشبه جزیره‌نك
هرطرفنی دلمشلردر .

نهر وایرمقلرك قوملی مجرالرندن
چیقاریلان آلتونلر اصول مخصوصه‌سی
وجهله مخلوط بولندقلری معادنك
برقسمندن ازیله‌رك آیریلور ایسه‌ده بو

عمليات كافی اولمدیغندن صوك عمليات اولمق اوزره جیوه‌ده حل ایدوب بعده عملیات تبخیریه واسطه‌سیله التونی خالص اوله‌رق استحصال ایلمکده ایدیلر .

ایلك سنه‌لر التون معدنلرنده استخدام ایدیلان عمله‌نك مقداری آز ایدیسه‌ده کوریلان لزوم اوزرینه تزیید ایدلدکلرندن برآز زمان صکره استخدام ایدیلان عمله یتمش سکسان بیك کشی یی‌ده تجاوز ایلمش ایدی . مقدملری قالیفورنیا معدنلرینك حاصلات سنویه‌سی قاچ بیك فرانغه بالغ اولدیغی بیلنه‌مز ایسه‌ده بالاخره منتظم جدوللر ترتیب ایدلدیکندن حاصلاتك سنوی اوچیوز میلیون فرانقدن اشاغی دوشمامکده اولدیغی کورلمشدر .

قاليفورنيا قطعه‌سندن يالكز آلتون معدنلری استحصال ايدلمز. بو شبه جزيره هرنوع معادنی محتوی اولديغندن هرسنه كليتلو بر مقدارده جيوه ، باقر ، دمير ، قورشون ، كهرچله وبوراقس استحصال ايديله‌رك برقسمی امريقاده‌كی ارباب صنايع طرفندن صرف ايديلور وديكر قسمی‌ده آوروپا وآسيا قطعه‌لرينه ارسال اولنور. جيوه معدنلری ميانده « نور المادان » نام موقعده‌كی معدن پك مشهور اولوب نهرلرك مجرالرنده حفريات ايله اشتغال ايدلديكی زمانلر بيوك كوچوك الماس پارچه‌لری ايله پلاتين پارچه‌لری دخی بولنمقده‌در.

قاليفورنيا شبه‌جزيره‌سی نباتات وحيوا

ناتنك كثرت وتنوعى نقطهٔ نظرندن دخی
شايان دقت برقطعه‌در. هله هواسی لطيف
پك چوق موقعلری بولنوب بوموقعلرده
اكثريتله ساحلده‌در. نيسان نهايتندن
تشرين اول نهايتنه‌قدر اولان آلتی آی
ظرفنده سواحلك هواسنده‌كی جيادت
ولطافت بلكه آمريقانك ديكر طرفلرنده
بولنه‌مز. هله‌قاليفورنياساحللرنده‌كيجه‌لری
حس ايديلان سرينلكك حقيقةً بشقه‌طرفلر
ده‌بولنمديغی مشهوردر. يالكز سان فرانسيسقو
شهرنده هركون صباحلری وقت ظهردن
تخميناً بربچق ايكی ساعت‌قدر اول ظهور
ايدن شدتليجه برروزكارينه‌وقت ظهردن
بش ساعت صكره‌يه‌قدر دوام ايلمكده‌دركه
بوده شهرمذكورك بسبتون بحرمحيطه

معروض اولمسندن ايلرو كلمكده‌در . فقط ياز موسملرنده سان - فرانسيسقوده كوندوزلرى ظهور ايدن بوروزكاردن شكايت ايدلميوب بالعكس برنعمت مخصوصه وفوق‌العاده اولمق اوزره تلقى ايدلمكده‌در .

مذكور روزكار سان - فرانسيسقو شهريله برابر قاليفورنيانك ساحللرنده بولنان ديكر مواقعى‌ده دائمى صورتده سرينلك ايچنده بولندير يور ايسه‌ده شبه جزيره‌نك مواقع داخليه‌سنده ياز موسمى برشدت فوق‌العاده ايله حكم سورمكده‌در . ازجمله بعض مواقعده وقت ظهردن اوچ ساعت صكره‌يه قدر اولان مدت ظرفنده سانتى غراد ترمومترولرينك كولكه‌ده ٤٨ در- جه‌يى ارائه ايتدكلرى هر زمان كورلمكده

ايمش كه كرهٔ ارض اوزرنده اك زياده ضيجاق
اولان مواقعدن اولدقلری دركاردر ٠
آوروپاليلر بو طرفلره هجوم ايلمزدن
مقدم وحشيلر قاليفورنيانك اوتهدنبری
انتخاب ايتمش اولدقلری مواقعندهساكن
ايديلر ٠ حالا بعض بيوك اورمانلرده
طولاشلديغی زمانلر وحشيلره تصادف
ايدلمكدهدر ٠ فقط اليوم پك زياده تناقص
ايتمشلردر ٠ مقدما وحشيلر بو شبه جزيره‌ده حقيقةً هر طرفدن زياده بر كثرت
وغلبه‌لك ايله بولنمقده‌لر ايكن التون معدنلر.
ينك كشفنی متعاقباً بر ياندن اوروپاليلرك
و بر ياندن ده چينليلرك چوغالمغه باشلامه‌ـ
لری اوزرينه كندی موقعلرينی بونلره ترك
ايدرك كيرويه چكلمشلردر ٠

قاليفورنيا قطعه‌سی مقدما بسبتون بر حال وحشتده ایکن اسباب مذکوره‌دن طولایی وقوعبولان ازدحام اثناسنده همان هر طرفنده بر شهر تأسس ایلمش ایدی. هله آلتون معدنی ایله سائر نوع معادنك اخراج ایدلمکده اولدقلری مواقع عمله‌نك کثرتندن ناشی عادتا بر اردوگاه حالنی الوب بالاخره بر مرکز تجارت اولمقله‌ده کسب شهرت ایلمش ایدیلر.

قاليفورنيايه التون کشفی ایچون کیدنلر بوصورتده تزاید ایده وهر طرفدن هیئت مهاجره‌لردخی کله کله شوراده بوراده وبالخاصه التون چیقار یلان نهرلر ایله معدن قیولری جوارنده علی العجله یاپلمش یوزلرجه قولبه‌لردن متشکل قریه‌لر تأسس

ایدی و یزدیکندن بورالرده اخذ واعطاده
بولنمق ایچون برطاقم اهل تجارت وصنایع
کلمکه باشلامش وآز زمان ظرفنده بونلرکده
تزایدلرندن ناشی قریه‌لر عادتا بر ر شهر
حالنی المش ایدی. الحاصل هر نره‌ده بر
معدن کشف ایدلسه اوراده برقاچ آی
ظرفنده برشهر تأسس ایدوب هردرلو
اشیانك فروختنه مخصوص مغازه‌لر وبیوك
دکانلر، ده‌پولر انشا اولنور ایدی.

بوشهرلر یالکز امریقالیلر طرفندن
تأسیس ایدلمیوب هرملته منسوب آدملر
بورالره کلمکده ایدی. فرانسزلر اکثریتله
چارشورجیلق، اکمکجیلك ودمیرجیلك
کبی صنایع ایله اشتغال ایدوب المانیه‌دن
کلمش برطاقم موسیویلر — هر یرده وهر

زمان اولدیغی کبی اوراده دخی — صرافلق
ایله حاضریایلمش البسه فروختنه مخصوص
مغازه‌لر کشاد ایدرایدیلر . چیندن کلانلرك
برقسمی باغچوانلق ایدوب دیکرقسمی
نهر مجرالرنده التون اخراجیله اشتغال
ایدر ایدیلر .

قالیفورنیاده ملل مختلفه‌دن اولانلرك
بوصورتده اجتماع ایتمش اولملرندن یالکز
التون ومعادن سائره اخراجاتی جهتنده
استفاده ایدیلور ایدی . حالبوکه بوکا
مقابل کوریلان زیانده نهایت تصور
ایدیله‌مز . عملهٔ مذکوره اره صره سرقته
وختی حیدودلغه قدر جرأت ایلدکدن
ماعدا درلو درلو منازعاتکده ظهورینه
سببیت ویرمکده ایدیلر . جماهیر متفقهٔ

امریقا حکومتی ایچون بو یوزدن بیك درلو غوائل و مشکلات ظهور ایتمکده ایدی ۰

التون معدنلرینك کوندن کونه کسب اهمیت ایتمش اولمسندن ناشی قالیفورنیانك بیوك برقسمی اوزرنده اپیجه غلبه‌لك حاصل اولمش ایدیسه‌ده دیکر طرفلری ینه نهایتی بولنه‌میان اورمانلر ایله وادیلری حاوی ایدی ۰ بوقطعه‌نك اوزمانکی احوالنه دائر اك زیاده تدقیقاتده بولنان موسیو سیمونن نامنده بر سیاحدر ۰ سیاحتنامه‌سنك برقسمنده دییورکه :

« قالیفورنیاده اولکی حال قالمامشدر. هرطرفنده یواش یواش برتبدل حصوله کلمکده اولوب اولجه التون معدنلری

جوارنده وقوعبولان قانلی مجادله ومضاربه لره ارتق تصادف اولنمامقده در . بو لطیف قطعه ده امنیت واستراحت عمومیه یی اخلال ایدن احوالك كافه سی برطرف ایدلمشدر . اولجه وحشیلر دخی بعض منازعه لر ظهورینی ایجاب ایتدیره جك حركاتده بولنمقده ایدیلر. حالبوكه بالآخره وحشیلرده برر برر اتلاف ایدیلوب مقدارلری پك زیاده تنقیص ایدلمشدر »

قالیفورنیانك نفوس موجوده سی الیوم - اولكی مقدارینه نسبتله - یوز مثلنه بالغ اولمشدر . مقدما یالكز آلتون كشف وتحریسی ایچون كلانلرك یرینه برمدت صكره زراعت وتجارت ایچون پك چوق كیمسه لر كلمش اولدقلرندن منازعاته بوصورتله ده

نهایت ویرلمش ایدی .

بزینه قالیفورنیانك سیاحلریله کاشفلرینه نقل کلام ایده‌لم :

کشفیاتك قسم اعظمی (روشو) طاغلرنده وقوعبولدیغی ایچون سیاحلرده اکثریتله جبال مذکوره اوزرنده طولاشور ایدیلر . شوراسی شایان استغرابدرکه یالکز آلتون معدنی بولمق ایچون قالیفورنیانك « روشو » طاغلرینه هجوم ایتمش اولان سیاحلر یاریم عصر ظرفنده او درجه‌لرده تزاید ایتمشلردرکه بونلرك یالکز اسملری قید ایدیله‌جك اولسه بیوك برجلد تشکل ایدر .

بوسیاحلر بویله برغیرت فوق العاده ایله جبال مذکوره‌ده سیروسیاحت ایتدکلری اثناده «روشو» طاغلرینك کشف ایدلمدك برقاریش

قدر بیله یرینی براقامشلردر . جغرافیوندن بعضیسی « بو سیاحلر قالیفورنیا طاغلر . ینی هر درلو احوال جغرافیه وطوپو . غرافیقیه‌لریله برابر او درجه‌لرده مکمل طانیمشلردر که اوروپانك اك مشهور اولان وحتی شمدی‌یه قدر پك چوق سیاحلرك ده نظر دقتلرینی جلب ایتمش بولنان طاغلری بو درجه‌لرده معلوم دکلدر » دییورلر .

ایشته بو قدر چوق اولان سیاحلرك اوجه یالکز برقاچنی ذکر ایلمش ایدك . بو دفعه‌ده ینه سیاحین مذکوره‌یه پیرو اولانلرك ایچجه برشهرت قزانمش اولانلرینی بروجه آتی ذکر ایده‌جکز :

*
* *

قالیفورنیا سیاحلرندن بری ژ. س.

فره مون اولوب ١٨١٣ ده قارولين
جنو بيده تولد ایتمش ایدی . كنديسی فقير
بر فامليايه منسوب اولديغی ايچون پدرينك
وفاتنی متعاقباً والده و قرنداشلريله فامليالری
داخلنده بولنان سائر كيمسه لرك تأمين تعيشلری
كنديسنه عائد بر وظيفه اولوب قالمش ايدی .
حالبوكه فره مون هيچ بر وجهله ثروت
و سرمايه يه مالك اولميوب يالكز پدرينك
زمان حياتنده تحصيلنی بر درجه يه قدر
اكمال ايلمش اولديغندن اكمك پاره سی
قزانمق ايچون بعض مكتبلرده معلملك ایتمكه
مجبور اولمش ايدی .

فره مون بر مدت بو صورتده دوام
ايلدكدن صكره ١٨٣٣ سنه سنده « ناتشز »
نام حرب سفينه سنده اوقومق و يازمق

بیلمیان طائفه‌لره یازی واوقومق درسی ویرمك ایچون معلم نصب وتعیین ایدلمش ایدی . تمام ایکی سنه‌مدت سفینهٔ مذکوره اوزرنده بولنوب طایفه‌لره درس ویردیکی کبی « ناتشز » کمیسی هانکی لیمانه داخل اولسه اولیمانده‌کی اقامتی مدتنجه خارجدن برطقم شاکردان بولوب انلره‌دخی درس ویرر ایدی . شوقدر وارکه فره‌مون بووجهله لیماندن لیمانه ساحلدن ساحله کزوب دولاشدیغی اثنالرده یالکز معلملك ایدرك پاره قزانمش اولمیوب سائر هردرلو تدقیقات وتتبعاتده بولنه‌رق کوندن کونه کسب تکمل وتوسیع معلومات ایتمکده ایدی .

قارولین جنوبی‌یه عودت ایتدیکی زمان معلملکی ترك ایدرك مهندسلك مسلکنه

داخل اولمش ایدی . بو مسلکده ایجه
شهرت قزاندقدن صکره اوزمانلرك مشهور
مهندس وصیادلردن اولان نیقوله ایله برابر
قالیفورنیانك شمال غربی طرفلرنده کی واسع
صحرا وچایرلره طوغری سیاحته باشلامش
ایدیلر .

فره‌مون بر مدتده بو وجهله سیر
وسیاحتده بولندقدن صکره ۱۸۳۸ ده
طوپوغرافیا مهندسلری صنفنه داخل اولوب
ایروجه ترتیب ایلدیکی خریطه‌لری
واشنغتونه تقدیم ایدرك مومی الیهك مظهر
التفاتی اولمشدر. زیرا واشنغتون بو خریطه
لردن حقیقةً پك زیاده استفاده ایدوب
اوته‌دنبری بوصورتده بعض خریطه‌لر
ترتیبی ارزوسنده ایکن نصلسه موفق

اوله مامش ایدی. حالبوکه بو دفعه فره مونك یاپدیغی خریطه‌لر ازهر جهت موافق مطلوب اولوب مقصدك حصولنه مع زیادة کافی اولدیغی جهتله ممنونیتنی موجب اولمش ایدی.

بو اثنالرده فره مونك باشنه بر وقعه کلمشدرکه اکر بونده موفق اوله مامش بولنسه ایدی شو مسلك فنیسنده ترقی ایتمك کندیسی ایچون عادتا محال حکمنده کیره جك ایدی. وقعه ایسه شوندن عبارتدر.

فره مون زنکین وپروتستان فامیلیا لرندن برینه منسوب کنج وکوزل برقز ایله مناسبات عاشقانه‌ده بولنور. بو مناسبتدن قزك ابوینی ایله اقرباسی بر مدت خبردار اوله مز ایسه‌لرده بر مدت صکره فره مونك

وقوع مراجعتی اوزرینه فوق الحد حدتلنوب
مومی الیهی رد ایدرلر . ایشته بو اثناده
فره‌مون پك بیوك موانع ومشكلاتدن
ماعدا اضطرابات مدهشه ایچنده زمان
كچرمكه مجبور اولور . قزك باباسی سناتو
اعضاسندن اولدیغی جهتله فره‌مون بعض
تشبثاتنده بسبتون دوچار مشكلات اولور .
قزك دست ازدواجنی قبول ایلمسنه مساعده
ایتمه‌لرینی دفعاتله رجا ایدر ایسه‌ده بردرلو
موفق اوله‌مز . بوندن بشقه بو مطالعه‌دن
قطعیاً واز كچمه‌سی قزك ابوینی طرفلرندن
فره‌مونه دفعاتله اخطار ایدیلور . فقط
فره‌مون بو اخطاراته حوالهٔ سمع اعتبار
ایده‌جك حالده اولمدیغندن نهایت بر اره‌لق
معشوقه‌سنی برقاتولیك كلیساسنه كوتوره‌رك

اوراده عقد ازدواج ایدر ·

برقاچ سنه قدر دوام ایتمش اولان بو مسئله فره‌مون ایچون اك مهم مسائل صره‌سنده ایدی · حتی گنج سیاحك ترقیسی ایچون بر درجه‌یه قدر مانع دخی اولمش ایسه‌ده صورت مذکوره اوزره حل اولندقدن صکره آرتق فره‌مون بو وقعه‌نك جریان ایلدیکی شهرده اقامت ایده‌میوب دیکر بر شهره نقل ایلمش ایدی ·

فره‌مون اوچ بیوك سیاحتده بولنوب بونلرك برنجیسی ١٨٤٢ سنه‌سنده اجرا ایلمشدر · بو سیاحتی تام بش ماه قدر دوام ایدوب بو مدت ظرفنده «روشو» طاغلرینك قسم اعظمنی طولاشمش ایدی · فره‌مون جبال مذکوره‌ده کی بو ایلك سیاحتنده

غایت طار بر چپید کشف ایلدیکی کبی طبقات الارض ، مته‌ئورولوژی وعلم نباتاته دائر تدقیقات مهمه‌ده بولنوب بوتدقیقاتی خلاصه‌لرندن اوزمانك ارباب فنی جداً مستفید ایلمش ایدی . بونلردن بشقه « اوره‌غون » نهری حوضه‌سنك‌ده قسم اعظمنده سیاحت ایدوب کذلك تدقیقات وتتبعات فنیه‌ده بولنمش وحالا بر قسمی مجهول اولان « سانه » نامنده‌کی بیوك کولك ساحللرندن برقسمنده سیاحت ایتمش ایدی . کشف ایلدیکی چپیده کندی نامی ویرلدیکندن خریطه‌لر اوزرنده (فره‌مون چپیدی) دیه تعیین قلنمقده‌در .

فره‌مون بوبرنجی سیاحتی اجرادن صکره تدارکاته قیام ایدوب ایکنجی دفعه

اوله‌رق برسیاحت دها اجراسنه مباشرت ایلمش ایدی. بودفعه‌مقصدی قالیفورنیانك « سیه‌را نه‌وادا » طاغلری کبی نقاط مرتفعه‌سی اوزرنده طولاشدقدن صکره « سان - ژوآکیم » وادیلریله « ساقرا مانتو » نهری حوضه‌سنده سیاحت ایتمك ایدی.

فره‌مون بوسیاحته تشبث ایلدیکی زمان موانعه تصادف ایلمامش ایدیسه‌ده موسم شتانك حلولی مناسبتیله جبال مذکوره وادیلرندن پك چوغنك صولر التنده قالمسی وطاغ تپه لرندن جسیم بوزلرك یوارلانه‌رق وادیلره انمه‌لری فره‌مونك خط حرکتنی دائماتبدیل ایدییور ایدی. فقط اوطرفلرده قیش موسملری پك زیاده برشدتله حکمنی

اجرا ایلمکده اولدقلرندن سیاح مومی الیه
بوسیاحتنی اکمال ایده مکسزین عودته
مجبور اولمش ایدی .

فره مون ایکی دفعه وقوعبولان بوسیاحتلری اثناسنده قالیفورنیانك اکثر مواقعنی اوکرندیکی جهتله جماهیر متفقه حکومتی مذکور شبه جزیره‌یی تحت تصرفه المق ایچون اوطرفلره عسکر سوق ایتدیکی زمانلر فره مونك خدمتندن پك زیاده براستفاده‌ده بولنوب حتی برآره‌لق مومی الیهی قوماندان دخی نصب ایلمش ایدیسه‌ده بعض ارباب غرضك علیهنده سویلدکلری سوزلراوزرینه قوماندانلقدن عزل ایدلمش ایدی . فقط قالیفورنیادن عودت ایدرك واشنغتوون شهرینه کلدیکی زمان علینهده بولنانلرك

کافه‌سنی محجوب براقه‌جق صورتده تبریه ایلدیکندن کندیسنه مکافات وعد ایدیلوب تکرار قوماندان نصب وتعیین ایدلمسی آرزو ایدیلور ایسه‌ده فره‌مون بو مأموریتی قبول ایتمیوب اوچنجی دفعه اولمق اوزره سیاحته تشبث ایده‌جکنی درمیان ایتمش وبعده بو سیاحت ایچون لازم گلان تدارکاته قیام ایلمش ایدی.

فره‌مون بو دفعه « روشو » طاغلرینی مرور ایدنجه‌یه قدر پك چوق مشکلاته تصادف ایلمشدر. هله « سیه‌را — سان ژوان » طاغلرینی مرور ایدرك « سانتا — فه » شهرینه واصل اولنجه‌یه قدر معیتنده بولنانلرك نصفندن زیاده‌سی خسته‌لنه‌رك هلاك اولدقلری کبی اشیاسنی تحمیل ایتمکده

اولدیغی بازکیرلرکده پك چوغی تلف اولمش ایدیلر . بوندن بشقه « آپاشس » قبیله سنك ساکن اولدیغی قطعه داخلندن مرور ایدر ایکن خونریزلکلریله مشهور اولان بو قبیله افرادندن بعضلرینك هجوملرینه دوچار اولدقلرندن اره‌لرنده وقوعبولان محاربه‌ده معیتنده بولنانلردن برقاچی دها تلف اولمش ایدی . بوقبیله او زمانلر بویله برسوء شهرت قزاندیغی کبی حالا اوطرفلرده یاشامقده اولان جزئی برقسمی بوسوء شهرتی محافظه ایتمکده‌درلر . ینه بو طرفلرده ساکن بولنان « قومانش » قبیله سی دخی « آپاشس »لر قدر خونریزدرلر .

بودفعه فره‌مون تکرار قالیفورنیایه واصل اولور اولمز بوراده تشکل ایلمش

اولان حکومت کندیسنی غیرت فوق العادهٔ سندن ناشی ١٨٥٠ ده سناتو اعضالغنه تعیین ایتمش ایدی .

بو اثنالرده اسرا استخدامنك منعی لزومی اساس اتخاذ ایدیلەرك جماهیر متفقەنك شمال وجنوب جمهوریتلری ارەسنده پك چوق محاربەلر وقوعه کلمش اولدیغی معلومدر . فرەمون قارولین طرفلرنده تولد ایتدیکی یعنی اسرا استخدامنك منع اولنماسی ایچون محاربەیه قیام ایدیلان بر قطعەده طوغدیغی حالده دخی عن اصل فرانسەلی بولندیغنی درخاطر ایدرك بو یولده عمله استخدامی علیهنده بولنیور ایدی .

فرەمون کنجلکی زماننده پك زیاده فقیر ایدیسەده سیاحاته مباشرت ایلدکدن

صکره اینجه پاره قزانمش وسن کماله واصل
اولدیغی زمان بر میلیونر قدر زنکین اولمش
ایدی . زیرا سیاحتلری اثناسنده تجارت
ایله ده اشتغال ایلدکدن ماعدا جاهیر متفقه
حکومتندن التون معدنی کشف واخراجی
ایچون ده مساعده استحصالنه موفق اولمش
ایدی که ایشته بو بابده کی غیرت مخصوصه
وفوق العاده سی نتیجه سی اولمق اوزره آز
زمان ظرفنده خیلی ثروت جمع ایتمش ایدی .
حالبوکه فره مون بو ثروتنی مدت مدیده
محافظه ایده مامشدر . اختیارلغی زماننده
برقات دها پاره جمع ایلمك ایچون حرصی
آرتدیرمش اولدیغندن بو مقصدك حصولی
ایچون بورسه معاملاتنه کیریشمك ایستهمش
ایدی . فقط بو معاملاته واقف اولمدیغی

جهتله ثروتنك كافه‌سنی بواغورده محو ایلمشدر .

سیاح فره‌ونك بوراده ذکری ایجاب ایدر ترجمهٔ حالی بوندن عبارتدر . ثروتنی صورت صرفی طوغریدن طوغری‌یه شخصنه عائد اولدیغندن بونقطهٔ نظردن احوال وحرکاتی بزجه محاکمه ایدیله‌مز . بونك یالکز سیاحتلری نظر دقته النملیدر که بوجهتدن محاکمه ایدیلور ایسه فره‌مونك الك غیور سیاحلردن اولوب کشفیات جهتیله جاهیر متفقه‌یه پك چوق خدمتلری سبق ایلمش اولدیغی کوریلور .

*
* *

۱۸۳٦ سنه‌سنده ایدی که ایکی کنج فرانسز آوروپانك مدنیت عتیقه سندن

بيقدقلرى جهتله بوقطعه‌يه بر وداع ابديده بولنوب بحر محيط اطلاسى‌يى مرور ايتمش ايديلر . بو ايكى سياحدن بيوكى يكرمى يدى ياشنده اولوب [*] ديكرى ايسه هنوز اون سكز ياشنده ايدى . ايكيسنك ده مطالعه وارزوسى آمريقانك مركزنده‌يتدن بعيد وشهرلردن اوزاق اولان بر قطعه‌سى داخلنده يرلشه‌رك كندى كنديلرينه عمر سورمك وبالاخره ايستدكلرى كبى برشهر

---

[*] بو ايكى سياحدن بيوكى مأخذمز اولان اثرك مؤلفى ريشار قورتامبرك عموجه‌سى لوئى قور- تامبردركه برجديده خيلى مدت سياحت ايلدكدن صكره « سن - لوئى » شهرنده برمدت اقامت ايتمش ومتعاقباً نويورقه كله‌رك خيلى اثرلر نشر ايتمشدر . امريقاده هم محررلكى هم ده سياحتى ايله بيوك برشهرت قزانمش ايدى .

تأسیس ایدرك اهالینـك برقسمنی بوشهرده
جمع ایتمك ایدی .

بوایکی کنج شو ارزولرینك اجراسـنه
صوك درجه‌لرده غیرت ایلدکلرندن آمریقا
یه واصل اولدقده غرب طرفنـه طوغری
کیدوب غایت واسع و تنها اولدقدن ماعدا
شـهرلردن پك زیاده اوزاقده بولنـان بر
صحرانك اورته‌سـنده واوفق برنهر کنارنده
انتخاب ایلدکلری برموقعده توقف ایدرلر .
کنج اوملری حسبیله بالطبع تجربه‌لری
ده هیچ یوق درجه‌سنده اولدیغندن بالنسبه
پك جزئی تدارکاتده بولنمش ایدیلر . کنا-
رنده سـاکن اولدقلری نهره او جـوارده
بولنان وحشـیلر « اوزاژ » نامنی ویرمکده
ایدیلر . بونلر علی‌العجـله انشا ایلـدکلری

اوفق برقولبده ساكن اولدقلری زمان
بوموقعدن پك زياده خوشلانوب فرانسه‌ده
ايكن تصور ايتمكده اولدقلری اجرا آتی
موقع فعله چيقارمق ايچون نه‌يولده طورا-
نمق لازم كله‌جكنی ده دوشونمكه باشلامش
ايديلر .

بوايكی كنج سياح بوراده بر كوچوك
قريه تأسيس ايلدكدن صكره بوقريه‌يی
توسيع ايدوب هرطرفدن جلب ايده‌جكلری
اهالی ايله عظيم بر شهر وجوده كتيره-
جكلری مطالعه واميدنده ايديلر . اولا پك
بختيارانه وبوكبی بيك درلو خليا واميدلر
ايچنده ياشايوب هانكی طرفلرينه باقه‌جق
اولسه‌لر ميليونلرجه خلقی بسيله‌يه‌جك
درجه‌لرده چوق محصولات يتشديرلمسنه

مساعد ومنبت اراضی کورمکده ایدیلر .

کنج سیاحلر اوزاژ نهری ساحلنده اختیار اقامت ایتدکدن بر آز زمان صکره جوارده‌کی (اوزاژ) قبیله‌سندن بر آت ایله بر کوپك برچفتده طاووق وخروس المش ایدیلر . شو درت حیوانه مالك اولدقلری زمان کویا عظیم برچفتلکی اداره‌یه باشلامشلر کبی برطور ایله اولکی خلیالرینی بر قات دها توسیع ایدوب قولبه‌نك اطرافنده‌ده آزیه بغدای داری ومصر یتشدیرمك ایچون بیوك بر غیرت ابرازندن کیرو طورمامش ایدیلر .

بونلرك یانلرنده هیچ کیمسه یوق ایدی . برمدت بویله خلیالر ایله زمان کچیردکدن صکره مقدما صحتلری ایچون پك موافق

ظن ایلدکلری بو موقعـك بالآخره مضر
صحت اولدیغنی اکلار ایسه‌لرده بولندقلری
محلدن بر درلـو حرکت ایده‌مزلر . زیرا
اولا بو ایکی سیاحدن بیوکی غایت شـدتلی
برحما خسـته‌لکنه دوچار اولور . برآز
زمان صـکره دیکری ده خسـته‌انه‌رك هر
درلو معاونتـدن محروم اولدقلری حالـده
قولبـه ایچنده یاتمغـه مجبور اولورلر . بو
قولبه‌ده علی‌العجله یاپلمش اولدیغندن سـیا-
حلری شدائد هوائیه‌دن محافظه ایده‌بیلمکه
کافی دکل ایدی .

بو ایکی ارقداش قولبه درونـده یاتدقلری
مدتجه وحشیلردن آلمش اولدقلری حیوا-
نات ده آچلقـدن تلف اولمق درجـه‌لرینه
کلیرلر . آت بر اغاجـه مربوط بولنـدیغی

ایچون برمدت قوابـه جواردن آیریله‌مز
ایسه‌ده نهایت بوحاله تحمـل ایده‌مدیکندن
برکون نصلسه مربوط اولـدیغی ایپی
قـوپاروب فرار ایدر . کوپك صـداقتی
حسبیله آچلغـه تحمل خصوصنده آتدن
زیاده‌جه صبرکوستر . حالبوکه بوده پك
زیاده طیانه‌مدیغندن اوزاژ قبیله‌سی نزدینه
فراردن بشـقه بر چارهٔ خلاص ونجـات
بوله‌مز . برقاچ کون صکره خروس اولور .
طاووق یالکز قالنجه قوابه خارجنده طولا-
شیوب نصلســه بر طرفدن ایچرویه کیرر
وایکی خسـته‌نك اطرافنـده کیجه کوندوز
طولاشـور . بونلرده اللرینـك اوزانه
بیلدیکی برچوالدن بررمقدار داری ومصر
الهزق اره صره طاووغك اوکنه آتارلر .

ایکی سیاح بر آره‌لق حس اولنه‌جق درجه‌لرده اعادهٔ صحت ایدر ایسه‌لرده اوزر- نده یاتدقلری اینجه حصیردن بر دزلو قالقه‌مزلر. فقط او کونلرده پك زیاده برشدتله نزول اتمکده بولنان یاغمور نهرك فیضاننی موجب اولدیغندن قولبه‌نك صوالتنده قاله‌جغی محقق کورینور . الحاصل سیاحلرك ایکیسی ده آرتق موتك تقرب ایلدیکنی کوررلر . بعضاً قولبه‌نك قپوسنه قدر سورونه سورونه کیدوب سسلری یتدیکی درجه‌ده حایقرر ایسه‌لرده ذاتاً ضعیف اولان صدا- لرینی برخیلی اوزاق مسافه‌ده بولنان وحشیلره ایشتدیرمك امکانك خارجنده بولندیغندن ینه برمأیوسیت عظیمه ایله کیرویه چکیلیر ایدیلر .

بو یولده بیك درلو اضطرابات مدهشه ایچنده زمان کچیرن ایکی آرقداشدن بیوکی اولان لوئی قورتامبر برمدت صکره یازمش اولدیغی برسیاحتنامه‌ده دوچار اولدقلری شو فلاکتە دائر معلومات ویردکدن صکره دیبورکه :

« بنم کبی خسته‌لنه‌رك یاتمقده اولان کنج ارقداشم دوچار اولدیغمز شو احوال اسف اشتماله قارشو بنم قدر تحمل کوستره‌مدیکندن بعضاً هونکور هونکور اغلامغه‌ده باشلار ایدی. اضطراباتدن تخلیصنی جناب حقدن نیاز ایدر ایدی . بعضاً‌ده فرانسه‌یی و پدریله والده‌سنی درخاطر ایدرك اغلار و بونلردن آیرلمش اولمسنه بیك دفعه پشیمان اولور ایدی . آرقداشمی

بو صورتده مأيوس كوردكجه بن ده مأيوس اولور و تسليت آميز سوزلر ايله يأس و كدرينى تعديل و تخفيفه چاليشير ايدم .

« كيجه‌لر پك بيوك بر دهشت ايچنده كچر ايدى . صتمه خسته‌لكنك و يرديكى اضطرابا تدن ناشى كيجه‌لرى او يوه‌ق امكانك خارجنده ايدى . هله يبانى كديلرك جوارده‌كى اورمانلرده صباحه قدر قورقنج برصدا ايله حايقرمه‌لرى و قوردلرك ده كذلك حايقره حايقره قولبه‌مزه تقرب ايتمه‌لرى بزى دوچار دهشت ايلمكده ايدى . بر آره‌لق آرقداشمك خسته‌لكى آرتمش اولديغندن طالعين بر حالده ياتار ايكن لاينقطع صايقلامه‌سى و بو اثناده انسانى متأثر ايده‌جك بر طاقم سوزلر سويلمسى

صاچلرمك هر بر تلنك باشم اوزرنده دیكن كبی قالقمه‌لرینی موجب اولور ایدی ·

« براقشام هوا پك زیاده فورطنه‌لی ایدی · اوطرفلرده بولنان وحشیلردن برینك چوجغی نصلسه یولنی غائب ایلدیكندن كیجه‌یی بزمله برابر امرار ایتمك ایچون قولبه‌مزه التجا ایلمش ایدی · بوچوجغك آلتنده برده آت وار ایدی · اكر یاغمور یاغه‌جق اولور ایسه بوقولبه‌ده دها زیاده ایصلانه‌جغنی اخطار ایله كیجه‌یی امرار ایچون بربشقه محل تحری ایلسنی كندیسنه اخطار ایلدم ایسه‌ده وحشی چوجغی بورادە یاتمق كندیسنجه دها موافق اولدیغنی سویلیوب بزمله برابر قالمغی ترجیح ایلدی · كیجه‌ده حلول ایدوب اورته‌لغی قراكلق

استیلا ایلمش اولدیغندن قولبه‌دن چیقوب
کیتمسی ایچون چوجغه پك زیاده اصرارده
بولنمه‌مدم . ذاتاً بو یولده بر اصرارده
بولنمق بزم کبی مسافرپروراولمق ارزوسنده
اولانلره یاقشمیه‌جغنی بیلیور ایدم .

« خسته اولدیغم حالده اولانجه‌قوتمی
طوپلایه‌رق یرمدن قملداندم . بر طرفده
برمقدار قورو اکمك وار ایدی . انی بولوب
مسافره تقدیم ایلدم . خسته ارقداشم
بواقشام براز کندیسنی طوپلامش ایدی .
وحشی چوجغنك برآت ایله برابر کلمش
اولدیغنی کورر کورمز غیرت وقدرتنی
برقات دهاطوپلایوب ایرتسی صباح ایرکندن
کندیسی آته بندی وچوجغی ده آتك
صاغریسنه الوب قولبه‌دن مفارقت ایلدی »

ایشته ایکی ارقداشدن کوچوکی بو صورتده فرار ایلمشدر . اونی قورتامبر ساعتلرجه مدت بکله دیکی حالده ارقداشی هیچ بر طرفدن ظهور ایتمامشدر . قورتامبر بونك نره یه کیتدیکنی بر مدت خبر آلهمدیغندن بر طرفده آتدن دوشه رك هلاك اولمش بولندیغنی حکم ایتمش ایدی . حالبوکه کنج سیاح هلاك اولمامش ایدی . ه اوز اثره قبیله سی نزدنده یکرمی بش سنه دنبری اقامت ایدرك دری تجارتی ایله اشتغال ایلمکده بولنان ژیرودنامنده بر فرانسز کندیسی کبی بر فرانسزك قبیلهٔ مذکوره نك مقر اداره سی بولنان محله قریب بر موقعه قدر کلوب دها ایلرویه کیده بیلمك ایچون طاقت واقتداری قالمامش اولدیغنی خبر الور

المزهمان يانته وحشيلردن بر قاچ كشى الەرق كنج سياحك آتدن دوشەرك قالمش بولنديغى محله كلمش واورادن قالديروب كندى قولبەسنه كتيرەرك تداويسيلهاشتغاله باشلامش ايدى ·

كنج سياح بوصورتده تخليص ايدلدكدن صكره برمدت وحشيلرايله برابر ياشامش ايدى · بونك « اوزاژ » قبيلەسى نزدندەكى اقامتى بزجه اوقدرشايان دقت دكل ايسەده سياح وتاجرصفتيله يكرمى سنەدن زياده برمدت « قزل كون »لرايله برابر ياشامش اولان ژيرودك خلاصهٔ تدقيقاتى جالب نظردقتدر ·

اثرمز ايچون مأخذ اتخاذايتمش اولديغمز « تاريخ سياحات » نام اثرك مؤلفى

زیشار قورتامبر اشبو سیاح ژیرود ایله کو.
رشمك شرفنه‌ده نائل اولمشدر . حتی اثرنده
سیاح مومی الیهـه دائر خیلی معلومات
مندرجدر .

ژیرود وحشیلر نزدنده اقامت ایتدیکی
مدتجـه بونلرك صورت معیشتلرینه همان
کندیلری قدر آلیشمش ایمش . قبیلهٔ مذکوره
افرادی نه ایله تغدی ایدییورایسه‌لر ژیرود
دخی انکله تعیش ایدوب نره‌ده یاتمغـه
آلشمش ایسه‌لر ژیروده‌اوراده یاتمشدر .

بو مدت اقامتی اثناسنده بعض مدهش
وقایعه‌ده تصادف ایلمشدر . ازجمله اوزاژ
قبیله‌سنك مرکز اداره‌سندن مفارقت ایدرلك
بر آز اوزاق محلاره کیتدیکی زمانلرده
« قومانشس » ایله « سنیو » و« آپاشس »

قبیله‌لری افرادندن بعضلرینك هجوملرینه دوچار اولمق اوزره ایکن نصلسه تخلیص نفسه موفق اوله‌بیلمش ایدی.

ژیرود غایت ذکی اولدیغندن بالنسبه ساده دل اولان وحشیلری بعض احوال وحرکاتیله قاندیردیغی کبی کرامت نوعندن بعض غریبه‌لرده‌خی اظهار ایدرایمش.

ژیرودك وحشیلر ممالکنه صورت دخولی‌ده شایان دقتدر. هنوز اون یدی یاشنده ایکن فامیلیاسی خلقندن بعضلرینك کندیسنی اصلاح ایچون اولان تکدیر وتوبیخلرینه تحمل ایده‌میوب فرار ایدر. طوغریجه «نووه‌ل ـ اورلئان» شهرینه کلیر. برمدت بوشهرده اقامت ایلدکدن صکره میسیسیپی نهری اوزرنده سیاحت ایچون سیاحلدن

مفارقت ایتمك اوزره اولان برکمی یه بینه‌رك نهر مذکورده سیاحته باشلار ایسه‌ده کمیده «حمای اصفر» علت مدهشه‌سنه دوچار اولور. بونکله برابر یکرمی بش اوتوز کشی قدر دها علت مذکوره‌یه طوتیلوب یکدیکرینی متعاقباً هلاك اولدقلرندن کمینك قپودانی بو نعشلری ساحله چیقارتدیغی اثناده ژیرودك ده حیاتندن قطع امید ایلدیکندن میسیسیپی نهری ساحلنه چیقارر.

ژیرود برمدت بو نعشلر اره‌سنده‌یاتار. براره‌لق کوزلرینی آچوب یاننده بر وحشی قاریسی کورر. مکر بوقادین اوساحله پك یقین بولنان بر وحشی قریه‌سنده ساکن ایمش. خسته‌لرك تداویسنه غیرت ایلمکی کندیسنجه بر وظیفهٔ مقدسه بیلدیکی

وژیرودك ده هنوز وفات ایتمامش اولدیغنی
اکلادیغی ایچون بو مدهش علتدن قورتارمق
غیرتیله یاننده توقف ایلمکده ایمش .

ایشته بو قادین سیاح مومی الیهی یاتدیغی
یردن قالدیروب کندی قولبه‌سنه کوتور .
دکدن صکره اوراده ایجه برمدت تداویسیله
اشتغال ایدر . نهایت بوکا موفق ده اولور .
ژیرود تماميله اعادهٔ صحت ایدر ایتمز کندیسنه
بویله برلطفده بولنان قادینه وظیفهٔ تشکری
بعد الایفا اوطرفلرده سیاحت ایلمك ایستر .

بوقادین ده ژیرودی براقمامق ایستر .
حتی کندیسی ایله برابر قاله‌جق اولور
ایسه دها زیاده استفاده ایده‌جکنی سویلر
ایسه‌ده ژیرود سیاحت ایچون کندیسنده
اولان هوسی بردرلو یکه‌میه‌جکنی بو بابده

بر معذرت اولمق اوزره درمیان ایدرك ، آوروپاده‌کی سیاحات غریبه‌لریله مشهور اولان ژیل بلاس کبی میسیسیپی نهری حوضه‌سی داخلنده‌کی وادی واورمانلرده کندی کندیسنه طولاشمغه باشلار .

ژیرود قریه‌دن قریه‌یه اوغرایه‌رق سیاحت ایتدیکی اثناده برازه‌لق میسیونرلردن بری ایله کورشه‌رك بوندن الدیغی بر توصیه نامه ایله « سن - لوئی » مناسترینه کیرمك اوزره ایکن ینه معهود قادینه تصادف ایدر .

بو دفعه بو وحشی قادین ژیرودی بویله سرسریانه برحالده طولاشمقدن منع ایدرك وحشیلر ایله تجارته کیریشمکه تشویق ایدر

وختی بوبابده نصل حرکت ایتمسی لازم
کله‌جکنی ده کندیسنه ارائه وتعیین ایلدکدن
صکره سائر هردرلو معاونتده دخی بولنور.

فی الحقیقه ژیرود بوقادینک اخطارا-
تندن پك زیاده استفاده ایلمش ایدی. وحشی
قبائلدن برینه منسوب بولنان معهود قادین
وحشیلره اك زیاده لازم اولان شی اوزمانلر
مستعمل اولان تفنکلر ایله باروت وقورشون
اولدیغنی پك اعلا بیلدیکندن ژیرودی
بونوع اشیا ومواد تجاریه‌یی حاملاً وحشیلر
نزدینه کوندرمکه باشلامش ایدی. ژیرود
کوتوردیکی بو اشیایه مقابل وحشیلردن
قوندوز دریلریله یبانی اوکوز وکچی و بالخاصه
اوطرغلرده بولنان برنوع قپلانلرك دریلرینی
الور ایدی. بودریلرده جماهیر متفقه‌نك

منبع صنایع ومرکز تجارت اولان شهرلرنده شدتله تحری ایدلدکلری کبی اوروپایه دخی کلیتلو برمقداری کوندریله‌رك بوصورتله‌ده پاره قزانمق کوچ برکیفیت دکل ایدی .

الحاصل ژیرودبومنوال اوزره حرکت ایتمکه باشلادیغی زمانلر سیاحتلرندن هر ایکی صورتله فائده حاصل اولمقده ایدی . بونلردن بری تجارت ایتمسی ودیکری ایسه ممالك مجهوله‌ده سیر وسیاحت ایتدیکی اثنالرده بعض کشفیات مهمه‌ده بولنمسی ایدی . برنجی جهت کندی استفاده‌سنه خدمت ایلمکده ایسه‌ده ایکنجی جهت طوغرییدن طوغرییه ترقیات فنیه‌یه خدمت ایلدیکندن ژیرودك تاریخ سیاحاتنده وسیاختندن باحث بولنان بوکبی برطاقم

اثرلرده اسمنك ذكر ايدلمسنه مجبوريت حاصل اولمشدر ٠

ژيرود ايچه بر مدت بوصورتده سياحت ايلمشدر ٠ هر قبيله نزدينه دفعاتله كيدرك يوزلرجه تفنك ايله دها سائر درلو ادوات والات فروخت ايتمش اولديغندن هريرده كنديسنى طانور ايديلر ٠ بعض قبيله‌لر نزدنده آيلرجه وحتى سنه‌لرجه قالديغى ده اولور ايمش ٠ بوندن ناشى «اوزاژ» نهرى جوارنده ساكن ايكى كنج فرانسز بالاخره ژيرودك يكرمى بش سنه‌دنبرى اوطرفلرده بولنديغنى خبر آلمشلردر ٠ واقعا سياح مومى اليه يكرمى بش سنه مدت متمادياً اوقبيله نزدنده اقامت ايلمامش ايسه‌ده هر حالده اره‌صره كلوب

مدت مدیده اوطوردیغندن آرتق بوصورتده شهرت بولمش ایدی .

ژیرود وحشیلره تمامیله آلیشوب وحشیلرده کندیسنی طانیدیغی جهتله « قره‌دی » یعنی « اعتبار » اوزرینه اخذ واعطاده بولنمغه باشلامش ایدیلر . مثلا ژیروده وحشیلر کندیلرینه لازم اولان بعض نوع اشیایی سپارش ایتدکدن صکره بوکا مقابل ویره‌جکلری حیوانات دریلرینی نه زمان تسلیم ایلیه‌جکلرینه دائر برزمان تعیین ایدر ایدیلر . بعضاً سپارش ایدیلان اشیا کلدکدن بر مدت صکره حیوانات اتلاف ایدیله‌رك دریلری تسلیم اولنور ایدی .

ژیرود براره‌لق برکنج وحشی‌یه بر طاقم سلاحلر کتیره‌جکنی وعد ایتمش

ایدی . وحشی‌ده بوکا مقابل برقاچ پارچه دری کتیره‌جکنی وعد ایدوب بونلری تسلیم ایلیه‌جکی کونی‌ده تعیین ایتمش ایدی . فقط ژیرود ایناندیغندن برقات دها تحت تأمینه آلمق ایچون یانده بولنان بر سالنامه‌یی انجیل دیه ارائه ایدرک بونك اوزرینه یمین ایلمسنی تکلیف ایتمش ایدی . حالبوکه کنج وحشی تعهدینی هرزمان ایفایه مقتدر اولوب مدت عمرنده یالان سویلمدیکنی درمیان ایله فوق‌الحد حدتلنه‌رك ژیروده ضرری طوقونمق اوزره ایکن نصلسه آره‌لو ینه کیره‌رك بار یشدیرمش ایدیلر .

« قومانشس » قبیله‌سی افرادی بر آره‌لق ژیرودی اسیر اولمق اوزره توقیف ایتمش ایدیسه‌لرده برآز زمان صکره ینه

براقمش ایدیلر .

الحاصل وحشیلر ایله برابر عمر سوره‌رك بو یولده متلذذ اولمش و بونلرك هر درلو احوالنی تدقیق ایدوب لسانلرینی ده اوله‌جقه اوکرنمش برآم وار ایسه اوده بلکه ژیروددر . واقعا شاتوبریاندن بحث ایتدیکمز زمان انك ده بو یله مراقلی برآدم اولدیغنی سویلمش ایدیسه‌ك ده شاتو بریانك صورت حرکتیله ژیرودك احوالی اره‌سنده پك بیوك برفرق واردر . شاتو بریان طبیعتی تدقیق ایتمك مراقنده بولنوب بوبابده خیلی تتبعاتده بولنمش ایسه‌ده ژیرود کبی سفیلانه معیشتی ارتکاب ایلمامش ایدی .

ژیرود براره‌لق فرانسه‌یی ولیونده مقیم پدری ایله والده‌سنی درخاطر ایدرك

بونلری کورمك ایچون آوروپایه کلمش ایدی . فرانسه‌دن هنوز چوجق ایکن چیقوب برده‌ا بورالرینی کورمدیکندن بالکلیه اونوتمق درجه‌لرینه کلدیکی کبی پدر ووالده‌سی‌ده کندیسنی اونوتوب خیالی بیله کوزلری اوکندن غائب اولمش ایدی . حتی ژیرود لیونه واصل اوله‌رق کوچ حال ایله پدرینك خانه‌سنی بولدیغی زمان کندیسنی کیمسه طانیمز . باباسی ایله والده‌سی عادتا اختیارلامش ایدیلر . ژیرود، کندیلرینك اوغلی اولدیغنی ووقتیله امریقایه فرار ایتدیکنی ودها سائر وقایعی درمیان ایله ژیرودنامنده‌کی اوغللری ایشته کندیسی اولدیغنی اکلاتمق ایچون صوك درجه‌لرده چالیشیر ایسه‌ده اختیار زوج

وزوجـه مخاطبلری اولان آدمك هویتنی
بردرلو تعیین ایده‌مزلر . نهایت والده‌سی
بردنبره ژیرودك قوللری اره‌سنه کندینی
آته‌رق بایبلیر . مکر اوغلنك هنوز پك کوچوك
ایکن صول شقاغی اوزرنده حصوله کلان
برطاش یاره‌سنك یری حالا طورمقده
ایمش . زواللی قادین بونی کورر کورمز
اولادینی طانیوب کندیسنی غائب ایلمش .

ژیرود برمدت لیونده قالیر ایسه‌ده
آمریقا وحشیلرینه پك بیوك برمحبت
حاصل ایتمش وهله کیجه کوندوز قطعهٔ
مذکوره‌نك حال وحشتده اولان طاغلرنده
اورمانلرنده طولاشمغه الیشمش بولندیغندن
فرانسه‌ده پك زیاده طورمامش ایدی .

{ هومبولدك سياحات فنيه‌سى }

مشاهير ارباب فندن هومبولد ايله نباتيون مشهوره‌دن ئه‌مه بونپلانك سياحات وكشفياتنه دائردر :

يكرمى سكزنجى مبحث

بوندن اولكى مبحثلرده كورلديكى اوزره سكزنجى عصربدايتنه قدر شمالى وجنوبى آمريقا قطعه‌لرنده ارباب‌فندن بك چوقلرى سياحت ايدرك اجراى كشفيات ايلدكلرى حالده دخى عصر مذكور بدايتنده امريقانك بالخاصه منطقهٔ حاره داخلنده‌كى قسمى اوزرنده وجنوبى آمريقانك دها سائر بك چوق طرفلرنده

هنوز سیاحت ایدلمیوب بوطرفلر حقنده‌کی معلومات فنیه‌یك ناقص ایدی. بوقطعه‌لرده بولنان بونجه خزائن فنیه التون تحریسی ایچون طولاشمش اولانلرك اصلا نظر دقتلرینی جلب ایده‌مامش ایدی.

مکسیقا ایله « هورن » برونی طرفلرنده پك چوق جبال مرتفعه بولندیغی کبی کذلك پك زیاده یوکسك وولقانلر وار ایدی‌که بونلرك هنوز ارتفاعلری بیله لایقیله تعیین ایدلمامش ایدی. انهارك قسم اعظمی کشف ایدیلوب خریطه‌لر اوزرنده‌کی موقعلری ده تعیین ایدلمش ایسه‌ده پك چوق نهرلر وار ایدی‌که استقامت جریانلری تمامیله معلوم دکل ایدی. هله بو طرفلرك مجموع نباتات وحیواناتی حقنده معلومات عمومیه

حاصل ایدن بولنمیوب اجرا ایدیلان تدقیقات
هرحالده پك ناقص ایدی . بونلردن قطع
نظر اوزمانه قدر وحشیلرك احوال وعاداتنه
دائر تدقیقاتده بولنانلر ایله یرلیلرك اتنوغرافیا
فنی نقطهٔ نظرندن اولان فرقلرینی تعیین ایتمکه
غیرت ایتمش اولانلر دخی بولندیغی حالده
ینه قبائل وحشیهٔ موجوده فن مذکور
قواعد اساسیه‌سی موجبجه تصنیف ایدلمامش
ایدیلر . هر طرفده برمدنیت قدیمه آثارینه
تصادف ایدیلیور ایدی . اما کرك بو آثار
مدنیه‌یه وکرك امریقا یرلیلرینك احوال
سابقه‌سنه دائر درمیان ایدیلان مطالعاتك
کافه‌سی ارەسنده براختلاف وار ایدی .
وحشیلرك مدنیت قدیمه‌سنك نه منشأی نه
درجه‌سی الحاصل هیچ برجهتی لایقیله

تعیین ایدیله‌میوب بوبابده هرکس بر بشقه مطالعه‌ده بولنمقده ایدی.

ایشته بویله برزمانده ذکای خارق‌العاده‌یه مالك برمدقق لازم ایدی که بونجه اسراری کشف ایدرك حقایقك نه‌دن عبارت اولدیغنی میدانه چیقارسون! بومدقق‌ده چوق زمان مرور ایتمکسزین میدانه چیقمشدر. بوده علکساندر هومبولددرکه شهرتی جهانك هرطرفنه انتشار ایلمشدر.

بوفکر عالی‌یه بودرجه‌لرده برذکایه مالك اولان هومبولد عن اصل پروسیه‌لی ایسه‌ده فرانسه ادبیاتنه وفرانسز لسانته پك زیاده برمحبت حاصل ایتمش اولدیغندن زمانك ایجه برقسمنی فرانسه‌ده امرار ایدرك بوراده‌بولنان ارباب فنك‌ده کافه‌سیله

مناسبات دوستانه حاصل ایلمش ایدی.

*
* *

١٧٩٩ سنه‌سی تموزینک اون التنجی
کونی ایدی که فرانسه‌دن کلمش اولان « پیزار »
نامنده‌کی بیوك بریلکنلی کمی جنوبی آمریقانك
« کومانا » لیماننه داخل اولمش ایدی. کمی
ساحله یناشدقدن صکره طوپراغی اوپرجه‌
سنه برتهالکله کندیلرینی قره‌یه آتان یولجیلر
میاننده ایکی کنج آوروپالی سیاح وارایدی.
دیکر یولجیلردن هر برینی مذکور لیمانده
احبا واقربالرندن بری ویا بر قاچی بکلده‌
کلری جهتله « پیزار » سفینه‌سی لیمانه
داخل اولوراولمز بونلر بیوك کوچك
برطاقم صندالله بینمش اولدقلری حالده
سفینه‌ده‌کی یولجیلری استقباله کلمش ایدیسه

لرده وایکی کنج سیاحی هیچ بر کیمسه طانیمدیغی
کبی بونلرك بو کمی ایله ورودلرینه انتظار
ایدن ده یوق ایدی. اوزمانه قدر حالا بك
چوق طرفلری بالکلیه مجهول حکمنده اولان
بو قطعهٔ عظیمه اوزرنده اجرا ایتدکلری
کشفیات وتتبعات فنیه لریله باجمله ارباب فنی
کندیلرینه منتدار براقش اولان بو کنج سیا-
حلری استقبال ایدن بولنمامش ایدی.

ایکی سیاحدن بری ایری وجودلی
قوی البنیه ومتناسب الاعضا کوزل بردلیقانلی
اولوب اولانجه غیرتنی صرف ایدرك ونه
قدر تهلکه لر وارایسه جمله سنی کوزه الدیره-
رق بو قطعه ده سیاحات فنیه ده بولنمق ارزو-
سنده ایدی. کنجلکی زمانی تمامیله تدقیقات
فنیه یه صرف ایتمش اولدیغندن بو تدقیقاتنك

بوقطعه اوزرنده تطبيقاتنى اجرا ايتمك وامريقانك پك واسع اولان واديلرينى كنديسى ايچون بر جولانگاه اتخاذ ايلمك غيرتنده ايدى. بوگنج: « منابع ماضيه‌دن استفاده‌يه مقتدر و مستعد اولميانلر منابع مستقبله‌دن استفاده طريقنى هيچ بر وجهله كشف ايده‌مزلر » مطالعه‌سنده بولنديغى جهتله علوم والسنه‌نك ماضيه‌كى درجاتنى پك اعلا تدقيق ايتمش وفنونكده مقدمكى درجاتنى تتبع ايدرك هرشعبه‌ده تعمق ايلمش ايدى.

ايشته بوگنج مدقق هومبولد اولوب عالم انسانيته پك بيوك بر خدمت مفتخره‌ده بولنه‌جغنى بيله‌رك آوروپادن مفارقت ايلمش ايدى. ياننده‌كى ارقداشى ايسه يند كنديسى

کبی علوم و فنونه پك زیاده مراقلی تهمه بونپلان نامنده بر کنج فرانسز اولوب بالاخره آوروپانك اك مشهور نباتیوننلدن اولمشدر.
هومبولد هنوز فرانسهده ایکن تهمه بونپلان ایله کوروشهرك ایکیسی ده سیاحته قرار ویرمشلر ولازم اولان آلات و ادوات فنیه‌یی مستصحباً « پیزار » نام سفینه ایله مذکور لیمانه واصل اولمش ایدیلر.

هومبولد ایله بونپلان «کومانا» لیمانی نهایتنده ینه بونامده‌کی شهرده بر مدت اقامت ایدرك اللرنده‌کی ادوات فنیه‌یی موقع استعماللرینه نظراً بردفعه تجربه ومعاینه ایتدکدن صکره اوجوارده اوفق برسیاحتده بولنوب اله کچیردکلری نباتاتك کافه‌سندن متعدد قوللقسیونلر تشکیل ایلمشلردر.

بعده ١٧٢٧ سنه‌سنده وقوعه کلمش اولان مدهش حرکت ارضك اوطرفلرده حصوله کتیردیکی چاتلاقلقلرایله سائر نوع آثاری تدقیق ایتمشلردر ٠

هومبولدك بوموقعده‌کی تدقیقات مهمه‌سندن بری ده اجرا ایلمش اولدیغی تدقیقات قوزموغرافیقیه‌سی نتیجه‌سیدر ٠ بوتدقیقاتی نتیجه‌سی اولمق اوزره « کومانا » شهرینك خریطه‌لر اوزرنده اولان موقعنی تصحیحه موفق اولمش ایدی ٠ بوشهرك موقعی نصلسه اولجه یارم درجه قدر جنوبده اولمق اوزره تعیین ایدلمش اولدیغندن کمیجیلر اکثریتله دوچار خطا اولور ایدیلر ٠ فقط یاکلش تعیین ایدیلان موقع یالکز بوراسی ده اولمیوب بوساحللر بویدن بویه یاکلش تعیین ایدلد.

كلرندن بو طرفلره تقرب ايدن كميجيلر هر زمان وهر طرفده يا كلـدقلری كبی دوچار قضـا اولملری دخی امكان خارجنده دكل ايدی. الحاصل هومبولد اوزمانه قدر اسبابی بيلنه ميان بوخطـايی تصحيح ايدرك خريطه‌لری هنوز بدايت تدقيقـاتنده دوزلتمكـه موفق اولمش ايدی.

ايكی كنج سياح بو موقعده برمدت اقامتدن صكره كنديلرينه لازم اولان اشيا وادوات سـائره‌يی ده تدارك ايدرك قطعـه‌نك ايچرو طرفلرينه طوغری سياحته باشلامش ايديلر.

هومبولـدك بو طرفلرده طولاشـديغی صحرالرك برقسمی پك چيـلاق اولوب عادتا آفريقا چوللرينه بكزه‌مكده ايديسه‌ده بعض مواقعی ميموزا دنيلان و آمريقای جنوبی‌يه

مخصوص اولان نباتات ایله دیکر بر طاقم
صاری چیچکلی ودها سائر رنکلی ازهاری
حامل نباتات ایله مستور اولدیغندن منظره‌سی
بسبتون بشقه ایدی ·

« کومانا » قریه‌سندن برآز اوزاقده
ینه بو نام ایله یاد اولنور برقبیله بولنمقده
ایدی که « مانزا ناره‌س » نامنده‌کی نهر
ساحللرنده بو قبیله افرادی ایله برآز دها
ایلروده‌کی « شایماس » قبیله‌سی پك کوزل
قریه‌لر تأسیس ایلمش ایدیلر · بونلرك صورت
معیشتلریله زمانلرینك صورت امراری کرك
هومبولدك وکرك ارقداشی مونپلانك نظر
دقتلرینی جلب ایتمشدر · بو مواقعده هوانك
حرارتی ۳۰ ایله ۳۳ درجه اره‌سنده اولدیغی
یعنی زمان نهرمذکورك صویی‌ده ۲۲ درجه

ده‌در . بویله زمانلرده وحشیلر قولبه‌لرنده اوطوره‌میوب نهرك، ایری یاپراقلی اغاچلرك سایه‌لری آلتنه تصادف ایدن و بالنسبه دها زیاده سرین اولان یرلرنده صویه کیره‌رك صباحدن اقشامه قدر کافه‌سی صو ایچنده اوطوروب قونوشور ایدیلر . حتی اقشاملری‌ده برمدت چرچپلاق برحالده صو ایچنده اوطوروب سیغاره ایچر ایدیلر . وحشیلرك شو اعتیادلری هومبولدك پك زیاده خوشنه کیتدیکندن مدقق مومی‌الیه بوموقعدن مدت مدیده آیریله‌مامشدر .[*]

[*] برمدت صکره اوطرفلرده اسکان ایدن اسپانیوللر دخی وحشیلری تقلیداً «مانزاناردس» نهری ایچنده اوطورمغه باشلامشلردر . حتی بونلر نهرده اوطورمغی موده حکمنه قویدقلرندن کبار فاملیالرینه منسوب اولانلر ایچون آیری موقعلر

« كومانا » موقعندن برقاچ ساعت قدر ايلروده غايت بيوك برمغاره بولنديغنى هومبولد خبر الديغندن يانـه الديغى برقاچ وحشى ايله بومغاره يه كيتمش ودرووننى تماشا ايلمشدر. « قاريپه » دنيلان وادى داخلنده كى بومغاره قيالر اره سنده اولوب مدخلى اوزون بر دهليزدن عبارتدر . هومبولد ايله بونيلان ودهليز درونده بر مدت مشعله يه لزوم حس ايتمكسزين كيدرلر. كيجه قوشلرينك هر نوعى كوندوزلرى بومغاره ده زمان كچيرد كلرندن بيكلرجـه قوشلرك صداى تعيين ايدلمش ونهرده اوطورمغه مخصوص برنوع خفيف وسـوسلى البسه كيمـك ده عادت حكمنه كيرمش ايدى . قادين اركك اكثر زمانلرينى بوصورتده امرار ايدرك موقعـك شـدت حرارتنى تعديله چاليشور ايديلر .

دلخراشلری اولا سیاحلری پك زیاده
قورقوتمش ایدی .

هومبولد بو سیاحتلرینی حاوی اولان
اثرنده « قاریپه » مغاره‌سنی تعریف ایتدیکی
صره‌ده دییور که : « بر ظلمت کثیفه
ایچنده‌کی بو مغاره داخلنده اوچوشان
بیکلرجه قوشلرك قورقنج صدالرینی ایشتمیانلر
بونك درجهٔ دهشتنی بردرلو تصور ایده‌-
مزلر . بونلرك حایقرمه‌لرندن حاصل اولان
کورولتی اوروپانك شمال طرفنده‌کی چام
اورمانلرنده واغاچلر اوزرنده یووه‌یاپه‌رق
بیکلرجه‌سی برآره‌ده جمعیتله یاشایان قارغه‌-
لرك صدالرندن متحصل ولوله‌یه بردرجه‌یه
قدر بکزه‌دیله‌بیلور . هله غاشارو دنیلان
کیجه قوشلرینك غایت کسکین اولان صدالری

یکپاره قیادن متشکل اولان بومغاره‌نك قبه‌سی آلتنده کمال دهشتله عکس انداز اولوب الك درین کوشه‌لره قدر انتشار ایلمکده ایدی . بز بومغاره‌ده ایلرولدکجه اللرمزده بولنان مشعله‌لرك ضیالری مذکور قوشلری برقات دها قورقوتدیغندن بونلر بر آره‌لق سکوت ایدیبور ایدیسه‌لرده بزی ایلرودن کورمکده اولان دیکر غاشارولر برشدت فوق العاده ایله حایقروب باغرمغه باشلایور ایدیلر .

« وحشیلر هرسنه یازموسمنده بردفعه بومغاره‌یه اللرنده برر مشعله اولدیغی حالده کیروب مذکور قوشلرك قسم اعظمنی اتلاف ایدرلر . وحشیلر بونلرك یووه‌لرینی ییقمقده دوام ایدرلر ایکن غاشارولرده

وحشیلر اوزرنده قنادلرینی آچه‌رق ولاینقطع باغیره‌رق کمال خوف و هیجان ایله طولاشورلر یووه‌لر بوزلدقجه بر یاندن یره دوشن یاوروجقلرك وحشیلر همان او آنده قرنلرینی یاررلر . بو کیجه قوشلری پك زیاده یاغلی و سمیز اولوب قرنلرینك ایکی بجاقلری اره‌سنده عادتا یاغدن اوفق بر یصدیق حاصل اولمقده‌در .

« وحشیلر بو قوشلری اتلاف ایتدکلری موسمه « یاغ موسمی » نامی و یرمکده‌درلر . بو موسم حلول ایدر ایتمز وحشیلر مذکور مغاره‌نك مدخلیله دهلیزی درونده خرما اغاجلری داللرندن بر طاقم قولبه‌لر انشا ایدرلر . بعده بو قولبه‌لر اوکنده بیغدقلری چالیلری احراق ایدرك طوپراقدن معمول

اوفق قابلر درونـنـده قوشـلرك ياغلر يني اريدرلر . تره ياغى ويا خـود غاشارو ياغى نامى و ير يلان بوياغ نيم مايع ؛ شـفاف وقوقوسز اولوب پك زياده خالص اولد . يغندن برسنه قدر اصلا بوزلمقسز ين محافظه ايديله بيلور .

او جوارده سا كن « مورو قويماس » نامنده كى بر وحشى فاملياسى افرادى، اجداد لرينك بو وادى يه اك اول كلمه رك اسكان ايلمش اوللرى ادعاسيله مذكور مغاره ده كى قوشلرك ياغنى چيقارمق ده كنديلرينه منحصر اولـديغنى درميان ايتمكـده درلر . بونلر بو بابده كى ادعالرنده پك ايلرويه كيـدوب مغـاره يى تحت انحصاره ده المش ايسـه لرده بالاخره او طرفلره كيدن ميسـيونرلر انشا

ایلدکلری کلیسالرده احراق ایدیله‌جك یاغی بهمه‌حال ویرملری ایچون مذکور وحشیلری تضییق ایدرك نهایت کندولرینه یاغ ویرمکه مجبور ایتمشلردر »

هومبولد ایله نه‌مه بونپلان بو مواقعده بر آز دها طولاشوب تدقیقات متهوروله ژیقیه وجغرافیه‌ده بولندقدن صکره ساحل بوینجه حرکت ایتمشلردر . بوسیاحتلری اثناسنده واصل اولدقلری « کایرا » نام موقعك هواسی پك زیاده مضر صحت اولمسندن ناشی اوطوره میوب پك آز بر مدت توقفدن صکره بورادن‌ده حرکت ایلمشلردر .

ایکی گنج سیاح ۱۸۰۰ سنه‌سی شباطی ابتداسنده ایدی‌که قاراقاس شهرینه واصل اولمش ایدیلر .

شهرك موقعی شایان دقت دكل ایسه‌ده جوارنده بولنان مواقعك لطافت وجاذبهٔ فوق‌العاده‌سی كنج سیاحلری حیرتده براقمش ایدی. شهر مذكورك بوموقعی كویاهرزمان اول بهار حكمنی اجرا ایدییور ایمش كبی برلطافتی حائزایدی. نیسان، مایس وحزیران آیلرنده نزول ایدن باران یاز موسمنك ده بهار حالنده مرور ایدرك بهاره مخصوص لطافت وطراوتی محافظه ایلمسنی موجب اولمقده‌در . شكر قامشی ایله قهوه ؛ پورتقال وبانانیه اغاچلرندن متشكل جسیم قورولر قاراقاس شهرینی هرطرفندن احاطه ایلمشلردر .

هومبولد ایله رفیقی بوشهر جوارنده سیاحت ایتدكلری اثناده الیافی اره‌سندن

سوت كبی بیاض بر مایع اقان اغاچی بولمشلردر . « اینك اغاجی » دینلمكده اولان بواغاجك مایع مذكوری حقیقةً شایان دقت اولوب كرك سیاحلر وكرك اوطرفلرده ساكن اولانلر ایچون براغدیهٔ مكمله حكمندهدر . [*] فی الحقیقه حالا

[*] الیوم آمریقای جنوبیده پك زیاده مشهور اولان « اینك اغاجی » فن نباتاتجه « ساپوته » دنیلان صنف داخلندهدر . اوزمانلر بونی بعض سیاحلر برقاچ دفعه كورمش ایسهلرده نصلسه پك ده اهمیت ویرمامش ایدیلر . هومبولد ایله بونپلان بواغاجی كوركلری زمان الك اول بونی كندیلری كشف ایلدكلری ظننده بولنمش ایسهلرده « اینك اغاجی » نك كاشفلری كندیلری دكلدر . هومبولد امریقادهكی سیاحتلری اثناده بودرجه لرده نظر حیرتی جلب ایدن برشی كورمامش اولدیغنی اعتراف ایلمكدهدر . بواغاجك برطرفندن

اوطرفلرده ساكن اولانلرك هرصباح
ايركندن اللرنده برر دستی ويا اوفق كوپ
اولديغی حالده بو اغاچلرك بولندقلری
اورمانلره قوشوب دستيلرينی «اينك
اغاچلری» نك عصارەسی ايله طولديرمقده
بولندقلری كورلمكدەدر .

هومبولد وبونپلان قاراقاس طرفلرنده
دخی برمدت طولاشوب تدقيقات فنيەده
بولندقدن صكره «پورتوقابالّلو» نامندەكی
مشهور قلعەيیده زيارت ايدرك ساحلی
ترك ايتمشلر وارتق جنوبی امريقانك

كسدكلری زمان آقان بياض مايعك صباحلری
دها زياده اولديغنه مدقق موی اليه دقت ايدوب
بونك سببی ده كوندوزلری صباحدن اقشامه قدر
اغاجك عصارەسندن برقسمنك تبخر ايدرك كيجەلری
ايسه تبخر ايتامسی اولديغنی كشف ايتمشدر .

ایچرو طرفلرنده سیاحت ایچون برطاقم
جبال عظیمه‌یی مروره باشلامشلردر .

هومبولد ایله بونپلان بودفعه یانلرینه
وحشیلردن برقاچ کشی الوب بونلرك
دلالتیله برقاچ بیوك طاغلری کچوب
« آراقا » وادیلرینه واصل اولمشلردر .
بووادیلرده اوطرفلرده منظرهٔ فوق العاده
لریله مشهوراولدیغندن سیاحین مومی الیهم
بورالرده برقاچ کون ساکن اولمشلردر .
بعده « قاراقاس » دینلان طاغلری‌ده ایجه
بر زحمتله مرور ایدرك « اوره نوق » نهر
جسیمی حوضه سنه قریب بولنان واسع
وجداً لطیف صحرالره قدر کلمش ایدیلر .

بوصحرالرده بربشقه غرابت مشاهده
ایدیلور . شویله که : برمدت یاغمور نزول

ایتمیه جك اولسه بو طرفلر افریقانك صحرای کبیر چوللرندن زیاده قورقنج بر منظره حاصل ایدرلر . حالبو که جزئی باران نزول ایتمش اولسه برقاچ کون طرفنده بو وادیلرده هردرلو نباتات نشو ونما بولوب موقعك منظره‌سی بردنبره تبدل ایدر .

هومبولد « ایللانوس وادیسی » دینلان موقعه واصل اولدیغی زمان « ژیمنوت » نامی ویریلان الکتریقلی بالقلری کورمشدر . آمریقای جنوبی‌یه مخصوص بولنان بو بالقلر حقیقةً برغرابت فوق العاده‌یی حائزدرلر . اکثریتله اوره‌نوق نهرینه منصب اولان دیکر برطاقم اوفق نهرلرك بطاقلقلره قریب بولنسان محللرنده بولنورلر . اوزرلرینه هجوم ایدن دشمندن کندینی مدافعه ایچون

شرارهٔ الکتریقیه حاصل ایتمکدن بشقه برسلاحلری یوقدر .

هومبولد وحشیلردن بوبالقلرك بوکبی احوال غریبه‌لرینه دائر معلومات الدیغی زمان « ژیمنوت » لرك نه صورتده شرارهٔ الکتریقیه حاصل ایتدکلرینی یقیندن کورمك ایچون بونلردن برقاچنی یاقه‌لایوب کتیرمه‌لرینی وحشیلره امر ایدزایسه‌ده وحشیلر : « بزم ییلدیرم ایله اورلمغه هوسمز یوق ! » دیه‌رك بوامری اجرادن امتناع ایدرلر .

بونك اوزرینه هومبولدده بوغریب بالقلری کورمك ایچون برقات دها مراق حاصل اولور . هرحالده « ژیمنوت » لردن برقاچنك صودن طیشاری یه چیقارلمسنی ارزو ایلدیکندن نهایت وحشیلر جوارده‌کی

صحراده باشی بوش برحالده طولاشمقده اولان آتلردن یکرمی بش اوتوز قدرینی، قسماً بطاقلق اولوب ژیمنوتلردن پك چوغنی حاوی بولنان بر کوله سوق ایدرلر . ذاتاً اوطرفلرده وحشیلر هر هانکی نوعدن اولور ایسه اولسون بالق صید ایلمك ایستدکلری زمان آغ وسائر درلو صید ادواتی تدارك ایده‌مدکلری صورتده آت وقاطرلری نهر وکوللره سوق ایدرك وبونلری لاینقطع صو ایچنده قوشدیروب دوندیره‌رك بالقلری سرسام ایدر وبووجهله یاقه‌لارایدیلر .

هومبولد بودفعه وحشیلرك حیواناتی کوله صورت سوقنی وژیمنوتلرك نصل الده ایدلدکلرینی بروجه آتی تعریف ایلمکده‌در :

« حیوانلر صو ایچنده قوشوب لاینقطع جولان ایلدکجه حاصل اولان کورولتیدن ژیغنوتلر اورکوب صو اوزرنده صیچرامغه وآتلره هجومه باشلامش ایدیلر . صاری واسمر رنکلرنده اولان ژیغنوتلر طبق صو ییلانلری کبی یوزوب صویك سطحنه چیقمقده وکندیلرینی بوصورتده راحتسز ایتمش اولان حیوانلرك قرنلرینه طوغری هجوم ایدرك چارپمقده ایدیلر . یکدیکرندن بالکلیه آیری جنسده بولنان حیوانات مذکورەنك مجادلەلری پك غریب بر منظره حاصل ایدییور . بو اثناده وحشیلرده اللرنده برر مزراق ایله اوزون صو پالو بولندیغی حالده بطاقلغی احاطه ایدوب بعضیلری ده بیوك داللری افقی بر

وضعيتده صو اوزرینه طوغری اوزانمش اولان اغاچلره چیقمش ایدیلر . اللرنده کی مزراق وصوپالر ایله حیوانلری هم کولدن چیقمقدن منع ایدییور هم ده بر صورت وحشیانه ده باغره رق برقات دها اورکوتیور ایدیلر .

« بو کورولتیلردن وکول درونده کی هرج ومرجدن طولایی صوك درجه لرده غضبلانمش اولان ژیمنوتلر آتلره شرارهٔ الکتریقیه لر یله هجوم ایتمکده ایدیلر . ژیمنوتلر بو مکمل سلاحلری یاردمیله آتلره برمدت مقابله ده بولنوب بر آره لق حیوانات مذکوره یی مغلوب دخی ایلمش ایدیلر . حتی بو مغلوبیت اثری اولمق اوزره آتلردن بر قاچی شرارهٔ الکتریقیه نك درجهٔ

شدتندن فی الحال هلاك اولمش ایدیلر.
آتلردن بر طاقمی اك نازك عضولر ینه شرارۂ
الکتریقیه اصابت ایتمش اولمسندن ناشی
دوریله‌رك صوایچنده کوزدن غائب اولد.
قلری اثناده دیکرلری ده ینه الدقلری شرارۂ
الکتریقیه ضربه‌سنك حس ایتدیردیکی
رعشه واضطرابدن طولایی فوق الحد
شاشیره‌رق چیلدیرمشجه‌سنه بر حالده میدان
محاربه‌دن رجعت وفرار ایتمك ایستیور
ایدیسه‌لرده کول کنارنده بولنان وحشیلر
اللرنده‌کی مزراق وصوپالر ایله آتلری ینه
میدان محاربه‌یه سوق وادخال ایتمکده
ایدیلر. بو قدر غیرت ایدلدیکی حالده دخی
آتلردن ینه بعضیلری وحشیلرك اللرندن
قورتیلوب کندیلرینی ساحل سلامته آتمقده

ودفعاتله اصابت ایلمش اولان شرارهٔ الکتریقیه‌لرك تأثیر مدهشندن بایپلمق درجه‌لرینه کلمه‌رك حرکت ایتمکه اصلا اقتدار ومجاللری قالمامش اولدیغی حالده یره دوشمکده ایدیلر»

برقاچ دقیقه ظرفنده بش آت هلاك اولمشدر. ژیمنوتلر دخی خیلی مدت دوام ایتمش اولان بومجادله اثناسنده حامل اولد قلری قوهٔ الکتریقیه‌نك قسم اعظمنی صرف ایدرك مدافعه‌دن بالکلیه عاجز قالدقلرنده کولك ساحلنه یاقلاشوب صو اوزرنده غیر متحرك قالدقلرندن وحشیلر اوفق مزراقلر ایله قولایجه یاقه‌لامغه باشلامشلردر.

تاریخ طبیعی علماسی ژیمنوتلر ایله «توریه‌ل» نامی ویریلان دیکر نوع

الکتریقلی بالقلر حقنده حالا تدقیقاتده بولنمقده‌درلر . الحاصل غرائب حیوانات بحریه‌دن اولان بو بالقلر ارباب فنك هر زمان نظر دقتلرینی جلب ایتمکدن خالی قالمامشلردر . الیوم بونلرك هردرلو اوصافی تماميله تعین ایلمش ایسه‌ده هومبولدك زماننده شرارهٔ الکتریقیه‌یی نه‌صورتده حاصل ایدوب بوقوهٔ الکتریقیه‌نك نه‌دن ایلرو کلمکده اولدیغی هنوز تماميله و بو کونکی درجه‌سنده تعین ایلمامش ایدی . هومبولد دییورکه : « بو حیوانلرده او درجه‌لره بر قوهٔ الکتریقیه واردرکه الکتریق ایله طولدیرلمش بر لاید شیشه‌سنده دخی بوقدر قوت یوقدر . زیرا ساحله چیقارلمش بر ژیمنوت اوزرینه

نصلسه بیلمیه‌رك ایاغمله باصدیغم زمان وجو.
دمـده پك زیاده شـدتلی بر رعشـه حس
ایلدم »

کنج سیاحلر ژیمنوت دنیلان بو بالقلر
ایله او طرفلره مخصوص حیـوانات سا.
ئره‌دن بعضلرینك احوالنی تدقیق ایلدکدن
صکره وحشیلرك انشـا ایلدکلری اوفق
وخفیف صندالردن بر ینه بینـه‌رك هنوز
(بالطـه کیرمامش) اولان غایت جسـیم
وقورقنج اورمانلر کنارنده‌کی نهرلراوزرنده
سیاحته باشلامش ایدیلر .

بونلر بوموقعـلرك هر درلو لطـافت
وعظمتنه همان هر آدمـده اظهـار حـیرت
ایتمکده ایدیلر . هومبولد ایله بونپلانده‌کی
غیرت وجسارت ایله تدقیقات فنیه خصو.

صنده‌کی هوسك درجه‌سنی شوندن
اکلاملیدرکه غایت اینجه‌والك اوفق صدمه‌لره
بیله مقاومت ایده‌میه‌جك قدر نازین اولان
بوصنداللرایله کونلرجه مدت سیاحت ایدوب
بوسیاحتلری اثناسنده‌ده برقاچ دفعه‌لر بیوك
تهلکه‌لره دوچار اولمش ایسه‌لرده ینه قور.
تلمشلردر . از جمله بردفعه غایت شدتلی
برآقنتی‌یه صندالی قاپدیره‌رق برطاقم یوکسك
شلاله‌لر جوار ینه قدر کلمشلردر . بونلردن
ماعدا اوره‌نوق نهرینك بوطرفلرنده تهلکه‌لی
حشرات وموذیات پك زیاده اولوب کنج
سیاحلر بومدهش حشراتدن کندیلرینی
محافظه‌یه چالشدقلری صره‌ده بعض امراض
مهلکه‌یی موجب اولان بطاقلقلرك
تأثیرات مضره‌سندن دخی ممکن اولدیغی

قدر توقی‌یه مجبوریت حس ایلمکده ایدیلر ،
هله هر طرفده بیك درلو حیوانات وحشیه
ایله کیجه کوندوز مجادلهٔ دائمه‌ده بولنمق آمریقانك
داخلیده طولاشان سیاحلرك کافه‌سنی
بیقدیردیغی حالده هومبولد ایله رفیقی بو
بونپلانی بقدیره‌مامش ایدی .

ایشته بوکبی دها نیجه بیك مشکلات
بالنسبه تجربه‌سز اولان بو ایکی سیاحی
هر آدیم باشنده استقبال ایلدکلری حالده
کنج سیاحلر بنه هر درلو فلاکتلری کوزه
الدیره‌رق تدقیقات فنیه ایچون ممکن اولدیغی
قدر ایلرولمکدن و بو اغورده اولمکده
حاضر بولنمقدن اصلا اندیشه ایتمامشلردر .

هم عالم هم‌ده شاعر اولان وطبیعتك
بوطرفلرده‌کی علایم غریبه‌سندن فوق‌الحد

متلذذ اولوب هرشیئك اسباب وحقیقتنی
تحری ایله اشتغال ایدن هومبولد مشکلات
وموانع مسروده ایچنده اولەرق سیاحت
ایلدیکی حالده دخی ینه نهرك هر ایکی
ساحللرنده ساکن بولنان قبائل وحشیه نك
عادات واطوار غریبه لری ، منشألری وحتی
تاریخلری حقنده تدقیقات عمیقه ده
بولنمه دن ایلرولمز ایدی . کذلك رفیقی
بونپلان دخی بودرجه لرده غیرتلی اولوب
هر نره ده شایان تدقیق برنبات کوره جك
اولسه بونك احوال واوصاف مخصوصه
وممیزه سنی لایقیله تدقیق ایتمه دن حرکت
ایده مز ایدی . الحاصل بوایکی ارقداش
هر نه کوره جك اولسه لر بونی نظر دقته
الوب درحال تدقیقاته کیریشور ایدیلر .

بونلر بو صورتده سياحت ايده ايده « آپور » نهر ينه واصل اولورلر . كرك بونهرو كرك بوكا منصب اولان انهار سائره اوزرنده كى سياحت وجولانلرى اثناسنده وحشيلرك نظر نفرتنى جلب ايتمش اولان برنوع كوچوك بالق كورمشلردر . بو بالق حقيقةً تهلكه‌لى وشايان نفرتدر . وحشيلر بوكا « قاريب » نامنى ويررلر .

بو باليقلر يقانمق ايچون نهره كيرنلرك اوزرينه هجوم ايدرلر . فقط بونلردن پك زياده قورقلمقده اولمسنك سببى يالكز هجوم ايتمه‌لرى دكلدر . بو باليقلر او درجه‌لرده برشدتله انسانى ايصيرر ووجودينك اتلرينى قوپارر ايمشلركه بونك حس ايتديرديكى آجى‌يه تحمل ايتمك امكانك

خارجنده ایمش . برده بوبالیقلر پك چوق اولـدقلرندن یالکز بری بر آدم اوزرینه هجوم ایدرك اتندن بر لقمه‌سنی قوپاره‌جق اولسه دیکرلری‌ده هجوم ایدوب بهمه‌حال برر ایکیشر دفعه قوپارر ایمشلر .

هومبولد ایله بونپلان بو بالیغك بعض احوالنی اوکرندکدن وهرکون وقوعبولان مشاهدات وتدقیقات واقعه‌لرینی‌ده آیروجه ومنتظماً قید وضبط ایتدکدن صکره ینه تدقیقاتده دوام ایدرك « آپور » نهرینك « اوره‌نوق» نهریله ارتباط حاصل ایلدیکی نقطه‌یه قدر کلمش ایدیلر .

بونلرك دائرهٔ تدقیق وتتبعلرینه داخل اولمدق همان هیچ بر شی قالمامش ایدی . اوره‌نوق نهرینه واصل اولـدقلری زمان

بونهرك عظمتی برقات دها نظر حیرتلرینی
جلب ایتدیکی کبی تصادف ایدیلان تهلکه
ومشکلاتده اونسبتده بیومکده ایدی .
حتی هومبولد اثرینك بر قسمنده : « موا
قعك کرك عظمت وکرك لطافتی نه‌درجه‌
لرده بیومکده ایسه تهلکه‌لرده او نسبتده
بیومکده‌در » دیور . مع مافیه امریقانك
خط استوا تحتنده‌کی مواقعه مخصوص
موانع وتهلکه‌لرهومبولدی قورقوته‌مامشدر .
اوره‌نوق نهری وادیلرنده طولاشور
ایکن وقتیله بو طرفلرده ساکن اولان
« آتور » نامنده‌کی بیوك برقبیله‌نك قارائیبلر
طرفندن محوایدلمش اولدیغنی خبرالورلر .
وحشیلرك هردرلو روایتلرینه طوغری
نظریله باقه‌رق بوبابده تحقیقاته کیرشمکسزین
وقایع تاریخیه صره‌سنده قید ایدی ویرمك

هومبولدك مسلكنه موافق اولمديغندن «آتور» لرك قارائيبلر طرفندن كوردكلرى تضييق اثناسنده التجا ايلدكلرى ادعا ايديلان وصرپ قيالردن متشكل بولنان طاغلرده مدقق مومى اليه تدقيقاته باشلامشدر.

پك زياده بر زحمت و مشكلات ايله كونلرجه مدت صعب المرور قيالر اره‌سنده طولاشدقدن صكره هومبولد بو طاغلرك تپه‌سنده برمغاره كشف ايدر. مغاره‌نك درونده يكديكرى اوزرينه ييغلمش پك چوق انسان كميكلرى بولوب اتنوغرافيا فننده‌كى معلومات فوق العاده‌سى سايه‌سنده بوكميكلرى معاينه ايده ايده نهايت بونلرك «آتور» قبيله‌سى افرادينك كميكلرى اولدېغنى اكلامشدر.

ه‌ولبولد هیچ برسیاحده بولنه‌میان بوغیرتیله اتنوغرافیا فنی نقطهٔ نظرندن بویله برکشف مهمده بولنوب فنك ترقیسنه بیوك برخدمتده بولندیغی کبی ینه اوره‌نوق نهری وادیلرنده‌کی سیاحتلری اثناسنده جغرافیا فنی نقطهٔ نظرندن تدقیقات مهمه‌ده بولنمشدر . هله بو تدقیقاتی صره‌سنده اوته‌دنبری حل اولنه‌میان بر مسئله‌یی‌ده حل ایتمشدرکه ایشته اك زیاده شایان دقت اولان جهتی بودر .

بومسئله ، اوره‌نوق نهری ایله آمازون نهرینك برنقطه‌ده یکدیکریله اشتراك حاصل ایدوب ایتمامش اولمسیدرکه اك اول جغرافیون مشهوره‌دن بوآخ ۱۷۹۷ سنه‌سنده بومسئله‌یی میدانه چیقارمش ایدی . هو .

مبولد ایضاحی بوراجه پك زیاده تفصیلاتی
موجب اوله جق اولان برسیاحته تشبث
ایدرك آیلرجه مدت اوفق وخفیف صندا.
للر ایچنده ارقداشی بونپلان ایله برابر
طولاشدقدن و برقاچ دفعه لر بو ایکی بیوك
نهر اره سنده برکچید بولنه میه جغنی حکمه
قدر واره رق مأیوس اولدقدن صکره
ینه غیرتی الدن براقمیه رق امریقانك اك
زیاده دهشت انکیز اورمانلری جوارنده
وساحللری حیوانات وحشیه ایله طولو
نهرلری اوزرنده سیاحت ایدوب نهایت
انهار مذکوره یی یکدیکر ینه ربط ایدن
و « قاسیکیار » تسمیه ایدیلان طار قنالی
کشفه موفق اولمشدر . بوقنال اوره نوق
نهری صولرینی، آمازون نهر ینه منصب

اولان « ریونغرو » نام نهر صولرینه قاریشدیرمقده‌در .

هومبولدمذکور کچیدی کشف ایلدیکی زمان بدایت سیاحتندنبری اصلا کورمامش اولدیغی بعض آثار عتیقه‌یی کورمش ایدی . شویله‌که « قاسیکیار » قنالنه داخل اولدیغی زمان بوقنالك یکدیکرینه پك زیاده قریب ومرتفع بولنان ساحللری غایت بیوك قیالر ایله محدود اولوب بوقیالر اوزرنده‌ده آثوریلر زماننده‌ن قالمش محکوکاته مشابه اوله‌رق برطاقم رسملر محکوك ایدی .

هومبولد امید وانتظاری خلافنده بویله برکشفده بولنور بولنمز بوطرفده وقتیله اسکان ایدرك کندیلرینه مخصوص مدنیتده ایجه برترقی کوسترمش اولان اقوام قدیمه‌نك

بو صنعتده‌کی مهارتلرینك درجه‌سنی تقدیره مدار اوله‌جق صورتده بعض تدقیقاتده بولنوب بو تدقیقاتندن آثار عتیقه نقطهٔ نظرندن دخی نتایج مهمه استحصالنه موفق اولمش ایدی .

هومبولد ایله ئه‌مه‌بونپلانك سیاحتلرینك ایلك قسمی بوندن عبارتدر . بو ایلك سیاحت اثناسنده ایکیسی‌ده بری برینه‌پك بیوك معاونتده بولنوب یکدیکرینك معلوماتنی اکمال ایدرك سیاحت ایتمشلردر . مثلا هومبولد اساساً طبقات الارض فنی اربابندن اولدیغی جهتله بو فن حقنده‌کی تدقیقاتندن ئه‌مه‌بونپلانی پك زیاده مستفید ایتمکه چالیشور ایدی. کذلك بونپلان ده فن نباتات منتسبیندن اولوب کشفیات واقعه‌سنك درجهٔ اهمیتندن

هومبولدی هر آن خبردار ایلدگدن ماعدا
فن مذکور حقنده‌ده سائر هر درلو معلوماتی
اخطاردن‌ده کیرو طورمزایدی . الحاصل
ایکیسی‌ده یکدیکرینه معلمات ایدرك طو -
لاشمقده اولدقلرندن بوصورتده‌کی سیاحتلر-
ندن پك زیاده مستفید اولمشلردر .

ایکی سیاح آمریقای جنوبینك منطقهٔ
حاره داخلنده بولنان بوموقعیله اوره‌نوق
نهری حوضه‌سی داخلنده بووجهله برمدت
دها تدقیقاتده بولندقدن صکره شماله طوغری
حرکتله ساحله واصل اولمشلر واورادن
برگمی‌یه راکباً « هاوان » شهرینه کیتمش
ایدیلر . هر نره‌یه کیده‌جك اولسه‌لر
بهمه‌حال تتبعات فنیه‌ده بولندقلرندن هاوان
شهرینه واصل اولدقلری زمانده کوبا

متلذذ اولوب هرشیئك اسباب وحقیقتنی تحری ایله اشتغال ایدن هومبولد مشکلات وموانع مسروده ایچنده اولەرق سیاحت ایلدیکی حالده دخی ینه نهرك هر ایکی ساحللرنده ساکن بولنان قبائل وحشیەنك عادات واطوارغریبەلری ، منشألری وحتی تاریخلری حقنده تدقیقات عمیقەده بولنمەدن ایلرولمز ایدی . کذلك رفیقی بونپلان دخی بودرجەلرده غیرتلی اولوب هر نرەده شایان تدقیق برنبات کورەجك اولسه بونك احوال واوصاف مخصوصه وممیزەسنی لایقیله تدقیق ایتمەدن حرکت ایدەمز ایدی . الحاصل بوایکی ارقداش هر نه کورەجك اولسەلر بونی نظر دقته الوب درحال تدقیقاته کیریشور ایدیلر .

بونلر بو صورتده سیاحت ایده ایده «آپور» نهرینه واصل اولورلر. کرك بو نهر وکرك بوکا منصب اولان انهار سائره اوزرنده‌کی سیاحت وجولانلری اثناسنده وحشیلرك نظر نفرتنی جلب ایتمش اولان بر نوع کوچوك بالق کورمشلردر. بو بالق حقیقةً تهلکه‌لی وشایان نفرتدر. وحشیلر بوکا «قاریب» نامنی ویررلر.

بو بالیقلر یقامق ایچون نهره کیرنلرك اوزرینه هجوم ایدرلر. فقط بونلردن پك زیاده قورقلمقده اولمسنك سببی یالکز هجوم ایتمه‌لری دکلدر. بو بالیقلر او درجه‌لرده برشدتله انسانی ایصیرر ووجودینك اتلرینی قوپارر ایمشلرکه بونك حس ایتدیردیکی آجی‌یه تحمل ایتمك امکانك

نهری اوزرنده و « بوغوتا » قریه‌سنه متوجهاً سیاحت ایتمشلر و بو سیاحت اثناسنده‌ده اره صره نهرك هرایکی ساحللری اوزرنده انتخاب ایلدکلری موقعلرده بر قاچ کون اقامت ایدوب خیلی کشفیاتده بولنمشلردر.

بو سیاحتلرنده ایکی سیاحك اك زیاده نظر دقتلرینی جلب ایتمش اولان شیلردن بری ده « ته‌کانداما شلاله‌سی » درکه یالکز آمریقا قطعه‌سنده دکل بلکه کرهٔ ارض اوزرنده بولنان شلاله‌لرك اك زیاده موجب حیرت اولانلرندن بری اولوب نیاغارادن صکره ذکر ایدلمکده‌در. بو شلاله نهر مذکورك مجراسنده حاصل اولیوب بوکا منصب اولان بر دیکر اوفق

نهر طرفندن و بو نهرك ده ينه ماغده له نا
نهر ينه منصب اولديغى نقطه ده حصوله
كلمكده وصولرى ماغده له نايه دوكولمكده در .

« ته كانداما » شلاله سى پك يوكسك
اولوب صولرى اشاغيده بولنان كردابه واصل
اولمزدن اول آيرى آيرى ايكى شلاله
حاصل ايدرلر . بونك شدتله دوكولمكده
اولان صولرى — نياغاراده كورلديكى اوزره
— كثيف بر بخار حاصل ايدرلركه
بو بخارده ايچه اوزاقده بولنان « بوغوتا »
قريه سندن مشاهده ايديله بيلمكده در .

ايكى سياح بو شلاله جوارنده بر مدت
توقف ايلدكدن صكره « كنديو » دنيلان
سلسلهٔ جبال عظيمه اوزرنده سياحت
ايدوب بعده « پوپايان » و والقاننى و « لوس

ـ پاتروس » یایلاسنی تماشا ایدرك ژورنا . للرینه بو طرفلرده دخی خیلی معلومات فنیه قیدایتمشلردر. ایشته سیاحتلرینك بو ایكنجی قسمی اثناسنده‌ده مواقع مذكوره‌ده طولا. شه‌رق تحریات فنیه‌ده بولنوب ممكن اولدیغی قدر جمع معلومات ایلدكدن صكره ۱۸۰۲ سنه‌سی كانون ثانیسنك التنجی كونی كیتو شهرینه مواصلت ایلمشلردر.

بو ایكنجی سیاحته متعلق اولمق اوزره بوراده سردینه لزوم كوریلان ایضاحاتدن اوله‌رق شونی درمیان ایده‌لم : « كندیو » نامی و یریلان جبال مرتفعه او زمانلر یوللرك بالكلیه فقداننـدن ناشی « آند » سلسلهٔ جبالنك اك زیاده صعب المرور اولان موقعنی تشـكیل ایلمكـده ایدیلر .

مقدما بوطاغلری مرور ایلمك ایچون
برطاقم قورقنج اورمانلردن كچمك لازم
كلدیكی كبی بونك ایچون ده لااقل اون بر
اون ایكی كون صرف ایلمك ایجاب ایدر
ایدی. هله سنه نك بعض موسملرنده شدت
حرارت تأثیریله جبال مذكوره اوزرنده كی
بوزلرده اریدكلرندن نهرلر طغیان ایدوب
یولجیلرك مروری بالكلیه امكان خارجنده
قالور ایدی. بوندن ناشیدركه اكثر زمانلرده
یولجیلر لااقل بر ویا برچق آیلق ذخیره
لرینی برابر آله رق بوطاغلری مروره
باشلار ایدیلر. بوطاغلر جوارنده كی كویلرك
دلیقانلیلری ده حماللق وظیفه سنی ایفا ایدر
ایدیلر. فقط بونلر یالكز یوك طاشیمیوب
سمر صورتنده یاپلمش صندالیه لره یولجیلری

بندیروب آرقدلرینه الیر و بووجهله طاغلره طرماشیر ایدیلر . هومبولد ایله بونپلان علم حیوانات ونباتاته دائر جبال مذکوره‌ده تدقیقات مهمه‌ده بولنمشلر وحالبوکه حماللرك آرقه‌لرنده اولدقلری حالده طاغلره چیقمیوب پیاده وحتی یالین ایاق اولدقلری حالده سیاحت ایتمشلردر .

« آند » سلسلهٔ جبالنك « پیشنشا » دینلان مرتفع تپه‌لرندن هومبولد ایله بونپلان ایکی دفعه مرور ایلمشلردر . ایلك دفعه‌کی مرورلری اثناسنده بوطاغك الك مرتفع مواقعنده توقف ایدرك هوانك ترکیبی حقنده تدقیقاتده بولندقلری کبی علایم الکتریقیه وسائره‌یه دائرده متعدد تجربه‌لرده بولنمشلردر . ایشته ایلك دفعه‌کی

شفرده بو تدقیقاته نصلسه نهایت ویره.
مدکلرندن بر دفعه دها مرور ایدوب
تجارب مذکوره‌یی تکرار ایتمشلردر.
ایکی سیاح برازه‌لق «قوتوپاقسی»
وولقانی‌ده کورمك ایسته‌مش ایدیلر.
معلومدرکه بو وولقان امریقانك اك بیوك
ینار طاغلرندن اولوب حال فورانده
بولندیغی زمانلر اکثریتله غایت مدهش
حرکات ارضیه وقوعنه سببیت ویرر.
بوندن ماعدا بو وولقانك اطرافه صاچقده
اولدیغی سیالهٔ برکانیه ایله طاش ومواد
سائره کثرت جهتیله دیکر وولقانلرده
کورلمز. طبقات الارض علماسندن بعضلرینك
ایتدکلری تخمینه کوره «قوتوپاقسی»
ینار طاغنك اطرافه صاچمش اولدیغی

طاشلرايله هر نوع معادن جمع ايديله جك اولسه غايت جسيم بر طاغ تشكل ايدر ايمش . وولقانك شدتلى فورانلرى اثناسنده منفذندن چيقان علولرده سائر وولقانلرده نادراً كورلور . از جمله ١٧٣٨ سنه سنده كى فورانده بو علولرك ٩٠٠ مترو قدر اوزاغه واصل اولدقلرى كورلمش ايدى . ١٧٤٤ سنه سنده كى فورانى اثناسنده تحت الارض حصوله كلان مدهش صدالر ايكيوز فرسخ اوزاقلره قدر انتشار ايلمش ايدى .

هومبولد بو وولقان اوزرنده تدقيقاتده بولنوب خيلى معلومات جمع ايلمش ايسه ده تدقيقات سائره سنه نسبتله « قوتو پاقسى » يناره طاغى حقنده كى تدقيقاتنك بر درجه يه

قدر ناقص اولدیغنی ارباب فن ادعا ایتمکده
درلر. بوطاغی هومبولدقدر شهرتی اولمیان
دوقتور رایس نامنده برسیاح دها مکمل
طانیمشدر. بومدقق «قوتوپاقسی» نك
سطح بحردن اولان ارتفاعی ۵،۹۹۲ مترو
اولدیغنی تعیین ایلمشدر. امریقانك کشفندن
مقدم مذکور طاغك نه درجه‌لرده برشدتله
فوران ایتمش اولدیغی معلوم دکل ایسه‌ده
۱۸۵۱ سنه‌سندنبری «قوتوپاقسی» نك
صیق صیق فوران ایدوب هردفعه‌کی
فورانی ده پك زیاده برشدتله وقوعبولد-
یغندن وقایع مدهشه‌یه سببیت ویردیکی
کورلمکده‌در. هله ۱۸۷۷ سنه‌سی مایسنك
طقوزنجی کونی وقوعبولان فورانی اثناسنده‌کی
مدهش حرکت ارض امریقای جنوبینك

بر بیوك قسمنی خراب ایتمش ایدی ٠

هومبولد بوو ولقان اوزرنده تدقیقات مکمله‌ده بولنه‌مامش ایسه‌ده اك مرتفع یرلرنده تمام بش آیدن زیاده اقامت ایدرك پك زیاده تهلكه‌لی اولان موقعلرینه قدر چیقمشدركه اوزمانه قدر هیچ برمدقق بو درجه‌لرده براثر جسارت کوستره‌مامش ایدیلر ٠ هومبولد « آند » طاغلرینك سائر نقاط مرتفعه‌سنه‌ده چیقمشدر ٠ ازجمله ۱۸۰۲ سنه‌سی حزیرانك یکرمی اوچنده اك مشهور جبال مرتفعه دن اولان « شیمبورازو » طاغنه چیقمشدركه اوزمانه قدر كرهٔ ارضك اك مرتفع نقطه‌سی اولمق اوزره نظر دقته النوب خریطه‌لر اوزرنده‌ده اوصورتده اشارت ایدلمش ایدی ٠ حالبوكه

بالاخره هندستانك شمال طرفنده کی هیمالایا طاغلرینك « ئەوەرەست » نامنده کی تپەسی کرهٔ ارضك اك مرتفع نقطەسی اولدیغی تعین ایلمش و ۶،۵۳۰ مترو ارتفاعنده اولان مذکور « شیمبورازو » طاغنك ایسه کرهٔ ارضك اك مرتفع محلی اولمدقدن ماعدا آمریقا قطعەسنك بیله اك یوکسك طاغی اولمدیغی اکلاشلمش ایدی . [*]

مذکور طاغ ینه هرحالده اك یوکسك طاغلردن اولوب هومبولد بوطاغك ۵،۹۵۹ مترو ارتفاعندهکی نقطەسنه قدر صعود

[*] « آند » طاغلرینك اك یوکسك تپەسی « آقونغاغا » طاغی اولوب شیلی قطعەسی داخلندهدر .

ایتمشدر . بر آز دها یوقارویه چیقمش ایسه‌ده هواده‌کی تضییقك کرکی کبی آزالمش اولمسندن ناشی کوزلریله دوداقلرندن قان آقمغه باشلامسی هومبولدی دها زیاده صعود ایتمك مطالعه‌سندن واز کچیرمش ایدی . ذاتاً هومبولد طاغك ذروه‌سنه واصل اولمق ایچون برقاچ یوز متروالك بر مسافه قالمش ایدی . عودت ایده‌جکی اثناده بر آزده طاغك بر دیکر جهتنه طوغری کیتمك ایسته‌مش ایسه‌ده بو آنده مدهش بر تهلکه‌یه دوچار اولمق اوزره ایکن نصلسه قورتلمشدر . شویله‌که : هومبولدك طالغین برحالده بورر ایکن اوکنه اصلا باقمامقده ایمش . فقط بویله طالغین برحالده کیتدیکی اثناده بیوك بر اوچوروماك

اوکنه کلەرك صوك آدیمیده آتمق اوزره
ایکن نصلسه عقلنی باشنه طوپلایوب درحال
کیرویه چکلمشدر . بو اوچوروم شدتلی
حرکت ارضلر تأثیریله طاغك بر طرفنده
حاصل اولمش چاتلاقلقدن عبارت ایسەده
بر قاچ یوز دکل بلکه بر قاچ بیك مترو
درینلکنده اولدیغندن هومبولد بورادن
اشاغی یه دوشمش اولسه ایدی وجودینك
توز کبی طاغیلی ویرەجکنه کندیسیده
قناعت حاصل ایلمش ایدی .

هومبولد ایله بونپلان جبال مذکورەده
برآز دها سیاحت ایتدکدن صکره اخیراً
غایت شدتلی بر حرکت ارض تأثیریله هرج
ومرج اولوب برقاچ دقیقه ظرفنده اوزرنده
قرق بیك کشی تلف اولمش بولنان واسع

قطعه‌یی مرور ایدرك ینه آمازون نهری حوضه‌سنه داخل اولمش ایدیلر .

سیاحین مومی‌الیهم امازون نهری جوا-رنده‌کی جولانلری اثناسنده بریاندن تاریخ طبیعی نقطهٔ نظرندن کشفیاتده بولنوب بر بریاندن ده تصادف ایلدکلری قبائل وحشیه‌نك احوال واوصاف اتنوغرافیقیه‌لرینی تدقیق ایدوب اینجه معلومات جمع ایلدکلرندن براز زمان صکره معیتلرنده بولنان وحشیلر ایله برابرپه‌رو قطعه‌سنه عودت ایتمشلردر . فقط بو عودتده هومبولد « آند » طاغلرینی بشنجی دفعه اوله‌رق مرور ایدوب بعض نقاط مهمه و مرتفعه‌نك یکیدن ارتفا-علرینی وخط استوانك ده محل مرورینی تعیین ایلمش ایدی . بو تدقیقاته نهایت ویر-

دكدن صكره اولا « ليما » يه ومتعاقباً « قاللائو » يه واصل اولمش ايدی .

هومبولد قاللائو شهرينه كلديكی زمان عطارد ايله شمسك براستقامتده بولندقلرينی آلات رصديه ايله كورمش ايدی .

بوكبی دها برچوق تدقيقات فنيه‌ده بولنوب او زمانه قدر آند طاغلری ايله آمريقای جنوبينك خط استوا طرفلرنده مشاهده ايديلان وفقط اسبابی لايقيله تعيين قلنه‌ميان علايم فنيه‌نك‌ده اسبابنی كشف ايتمكه موفق اولمشدر .

هومبولدك شايان دقت اولان تدقيقاتندن بری‌ده بحر محيط اطلاسی ايله بحر محيط كبيرك سنه‌نك بعض موسملرنده يكديكريله وطبيعی برقنال واسطه‌سيله اشتراكی

حاصل ایلملر یدر . واقعا او طرفلره اولجه کیتمش اولان بعض سیاحلر وحشیلردن بو یولده سوزلر ایشتمش ایسه‌لرده بوسوزلره اصلا اهمیت و یرمیوب بر روایت نظریله باقمش ایدیلر . هومبولد بو سیاحتلری اثناسنده « داریه‌ن » نام موقعك بر آز جنوب جهتنده وغایت مرتفع اولان یایلا- لرده « آتراتو » نهرینك برایاغی جریان ایلمکده اولدیغنی کوروب بونهر ساحللرنده طولاشور ایکن، پك زیاده یاغمور نزول ایتدیکی زمانلرده بونهرك مجراسندن طاشوب عکس جهته طوغری حاصل ایتدیکی بردیکر مجرا ایله « سان ژوآن » نهرینه قاریشمقده اولدیغنی کوررکه بو « سان ژوآن » ده بحر محیط کبیره اقمقده‌در .

هومبولد بحر محیط اطلاسی ایله بحر محیط کبیرك بویله براوفق قنال واسطه‌سیله اشتراك حاصل ایله‌دکلرینی کوردیکی زمان بوموقعده آیروجه برقنال حفرایدیله‌جك اولور ایسه برساحلدن دیکر ساحله قدر اوفق سفائن تجاریه نك ده نقلی ممکن اوله‌جغی مطالعه‌سنده بولنمش ایدی . حتی برمدت صکره هومبولدك بومطالعه‌سی آمریقاده شایع اولدیغندن سنه‌لرجه مدت مطالعهٔ مذکوره یی ترویج ایدنلر بولنمش ایسه‌ده بویله برقنال حفری حالنده پك چوق « تُقلوز » یعنی « بولمه » لریاپلمسی‌ده تحت مجبوریتده اولدیغندن بوقدر چوق مصارفی کوزه آلدیره‌جق قومپانیا بولنه‌میور ایدی .

بو مطالعه پاناما قنالی مسئله سنه قدر
دوام ایتمشدر . بو قنالك حفری حقنده کی
تصور میدانه چیقار چیقمز مطالعهٔ
مذکوره‌یی ترویج ایدن بو لنمامشدر .

هومبولد « کویاکیل » طرفلرینه
طوغری‌ده سیاحت ایتدکدن صکره
بر کمی‌یه راکباً ۱۸۰۳ سنه‌سی مارتنك
یکرمی اوچنجی کونی « آقاپولقو »
لیمانه واصل اولمش ایدی . بعده « ژوزوللو »
ایله « توبوقا » و « قوفر دو په روت »
نامالرنده کی اوچ بیوك وولقانلره چیقارق
خیلی تدقیقاتده بولنمش و متعاقباً غایت
جسیم وواسع بر طاقم اورمانلردن پك زیاده
برزحمت و مشقتله کچه‌رك « وه‌راقروز »
شهرینه قدر کلمش ایدی . آرتق امریقاده کی

سیاحتلرینه نهایت ویرمك ایسته‌مش ایسه‌ده
جاهیر متفقه‌داخلنده‌ده برمدتجك طولاشمق
ارزوسنده بولندیغندن شهر مذ کوردن
شمالی آمریقا ساحلنه مرور ایدوب بر
مدت‌ده بوطرفلرده سیرو سیاحتدن صکره
آوروپایه عودت ایلمشدر ٠

بو کون « مکسیقا » نامی و یرلمکده
اولان قطعه‌یه اوزمانلر « اسپانیای جدید »
دینلمکده ایدی ٠ ایشته هومبولد بو قطعه
نك هرطرفندن آیری آیری متلذذ اولدیغی
کبی آمریقا ایلرك بوراده یاشامش اولان
اجدادلری طرفندن براقیلان آثار عتیقه‌یی
و« تولته‌ك » لر ایله «آزته‌ك » لرك انشا
ایتدکلری بلاد جسیمه خرابه‌لرینی تماشا
ایتدکجه آمریقا مدنیت عتیقه‌سی حقنده

معلومات مهمه جهنده موفق اولمشدر ٠ الحاصل بوطرفلرده آثار عتيقه نقطهٔ نظرنده بوفنه منسوب برمدقق كبى بولنوب خيلى تتبعات وكشفياتده بولنمشدر ٠

***

آوروپايه عودتلرنده علوم وفنونك ترقياتنه دها زياده وسعت ويرهرك كشفيات واقعه‌لريله عمومك استفادهٔ عظيمه‌سنى موجب اولمش بولنان هومبولد ايله ئه‌مه بونپلانك برجديده‌كى جولانلرينى شوصورتده مختصراً تعيين ايلدكدن صكره بونلرك ترجمهٔ حاللرندن دخى برقسمنى ذكر ودرميان ايده‌لم:

بارون دوهومبولدك اصل اسمى فره‌دريق ـ هانرى ـ آلكساندر اولوب

۱۷٦۹ سنه‌سی ایلولنك اون دردنده برلینده تولد ایلمشدر . پدری هومبولد اوزمانلر آلای امینلکی خدمتنده بولنوب دوق دوبرونسویقك قومانداسی آلتنده اولندیغی حالده یدی سنه محاربه‌لرنده خیلی مدت بولنمش و ینه بو محاربه‌لر اثناسنده هنوز پك کنج ایکن مجروحاً وفات ایتمش ایدی .

هومبولدك کندیسندن ایکی یاش قدر بیوك بر برادری بولنوب بو ایکی قرنداشك یکدیکرینی بر محبت فوق العاده ایله سودکلری پك مشهوردر . « ازمنهٔ متأخره آریسطوتی » عنوانتی احرازه کسب موفقیت ایتمش اولان هومبولدك بو عنوانی المسنه الکزیاده سببیت ویرن شی مدقق مومی الیهك اخلاق عالیه‌سی ایله هر کسه قارشو اظهار محبت ایتمسیدر .

الحاصل هومبولد هر هانكى نقطهٔ نظردن
باقيلور ايسه باقيلسون مكمل بر آدم اولوب
فنونه اولان انتسابيله كشفيات متعددهسى
بومكمليتنى بر قاچ قات دها آرتديرمشدر .
هومبولد هنوز پك كنج ايكن تتبعات
فنيهده بولنمغه وبالخاصه امريقانك قطعات
حارهسنده سياحت ايتمكه زياده بر هوس
كوسترمش ايدى . كنديسنده بوهوسى
موجب اولان شىده قرائته الشمسى ايچون
وقتيله النه ويرلمش اولان بعض اثرلرميانده
سياح مشهور ژورژفور سترك آمريقاى
وسطانك لطافت موقعيهسى ايله ينه
اوطرفلرده كى جزايرك كوزللكى واوصاف
سائرهسى حقنده يازمش اولديغى بر سيا-
جتنيا مهنك بولنمسى ايدي : هومبولد

چوجقلغی زمانـنده بو اثری مطالعه ایدن ایکن امریقاده سیاحات فنیه‌ده بولنمغی شدتله ارزو ایلمش ایدی . حتی بو ارزوسنی اثرلرینک برنده شو صورتده درمیان ایتمکده‌در :

« طبیعتی فن نقطـهٔ نظرندن تدقیق ایلمك ایچون بزی تشویق وحتی اجبار ایتمش اولان احوال واسبابی درخاطر ایتمك لازم کلیور ایسه کنجلك زمانمزده‌کی احتساساتمزی درخاطر ایتمك اقتضا ایدر . اوزمانکی احتساسات و تأثیراتك پك ده اهمیتی یوق کبی کورینور ایسه‌ده بوبابده اهمیت فوق العاده‌سی اولدیغی انکار ایدیله‌مز . اکر بنده ، تتبعات فنیه‌ده بولنمقله برابر هنوز پك کنج ایکن امریقانك

مواقع وقطعات حارەسنده سير وسياحته
تشويق ايله بوخصوصده پك شدتلى
برارزو حاصل ايدن شيئك نەدن عبارت
اولديغى صور يلەجق اولور ايسه ژورژ
فورستەرك روايات وحكاياتندن بشقه برشى
اولمديغنى سوبلرم »

هومبولدك برمدت صكره آمريقاده
وقوعبولان سياحتلرى بو مطالعەسنى تصديق
ايتمكدەدر . فى الحقيقه پك كنج ايكن يالكز
فنون وعلوم طبيعيه ايله اشتغاله باشلامش
ايدى. برادرى كيليوم ايلەبرابر ائك اول معلم
مشهور ژوآكيم قامپك خلقۀ تدريسنه
داخل اولوب بو معلمدن پك زياده استفاده
ايتمشدر . بعده قريستان كونت نام معلمدن
دخى تدرس ايدرك ايجه بر معلومات

حاصل ايتمش وبالاخره « فرانقفورت ـ سور ـ اودر » دارالفنوننه داخل اوله‌رق برمدتده اوراده تحصيل علوم وفنون ايله مشغول اولمش ايدى .

والده‌سى هومبولدك برمتفنن اولمق ايچون تحصيل علوم وفنونه بو درجه‌لرده وقف وجود ايتمش اولديغنى كوردكجه پك زياده مأيوس اولمقده ايدى . زيرا هومبولدك يالكز معاملات صرافيه ايله اشتغال ايدرك بو يولده تأمين معيشته چاليشمسى ارزوسنده ايدى . حتى هومبولدو الده‌سنى مأيوس ايتمامك ايچون برار‌ه‌لق معاملات صرافيه وتجاريه‌يه كيريشمش ايسه‌ده بو يولده‌كى مشغوليتى پك چوق زمان دوام ايتميوب ينه تحصيل ايله اشتغال ايچون ١٧٨٨ ده برلينه كلمشدر .

هومبولد بو دفعه المانیانك اك مشهور علم نباتات عالملرندن اولان ویلده نووك خانه سنه صیق صیق كیدرك فاضل مومی الیه ایله همان هر كون كوروشدیكندن بو ملاقاتلری نتیجه سی اولمق اوزره علوم طبیعیه ده تعمق ایچون كندیسنده آیروجه برارزو حاصل اولمش ایدی. برسنه صكره یعنی ۱۷۸۹ ده هومبولد غوتنغ شهرینه كلوب بوراده بریاندن علوم طبیعیه ایله اشتغال ایلدیكی كبی بریاندن ده علم السنه ، تاریخ وفن تشریحده معلومات لازمه استحصالنه غیرت ایلمشدر. ایشته المانیانك مشاهیر مدققیننده اولان غوتلوب ایله هه ین، آیشهورن ویلومانیایی دخی بوراده كوروب معارفه پیدا ایلدیكی كبی سیاح مشهور قوقك سیاحت ارقداشلرندن

اولان ژورژ فورستری‌ده بوراده کورمش ایدی. فورسترك سیاحتنامه سندن هومبولدك نه درجه‌لرده متلذذ اولدیغی ذکرایدلدی. ایشته هومبولد فورستر ایله ملاقات ایلدیکی زمان بوبابده کی تأثراتنی حکایه ایتمش وبالآخره سیاحك، آمریقانك مواقع لطیفه‌سنه واو طرفلرده اجرا ایدیله جك سیاحات، فنیه‌دن نه مرتبه‌لرده متلذذ اوله‌جغنه دائر شفاهاً و یردیکی معلومات هومبولدی سیاحته بر قات دها تشویق ایلمش ایدی.

هومبولد سیاح ژورژ فورستر ایله کوروشدکدن صکره درحال آمریقایه قدر کیتمك ایسته‌مش وحتی بو بابده تدارکاته‌ده باشلامش ایدیسه‌ده والده‌سی اصلا راضی

اوله‌مدیغنـدن بوتصـوری اجرادن موقة
اولسون وازکچمش ایدی . بونك اوزرینه
المانیا داخلنده اوفق بر سـیاحتده بولنوب
مایانس شهرینه واصل اولدیغی زمان الك
مشهور تشریح معلملرندن اولان سه‌مه‌رنغی
زیارت ایدرك معلـومات فنیه‌سـنی بونکله
اولان مناسباتی اثناسنده بر آزدها توسـیع
ایلمش ایدی . ۱۷۹۱ سـنه‌سنده ایدی‌که
فریبرغ اقاده‌میاسنده تدریس ایدلمکده‌اولان
فن معـادنی تحصیله باشلامش ایدی . بو
اقاده‌میاده‌کی درسـخانه‌ده فن‌معادن معلملرندن
مشـهور وه‌رنر درس ویرمکـده ایدی .
هومبولد فن مذکورك پك‌چـوق دقایقنی
معـلم مومی الیهدن اوکرندکـدن صـکره
معلمین مشهوره‌دن له‌ئوپولد دوبوخ ایله‌ده

كوريشه‌رك خيلى مستفيد اولمش ايدى .

هومبولد ١٧٩٢ ده باروت معدنلرى مديرى نصب ايديلوب بر مدت صكره فريبرغ شهرى جوارنده فن نباتات نقطهٔ نظرندن اولان تدقيقاتى خلاصه‌سنى نشر ايدرك اثرينك فوق‌العاده برصورتده مظهر تقدير اولديغنى كورمش ايدى .

بواثنالرده كرك الكتريق وكرك مقناطيس آثار وعلائمى حقنده تدقيقاتده بولنمقده اولان غالوانينك ويانه‌ده‌كى تجربه‌لرى هرطرفه انتشار ايلديكندن هومبولد صيق صيق ويانه‌يه كيدرك غالوانى ايله‌ده كوروشمكه باشلامش ايدى . حتى كنديسى ده بوبابده بعض تجربه‌لره كيريشديكى كبى بر ياره‌لق مبريانك كندى وجودى اوزرنده نه

صورتده اجرای تأثیر ایده‌جکنی حس ایلك ایچون آرقه‌سی ایله اوموزی اوزرنده برر جریحه حاصل ایدوب جریان الکتریقی یه مخصوص بولنان تللردن هر برینی ویا دها طوغریسی منظومه‌نك هر ایکی قطبلرینی بو یاره‌لره تماس ایتدیروب وجودنده بر رعشه حاصل ایلمش ایدی.

الحاصل ویانه‌ده‌کی تجربه‌لری اثناسنده بوراجه تفصیلاتنه لزوم کوریله‌میان ویالکز قوهٔ الکتریقیه‌یه متعلق بولنسان تجربه‌لرینی تزییدوتوسیع ایدرك فنك بوشعبه‌سنجه‌دخی بعض کشفیات وتدقیقاتده بولنمش ایدی.

ایشته هومبولدك تحصیل علوم وفنونه وتتبعات جدیده‌یه حصر ایتمش اولدیغی ایلك دور بوصورتده نهایت بولمشدر.

تحصیله قسماً نهایت ویرمش اولدیغی
شو زمانده امریقایه کیتمك ایچون
کندیسنی لاینقطع تشویق واجبار ایتمکده
اولان ارزوسی برقات دها توسع ایلدیکی
حالده دخی محضا بوسیاحتی ارزو ایتمامکده
اولان والده‌سنك کوجنمامسی ایچون هیچ
بر وجهله سیاحت تشبثنده بولنمز ایدی ٠
هومبولدك والده‌سی ۱۷۹٦ ده وفات
ایدوب بو فلاکتدن طولایی حصوله کلان
تأثری سببیله برمدت مأیوس برحالده
قالمش ایدی ٠ بالاخره بو یأس وکدری
زائل اولدقجه امریقا سیاحتی خاطرینه
کله‌رك نهایت زمان طفولیتندنبری تصور
وتخیل ایتمکده اولدیغی بوسیاحتی قوه‌دن
فعله چیقارمق زمانی کلمش اولدیغنی حکم

ایدوب تهیات وتدارکاته قیام ایلمش ایدی ،

هومبولد برلینده بویله بر سیاحت ایچون لزومی قدر حاضرلاندقدن صکره پارسه کلوب بورادن بر دنبره آمریقایه متوجهاً حرکت ایده‌جك ایدیسه‌ده بو درجه‌لرده بر استعجال کوسترمیوب بر آز دوشونمك ایسته‌مش ایدی. تفکری اثناسنده سیاحت ایچون اوچ طریق کوردی که بونلردن بری اوزمانلر افریقایه متوجهاً حرکته حاضرلنان ناپولیون ایله برابر کیتمك، دیکری سیاح مشهور بوده‌ن ایله اوسترالیا قطعه‌سنه کیدوب ایلك تدقیقات فنیه‌یی اوطرفلرده اجرا ایتدکدن صکره برجدیده متوجهاً حرکت ایلمك واوچنجی پلانی ده نه‌مه بونپلان ایله برابر طوغریدن طوغری‌یه آمریقایه کیتمك ایدی. هومبولد

بو اوچ صورت سیاحتك اوچنی ده آیری
آیری دوشونوب بوبابده خیلی ذهن صرف
ایلدکدن صکره نهایت بونپلان ایله امریقایه
کیتمکه قرارقطعی ویرمش ایدی .

هومبولدك ترجمهٔ حالی حقنده شوقدر
جق برمعلومات ویردکدن صکره بونك
رفیق سیاحتی اولان ئه‌مه بونپلانك ده
ترجمهٔ حالنه دائر برآزمعلومات ویره‌لم :

بونپلان فرانسه‌نك لاروشل شهرنده
و۱۷۷۳ سنه‌سی اغستوسنك یکرمی ایکیسنده
تولد ایلمشدر . بوده کنجلك زمانی تحصیل
ایله امرار ایتمك اوزره ایکن قرعه‌سی اصا.
بت ایدوب عساکر بحریه میانه قید
و ادخال ایدلمش ایدی . بونپلان خدمت
عسکریه‌سنی ایفا ایله مشغول اولدیغی

صره‌ده تحصیلی ینه الـدن براقدیغنـدن خدمت مذکوره مدتنی اکمال ایتدکدن صکره طوغریجه پارسه کله‌رك اوته‌دنبری تحصیلیله اشتغال ایلدکده اولدیغی علومك اکمالی ایچون یکیـدن و برغیرت فوق‌العـاده ایله چالشمغه باشلامش ایدی .

بونپلان پارسده تحصیل ایله مشغول اولدیغی اثناده هومبولدی کوره‌رك بونکله برابر بولنمغـه باشـلامش ایدی . بونپلان فن نباتات حقنده‌کی تدقیقات اولیه‌سنی بردرجه‌یه قدر اولسون اکمال ایلـدکدن صکره برجدیده متوجهاً سیاحت آرزوسنده اولدیغندن هومبولدایله برابر اجرای سیاحته قرار ویرمش ایدیلر .

طوغریدن طوغری‌یه آمریقایه کیده

میه جك ایدیلر • زیرا اسپانیا حکومتی
اوزمانلر رخصت رسمیه استحصال ایده مامش
اولانلرك كندی مستعمراتی داخلنده هر نه صو-
رتله اولور ایسه اولسون سیاحتلرینه
مساعده ایتمامکده ایدی • هومبولد ایله
بونپلان ایسه اڭ زیاده حکومت مذکوره
مستعمراتی داخلنده سیاحات فنیه ده بولنه-
جق ایدیلر • بوندن ناشی اسپانیا حکو-
متنك مساعدۀ رسمیه سنی استحصال ایتمك
مقصدیله ١٧٩٨ سنه سی نهایتنده طوغری
پاریسدن حرکت ایدرك اسپانیایه کلمش
ایدیسه لرده اول امرده سیاحتلرینه مساعده
ایدلمامش وبالآخره اوراده بولنان ساقسونیا
سفیرینك توسطیله وپك چوق زحمتلر
چکیلەرك ارزو ایلدکلری مساعده یی

استحصاله موفق اولمش ایدیلر .

ایرتسی سنه حزیرانك بشنجی کونی حرکت ایدوب بنه حزیرانك اون طقوزنده قناریه اطه‌لرینه واصل اولمش والك مشهور ینار طاغلردن اولان تنه‌ریف وولقانه صعود ایدرك بعض تدقیقات فنیه اجراسندن صکره « کومانا » لیمانه کلمش ایدیلرکه بو لیمانه صورت ورودلری ذکر ایدلمش ایدی .

بو ایکی مدقق تمام بش سنه مدت آمریقاده سیروسیاحت ایلدکدن صکره آوروپایه عودت ایلمشلردر . اولجه هومبولدك پك جزئی بر شهرتی بولنوب بونپلانی ایسه اوروپاده دوستلرندن بشقه طانیانلر یوق ایدی . واقعا آمریقاده‌کی سیاحات وکشفیات متمادیه

لری حوادثی اوروپایه اره‌صره‌ و اصل اولمقده ایدیسه‌ده بو خبرلرك ده بیوك بر اهمیتی یوق ایدی. الحاصل ایکی سیاحك نام‌لری اوروپا ده اونودلمق درجه‌لرینـه کلمش اولدیغندن هومبولد ایله بونپلان بش سـنه‌لك برزمان ظرفنده‌کی تدقیقات مهمه‌لرینی آثارینی اوروپایه کتیردکلری صـره‌ده کنـدیلرینی ایجه بر آلقش ایله استقبال ایدنلر چوغالمش ایدی.

هومبولد کرك نباتاته وکرك حیوانات وطبقات الارضه متعلق برقاچ بیوك قوللقسیو نلر کتیرمش ایدی. فقط بونپلانك نباتات قوللقسـیونی آوروپا علماسـنك جداً مظهر تقدیر وتحسینی اوله‌جق درجه‌لرده بر اهمیتی حائزایدی. زیرا آمریقانك الك نادر نباتاتندن التی بیك قدر نمونه‌یی حاوی ایدی که بونلرك

بعضلری او زمانه قدر اصلا کورلمامش نباتا
تدن ایدیلر . بونپلان هم بوقوللقسیونی هم ده
علم نباتاتجه وقوعبولان کشفیات و تدقیقات
سائره سی سببیله اشتهار ایتمکه باشلامش ایدی .
هومبولدك ده « آمریقای وسطی سیاحتنامه
سی » نامی التنده یازمش اولدیغی بیوك براثر
شهرتنك برقات دها آرتمسنی موجب اولمش
ایدی .

هومبولد بر جدیددن عودتنده اپیجه
برمدت فرانسه ده اقامت ایلمشدر . اوجه
دخی ذکر ایدلدیکی اوزره مدقق مومی الیه
فرانسز لسانیله فرانسزلرك هر درلو احوال
واخلاقنی اوکرنمکه پك زیاده مراقلی وفرانسه
سوسیته لرینك ده مفتونی ایدی . حتی قطعهٔ
مذکوره یه معناً بو درجه لرده برارتباط

حاصل ایتمش اولمسندن ناشیدرکه ۱۸۱٤
سنه‌سنده ظهور ایدن بعض وقایع هومبولدی
نأیوس ایدوب ایرتسی سنه ناپولیونك
سقوطی وقعه‌سی ده مومی الیهی خیلی متأثر
ایتمش ایدی .

فرانسز لسانه اولان محبت فوق العاده‌سندن ناشی هومبولد آثارندن پك چوغنی
بو لسان اوزره یازمشدر . فرانسزجه‌یی
ادبی بر لسان اولمق اوزره طانیدیغی لسانلرك
کافه‌سنه ترجیح ایتمکده ایدی . هومبولد
لسان مذکورك پك واضح وطبیعی اولدیغنی
پك چوق دفعه‌لر ادعا ایلمشدر . فرانسزجه
اوله‌رق هر نه یازه‌جق اولسه تصحیحنه لزوم
اولمدیغی حالده دخی ینه کندیسنه امنیت
ایده‌مدیکندن واثرلك برقات دها پارلاق

اولمسنی ارزو ایلدیکندن لسان مذکورك ادبیاتنه تمامیله واقف بردوستنه بو اثرینی اوقوتدیروب تصحیح ایتدیرمکی اعتیاد ایلمش ایدی. بو بابده کی ارزو و اعتیادندن بر اثرنده بحث ایتدیکی صره‌ده : « اکر اثرك بحث ایتدیکی شی نه درجه‌لرده مهم اولور ایسه اولسون تحریر و تفهیمی اثناسنده آیروجه تزیینی جهته‌ده کیدلمز ایسه او اثرك اهمیت حقیقیه‌سی دائما تنقیص ایدلمش اولور » دییور.

بونپلانك علم نباتاتده کی معلومات فوق العاده‌سی ایمپراطوریچه ژوزه‌فین نزدنده دخی مظهر تقدیر اولدیغندن بونپلانی کندی خدمت خصوصیه‌سنه تعیین ایلمش ایدی.

ایمپراطور یچه‌نك اقامت ایتمکده اولدیغی « مالمه‌زون » نام سرایك واسع باغچه‌لریله « سر » نامی و یریلان جسیم لیمونلقلری حقیقةً بونپلان کبی فن نباتاتده معلومات مکمله‌سی اولان برمدقق طرفندن اصلاح واعماره محتاج برحالده ایدی . بونپلان بومأموریته تعیین ایدلدکدن صکره بریاندن ایفای وظیفه‌ده دوام ایدوب بریاندن‌ده کرك آوروپاده وکرك آمریقاده بولنان مشاهیر نباتیون ایله دائما مناسبات ومخابراتده بولنه‌رق فنك بوشعبه‌سنده‌کی معلومات مخصوصه‌سنی‌ده توسیع ایلمکه باشلامش ایدی . بوندن ماعدا اوزمان ارباب فننك سرافرازاندن اولدیغی جهتله کیلوسان وآراغو کبی مشاهیردن اولانلر ایله پیدای مناسبات ایلمش ایدی .

بونپلان ١٨١٦ سنه‌سنه قدر مأموريت مذكوره‌سنی حسن ایفاده دوام ایلدكدن صكره تاريخ مذكورده وقوعه كلان بعض احوالدن ناشی فرانسه‌ده اوطوره‌میوب - ذاتاً اوته دنبری آمریقایه بر دفعه دها سیاحت ایلمك مطالعه‌سنده بولندیغی جهتله - برجدیده كلمش ایدی .

مسلك مخصوصنده جداً برغیرت فوق العاده ابراز ایدرك نه‌قدر موانع وار ایسه كافه‌سنه غلبه ایتمكه چالیشانلردن برینك ده بونپلان اولدیغنه شبهه یوقدر . مومی الیه نه بویله برغیرتله امریقایه ایكنجی دفعه كلدیكی زمان طوغریجه « پاراغای » حكومتی داخلنده سیاحته باشلامش ایدی . بوجولانی اثناسنده خیلی نباتات نادره دها جمع ایدرك

برقاچ جنس قوللقسيونلر وجوده كتيردكدن صكره معيشت خصوصنده دوچار مضايقه اولديغندن سياحات فنيه‌يه برارەلق نهايت ويره‌رك «بونه‌ئوس آيره‌س» شهرنده‌كى مكتبلردن برينه معلملك صفتيله داخل اولمش ايدى .

بونپلان بومكتبده تاريخ طبيعى يه دائر درسلر ويرمكله مشغول اولديغى اثناده اولجه آوروپاده كنديلرينى طانيمش ومناسبات پيدا ايتمش بولنديغى مشاهير ارباب فن ايله‌ده لاينقطع مخابراتده بولنه‌رق برجديد ده كى كشفياتيله نتيجهٔ تدقيقاتندن آوروپا علماسنى خبردار ايلمكده ايدى .

مدقق مومى اليه برقاچ سنه قدر بو يولده دوام ايدوب توسيع دائرهٔ تدقيقات

ایلمکده ایکن اینجه برمدت بو تدقیقاتنده دوامدن محرومیتنی موجب اوله‌جق بعض احوال وقوعه کلمش ایدی. شویله‌که:

اقامت ایتمکده اولدیغی بوقطعه‌نك اصول اداره وانتظام داخلیسنجه بعض تبدلات وقوعبولمش اولدیغندن بونپلان آرتق «بونه‌ئوس — ایره‌س» شهرنده اوطوره‌میوب آمریقای جنوبینك مواقع داخلیه ووسطیه‌سنه طوغری سیاحت ایتمکی موافق بولمش ایدی. درحال معلملکدن بالاستعفا بش‌اون کون ظرفنده اکمال تدارکات ایدرك «پارانا» نهرینك ساحل بوینجه حرکتله «میسیون» نامی ویریلان موقعه کلمش. «آتاپوآ» دنیلان شهردن پك‌ده اوزاق بولنمیان موقع

مذكوره وصولنده آرتق هر درلو تهلكه‌دن مصون بر حالده بولنديغى مطالعه‌سيله مستريح اولمش ايسه‌ده بوراده مشكلاتك الك بيوكنه تصادف ايدر ايتمز بالجمله تصوراتنك محو اولديغنى كورمشدر . شويله كه :

اوزمانلر «باراغاى» حكومتى «ديقتاتور» لغنده بولنان دوقتور فرانسيا احوالى شبهه‌لى اولان برطاقم كيمسه‌لرى تحت توقيفه آلديرديغى كبى كيم اولديغنى هنوز اكلايه مديغى بونپلانى ده ديكر بر قطعه‌دن بر مأموريت خفيه ايله كوندرلمش ظنيله تحت توقيفه المق ايسته‌مش ايدى ،

بو اثنالرده بونپلان « پارانا » نهرى واديلرنده‌كى جسيم اورمانلر داخلنده

طولاشمقده ایدی . دوقتور فرانسیا بو
تصورینك اجراسنه قرار قطعی ویردکدن
صکره درتیوز قدر مسلح آدمی برقوماندانك
معیتنده اولدیغی حالده بونپلانك بولندیغی
اورمانه متوجهاً ارسال ایلمشدر .

افراد مذکوره بواورمانده خیلی مدت
طولاشدقدن صکره بونپلانك التجا ایلدیکی
اوفق برقولبه‌یی کشف ایدوب برکیجه هجوم
ایدرلر. مدقق مومی الیهك ده معیتنده خدمتکار
صفتیله اون بش یکرمی کشی قدر بولنوب
بونلرده کیجه یاریسی اوزرلرینه هجوم
ایدنلری وحشیلردن متشکل برفرقه ظنیله
سلاحه طوراندقلرندن بو صورتله وقوع
بولان مجادله‌ده بونپلانك خدمتکارلرندن
برقاچی تلف اولمش و سکز اون قدری ده

مجروح اولمش ایدی . حتی بونپلانده بر
اره‌لق طیشارویه چیقه‌رق مدافعه‌یه قیام
ایلدیکندن بوقارغشه‌لق اثناسنده باشندن
مجروح اولمش ایدی .

بونپلانك نه درجه‌لرده مرحمتلی وعلو
جنابه مالك برآدم اولدیغنی شوندن
اکلاملیدرکه مجادلهٔ مذکوره‌ده اوزرلرینه
هجوم ایدن افراد مسلحه‌دن دخی
خیلیسی مجروح اوله‌رق اورمانده قالمش
ایدیلر . بونپلان بومجروحلری قولبه‌سنه
قدر کتیرتدکدن صکره بالذات ترتیب ایلدیکی
ادویه ایله هربرینك تداویسنه آیری آیری
غیرت ایلمش ایدی .

بونپلان ١٨٢١ سنه‌سی تشرین ثانیسنك
اوچنجی کونی بوصورتده تحت توقیفه النمش

ایدی، ارەدن بر قاچ کون مرور ایلدکدن صکره اللرینی زنجیر ایله باغلایەرق اقامتی ایچون دیقتاتور طرفندن تعیین ایدلمش اولان موقعه قدر کوتوررلر. بو موقع ده «میسیون» دینلان محله قریب اولوب تمام اون سنه مدت بونپلان بوراده موقوف بر حالده قالمشدر.

بو قدر اوزون بر مدت ظرفنده بونپلان برقاچ دفعەلر معصومیتندن بحثله سربست براقلمسنی استدعا ایلمش ایسەده دوقتور فرانسیا استدعالرینی قبول ایتمامش ایدی. بر آز زمان صکره سانتامار یاشهرینه کوندرلمش ایدیسەده اوراده دخی تعیشی هیچ بر صورتله تأمین ایدلمیوب ینه قسماً موقوف بر حالده قالدیغندن زواللی بونپلان هم طبیبلك هم ده

اجزاجیلق ایدرك كچنمكدن بشقه بر چاره بوله‌مز . بالذات طوپلادیغی نباتاتی برطاقم قابلر درونـنده قاینـاتوب ولزومنه كوره بعضلرینی انبیقلردن كچیره‌رك درلو درلو علاجلر حاصل ایتدیكی كبی لزومی حالنده جراحلق دخی ایدر ایدی . باشی آچیق یالین ایاق و ارقه‌سنده پارچه پارچه بر كوملك اولدیغی حالده خسته‌لرك تداویسنه كیدر و اكثریتله علاجلرینك حسن تأثیری دخی كوریلور ایدی . بوندن ناشی شهر خلقی بونپلانی پك زیاده سوه‌رك غایت حلیم و نازك اولمسی جهتیله حقنده حرمت ورعایتده دخی اصلا قصور كوسترمزلر ایدی

بونپلان بوكبی بر طاقم مشغولیتلر ارەسنده « پاراغای » قطعه‌سی داخلنده

زراعتك ده اصلاحنه موفق اولمش ایدی .
اوطرفلرده حالا اصول قدیمه اوزرینه
اجرای زراعت ایدلمکده اولدیغندن زراعه
بواصولی ترك ایتدیره رك آوروپاده جاری
اولان اصول زراعتی تعلیم ایتمش وبویوزدن
پك بیوك براثر ترقی نمایان اولمش ایدی .

بونپالانك قطعهٔ مذکوره اهالیسنك
نه درجه لرده مظهر تقدیر وتحسینی اولمش
بولندیغنی شوندن اکلامالیدرکه اردن تمش
سنه یه قریب برزمان مرور ایلدیکی حالده
دخی حالا اوطرفلرده بونپالانك نامی حرمتله
یاد ایدلمکده در .

الحاصل بونپالان سنه لرجه مدت
موقوف بر حالده قالمش ایدی . آوروپا
ارباب فنی بوندن طولایی پك زیاده متأثر

اولوب برقاچ دفعه دوقتور فرانسيايه
مراجعت ايلدكلرى وبونپلانك تخليهٔ سبيلنى
آيرى آيرى رجا ايتدكلرى حالده ديقتاتوره
ينه سوز اكلاته مامش ايديلر .

دوقتور فرانسيانك بو عناد واصرارى
اوزرينه فرانسه لى ارباب فندن موسيو
غراند سير آمريقايه صورت مخصوصه ده
كلەرك فرانسه دارالفنونى نامنه اوله رق
بونپلانك سربست براقلمسنى استدعا ايتمش
ايدى . فقط غراند سيرك بو صورتده كى
حركتندن هيچ برفائده حاصل اولمديغى
كبى بالعكس بونپلانك بر قات دها تحت
تضييقه آلنمسنى موجب اولمش ايدى .

شو قدر واركه دوقتور فرانسيا
بونپلانى توقيف خصوصنده دها زياده عناد

واصرارده بولنه‌مامشدر . بو کاده سبب
فرانسه حکومتی ایله «پاراغای» حکومتی
اره‌سنده بو وقعه‌دن طولایی برمسئله تحدث
ایده‌جکنی حس ایلدیکندن نهایت ۱۸۲۹
سنه‌سی مایسنك اون ایکنجی کونی بونپلانك
هرنه طرفه کیتمك ایستر ایسه حرکتنده
سربست بولندیغنی اعلان ایلمش ایدی .

بونك اوزرینه بونپلان «آتاپوآ»
طرفلرینه طوغری سیاحته چیقه‌رق
بواثناده «آنتر – ریوس» قبیله‌سی نزدینه
کیتمش ایدی . دوقتور فرانسیا بوندن
خبردار اولوراولمز درحال آدملر کوندره‌رك
توقیف ایتدیرمش وقبائل وحشیه ایله
مناسبات خفیه پیدا ایتمکده اولدیغی ادعا .
سیله ینه محکوم ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده

بونپارتك بودفعه كى موقوفيتى برقاچ آى قدر دوام ايلمش ايدى .

بونپارت بالاسبب يكديكرينى متعاقباً دوچار اولمش بولنديغى بو كبى وقايع اثناسنده پك زياده دوچار ضرورت وسفالت اولمش ايدى . ذاتاً امريقا يه كلديكى زمان يانينده پك آز برمقدارده پاره بولنوب بونپارت بونى ده موقوف بولنديغى زمانلر بتورمش ايدى .

امريقاده حاميسز وبرپاره سز قالمش بولنان بونپارت برارهلق فرانسه يه عودت ايتمكى دوشونمش ايديسه ده پك زياده اختيارلاديغى كبى فرانسه ده اولجه كنديسنى حمايه ايلمش اولان دوستلرندن بعضلرينك وفات ايدوب بعضلرينكده شورايه بورايه

کیدرك طاغلمش اولمه‌لری بالآخره کندیسنی بومطالعه‌دن واز کچیرمش ایدی ٠

بر مدت دها سرسریانه برحالده طولاشدقدن صکره اورمانلردن بری جوارنده کندیسنه برقولبه انشا ایدوب بوقولبه اطرافنی‌ده عادتا اوفق برنباتات باغچه‌سی حالنه قویمغله بوراده ایجه بر مدت دها یاشامش ایدی ٠

جغرافیون مشهوره‌دن ده مرسای امریقاده‌کی سیاحتی اثناسنده بونپالانك ملجأنی بولوب کندیسیله کوروشمك شرفنه نائل اولمشدر٠ قطعهٔ مذکوره‌ده‌کی مشاهدات وتدقیقاتنه دائر یازدیغی برسیاحتنامه سنده ده‌مرسای دیورکه :

« اوروغای حکومتی داخلنده طولاشان

بر سیاح سان - بورجیا شهرندن حرکتله «پاسو» نام موقعه طوغری کتدیکی زمان بر اورمان کنارنده‌کی اوفق بر باغچه‌اوکنده توقفه مجبور اولور. زیرا بو باغچه درونده آوروپایه مخصوص اولان نباتات وازهار نادره پك زیاده بر مهارتله غرس ایدیلوب یتشدیرلمشلردر.

« بو جوارده بعض خانه‌لر وارایسه‌ده انلر اوزاق اولوب، باغچه ایله اره‌لرنده برده چیت واردر. باغچه‌نك اورته سنده برقولبه بولنوب فوق الحد بسیط اولمسی ده آیروجه جالب نظر دقتدر.

« ایشته ایمپراطوریچه ژوزه‌فینك امور خصوصیه سنده تعیین ایدلمش اولان نباتیون مشهوره‌دن بونپلان بوقولبه‌ده ساکن

اولمقده‌در . شهرلردن اوزاق برمحلی انتخاب ایدوب اوراده منسوب اولدیغی فنك ترقیسنی موجب اوله‌جق پك چوق تجربه‌لرك اجراسنه وقف وجود ایلمشدر . »

اختیارلغی زماننده دخی قوی البنیه اولوب صحت تامه‌یه‌ده مالك اولان بونپلان بوقلبه‌سنه هرزمان مسافر قبول ایدر وحقلرنده النده‌ن کلدیکی قدر اعزاز واکرامده بولنورایدی . هله‌یولی دوشوب ده تصادفاً بورایه اوغرایان فرانسزلری کونلرجه مدت صالی ویرمیوب نتیجهٔ تدقیقاتندن تماميله خبردار ایلرایدی .

ده‌مرسای مدقق مومی الیهك ملجأنی نه‌صورتده بولمش اولدیغنی‌ده شوصورتده حکایه ایتمکده‌در :

« برقاچ ساعتدنبری غایت شدتلی بر
یاغمور یاغمقده‌ایدی . بو یاغمورالتنده طولا .
شدیغم اثناده برمأمور یت مخصوصه ایله
کلمش برمتفنندن زیاده‌برحیدوده بکزه‌مکده
ایدم . ایری و کنیش اولان چزمه‌لرم
اره‌صره ایاغمدن چیقوب غایت اغر اولان
دمیر مهمیزلرك ثقلتیله اشاغی‌یه طوغری
دوشمکده ایدی . باشم ایله اوموزلرمی
یاغموردن محافظه‌یه مخصوص برباشلق
وار ایدیسه‌ده بونكده اصلا برفائده‌سی
یوق ایدی . قلیجم لاینقطع بجاقلرمه
اوروب ایاقلرمه طولاشیور ایدی . یاغمده‌کی
فرانسز خدمتکارمده ایتالیانك قالابره
حیدودلرینه بکزه‌مکده ایدی . الحاصل
بونلرك نظر اشتباهنی جلب ایده‌جك

برحالده ایدك . اواقشام قولبه‌یه واصل اولدق . بری بریمزه الیشنجه‌یه قدر زحمت چکدك ایسه‌ده برمدت صکره کویا یکرمی سنه‌دنبری دوست ایمشز کبی قونوشمغه باشلادق»

بونپلان بوتنها محلده یاشایوب یالکز برمحبت فوق‌العاده ایله تشدید ایمکده اولدیغی نباتاتیله برابر بولندقجه دوچار اولدیغی فلاکتلری بردرجه‌یه قدر اونوته‌رق متسلی اولمقده ایدی . ١٨٥٨ سنه‌سنه قدر یاشایوب سنهٔ مذکوره مایسنك اونبرنده وفات ایلمشدر .

***

بوزمانلر هومبولد حالا یاشامقده ایدی . ١٨٢٧ ده برلینه کله‌رك سرای ایمپراطوریده برموقع مهم احرازینه موفق

اولمشدر . تدقیقاتده لاینقطع دوام ایدرك شهرتنی کوندن کونه تزییدده دوام ایلمش ایسه‌ده بتون ارزولری ینه امریقایه کیدوب بردفعه دها سیاحت ایتمکدن عبارت ایدی .

١٨٢٩ ده التمش یاشنده اولدیغی حالده ارنبرغ وکوستاوروز ایله برابر آسیای وسطی‌یه سیاحت ایتمش ایدی . عودتنده ینه برلینه کله‌رك ارتق بسبتون اقامته قرار ویرمش و بواثناده « دنیا : [illegible] » عنوانلی اثر مشهوریني نشره باشلامش ایدی‌که درجهٔ مکملیتی دنیانك هر طرفنده تسلیم ایدلمش اولان بو اثرینه ١٨٤٥ ده باشلایوب ١٨٥٨ ده اتمامنه موفق اولمشدر .

هومبولدك تحریر خصوصنده‌ده نه مرتبه‌لره واصل اولدیغی ونه درجه‌لرده

افكار عاليه اصحابندن بولنديغى بواثرنده
كورلمكده‌در .

هومبولد عمرينك صوكنه‌قدر مزيات
وخصائص اخلاقيه‌سندن هيچ برينى غائب
ايتميوب بالعكس دهازياده ممدوحيتنى موجب
اوله‌جق اجراآتده بولنمش و١٨٥٩ سنه‌سى
مايسنك التنجى كونى — نه‌مه بوناپارتك
وفاتندن همان برسنه صكره — ذكاسنك
شعشعه‌سنه اصلا خلل كلمامش اولديغى حالده
وفات ايدوب ترقيات فنيه‌يه اولان خدماتى
نتيجه‌سى اوله‌رق ميدانه قويديغى آثار يله
فاملياسنى الى نهايه مغرور ومفتخر براقمشدر .

سكزنجى جلدك صوكى

LIBRARY
JUN 20 1977
UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 07393041 4

G
463
M87
1892
v.7-8